

TIKKURILA

VÄRIKÄITÄ VISIOITA VUODESTA 1862

TIKKURILA LYHYESTI

Tuotteet

TUOTTEITA JA PALVELUJA KULUTTAJILLE JA AMMATTILAISILLE

Tikkurila tarjoaa kattavan valikoiman kauppa- ja rakennusmaaleja pintojen suojaamiseen ja kaunistamiseen sekä kuluttajille että ammattilaisille. Tuotevalikoimaan kuuluu muun muassa maaleja, lakkoja ja efektituotteita sisätiloihin, puu-, kiviaines- ja metallipintojen maaleja ulkotiloihin sekä erilaisia maalaamiseen liittyviä palveluja. Tikkurila valmistaa maaleja ja pinnoitteita myös metalli- ja puutuoteteollisuuden tarpeisiin.

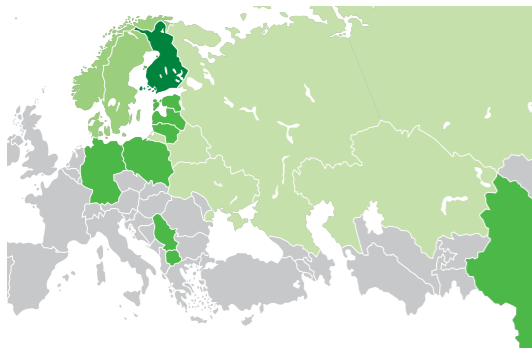
Brändit

TUNNETTUJA BRÄNDEJÄ

Tikkurilan strategiset brändit kuuluvat tunnetuimpiin maalituotemerkeihin myyntialueillaan. Tikkurilan myynnistä suurin osa tulee strategisista brändeistä, jotka ovat Tikkurila, Alcro, Teks ja Vivacolor. Näiden lisäksi Tikkurilalla on paikallisia brändejä. Myynti- ja markkinointikustannukset olivat noin 14,1 prosenttia vuoden 2011 liikevaihdosta.

Liiketoimintayksiköt

PAINOPISTE POHJOIS- JA ITÄ-EUROOPASSA

Tikkurilan liiketoiminta on organisoitu neljään raportointisegmenttiin, joista Tikkurila käyttää nimitystä strateginen liiketoimintayksikkö (SBU). Tikkurilan maantieteelliseen jakoon perustuvat liiketoimintayksiköt ovat SBU East, SBU Scandinavia, SBU Finland ja SBU Central Eastern Europe.

Tikkurilalla on 11 tuotantolaitosta kahdeksassa maassa. Tikkurilan liikevaihdosta puolet tulee kehittyviltä ja puolet kehittyneiltä markkinoilta. Tikkurilan suurin yksittäinen markkina on Venäjä, jonka osuus konsernin vuoden 2011 liikevaihdosta oli 30 prosenttia. Neljän suurimman markkinan eli Venäjän, Ruotsin, Suomen ja Puolan osuus konsernin vuoden 2011 liikevaihdosta oli 81 prosenttia.

Markkina-asema

TIKKURILAN MARKKINA-ASEMA LIIKEVAIHDON PERUSTEELLA

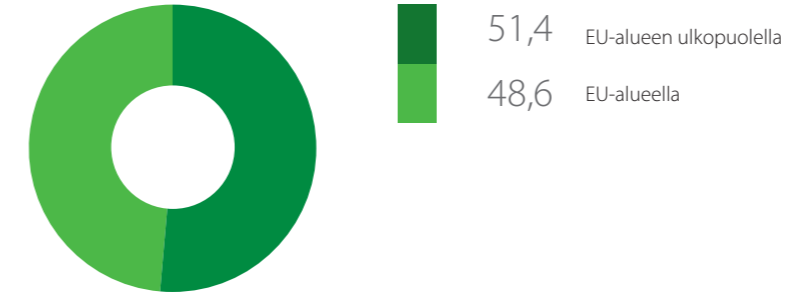
- # 1 Venäjällä, Ruotsissa, Suomessa ja Baltiassa*
- # 4 Puolassa*
- # 8 Euroopassa
- #25 maailmassa

*Kauppa- ja rakennusmaalit

TIKKURILA VUONNA 2011

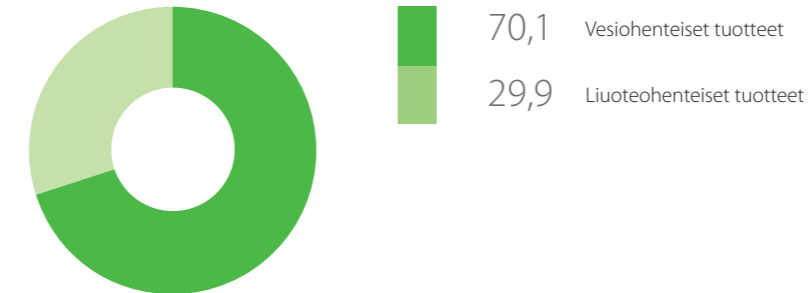
Tuotantokapasiteetin jakauma

Prosenttia

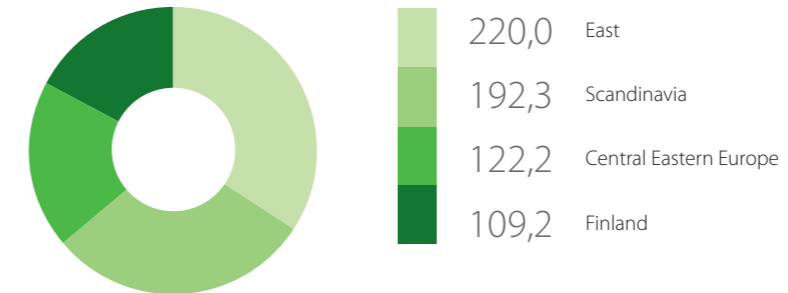
Vesiohenteisten osuus

Prosenttia tuotannosta

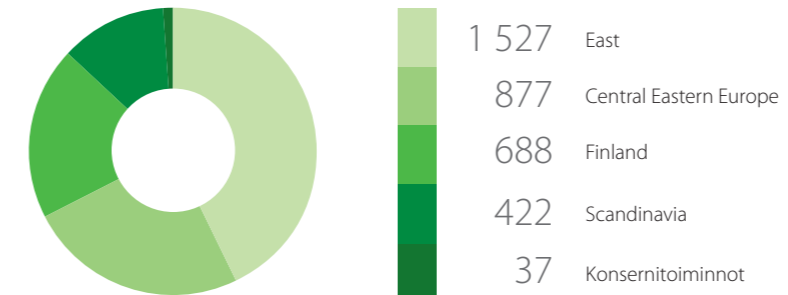
Liikevaihto segmenteittäin

Milj. euroa

Henkilöstö segmenteittäin

Vuoden lopussa

LIIKEVAIHDON KASVU

Milj. euroa

2010	588,6	+9,4 %
2011	643,7	

OPERATIIVINEN LIIKEVOITTO-%

%

2010	10,1	-0,4
2011	9,7	

SIDOTUN PÄÄOMAN TUOTTO

%

2010	19,2	+0,2
2011	19,4	

NETTOVELKAANTUMISASTE

%

2010	41,4	+10,5
2011	51,9	

OSAKEKOHTAINEN OSINKO

Euroa

2010	0,70	+4,3 %
2011	0,73*	

*Hallituksen ehdotus

VESIOHENTEISTEN MAALIEN OSUUS

% tuotannosta

2010	70,3	-0,2
2011	70,1	

TOIMITUSKETJUN EKOTEHOKKUUS

kWh / tuotelitra

2010	0,37	-0,3
2011	0,34	

TYÖTAPATURMIEN TAAJUUS

Tapaturmia / milj. työtuntia

2010	4,8	0,0 %
2011	4,8	

SISÄLLYS

Vuosi 2011 lyhyesti	1
Vuoden 2011 tapahtumia	4
Toimitusjohtajan katsaus	6
Liiketoimintastrategia	10
Toimintaympäristö	14
Liiketoimintakatsaus	18
Vastuullisuus	22
Johdoryhmä	28
Hallitus	30
Sijoittajatieto	32
Taloudelliset tavoitteet	33
Hallituksen toimintakertomus	37
Tilinpäätös	43
Osakkeet ja osakkeenomistajat	105
Tilintarkastuskertomus	108
Hallinnointi	109

Toimitusjohtajan katsaus

Haastavista olosuhteista huolimatta vuosi 2011 oli Tikkurilalle kohtuullisen hyvä. Nykyisessä markkinatilanteessa keskityimme kilpailukykyimme vahvistamiseen ja kannattavuutemme parantamiseen.

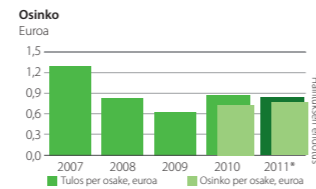
☐ Lue lisää sivuilta 6–7.

Keskittymisen strategia

Tikkurilan strategiaa täsmennettiin vuonna 2011. Tikkurila tarjoaa helppokäyttöisiä ja kestäviä ratkaisuja pintojen suojaamiseen ja kaunistamiseen. Tikkurila haluaa olla johtava maaliyhtiö toiminta-alueellaan.

☐ Lue lisää sivulta 10 alkaen.

Tietoa sijoittajille

Tikkurilan hallitus ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että vuodelta 2011 maksetaan osinkoa 0,73 euroa osakkeelta.

☐ Lisää tietoa Tikkurilan taloudellisista tavoitteista ja osinkopolitiikasta sivulta 33.

Inspiraationa värit

Tikkurila haluaa vaikuttaa ihmisten hyvinvointiin inspiroimalla heitä tekemään elinympäristöstään kauniimpaa. Uudet värikokoelmat syntyvät ilmiöistä, joita maailmalla tapahtuu. Havainnoimalla kaikkea meitä ympäröivää – taidetta, kirjoja, lehtiä, arkkitehtuuria, katu-elämää, erilaisia kulttuureja – saadaan aikaan uusia inspiroivia värikokoelmia. Ympäröivä luonto ja kulttuuri ohjaavat värikäsityksiä siitä, mitkä värit ihmiset kokevat omiksi. Tämän hetkinen megatrendi on ympäristötietoisuus, josta kumpuaa lukuisia pienempiä trendivirtauksia, kuten kierrätettyjen esineiden uudelleen maalaaminen ja keveiden, luonnollisten ja maanläheisten värien ja pintakäsittelyjen suosiminen.

TIKKURILA OYJ

Kuninkaalantie 1
PL 53, 01301 Vantaa
Puhelin 09 857 71
www.tikkurilagroup.fi
Y-tunnus 0197067-4

Symbolien selitykset

- ☐ Katso lisää internetistä
- ✉ Sähköpostiosoite
- ☐ Katso lisätiedot sivulta

VUOSI 2011 LYHYESTI

Liikevaihdon kasvun taustalla olivat etenkin vuoden aikana toteutetut hinnankorotukset.

Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä nousi etenkin liikevaihdon kasvun ja kustannussäästöjen johdosta.

Tikkurila onnistui hyvin siirtämään vuoden aikana selvästi kohonneet raaka-ainekustannukset myyntihintoihinsa.

Tikkurila täsmensi strategiaansa ja käynnisti tehokkuuden parantamiseen tähtäävän ohjelman.

Tutkimus ja tuotekehitys keskittyi muun muassa raaka-aineportfolion tehostamiseen ja vaihtoehtoisten raaka-ainelähteiden kartoittamiseen. Tikkurila lanseerasi lähes 30 uutta tuotetta vuoden aikana.

AVAINLUVUT

Milj. euroa	2011	2010
Liikevaihto	643,7	588,6
Liikevoitto (EBIT) ilman kertaluonteisia eriä	62,7	59,7
Liikevoitto-% (EBIT-%) ilman kertaluonteisia eriä	9,7 %	10,1 %
Liikevoitto (EBIT)	61,2	60,8
Liikevoitto-% (EBIT-%)	9,5 %	10,3 %
Tulos ennen veroja	50,7	52,0
Tilikauden tulos	35,5	36,5
Tulos per osake*, euroa	0,80	0,83
Sidotun pääoman tuotto (ROCE), %, rullaava	19,4 %	19,2 %
Rahavirrat investointien jälkeen	13,3	51,4
Korollinen nettovelka kauden lopussa	99,4	78,6
Nettovelkaantumisaste, %	51,9 %	41,4 %
Omavaraisuusaste, %	44,1 %	41,1 %
Henkilöstö kauden lopussa	3 551	3 468

* Laskettuna liikkeelle laskettujen osakkeiden määrällä, joka on 44 108 252 kappaletta.

150 VUOTTA SUOJAA JA KAUNEUTTA

<p>1862 – Pellavaöljyä ja vernissaa. Anders Lorentz Munsterhjelm perusti erikoisluvalla öljynpuristamon Keravanjoen varteen Tikkurilaan.</p>	<p>1958 – Väriä elämäsi Tikkurilasta. Tikkurila käynnisti täysin uuden palvelun, johon kuului värimallistojen kehittäminen ja väritysneuvonta. Värityspalvelua johtanut taiteilija Yki Nummi jätti kädenjälkensä 1950–70-luvuilla lukuisiin suomalaisiin koteihin, julkisiin rakennuksiin, tehtaisiin ja jopa kokonaisiin asuinalueisiin.</p>	<p>1967 – Ruotsin kautta Skandinaviaan. Kotimaisen kumppanin kanssa Tukholmaan perustettu myyntiyhtiö siirtyi 1976 kokonaan Tikkurilalle. Alcro-Beckersin oston myötä 2001 Tikkurila saavutti selvän johtoaseman Ruotsissa.</p>	<p>1982 – Puolan kautta Itä-Eurooppaan. Puolaan Tikkurila on vienyt maaleja vuodesta 1982, ja paikallisen kumppanin kanssa perustettiin yhteisyritys 1998.</p>	<p>2010 – Tikkurila pörssiin. Tikkurila listattiin NASDAQ OMX Helsinkiin 26.3.2010, kun Kemira jakoi Tikkurilan osakkeet osinkoina omistajilleen.</p>	<p>2012 – Tikkurila 150 vuotta. Pienestä öljynpuristamosta on kasvanut yksi maailman johtavista yrityksistä Pohjois-Amerikassa ja Venäjällä ja muissa valituissa Itä-Euroopan maissa. Juhlavuotta vietetään yhdessä eri sidosryhmien kanssa läpi vuoden.</p>
<p>1919 – Maali- ja lakka-tehdas. Tikkurilassa alkoi maalien ja lakkojen teollinen valmistus. Laajamittainen markkinointi ja asiakaskoulutus käynnistyivät 1920-luvulla.</p>	<p>1953 – Jokerista ensimmäinen vesiohenteinen. Tikkurila toi markkinoille ensimmäisen vesiohenteisen tuotteen, Jokerin. Joker sai 1997 ensimmäisenä Suomessa EU-ympäristömerkin, ja se on yhä Suomen suosituimpia sisustusmaaleja.</p>	<p>1974 – Idänkauppa käynnistyi. Moskovan olympialaisten aikaan 1980 Tikkurila tunnettiin Neuvostoliitossa myös nimellä "Firma Miranol". Tikkurila perusti yhteisyrityksen 1993 ja rakensi ensimmäisen länsimaisen maali-tehtaan 1995 Pietariin. Kraski Teksin osto 2006 teki Tikkurilasta Venäjän johtavan kauppa- ja rakennusmaaliyhtiön.</p>			

Lisätietoja Tikkurilan historiasta, juhluuodesta ja siihen liittyvistä sosiaalisista projekteista osoitteesta
☐ www.tikkurilagroup.com/fi/150.

*Vuori täynnä
mielenpainuvia tapahtumia*

VUODEN 2011 TAPAHTUMIA

Q1

Tikkurila luopui jauhemaaleista

Tikkurila luopui tammikuussa 2011 jauhemaaliliiketoiminnastaan myymällä venäläisen OOO Tikkurila Powder Coatings -teollisuusmaaliyhtiön koko osakekannan. Tikkurila luopui teollisuuskäyttöön tarkoitetuista jauhemaaleista, koska ne eivät kuulu yhtiön ydinliiketoimintaan.

Vivacolor Baltian tunnetuin maalibrändi

Maaliskuussa tehdyn bränditutkimuksen mukaan Tikkurilan Vivacolor on Baltian alueen tunnetuin maalibrändi (ensimmäinen sija Virossa ja Latviassa, toinen sija Liettuassa). Vivacolor on yksi Tikkurilan neljästä strategisesta brändistä.

Ensimmäinen yhtiökokous

Tikkurila Oyj:n ensimmäinen varsinainen yhtiökokous listayhtiönä järjestettiin Helsingissä. Kokoukseen osallistui noin 350 Tikkurilan osakkeenomistajaa. Kokouksessa oli esillä myös Tikkurilan Koskettava-näyttely, joka esittelee mielenkiintoisia pintoja ja aktiivoi ihmisiä koskettelemaan maalattuja tai muuten käsiteltyjä pintoja. Jotta taputtaminen tuntuisi luontevalta, kohteiksi valittiin luonnollista kokoa olevia kotieläimiä.

Q2

Tikkurila vahvisti asemiaan Balkanin alueella

Tikkurila sopi huhtikuussa 2011 serbialaisen Zorka Color -maaliyhtiön liiketoiminnan ostosta. Kauppa vahvistaa Tikkurilan asemaa yhtiön strategian mukaisesti Keskeisessä Itä-Euroopassa ja erityisesti Balkanin alueella. Zorka Color toimii Serbian lisäksi Makedoniassa, Bosniassa ja Hertsegovinassa, Montenegrossa, Kroatiansa ja Kosovossa. Ostettu liiketoiminta siirtyi Tikkurilan omistukseen 1.7.2011.

Tikkurilan värit ARS 11 -näyttelyssä

Maailmankuulu taiteilija Odili Donald Odita maalasi noin sadan neliön kokoisen seinämaalauksen Nykytaiteen museon Kiasman Panoraama-tilaan Tik-

kurilan tuotteilla. Ajan kaari -teoksessa on valkoisen lisäksi 68 mittatilaustyönä tehtyä Tikkurilan Harmony-maalin sävyä. Värien valintaan vaikuttivat Helsingin huhtikuinen valo ja Sveitsin Alpeilla koettu lumen väri.

Tikkurilalta ProHouse-menetelmä

Tikkurila-brändi kehitti ja lanseerasi uuden puupintojen pintakäsittelymenetelmän, jossa ulkoverhouspaneelit ja -laudat käsitellään kahteen kertaan valvotuissa ja optimaalisissa olosuhteissa tehtaalla. Tehtaalla maalattu puupinta kestää välittömästi säärasituksen. ProHouse-menetelmässä käytettävillä vesiohenteisilla ulkopintojen tuotteilla voidaan saavuttaa jopa yli 15 vuoden huoltomaalausväli, jolloin entistä harvemmin tehtävät huoltomaalaukset osaltaan vähentävät ympäristön kuormitusta.

Alcrota matkapuhelinsovellus

Tikkurila lanseerasi maksuttoman matkapuhelinsovelluksen, joka auttaa ja inspiroi kuluttajia ja ammattilaisia Alcro-brändin maalien ja värien kanssa Ruotsissa. Asiakaslähtöinen mobiiliväline sovellus tarjoaa uusia mahdollisuu-

sia niin kuluttajille kuin ammattilaisille maalausprojektin eri vaiheissa. Alcron mobiilivälineiden avulla asiakkaat voivat valita värejä, kokeilla maaleja, laatia ostoslistan sekä lähettää suunnitelman maalauksesta vastaaville henkilöille.

Valtti täytti 60 vuotta

Tikkurila juhlisti 60-vuotiaasta Valtti-tuotemerkkiä luovuttamalla jokaisesta tammi-kesäkuussa 2011 myydyistä Valtti Colorin 9 litran purkista 0,60 euroa ikimetsien suojeluun. Reilun 20 000 euron summa luovutettiin Luonto-Liitolle Tikkurilassa elokuussa 2011.

Zen-tuotesarja Suomeen

Suomen markkinoille tuotiin keväällä 2011 Zen-tuotesarja, jossa yhdistyvät moderni luonnonmukaisuus ja zeniläinen estetiikka perinteiseen keskieroopallaiseen pintakäsittelyosaamiseen. Zen-tuotesarja tulee Tikkurilan saksalaiselta tytäryhtiöltä Pigroliilta, jolla on pitkät perinteet erityisesti puupintojen suoja-aineiden valmistajana. Koko tuotesarja jaostetaan luonnon omista kasviöljyistä ja -vahoista, jotka auttavat säilyttämään puun luonnolliset hyvät ominaisuudet pitkään.

Tikkurilalta uusi kivipinnoite

Tikkurila-brändi toi markkinoille uuden Tunto Kivi -sarjan, joka sisältää aitoa suomalaista luonnonkivirouhetta. Tuotteella on helppo luoda näyttäviä tehosteseiniä sisätiloissa. Sen käyttö-

kohteita ovat muun muassa seinät, takat ja muurit. Tunto Kivi tukee Tikkurilan kestävän kehityksen tavoitteita ja osoittaa vahvaa ja innovatiivista paikallista osaamista. Tuotekonsepti on palkittu Tikkurila-konsernin sisäisessä innovaatiokilpailussa.

Tikkurila palkittiin Venäjällä

Tikkurila voitti toukokuussa Moskovaissa pidetyssä DIY & Household Awards 2011 -palkintoseremoniassa kolmannen palkinnon Vuoden toimittaja -luokassa. Palkinnot myönsi liiketoimintafoorumi nimeltä DIY & Household Retail Russia. Tilaisuus kokosi yhteen Venäjän suurimmat sisustus-, remontti- ja puutarhahoitoalan toimittajat, jälleenmyyjät, valmistajat ja jakelijat.

Q3

Uusia Joutsenmerkkejä

Alcron ja Beckersin ulko- ja sisämaaleille myönnettiin Skandinaviassa viisi uutta Joutsenmerkkiä. Joutsenmerkityt maalit täyttävät tarkkojen ympäristövaatimusten lisäksi myös tiukat laatuvaatimukset, jotka käsittelevät tuotteen koko elinkaaren raaka-aineista tuotteiden valmistamiseen ja käyttöön sekä jätteiden hävittämiseen. Tikkurilalla on jo yli sata ekomerkittyä tuotetta Skandinaviassa.

Trendivärit 2012–2013

Tikkurila-brändi julkisti Kaunis Koti -kokoelman trendiväriä vuosille 2012–2013. Kokoelma on jaettu viiteen kokonaisuuteen: Ekopakina, Pikkuro-manssi, Antwerpen, Juuret ja Ulappa. Kokoelman luomisessa innoittajana oli yksinkertainen elämä, kiireettömyys ja itse tekeminen.

Tikkurila järjesteli velkarahoituksensa uudelleen

Tikkurila järjesteli uudelleen velkarahoituksensa. Yhtiö rahoitti uudelleen 180 miljoonan euron lainapaketinsä, teki uuden 25 miljoonan euron kahdenkeskisen lainasopimuksen sekä aloitti nimellisarvoltaan 100 miljoonan euron yritystodistushjelman. Uudelleenjärjestelyn tavoitteena oli aiempaa hajautetumpi ja joustavampi lainakokonaisuus sekä paremmat ehdot.

Q4

Tikkurila täsmensi strategiaansa

Tikkurilan hallitus päätti täsmennetystä strategiasta vuosille 2012–2014. Strategiansa mukaisesti Tikkurila haluaa olla johtava kuluttajille ja ammattilaisille suunnattujen maalaamiseen liittyvien ratkaisujen tarjoaja Pohjoismaissa sekä Venäjällä ja muissa valituissa Itä-Euroopan maissa. Strategia perustuu kasvuun, tehokkuuteen ja priorisointiin.

Tikkurila myi kaksi myymälää Ruotsissa

Tikkurila myi Färgglädje Måleributiken i Alvik AB -yhtiön kaikki osakkeet sekä Alcro-Beckers AB:n Uppsalassa Ruotsissa sijaitsevan myymälän liiketoiminnan SBU Scandinavia -liiketoimintayksikön entiselle vetäjälle Niklas Friskille ja muille yksityishenkilöille. Samassa yhteydessä Niklas Frisk erosi Tikkurila-konsernin palveluksesta. Myytävien liiketoimintojen yhteenlaskettu liikevaihto vuonna 2010 oli noin 6,5 miljoonaa euroa ja henkilöstön määrä 40. Kauppojen perusteena oli Ruotsin jakeluverkoston kehittäminen konsernin täsmennetyt strategian mukaisesti.

Muutoksia liiketoimintamalliin kolmessa maassa

Tikkurila sopi kolmen myyntiyhtiönsä koko osakekannan myynnistä Unkarissa, Slovakiassa ja Tšekissä Tikkurilan paikallisen johdon perustamalle tšekkiläiselle yhtiölle. Uusi yhtiö jatkaa Tikkurilan tuotteiden jälleenmyyntiä kaikissa kolmessa maassa. Myytävien kolmen myyntiyhtiön liikevaihto vuonna 2010 oli noin 10,2 miljoonaa euroa ja henkilöstömäärä noin 70. Kaupan toteutumisen yhteydessä Tikkurilan toiminnasta Tšekissä ja Kiinassa sekä Tikkurilan strategian ja liiketoiminnan kehittämiseksi vastannut johtaja Markku Immonen siirtyi yrittäjäksi ja jätti tehtävänsä Tikkurilassa.

Tikkurila paransi asemiaan Puolassa

Tikkurila nosti kauppa- ja rakennusmaalien markkinaosuuttaan Puolassa volyymimäärällä mitattuna 16 prosenttiin. Aiempi markkinaosuus oli 14 prosenttia. Tikkurila on Puolan neljänneksi suurin toimija kauppa- ja rakennusmaaleissa.

Rautakaupaketju palkitsi Tikkurila Polskan

Rautakaupaketju Leroy Merlin Poland palkitsi Tikkurila Polskan syyskuussa 2011 luokassa "Vuoden 2010 tehokkaimmat uudet tuotteet". Tässä luokassa yritys arvioitiin sen hyvän yritysimagon sekä uusien tuotteiden myyntivolyymien mukaan.

Tikkurila valittiin vuoden toimittajaksi Norjassa

Keskon omistama Byggmakker valitsi Tikkurilan vuoden toimittajaksi. Palkinnon saaja valitaan muun muassa ammattilaisille suunnattavan tuen ja tuotteiden laadun sekä toimitusten luotettavuuden, osaamisen ja hintakilpailukyyn perusteella. Byggmakker on tunnettu rautakaupaketju Norjassa, johon kuuluu reilut sata eri puolilla Norjaa toimivaa kuluttajia ja ammattilaisia palvelevaa myymälää.

Tikkurilalta Profe-ammattilaispalvelut

Tikkurila-brändi lanseerasi ammattilaisille uuden Profe-palvelukokonaisuuden, jonka tavoitteena on tarjota yhä laajempaa ja kohdistetumpaa palvelua ammattikunnan eri toimijoille: maalausurakoitsijoille, rakennuttajille ja suunnittelijoille. Ammattilaiset ovat Tikkurilalle yhä tärkeämpi asiakasryhmä.

Uudet sävytysjärjestelmät käyttöön Venäjällä

Vuonna 2011 Venäjällä otettiin käyttöön Novatint-sävytysjärjestelmä, jonka avulla sävytetään Tikkurilan Teks-maalibrändin tuotteita. Novatintin merkittävimpiin etuihin kuuluvat muun muassa värisävyjen laajuus, optimaalinen hintalaatusuhde sekä sävytyspajojen jäätyneen ja sulamisen kestävyys. Venäjällä aloitettiin myös Avatint-sävytysjärjestelmän vaihto vuonna 2011. Avatint-sävytysjärjestelmän avulla sävytetään muita konsernin kauppa- ja rakennusmaalibrändien tuotteita.

Maalilinjalle 75 000 puhelua

Tikkurilan maalausneuvontaa antava Maalilinja otti vastaan 75 000 puhelua Suomessa vuoden 2011 aikana. Suomen lisäksi Ruotsissa ja Puolassa käytössä oleva puhelupalvelu vastaa asiakkaiden kauppa- ja rakennusmaaleja koskeviin kysymyksiin ja antaa maaliideoita ja väriehdotuksia.

Tikkurila aloitti tehokkuuden parantamisen

Varmistaakseen kilpailukyynsä epävarmassa ja nopeasti muuttuvassa markkinatilanteessa Tikkurila aloitti koko konsernia koskevan toimenpideohjelman, jonka tavoitteena on joustavampi organisaatio ja kustannusrakenne sekä toimintamallien virtaviivaistaminen. Ohjelmaan kuuluu organisatoristen rakenteiden uudistaminen, vastuualuiden selkeyttäminen ja toimintatapojen muuttaminen. Myös eri tuotantolaitosten roolit selvitetään ja tarvittaessa järjestetään uudelleen. Osana toimenpideohjelmaa Tikkurila aloitti yhteistoimintaneuvottelut Suomessa.

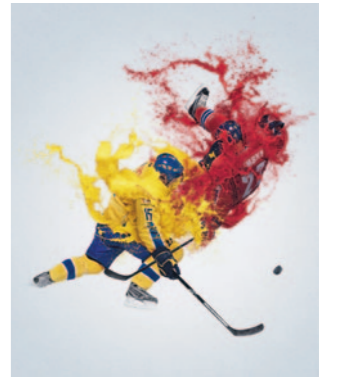
Muutoksia Tikkurilan johtoryhmään

Tikkurilan johtoryhmän kokoonpano muuttui vuoden 2012 alusta. Johtoryhmän jäsenmäärä supistui kahdeksasta jäsenestä viiteen. Johtoryhmä on esitellyt vuosikertomuksen sivuilla 28–29.

Tikkurila palkittiin Puolassa

Tikkurilan puolalaiselle Tikkurila Polska -tytäryhtiölle myönnettiin Consumer Laurel 2011 -pääpalkinto Be Special Decor -tuotevalikoimasta. Palkinto myönnettiin kategoriassa "Maalit ja koriste-pinnoitteet", jossa Tikkurilan Be Special Decor -tuotevalikoima sai yli puolet kuluttajien äänistä. Consumer Laurel on puolalainen valtakunnallinen tutkimus, jossa palkitaan Puolan suosituimpia kuluttajatuotteita, -palveluja ja -brändejä yli 300 kategoriassa. Kuluttajat arvioivat brändejä ja tuotteita muun muassa brändin tunnettuuden ja tuotteen laadun perusteella.

Alcro palkittiin mainoskampanjasta

Tikkurila palkittiin Ruotsissa kansainvälisessä Epica Awards -kilpailussa. Kilpailussa palkitaan poikkeuksellisesta luovuudesta. Palkinto annettiin Tikkurilan Alcro-brändin värikkäälle kampanjalle "Color Tackle". Kilpailun jury koostui alan lehdistön edustajista, jotka arvioivat ehdokkaat luovan idean alkuperäisyyden ja idean toteutuksen perusteella. Alcro on Ruotsin jääkiekkomaajoukkueen virallinen sponsori.

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Haastavista olosuhteista huolimatta vuosi 2011 oli Tikkurilalle kohtuullisen hyvä. Vuonna 2012 Tikkurila viettää 150-vuotisjuhlaa.

HYVÄ LUKIJA

Edellisessä toimitusjohtajan katsauksessani vuosi sitten totesin, että finanssikriisin seurauksena puhjenneen taantuman pahin vaihe näyttäisi olevan ohitse. Silloista katsausta kirjoittaessani talouden kehitys oli varsin myönteistä ja kuluttajien luottamus selvästi vahvistumassa. Vuodesta 2011 muodostui kuitenkin lopulta varsin kahtiajakoinen. Alkuvuoden hyvä kehitys taittui syksyllä, kun euroalueen velkakriisi alkoi levitä reaalityöelämään. Tällä hetkellä vaikuttaa siltä, että markkinoiden vahvistumista ja parempia aikoja joudutaan odottamaan ehkä vielä pitkäänkin.

Olosuhteista huolimatta vuosi oli Tikkurilalle kohtuullisen hyvä. Raaka-ainehintojen voimakas nousu ja loppuvuonna heikentynyt markkinatilanne tekivät vuodesta haastavan. Volyymikasvu jäi maltilliseksi, mutta vahva markkina-asema ja johtavat brändit mahdollistivat meille hinnankorotukset, joilla kompensoimme korkeampia raaka-ainekustannuksia. Markkina-asemamme säilyi hyvin ja jopa vahvistui tärkeillä markkinoillamme Venäjällä ja Puolassa. Euromääräinen tuloksemme parani suhteellisen kannattavuutemme säilyessä ennallaan.

JOUSTAVAMPI RAKENNE

Maailmantalouden muutokset vaikuttavat yhä äkinäisemmiltä ja aiempaa heikommin ennakoitavissa olevilta. Vaihtelu on lisääntynyt myös kypsillä markkinoilla. Tämä aiheuttaa ison haasteen Tikkurilalle, jonka rakenteet ovat selkeästi hidastaneet toiminnan mukauttamista kulloiseenkin tilanteeseen. Joustavammista toimintatavoista puhuin jo edellisessä katsauksessani. Mielestämmi nyt oli otollinen hetki lähteä muodostamaan Tikkurilalle ketterämpää toimintamallia. Hallituksen päätettyä strategiamme täsmentämisestä aloitimme loppuvuodesta toimet toimintamme sopeuttamiseksi.

Kyseessä ei ole lyhytaikainen säästöohjelma vaan pysyvä yhtiön rakenteen muuttaminen – ketteryyden lisäämisen tarkoituksena on parantaa selvästi kilpailukykyämme. Muutokset tai muutostilanteessa eläminen ei tietenkään kos-

kaan ole helppoa. Uskon kuitenkin, että tämä kehitystyö koituu kaikkien sidosryhmiemme eduksi. Asiakkaille suoraviivaisempi toimintamme näkyy entistä parempana ja nopeampana asiakaspalveluna. Osakkeenomistajille pyrimme olemaan entistäkin tuottoisampi ja toisaalta myös vakaampi sijoituskohde. Henkilöstölle muutokset tarkoittavat laajempia ja mielenkiintoisempia toimenkuvia, suurempaa vastuuta ja parempia vaikutusmahdollisuuksia.

KESKITTÄMISTÄ JA PALVELUJAA

Maailmanlaajuisessa mittakaavassa keski-suurena maalialan toimijana olemme valinneet keskittymisen strategian. Keskitymme toimimaan niillä tuote- ja maantieteellisillä alueilla, joilla olemme markkinajohtaja tai lähellä sitä. Keskitymme palvelemaan kuluttajia ja maalialan ammattilaisia, valitut teolliset toimialat mukaan lukien. Keskitymme ennen kaikkea niihin brändeihimme, jotka tuovat merkittävän osan liikevaihdostamme.

Keskipitkällä aikavälillä haemme kasvua ennen kaikkea organisaation ja etenkin kehittyviltä markkinoilta, kuten Venäjältä, jonka uudis- ja korjausrakentamisen potentiaali on edelleen merkittävä. Idässä toimintaympäristö on erilainen kuin lännessä, mutta kehityksen suunta on oikea. Testasimme viime vuonna uutta palvelukonseptiamme Venäjän lähialueilla, ja myönteinen vastaanotto on kannustanut meitä kehittämään palveluliiketoimintaa edelleen. Uskomme, että sille on kysyntää myös muilla markkinoillamme. Palvelujen entistä laajemman hyödyntämisen lisäksi jatkamme tuotetarjontamme kehittämistä asiakkaidemme muuttuvien tarpeiden huomioiden.

Tässä markkinatilanteessa keskitymme kilpailukykyämme vahvistamiseen lisäksi ennen kaikkea kassavirtamme ja kannattavuutemme parantamiseen, mitä myös organisaatiomme rakennemuutos ja tekemisen priorisointi tukevat. Haemme joustavampaa kustannusrakennetta ja nopeampaa reagoitukykyä kansantalouksien kasvuvauhdin, toimialan kilpailutilanteen ja asiakastarpeiden muuttuessa koko ajan nopeammin.

KESTÄVÄÄ TOIMINTAA

Toimintamme kehittäminen vaikuttaa olennaisesti myös vastuullisuuteen liittyviin aihealueisiin. Vastuullisuusasiat suuntautuvat yhä laajemmin toimintoihimme ja ovat meille tärkeä johtamisen osa-alue. Vuoden 2011 aikana keskityimme muun muassa toimitusketjun toiminnan tehostamiseen aina ostoista tuotantoon ja logistiikkaan – tuotantoprosesseja optimoitiin, toimitusketjun ongelmakohtia minimoitiin sekä tuotteiden laatua ja henkilöstön työturvallisuutta parannettiin.

Jatkossa panostamme entistä enemmän myös sosiaaliseen vastuuseen. 150-vuotisjuhluvoittemme kunniaksi lanseerasimme Kestävä kauneutta -sosiaalisen vastuun ohjelman, jonka avulla haluamme edistää ihmisten hyvinvointia

luomalla maalilla ja väreillä iloa, viihtyisyyttä ja kestävä kauneutta erilaisiin tiloihin ja ympäristöihin.

150 VUOTTA SUOJAA JA KAUNEUTTA

Tikkurila täyttää tänä vuonna, tarkalleen ottaen 14.8.2012, 150 vuotta. Vuonna 1862 perustetusta paikallisesta pellavaöljynpuristamosta on kehittynyt vahvasti kansainvälinen toimija. Kokoomme nähdessä vaikutuksemme alan kehitykseen on ollut monessakin mielessä merkittävä. Tikkurilaan on vuosikymmenten aikana kertynyt mittava määrä henkistä pääomaa sitoutuneen ja luovan henkilöstön toiminnan tuloksena.

Vaikka katseemme onkin tiukasti tulevas- sa, on juhluvoiton kunniaksi hyvä katsoa myös taaksepäin. Historiankirjojamme tutkiessani löy-

sin edeltäjiäni teesejä asiakaslähtöisestä toiminnasta – ensimmäiset dokumentoidut periaatteet olivat 1920-luvulta. Tikkurila oli selvästi aikaansa edellä. Tähän myös tämän päivän vahvat asiakas- suhteemme perustuvat – systemaattinen rakennustyö on aloitettu sata vuotta sitten. Jatkamme väsymättä työtä sen eteen, että Tikkurila luo jat- kossakin tuloksia asiakkailleen, arvoa omistajilleen ja kehittymismahdollisuuksia henkilöstölleen – että seuraavat 150 vuotta olisivat vähintään yhtä hyviä kuin kuluneet vuodet.

Erkki Järvinen

*Kohti reunaavia
150 vuotta*

KESKITTÄMISEN STRATEGIA

Tikkurilan strategiaa täsmennettiin lokakuussa 2011. Tikkurila tarjoaa kuluttajille ja ammattilaisille helppokäyttöisiä ja keskeisiä ratkaisuja pintojen suojaamiseen ja kaunistamiseen. Tikkurila haluaa olla johtava maaliyhtiö Pohjoismaissa sekä Venäjällä ja muissa valituissa Itä-Euroopan maissa.

Yhtiö pyrkii sopivaan tasapainoon kypsien ja kasvavien markkinoiden välillä. Tikkurila lisää liiketoimintansa fokusta entisestään ja parantaa ketteryyttään, jotta ulkoisten olosuhteiden muutoksiin voidaan jatkossa sopeutua nopeammin. Uudistettu strategia perustuu seuraaviin peruspilareihin:

KASVU

Tikkurila pyrkii kasvamaan vähintään markkinoiden keskimääräisen kasvuvauhdin mukaisesti kaikilla markkinoillaan ja erityisesti Venäjällä ja sen lähialueilla. Painopiste on vahvojen brändien avulla tapahtuvassa orgaanisessa kasvussa. Tikkurila tekee kohdennettuja yritysostoja ja yhteistyöjärjestelyjä, mikäli ne tukevat strategian täytäntöönpanoa maantieteellisen alueen laajentamisen tai tuote- ja palvelutarjoaman kasvattamisen kautta. Yhtiö pyrkii laajentamaan toimintaansa palveluihin yhdistämällä nykyiseen tuotevalikoimaan paketoituja maalaamiseen ja sisustamiseen liittyviä palveluita. Lisäksi Tikkurila arvioi uusia jakelumalleja, kuten internet- ja mobiilialustojen hyödyntämistä. Asiakaskeskeisyys korostuu kaikissa toiminnissa. Yhtiö hyödyntää myös shop-in-shop-konsepteja, ja tutkii arvoketjussa eteenpäin integroitumista tietyillä alueilla.

TEHOKKUUS

Tikkurilassa nopeutetaan monimutkaisuuden ja päällekkäisyyksien poistoon tähtäviä aloitteita, ja kaikkia kustannuseriä hallitaan huolellisesti. Raaka-ainepohjien, pakkausratkaisujen ja tuotantomenetelmien harmonisointia edistetään paremman tehokkuuden, korkeamman tuottavuuden ja alemman kustannustason tai joustavamman kustannusrakenteen saavuttamiseksi. Tuotanto- ja jakeluketju optimoidaan siten, että saavutetaan sopivin tehtaiden, varastojen ja asiakaspalvelupisteiden verkosto.

PRIORISOINTI

Tikkurila arvioi kriittisesti nykyistä tuoteportfolioa, markkinasegmenttejä ja niitä maantieteellisiä alueita, joilla yhtiöllä ei ole vahvaa asemaa. Tämä saattaa johtaa uusiin liiketoimintamalleihin ja uudelleenjärjestelytoimiin. Resursseja allokoidaan jatkossa nopeammin ja dynaamisemmin; voimavaroja kohdennetaan etenkin niihin liiketoimintoihin, joissa on paras odotettu riski-tuotosuhde ja jotka tukevat strategiaa. Organisaatiorakennetta muokataan siten, että se tukee optimaalisesti liiketoimintaa ja asiakastarpeita.

☐ Lue lisää strategian toteuttamisesta sivuilla 11–13. Tikkurilan taloudelliset tavoitteet on esitelty sivulla 33.

Janno Paju

Janno Paju aloitti Tikkurilan kaupallisenä johtajana vuoden 2012 alusta. Tätä ennen hän vastasi Tikkurilan itäisestä markkina-alueesta SBU Eastistä. Hän on johtoryhmän jäsen ja ollut Tikkurilan palveluksessa vuodesta 1993. Janno on Viron kansalainen.

VENÄJÄN MAALIMARKKINA KASVAA

Tikkurila aikoo kasvattaa vahvaa markkina-asemaansa Venäjällä entisestään.

“Noin 18 prosentin markkinaosuutemme Venäjällä perustuu omaan sävytysjärjestelmäämme, erittäin tuttuihin kuluttajabrändeihimme sekä paikalliseen valmistukseen neljässä eri tuotantoyksikössämme. Kattava brändiportfolioimme, joka koostuu sekä premium-segmentin maaleista että alemman hintaluokan paikallisesti valmistetuista maaleista, on eduksi Venäjän kiristyvässä kilpailutilanteessa”, sanoo viime vuonna Venäjän ja Itäisen Euroopan liiketoiminnasta vastannut johtaja Janno Paju.

Toimintaympäristönä Venäjä on nykyisin jo melko turvallinen maa, ja suomalaisten on Pajun mukaan helppo ymmärtää sikäläistä, henkilökohtaisiin kontakteihin perustuvaa bisneskulttuuria.

“Sisustamisesta on tullut Venäjällä muoti-harrastus ja asuntojen neliömäärät ovat suurene- maan päin. Tee-se-itse-kulutuksen määrä on las- kussa, sillä vaikka kuluttajat ostavat yhä maalit itse, he haluavat teettää remonttinsa ammattilaisilla. Liiketoimintamme muuttuukin koko ajan ammat- tilaisvetoisemmaksi”, Paju kertoo.

PAINOPISTE ASIAKKAASEEN

Vuonna 2011 Tikkurila siirsi toimintansa painopis- teen SBU Eastin alueella sinne minne se kuuluu- kin: asiakkaaseen. Tämä näkyi parempana asiakas- palveluna ja tehostuneena toimitusvarmuutena sekä voimakkaana panostuksena markkinointiin. “Muutimme sävytysjärjestelmäämme käyttäjä- ja ympäristöstävällisemmäksi ja uudistimme väri- karttamme auttaaksemme asiakkaita värin valin- nassa.”

Parina seuraavana vuonna maalien kysyntä Venäjällä pysynee edelleen alhaisena länsimaihin verrattuna, mutta keskipitkällä aikavälillä luvassa on kasvua. “Kasvupotentiaalimme perustuu ku- lutuksen kasvuun. Taloudellisen kasvun aikana keskihintaisten maalien segmentti kasvaa, kun keskiluokka investoi sisustamiseen, remontoin- tiin ja rakentamiseen. Strateginen tavoitteemme on kasvattaa markkinaosuuttamme entisestään”, Paju toteaa.

Venäjän liiketoiminnassa valuuttakursseilla on iso rooli, ja öljyn hinnasta riippuvalaiset kurssit vaikuttavat kuluttajien ostovoimaan. Venäjän to- dennäköinen liittyminen World Trade Organizatio- niin on Pajun mukaan positiivinen asia. Sen myötä usko Venäjän talouden vahvistumiseen kasvaa ja näkynee aikanaan tiettyjen tullimaksujen poistu- misena. Jos tullit poistuvat, Tikkurilan kilpailukyky paranee.

PALVELUITA JA UUSIA JAKELUMALLEJA

Tikkurila aikoo laajentaa toimintaansa palveluliiketoimintaan, sillä Pajun mukaan tulevaisuudes- sa kuluttajat suosivat avaimet käteen -ratkaisuja. “Meidän täytyy kyetä tarjoamaan kuluttajille pa- kettiratkaisuja ja lisäarvopalveluita, joissa he saa- vat avukseen hyviä suunnittelijoita ja luotettavia maalausurakoitsijoita. Vuosina 2010–2011 pilo- toimme palveluliiketoimintaa Keski-Aasiassa Ka- zakstanissa, ja tulokset ovat olleet rohkaisevia.”

Venäjän isoilla markkinoilla maalivalmistajan ja asiakkaiden välissä on useampikin tukkuporras, ja Tikkurila haluaa ottaa askeleen asiakkaan suun- taan integroitumalla eteenpäin jakeluketjussa. “Mitä lähempänä olemme asiakkaita, sitä parem- min voimme ymmärtää heidän tarpeitaan. Jatkos- sa pyrimme palvelemaan maalikauppoja enem- män suoraan.”

Tikkurila muuttaa toimintamalliaan Slova- kiassa, Tsekissä ja Unkarissa, missä Tikkurilan tytär- yhtiöt myydään ja toimitaan jatkossa jakelijoiden välityksellä, Paju kertoo. Uusien tuote- ja palvelu- ratkaisujen avulla haetaan kasvua Pohjoismaissa, Venäjällä, Puolassa, Baltiassa, Serbiassa, Ukrainassa ja Keski-Aasiassa.

VAHVA BRÄNDI ON TODELLISTA PLUSAA

Anna-Lena Högfeldt

Anna-Lena Högfeldt on vastannut Tikkurilan brändeistä ja markkinoinnista vuodesta 2009. Tätä ennen hän toimi Skandinavian markkinointipäällikkönä. Hän on ollut Tikkurilan palveluksessa vuodesta 2007. Anna-Lena on Ruotsin kansalainen.

Haluamme tarjota inspi-
raatiota ja palveluja kulut-
tajille ja ammattilaisille.

”Brändit ovat tärkeitä, koska ne tuovat lisäarvoa. Vahva, hyvin positiivinen brändi on todellista plusaa, koska sen avulla voi vaikuttaa asiakkaan mieltymyksiin ja myydä helpommin korkeamman hintaluokan tuotteita”, sanoo markkinoinnista ja brändinhallinnasta vastaava johtaja Anna-Lena Högfeldt.

”Vuosien mittaan olemme ostaneet useita yrityksiä. Osalla niistä oli alueellisesti markkinajohtajan asemassa olevia brändejä. Säilytimme ne, koska haluamme olla vahva paikallinen toimija. Meillä on laaja brändiportfolio, joka kattaa sekä kalliimman premium-segmentin, keskihintaisten tuotteiden segmentin että edullisten tuotteiden segmentin”, Högfeldt selittää.

Suurin osa Tikkurilan maaleista myydään kuluttajille. Tikkurilalla on neljä strategista brändiä – Tikkurila, Alcro, Vivacolor ja Teks – jotka on tarkoitettu erityyppisille loppukäyttäjille. Niitä täydennetään monilla paikallisilla brändeillä.

KULUTTAJIEN INSPIROINTIA

Högfeldtin mukaan markkinoita ei suinkaan ole jo kyllästetty liian monilla maaleilla. Hän on vakuuttunut, että aina löytyy tilaa uutuuksille jopa vakiintuneilla markkinoilla, missä maalien kulutus henkilöä kohti on suurempi – olivatpa uutuudet sitten tuotteita tai palveluita.

”Haluamme tarjota asiakkaillemme lisäarvoa, mutta ensin meidän täytyy ymmärtää heidän tarpeitaan. Kun katsomme asioita loppukäyttäjien näkökulmasta, voimme helpottaa heidän elämäänsä ja inspiroida heitä”, Högfeldt tähdentää.

”Kuluttajille suunnatussa markkinoinnissamme on paljon kyse inspiraatiosta. Vaikka maalaminen sinänsä on useimpien kuluttajien mielestä hauskaa, he pitävät maalauksesta edeltäviä valmisteluja usein hieman hankalina. Siksi meidän pitää innostaa heitä niin voimakkaasti, että siten syntyvä mielikuva lopputuloksesta kantaa heidät yli valmistelutöistä aiheutuvan vaivan. Tietystä määrin meidän liiketoiminnassamme on ainakin sisätilojen maalauksen osalta kyse hyvän mielen luomisesta loppuasiakkaille. Innostamalla ihmisiä tekemään kodeistaan kauniimpia ja ajanmukaisempia voimme auttaa heitä oikeasti voimaan paremmin.”

Hyvä esimerkki tästä on inspiroivien sisustusratkaisujen ideapankki, joka lanseerattiin Suomen sosiaalisessa mediassa loppuvuonna 2011. ”Me pyydämme ihmisiä lähettämään meille netin välityksellä kuvia siitä, mitä he ovat tehneet kotonaan, ja jakamaan ideansa muiden kanssa. Sosiaalisen median myötä olemme astuneet aikakauteen, jossa ihmiset rakentavat meidän brändiämme yhdessä kanssamme.”

PALVELUJA AMMATTILAISILLE

Markkinoitessaan tuotteitaan ammattilaisille Tikkurila täydentää niitä palveluilla. ”Maalareille aika on rahaa, ja he arvostavat asioita, jotka helpottavat heidän elämäänsä. Hyvä esimerkki tästä on Ruotsissa vuonna 2011 lanseeraamamme mobiilisovellus, jonka avulla maalarit saavat hyödyllistä tietoa ja ohjeita suoraan matkapuhelimeensa.”

Toinen palvelukonseptiuutuus oli viime vuonna Suomessa lanseerattu Profe (Tikkurilan palvelut ammattilaisille). Se on tarkoitettu maalaurakoitsijoille, rakennuttajille ja suunnittelijoille ja sisältää urakoitsija- ja suunnittelijapankin, etäopetusta, väri- ja teknisen palvelun, yms. ”Tämä konsepti otetaan todennäköisesti käyttöön myös muilla markkinoilla”, Högfeldt kertoo.

Vuonna 2011 toteutettiin paljon erilaisia markkinointitoimenpiteitä. ”Venäjällä teimme ensimmäistä kertaa mediainfomointia Teks-brändille ja Tikkurila-brändi sponsoroiti TV:n kodinsisustusohjelmia. Suomessa menimme paikalliseen ostoskeskukseen esittelemään Visio-kaupakkonseptia sekä tapaamaan paikallisia kuluttajia. Ruotsissa taas Alcro-brändi lisäsi maalarin ammatin arvostusta myöntämällä Kultainen pensseli -palkinnon 53 lupaavalle maalariopiskelijalle. Nämä ovat vain pieni olosuhteistamme. Ja kaikilla eri markkina-alueilla ympäristöasiat ja kestävä kehitys ovat luonteva osa markkinointitoimenpiteitämme.”

”Tulevaisuudessa keskitymme yhä enemmän tuoteportfolioomme hallintaan, jotta Tikkurila-konsernin tuote- ja palveluvalikoima olisi paras mahdollinen”, Högfeldt toteaa.

TEHOKKUUTTA TOIMITUSKETJUUN

Petri Miettinen

Petri Miettinen on vastannut Tikkurilan toimitusketjusta vuodesta 2007, jolloin hän tuli Tikkurilan palvelukseen. Vuodesta 2008 lähtien hän on vastannut myös työturvallisuuteen, ympäristöön ja laatuun liittyvistä asioista. Petri on Suomen kansalainen.

Toimitusketjun palvelutaso on pysynyt erinomaisena ja organisaation toimintatapoja tehostetaan jatkuvasti.

”Tärkein saavutuksemme vuonna 2011 oli toimitusketjun korkea palvelutaso. Tiettyjen raaka-aineiden globaaleista saatavuushaasteista huolimatta pystyimme nostamaan palvelutasoamme merkittävästi jo toisena peräkkäisenä vuonna. Tehostimme yhteistyötä raaka-aine- ja pakkausmateriaalitoimittajien kanssa ja ennakoimme hyvin pullonkaulatilanteita. Erinomainen palvelutaso näkyy myös saamassamme asiakaspalautteessa”, kertoo toimitusketjusta ja konsernin HSEQ-toiminnoista vastaava johtaja Petri Miettinen.

KONKREETTISTA JA JATKUVAA PARANTAMISTA

”Jatkamme vuonna 2011 osaamiskeskuksiin perustuvan organisaatiomallin kehittämistä. Otimme myös konserninlaajuisesti käyttöön toiminnan konkreettiseen ja jatkuvaan parantamiseen perustuvan toimintamallin. Olennaista tässä uudessa toimintatavassa on todellisten asiakastarpeiden ymmärtäminen, materiaalihukan minimointi, johtaminen sekä yhtenäiset työskentelytavat. Pyrimme aktiivisesti keräämään uusia ideoita ja parhaita käytäntöjä sekä ottamaan ne käyttöön nopeasti. Keskitymme konkreettisiin asioihin esimiestoiminnan, turvallisuuden, kokonaislaadun sekä kustannus- ja pääomatehokkuuden kehittämiseksi. Tulokset näkyvät parantuneena suorituskykyinä, tehostuneena toimintana ja tyytyväisempinä asiakkaina”, Miettinen sanoo.

Toimitusketjun toiminnan jatkuva parantaminen on pitkäjänteinen kehityshanke. Tekeillä asiat kerralla oikein on Miettisen mukaan konkreettinen esimerkki siitä, kuinka tuotantoprosesseja voidaan optimoida ja samalla parantaa laatua ja asiakastytyväisyyttä. Toisena esimerkkinä hän mainitsee myynnin, tuotekehityksen ja markkinoinnin välisen aktiivisen vuoropuhelun raaka-aineisiin ja valmistettavuuteen sekä pakkausten muotoon, kokoon ja käsiteltävyyteen liittyvissä asioissa.

ASIAKASLÄHTÖISYYS JA TURVALLISUUS AVAINASEMASSA

Vuonna 2012 jatketaan viime vuonna aloitettuja rakenteellisia muutoksia, joiden tavoitteena on saavuttaa optimaalinen tuotanto- ja logistinen verkosto sekä ylläpitää erinomainen palvelutaso. Muita pääteemoja ovat pääomatehokkuuden parantaminen ja toiminnan tehostaminen entisestään. ”Ei myöskään sovi unohtaa, että korkean palvelutason ylläpitäminen ja sen jatkuva kehittäminen ovat toimintamme perusta. Jotta kykenemme vastaamaan asiakastarpeisiin nopeammin, on meidän ymmärrettävä paremmin asiakkaidemme todelliset tarpeet”, Miettinen linjaa.

Turvallisuus on Tikkurilan toimitusketjun toimintatavan keskiössä ja ensimmäisenä prioriteettitilalla. Kaikki lähtee turvallisesta ja vastuullisesta toiminnasta, joka edistää luotettavuutta myös asiakkaiden näkökulmasta.

”Toimimalla fiksusti pystymme myös vähentämään hukkaa – ei ainoastaan maalitytettä, vaan toiminnan yleistä hukkaa, jota esiintyy niin tuotantoprosesseissa kuin toimistotyössäkin. Maalihukan vähentämisessä merkittävä rooli on omalla sävytysjärjestelmällämme, joka on toimintamme peruskivijalka. Tärkeää on myös toiminnan huolellinen ennakosuunnittelu ja suunnitelmien mukainen toimiminen.”

MAALIMARKKINAT KASVUSSA

Maailmantalouden kasvu heikkeni vuoden loppua kohden ja kuluttajien luottamus kääntyi laskuun etenkin kehittyneillä markkinoilla. Tikkurilan keskeisten markkinoiden bruttokansantuote kasvoi noin 3–4 prosenttia vuonna 2011.

Maailmantalouden kasvuvauhti alkoi hidastua vuoden loppua kohti ja näkymät heikkenivät nopeasti. Tulevien vuosien taloudellisen kasvun ennusteita tarkistettiin selvästi alaspäin. Kuluttajien luottamus laski selvästi etenkin kypsillä markkinoilla. Rakentaminen säilyi monilla markkinoilla vuoden aikana hyvällä tasolla, mutta rakennusalan näkymät ovat aiempaa heikommat ja uusin rakennuslupien kuutiomäärät alkoivat loppuvuonna laskea.

Bruttokansantuote kasvoi keskimäärin noin 3–4 prosenttia Tikkurilan keskeisillä markkinoilla. Venäjän, Ruotsin ja Puolan bruttokansantuotteen kasvu ylsi noin 4 prosenttiin. Suomessa kasvu oli alle 3 prosenttia.

Kauppa- ja rakennusmaalimarkkinan volyymin ennakoidaan kasvaneen noin 3 prosenttia Venäjällä. Arvomääräinen kasvu oli noin 3 prosenttia Ruotsissa. Suomessa markkina säilyi edellisvuoden tasolla. Puolan markkinan arvioidaan kasvaneen hieman. Tikkurilan markkina-asemassa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia vuoden aikana.

Raaka-ainehinnat nousivat merkittävästi alkuvuoden aikana, ja kohoaminen jatkui vuoden jälkimmäisellä puoliskolla, joskin hitaammin. Tikkurilan kannalta keskeisten raaka-aineiden hinnat nousivat keskimäärin noin 20 prosenttia edellisvuodesta. Raaka-aineiden saatavuuteen liittyi haasteita etenkin alkuvuoden aikana, mutta saatavuus parani vuoden loppua kohti.

Venäjän liittyminen maailman kauppajärjestön WTO:n jäseneksi vuoden 2012 aikana näyttää todennäköiseltä. Jäsenyydellä on sekä suoria että epäsuoria myönteisiä vaikutuksia alentuneiden raaka-aineiden ja tuotteiden tullimaksujen sekä suorien ulkomaisten sijoitusten kasvun kautta. Pidemmällä aikavälillä jäsenyyden uskotaan vähentävän esteitä maiden välisissä taloussuhteissa ja edistävän Venäjän liiketoimintaympäristön kehittymistä.

MAALIMARKKINATIETOA

Maalimarkkinat voidaan jakaa tuotteiden loppukäytön mukaan kahteen pääasialliseen ryhmään,

jotka ovat kauppa- ja rakennusmaalit sekä teollisuusmaalit. Tikkurila toimii pääsääntöisesti kauppa- ja rakennusmaaleissa, joiden osuus oli noin 84 prosenttia vuoden 2011 liikevaihdosta. Lisäksi Tikkurila toimii valituissa teollisuusmaalien segmenteissä, jotka ovat tietyt metalliteollisuus- sekä puuteollisuusmaalit.

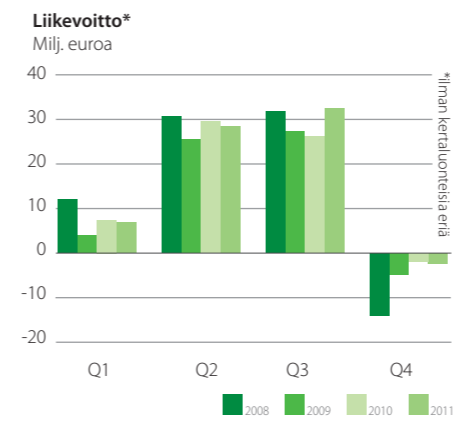
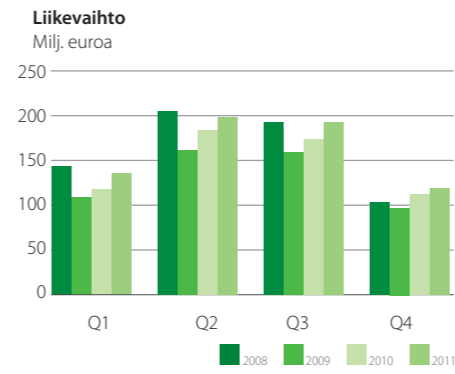
Keskipitkällä aikavälillä maalimarkkinoiden volyymimääräinen vuotuinen kasvu on ollut noin 4 prosenttia. Markkinan arvioidaan olleen noin 70 miljardia euroa vuonna 2011. Kauppa- ja rakennusmaalit vastasivat 44 prosenttia markkinan arvosta. Euroopan osuus maailman maalimyyntiin arvosta on noin 30 prosenttia. Tikkurila on alueellinen toimija, jonka päämarkkina-alueen muodostavat Pohjoismaat ja Itä-Eurooppa.

MAALIMARKKINOIHIN VAIKUTTAVIA TEKIJÖITÄ

- Bruttokansantuotteen kehitys
- Elintason nousu ja keskiluokkaistuminen
- Rakennus- ja peruskorjausmarkkinoiden vilkkaus
- Asuntokauppa-aktiiviteetin taso
- Lisääntyvä ympäristötietoisuus
- Lisääntyvä kiinnostus kodin sisustamiseen ja kunnostamiseen
- Lisääntyvä ostopalvelujen ja ammattilaisten hyödyntäminen
- Suurten rautakauppojen ja rakennustavaratalojen merkityksen kasvu
- Lainsäädäntö ja sääntely (esimerkiksi EU:n REACH-asetus)

BRUTTOKANSANTUOTE JA ELINTASO

Tikkurilan liiketoiminta ja sen kasvu on sidoksissa konsernin toiminta-alueen maiden bruttokansantuotteiden kehitykseen ja kuluttajien luottamukseen. Kehittyneillä markkinoilla maalien kysyntä seuraa melko tarkasti bruttokansantuotteen kehitystä. Kehittyvillä markkinoilla, kuten Venäjällä, Tikkurilan maalien kysyntä on viime vuosina selvästi ylittänyt bruttokansantuotteen kasvun. Kasvun taustalla ovat olleet sekä korkeammat myyntivolyymit että kysynnän siirtyminen korkeamman

Tikkurilan liiketoiminta on kausiluontoista siten, että toiselta ja kolmannelta vuosineljännekseltä kertyy yleensä selvästi suurempi liikevaihto ja liiketulos kuin tilikauden ensimmäiseltä ja neljänneltä vuosineljännekseltä.

*Tikkurilan keskeisten markkinoiden eli Venäjän, Ruotsin, Suomen ja Puolan keskimääräinen BKT-kasvu. Luvut ovat suuntaa antavia

**Orgaanisen kasvun laskennassa on otettu huomioon raportoitu liikevaihto ja raportoidut yrityshankinnat ja -myynnit

hinta- ja laatuluokan tuotteisiin. Öljyn maailmanmarkkinahinnan kehitys vaikuttaa yleensä olennaisesti Venäjän yleiseen taloudelliseen kehitykseen ja ostovoimaan. Vaikka öljyn hinnan nousu nostaa tiettyjen raaka-aineiden hintoja, vaikuttaa öljyn hinnan kohoaminen lähtökohtaisesti Tikkurilan liiketoimintaan myönteisesti, sillä öljyn hinnan nousu on korreloinut positiivisesti Venäjän kansantalouden kehityksen kanssa.

Tällä hetkellä kasvavien markkinoiden osuus on noin puolet maailman maalikysynnästä, ja osuus kasvaa. Maalien kulutus on yhteydessä elintason ja uudelleenmaalauksen tiheyteen. Maalimarkkinoiden rakenne ja maalin kuluttavat vaihtelevat maantieteellisten alueiden mukaan. Länsi-Euroopan maalimarkkinat ovat vakiintuneet yli kymmenen litran vuosikulutukseen asukasta kohden useimmissa maissa. Näillä markkinoilla myyntimäärät kasvavat maltillisesti ja melko vakiintuneet markkinaosuudet jakaantuvat tiettyjen toimijoiden kesken. Keskeisessä Itä-Euroopassa sekä IVY-maissa kauppa- ja rakennusmaalien nykyinen kulutuksen taso asukasta kohden on huomattavasti alempi kuin Länsi-Euroopassa. Kulutuksen uskotaan kuitenkin lähenevän hiljalleen kehittyneiden maiden tasoa, mikä tarkoittaisi kasvavien markkinoiden kulutuksen kaksin- tai jopa kolminkertaistumista.

RAKENTAMINEN JA PERUSKORJAAMINEN

Vaikka tärkein maalin kulutusta ohjaava tekijä on remontointi- ja huoltomaalaaminen, myös uudisrakentaminen sekä erilaiset rakenteet ovat tärkeitä käyttökohteita maaleille. Uudisrakentamisen hiljaisina jaksoina remontointi- ja huoltotoiminta ovat usein vilkastuneet, kun maaleja käytetään vanhojen sisä- ja ulkopintojen parantamiseen ja kaunistamiseen. Uudisrakentamisen osuus on yleisesti noin kolmannes kauppa- ja rakennusmaalien kokonaiskysynnästä. Myös Tikkurilalle korjausrakentamisella ja pintojen uudelleenmaalaamisella on huomattavasti suurempi merkitys kuin uudisrakentamisella.

RAAKA-AINEMARKKINAT

Tikkurilan tärkeimmät raaka-aineet ovat pigmentit (etenkin titaaniidioksidi), sideaineet, liuotteet, lisäaineet, vesi ja pakkausmateriaalit. Raaka-aineiden ja pakkausmateriaalien hinnat ovat pitkälti riippuvaisia öljyn, energian ja metallien hintakehityksestä.

Yleisesti ottaen raaka-aineiden hinnat kohoavat noususuhdanteissa ja laskevat laskusuhdanteissa kysynnän vähentyessä. Raaka-ainetoimittajat sopeuttavat kapasiteettiaan markkinatilanteen mukaan, mikä johti muun muassa viime vuosina tiettyjen raaka-aineiden kysynnän ja tarjonnan epätasapainoon, kun talous lähti elpymään taantumasta. Tämän johdosta joidenkin tärkeimpien maaliintuotannossa käytettävien raaka-aineiden hinnat nousivat selvästi ja saatavuus vaikeutui. Tikkurilan hinnoitteluvoima on perinteisesti ollut varsin hyvä, ja konserni on saanut kohtuullisen hyvin siirrettyä kohonneet raaka-ainekustannukset lopputuotteidensa hintoihin.

KAUSIVAIHTELU

Tikkurilan liiketoiminta on kausiluontoista siten, että toiselta ja kolmannelta vuosineljännekseltä kertyy yleensä selvästi suurempi liikevaihto ja liiketulos kuin tilikauden ensimmäiseltä ja neljänneltä vuosineljännekseltä. Kausivaihtelu johtuu pääasiassa ulkomaalauksen lisääntymisestä toisella ja kolmannelta vuosineljänneksellä. Ulkomaalauksen lähetyksessä Tikkurilan tuotevarastot kasvavat, ja toista ja kolmatta vuosineljänneistä varten tuotetut maalit sitovat käyttöpääomaa. Tikkurilan myyntimääriin vaikuttavat myös sääolosuhteet. Tikkurilan liiketoiminnan kausivaihtelu on suurempaa kuin alalla keskimäärin yhtiön maantieteellisestä toiminta-alueesta ja teollisuusmaalien alhaisesta suhteellisesta osuudesta johtuen.

Toiminnan kausiluontoisuus asettaa haasteita myös tuotannolle ja logistiikalle, minkä vuoksi toimiva ja joustava toimitusketju on keskeisessä asemassa. Tikkurilalla on 11 tuotantolaitosta kahdeksassa maassa. Lisäksi tilikauden 2011 lopussa Tikkurilalla oli yhdeksän logistiikkakeskusta ja 19 jakeluvarastoa 20 maassa. Tikkurilan tavoitteena on jatkossa tehostaa toimitusketjun kokonaishintaan liittyviä tietojärjestelmiä ja käytäntöjä entisestään.

JAKELUKANAVAT

Tikkurila myy kauppa- ja rakennusmaaleja pääasiassa rakennustarvikeliikkeille, maalikauppaketjuille ja itsenäisille maalien jälleenmyyjille, jotka puolestaan myyvät Tikkurilan tuotteita kuluttajille ja ammattilaisille.

Skandinaviassa Tikkurilalla on muista markkina-alueista poiketen myös omia myymälöitä. Suomessa rakennustarvikeliikkeet ovat osin korvanneet pienet itsenäiset maalikaupat. Vastavaanlaista kehitystä on nähtävissä myös muilla markkinoilla, joilla Tikkurila toimii. Isot ja osin myös itsepalveluun perustuvat ketjut yleistyvät etenkin Keskeisessä Itä-Euroopassa ja Venäjällä. Venäjällä jakelun monipuolisuutta lisää toimittajien ja myymälöiden välissä toimivat tukkuliikkeet.

KILPAILU

Tikkurila on markkinajohtaja kauppa- ja rakennusmaaleissa Suomessa, Ruotsissa, Venäjällä ja Baltiassa. Puolassa Tikkurila on yksi suurimmista kauppa- ja rakennusmaalien toimittajista. Kilpailutilanne kauppa- ja rakennusmaalimarkkinoilla on viime vuosina ollut varsin vakaa, ja markkinaosuuksissa on tapahtunut vain vähäisiä muutoksia. Merkittäviä muutoksia markkinaosuuksissa on tapahtunut lähinnä yrityskauppojen yhteydessä.

☐ Lisätietoa kilpailijoista sivuilta 18–19.

*Kestävää kauneutta
ja ruojaa pinnoille*

LIIKETOIMINTA LYHYESTI

Tikkurilan liiketoiminta on organisoitu neljään raportoitavaan segmenttiin, joista Tikkurila käyttää nimitystä strateginen liiketoimintayksikkö (SBU). Tikkurilan raportoivat liiketoimintayksiköt ovat SBU East, SBU Scandinavia, SBU Finland ja SBU Central Eastern Europe.

SBU East

- Toiminta-alue**
- Toiminta-alue: Venäjä ja muut IVY-maat, Ukraina
  - Tuotantopaikat: Pietari ja Sary Oskol, Venäjä; Kiova, Ukraina
  - Suurin yksittäinen markkina: Venäjä (liikevaihto 193,0 milj. euroa vuonna 2011, mikä vastaa noin 30 prosenttia konsernin liikevaihdosta)

- Markkina-asema**
- Johtava kauppa- ja rakennusmaaleissa Venäjällä noin 18 prosentin volyymimääräisellä markkinaosuudella (2010: 17 %)

- Maalimarkkina**
- Venäjän kauppa- ja rakennusmaalimarkkinan koko noin 1,5 miljardia euroa
  - Maalin kulutus asukasta kohden maasta riippuen noin 4–7 litraa
  - Venäjän kauppa- ja rakennusmaalimarkkinan litramääräinen kasvu vuosittain keskimäärin noin 10 prosenttia vuosina 2004–2008
  - Markkina laski yli 10 prosenttia vuonna 2009
  - Tikkurilan arvion mukaan Venäjän kauppa- ja rakennusmaalimarkkinan volyymi kasvoi noin 3 prosenttia vuonna 2011

- Kysynnän rakenne**
- Economy-hinta- ja laatuluokan tuotteet
  - Premium-tuotteiden odotetaan kasvavan nopeimmin elintason noustessa ja laadun merkityksen kasvaessa

Brändit

- Jakelukanavat**
- Kauppa- ja rakennusmaalit: rakennustarvikeliikkeet, itsenäiset maalikauppiat, tukkukauppiat
  - Teollisuusmaalit: suoramyynti, Temaspeed

- Kilpailijoita**
- AkzoNobel, Lakra-Sintez, Empils, ABC-Farben, Meffert, Caparol, Sniezka, useita paikallisia kilpailijoita

SBU Scandinavia

- Toiminta-alue**
- Toiminta-alue: Ruotsi, Norja, Tanska
  - Tuotantopaikat: Nykvarn, Ruotsi
  - Suurin yksittäinen markkina: Ruotsi (liikevaihto 155,5 milj. euroa vuonna 2011, mikä vastaa noin 24 prosenttia konsernin liikevaihdosta)

- Markkina-asema**
- Johtava kauppa-rakennusmaaleissa Ruotsissa noin 40 prosentin markkinaosuudella (2010: noin 40 %)

- Maalimarkkina**
- Markkinan koko noin 0,8 miljardia euroa
  - Maalin kulutus asukasta kohden noin 13 litraa
  - Ruotsin maalimarkkinan arvo kasvoi keskimäärin noin 6 prosenttia vuosina 2004–2008 ja säilyi ennallaan vuonna 2009
  - Tikkurilan arvion mukaan Ruotsin maalimarkkinan arvo kasvoi noin 2–3 prosenttia vuosina 2010 ja 2011

- Kysynnän rakenne**
- Premium- ja medium-hinta- ja laatuluokkien tuotteet

- Jakelukanavat**
- Kauppa- ja rakennusmaalit: rakennustarvikeliikkeet, lisäksi omat ammattilaismyymälät, Happy Homes -ketju ja Colorama-kauppaketju
  - Teollisuusmaalit: suoramyynti, Temaspeed

- Kilpailijoita**
- AkzoNobel, Flügger, Jotun, Sherwin-Williams, Teknos, useita paikallisia kilpailijoita

SBU Finland

- Toiminta-alue**
- Toiminta-alue: Suomi
  - Tuotantopaikat: Vantaa, Suomi

- Markkina-asema**
- Johtava kauppa- ja rakennusmaaleissa yli 50 prosentin markkinaosuudella (2010: yli 50 %)

- Maalimarkkina**
- Markkinan koko noin 0,2 miljardia euroa
  - Maalin kulutus asukasta kohden noin 12 litraa
  - Maalimarkkinan arvo kasvoi keskimäärin noin 10 prosenttia vuosina 2004–2010
  - Tikkurilan arvion mukaan Suomen maalimarkkinan arvo säilyi edellisvuoden tasolla vuonna 2011

- Kysynnän rakenne**
- Premium- ja medium-hinta- ja laatuluokkien tuotteet

- Jakelukanavat**
- Kauppa- ja rakennusmaalit: rakennustarvikeliikkeet, itsenäiset maalikauppiat
  - Teollisuusmaalit: suoramyynti, Temaspeed

- Kilpailijoita**
- Teknos, AkzoNobel, NorMaali, Sherwin-Williams, useita paikallisia kilpailijoita

SBU CEE

- Toiminta-alue**
- Toiminta-alue: Puola, Baltian maat, Kiina, Saksa sekä vienti noin 20 maahan
  - Tuotantopaikat: Debica, Puola; Tallinna, Viro; Ansbach, Saksa; Sabac, Serbia
  - Suurin yksittäinen markkina: Puola (liikevaihto 61,0 milj. euroa vuonna 2011, mikä vastaa noin 10 prosenttia konsernin liikevaihdosta)

- Markkina-asema**
- Neljänneksi suurin kauppa- ja rakennusmaaleissa Puolassa noin 16 prosentin markkinaosuudella (2010: 14 %)
  - Johtava kauppa- ja rakennusmaaleissa Baltian maissa yhtiön arvion mukaan noin 20 prosentin markkinaosuudella (2010: noin 20 %)

- Maalimarkkina**
- Markkinan koko noin 3 miljardia euroa
  - Maalin kulutus asukasta kohden Puolassa noin 11 litraa, Baltian maissa noin 7–11 litraa ja Kiinassa noin 1,3 litraa*
  - Vuosittainen kasvu maasta riippuen 3–10 prosenttia, Kiinassa yli 10 prosenttia
  - Tikkurilan arvion mukaan Puolan maalimarkkina kasvoi hieman vuonna 2011

*Kauppa- ja rakennusmaalit

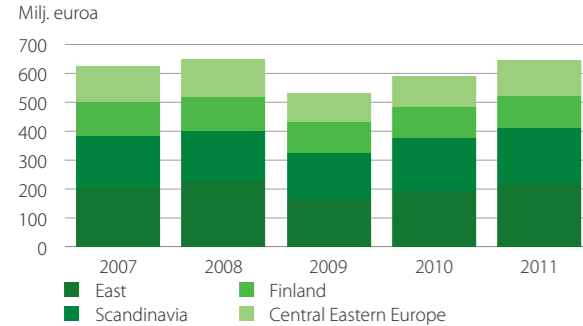
- Kysynnän rakenne**
- Medium- ja economy-hinta- ja laatuluokkien tuotteet
  - Premium-tuotteiden odotetaan kasvavan nopeimmin elintason noustessa ja laadun merkityksen kasvaessa

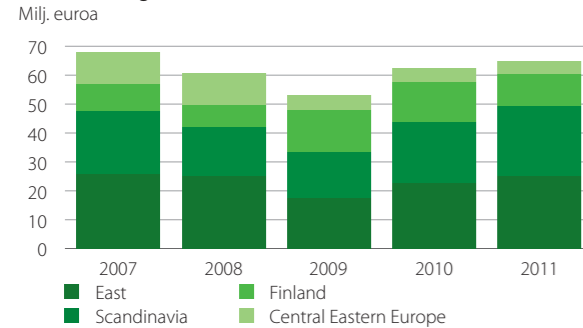
- Jakelukanavat**
- Kauppa- ja rakennusmaalit: rakennustarvikeliikkeet, itsenäiset maalikauppiat
  - Teollisuusmaalit: suoramyynti, Temaspeed

- Kilpailijoita**
- AkzoNobel, PPG, Caparol, Meffert, Teknos, Jotun, Hempel, useita paikallisia ja alueellisia kilpailijoita

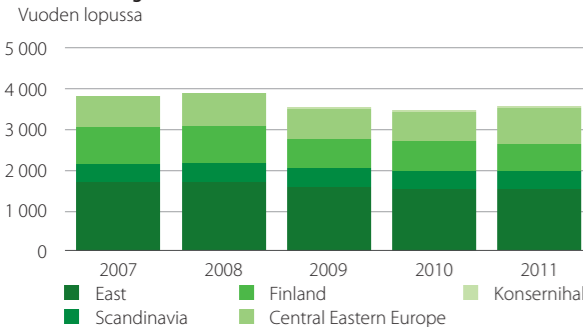
Liikevaihto segmentteittäin

Liikevoitto* segmentteittäin

Henkilöstö segmentteittäin

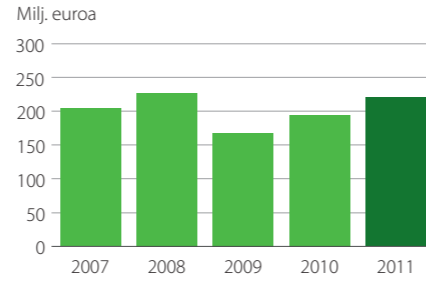

VUODEN 2011 KEHITYS

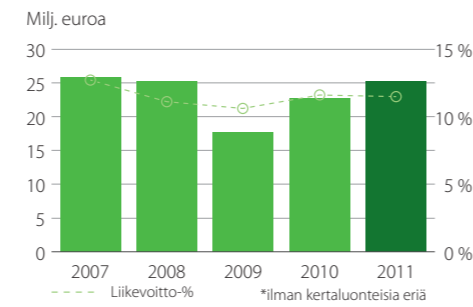
Eri markkinoiden kehitys alkoi ja-kaantua syksyllä maailmantalouden näkymien heiketessä. Kehittyneillä markkinoilla Skandinaviassa ja Suomessa epävarmuuden lisääntymisen heijastui melko nopeasti kuluttajakäyttäytymiseen. Kehittyvillä markkinoilla, ennen kaikkea Venäjällä, tilanne säilyi vakaampana ja myyntivolyymit jatkoivat kasvuaan myös vuoden lopussa.

SBU East

Liikevaihto

Liikevoitto*

Avainluvut

Milj. euroa	2011	2010
Liikevaihto	220,0	194,5
Liikevoitto*	25,3	22,7
Liikevoittoprosentti*	11,5 %	11,6 %
Liikevoitto	25,3	24,1

*ilman kertaluonteisia eriä

Vuoden 2011 katsaus

SBU Eastin liikevaihto kasvoi noin 13 prosenttia vertailukaudesta. Liikevaihtoa kasvattivat myyntihintojen korotukset, myyntimixin muutokset ja suurempi myyntivolyymi. Valuuttakurssimuutosten vaikutus oli negatiivinen. Liikevoitto nousi ja suhteellinen kannattavuus säilyi vertailukauden tasolla. Tikkurila vahvisti hieman johtavaa markkina-asemaansa kauppa- ja rakennusmaaleissa Venäjällä.

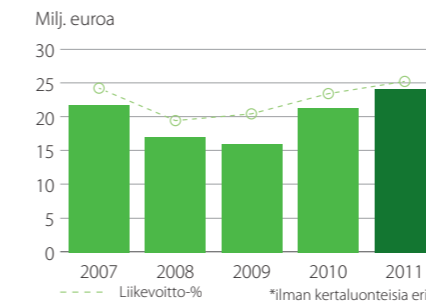
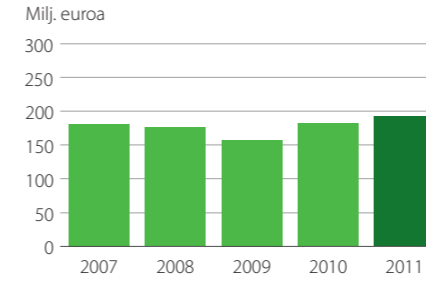
Vuoden 2011 tärkeitä tapahtumia

- Sävytysjärjestelmien uusiminen Venäjällä
- Teks-brändin uudistaminen
- Myynnin uudelleenorganisointi
- Jauhemaaliliiketoiminnan myynti

Toiminnan kehittäminen vuonna 2012

Tikkurila saattaa vuoden 2012 aikana päätökseen ympäristöä vähemmän kuormittavan Avatint-sävytysjärjestelmän käyttöönoton Venäjällä. Tikkurila pyrkii vahvistamaan johtavaa markkina-asemaansa entisestään muun muassa panostamalla markkinointiin ja brändeihin sekä vahvistamalla alueellisia myyntitoimistoja ja ammattilaisasiakkaiden palvelua.

SBU Scandinavia

Milj. euroa	2011	2010
Liikevaihto	192,3	181,8
Liikevoitto*	24,3	21,3
Liikevoittoprosentti*	12,6 %	11,7 %
Liikevoitto	24,2	21,3

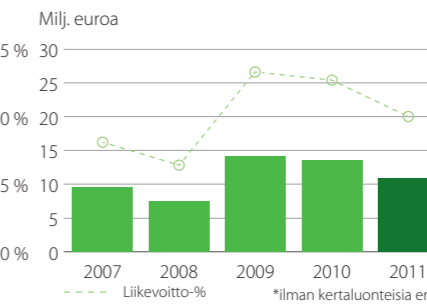
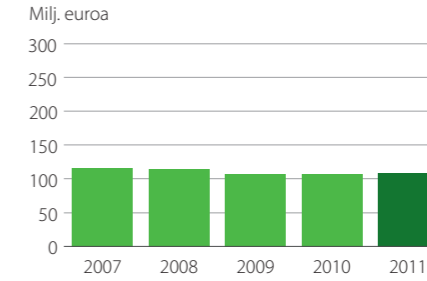
*ilman kertaluonteisia eriä

SBU Scandinavian liikevaihto kasvoi noin 6 prosenttia vertailukaudesta etenkin valuuttakurssimuutosten johdosta. Myös myyntihintojen korotukset paransivat liikevaihtoa. Liikevoitto kasvoi ja suhteellinen kannattavuus parani. Liikevoittoa paransivat myyntihintojen korotukset, kustannussäästöt sekä valuuttakurssimuutokset. Tikkurila säilytti johtavan markkina-asemansa kauppa- ja rakennusmaaleissa Ruotsissa.

- Ammattilaisille suunnatun matkapuhelinsovelluksen lanseeraus
- Tikkurilan valinta vuoden toimittajaksi Norjassa
- Ekomerkitettyjen tuotteiden valikoiman laajentaminen
- Vesiohenteisten kauppa- ja rakennusmaalien osuus myynnistä kasvoi 99 prosenttiin
- Kahden vähittäismyymälän myynti Ruotsissa

Tikkurila tukee ja kehittää Colorama- ja Happy Homes -vähittäisketjujen kautta tapahtuvaa myyntiä. Lisäksi tavoitteena on kehittää etenkin ammattilaisille suunnattuja palveluja ja tuotteita. Ympäristöasioiden edelläkävijänä Tikkurila haluaa tarjota Skandinaviassa ainoastaan vesiohenteisia tuotteita.

SBU Finland

Milj. euroa	2011	2010
Liikevaihto	109,2	107,2
Liikevoitto*	10,9	13,6
Liikevoittoprosentti*	10,0 %	12,7 %
Liikevoitto	10,8	13,6

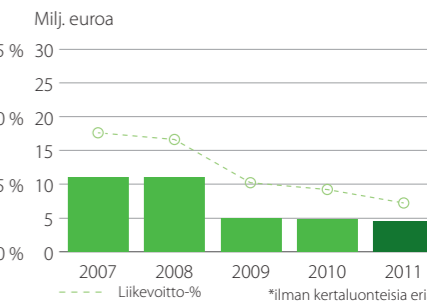
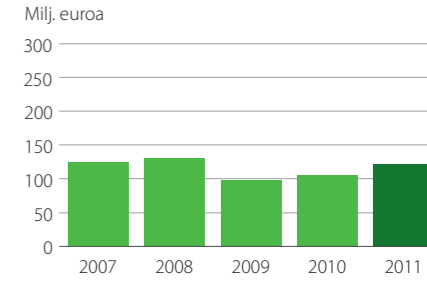
*ilman kertaluonteisia eriä

SBU Finlandin liikevaihto nousi hieman edellisvuodesta myyntihintojen korotusten johdosta. Raaka-ainehintojen poikkeuksellisen voimakkaasta noususta huolimatta SBU Finlandin tulos säilyi kohtuullisella tasolla. Kiinteiden kustannusten hallintaan kiinnitettiin erityistä huomiota. Tikkurila säilytti johtavan markkina-asemansa kauppa- ja rakennusmaaleissa Suomessa.

- Profe-palvelukokonaisuuden lanseeraus
- Tunto Kiven ja Yki Aitokiven lanseeraus
- Zen-tuoteperehen lanseeraus
- Kaunis Koti trendivärit 2012–2013
- Joutsenmerkit Remontti-Ässälle ja Jokerille

Tikkurilan tavoitteena on tuoda vuoden aikana markkinoille muun muassa uusi, helposti avattava pakkaus sekä laaja kauppa ja kuluttaja palveleva kokonaisuus, joka edistää kaupan liiketoimintaa ja tekee ostamisen helpoksi. Tikkurilan juhluvuosi näkyy muun muassa erilaisina juhluvuoden kampanjatuotteina.

SBU CEE

Milj. euroa	2011	2010
Liikevaihto	122,2	105,2
Liikevoitto*	4,4	4,8
Liikevoittoprosentti*	3,6 %	4,6 %
Liikevoitto	3,2	4,4

*ilman kertaluonteisia eriä

SBU Central Eastern European liikevaihto nousi noin 16 prosenttia vertailukaudesta Zorka Colorin oston, myyntihintojen korotusten sekä korkeamman myyntivolyymien johdosta. Liikevoitto laski vertailukaudesta ja suhteellinen kannattavuus heikkeni. Operatiivisen liikevoiton heikkeneminen johtui etenkin vertailukautta korkeammasta muuttuvien kustannusten tasosta. Tikkurila vahvisti hieman markkina-asemaansa kauppa- ja rakennusmaaleissa Puolassa.

- Serbialaisen Zorka Colorin liiketoiminnan osto
- Päätös toimintamallin muuttamisesta Unkarissa, Slovakiassa ja Tshekissä
- Tikkurilan tuotteiden saamat palkinnot Puolassa

Tikkurila käynnisti vuoden 2012 alussa organisaation virtaviivaistamisen ja juridisten yhtiöiden yhdistämisen Puolassa sekä myyntiorganisaation rakenteen uudistamisen Baltiassa SBU Central Eastern European kannattavuuden parantamiseksi. Zorka Colorin integraatioprosessia jatketaan vuoden 2012 aikana.

VASTUULLISTA TOIMINTAA LÄPI KOKO ARVOKETJUN

Tikkurilan yritysvastuu – niin taloudellinen ja sosiaalinen kuin ympäristöön keskittyvä vastuullisuus – linkittyy yhtiön arvoihin, strategiaan ja liiketoimintaan. Tikkurila luo lisäarvoa kaikille sidosryhmilleen, on turvallinen ja luotettava työnantaja sekä pitää huolta ympäristöstä, jossa toimii.

Tikkurila tarjoaa kuluttajille ja ammattilaisille helpokäyttöisiä ja kestäviä ratkaisuja pintojen suojaamiseen ja kaunistamiseen. Asiakkaat ovat yritysvaluuajattelussa avainasemassa. Tikkurilan tavoitteena on kaikessa toiminnassaan tarjota asiakkaille heidän tarpeitaan vastaavia korkealaatuisia, ekotehokkaita ja hinnaltaan kilpailukykyisiä ratkaisuja sekä parantaa asiakastytyväisyyttä.

Vastuullisuuden merkitys on viime vuosina kasvanut voimakkaasti. Sidosryhmien odotukset ja lisääntynyt ympäristötietoisuus sekä muuttunut lainsäädäntö ovat kaikki osaltaan vaikuttaneet siihen, että vastuullisuusasiat suuntautuvat yhä laajemmin yrityksen toimintoihin ja ovat tärkeä johtamisen osa-alue. Luotettava raportointi edistää läpinäkyvyyttä ja sen avulla eri sidosryhmät voivat arvioida Tikkurilan toimintaa.

Vuonna 2011 Tikkurilan yritysvaluuun painopistealueita olivat vastuullisuusteemojen tarkentaminen ja niiden linkittäminen yhä tiiviimmin yhtiön strategiaan ja liiketoimintaan sekä yritysvaluuun sisäisten prosessien ja raportoinnin kehittäminen.

Tikkurila panostaa toimitusketjun toiminnan tehostamiseen aina ostoista tuotantoon ja logistiikkaan. Vuoden 2011 aikana konsernissa keskittyttiin tuotantoprosessien optimoimiseen, toimitusketjun ongelmakohtien minimoimiseen sekä tuotteiden laadun ja henkilöstön työturvallisuuden parantamiseen. Keskipitkällä aikavälillä näillä toimenpiteillä tavoitellaan positiivisia vaikutuksia konsernin taloudelliseen kilpailukykyyn, energiankulutukseen sekä hukan ja maalijätteen määrään.

Vuonna 2012 Tikkurilassa tullaan edelleen keskittymään yritysvaluuun johtamisen ja prosessien kehittämiseen. Toimenpiteitä henkilöstön tyytyväisyyden, hyvinvoinnin ja työturvallisuuden parantamiseksi jatketaan samalla kun panostetaan liiketoiminnan kehittämiseen myös vastuullisuusnäkökulmasta. Lisäksi toimenpiteitä tuotantomenetelmien, raaka-ainevalikoiman ja pakkausratkaisujen harmonisoimiseen ja tehostamiseen sekä jakeluketjun optimoimiseen liittyen jatketaan strategian mukaisesti.

Tikkurila on sitoutunut toimintansa jatkuvaan kehittämiseen, millä on olennainen vaikutus myös vastuullisuuteen liittyvien aihealueiden kehittämässä.

RAPORTOINTIPERIAATTEET

Tikkurilan vuosittain tehtävä yritysvaluuuaraportti on osa vuosikertomusta. Lisäksi täydentävää tietoa julkaistaan yrityksen internet-sivuilla Yritysvaluu-osiossa. Raportti keskittyy Tikkurilalle olennaisiin vastuullisuusasioihin ja se on suunnattu kaikille yritysvaluuasta ja Tikkurilasta kiinnostuneille.

Tikkurila on vuodesta 2010 laatinut yritysvaluuuaraporttinsa kansainvälisen GRI:n (Global Reporting Initiative) G3-ohjeistuksen mukaisesti. Tämän lisäksi Tikkurilan vastuullisuusraportointi perustuu konsernin vuonna 2009 uudistettuun yritysvaluuohjelmaan.

KPMG on varmentanut vuosikertomuksen vastuullisuusosan, sivut 22–27, sekä konsernin internet-sivujen Yritysvaluu-osion sivuja. Internet-sivujen varmennettu sisältö on merkitty lausekkeella ”KPMG on käynyt läpi tämän verkkosivun osana Tikkurilan vuoden 2011 yritysvaluuuaraportoinnin varmennusta. Varmennuksen johtopäätösten, kattavuuden ja luonteen koko kuvaus löytyy varmennusraportista.” Vuoden 2011 yritysvaluuuaraportti on laadittu tasolla C+.

Lisätietoja Tikkurilan yritysvaluuasioista ja raportointiperiaatteista osoitteessa www.tikkurilagroup.com/fi/yritysvaluu.

HENKILÖSTÖÄ KANNUSTETAAN KEHITTYMÄÄN

Tikkurilan arvot – luottamus, innovatiivisuus ja ammattimaisuus – ohjaavat yrityksen toimintaa. Näitä arvoja toteutetaan arjen päätöstilanteissa, niin suurissa kuin pienissä. Jokainen tikkurilalainen vaikuttaa yhtiön yritysvaluuutoimintaan ja yhteisten tavoitteiden saavuttamiseen.

Tikkurila kannustaa henkilöstöään jatkuvaan osaamisen kehittämiseen. Yrityksen strategisten tavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että tarvittavia osaamisalueita kehitetään systemaattisesti ja monipuolisesti.

Vuoden 2011 henkilöstöasioiden painopisteitä olivat henkilöstön osaamisen kehittäminen ja esimiesten kouluttaminen sekä palautekanavien kehittäminen. Vuoden aikana jatkettiin henkilöstön osaamiseen ja Tikkurilalle tärkeisiin osaamisalueisiin keskittyvän Tikkurila Business School -konseptin ja Tikkurila Ambassadors -ohjelman käyttöönottoa ja kehittämistä. Lisäksi konsernin HSE-toiminnossa kehitettiin aktiivisesti työturvallisuuden parantamiseen tähtäviä toimenpiteitä ja työkaluja.

TIKKURILAN HENKILÖSTÖRAKENNE

Vuoden 2011 lopussa Tikkurilassa työskenteli 3 551 (2010: 3 468) henkilöä. Heistä noin 43,0 prosenttia työskenteli Venäjällä ja sen lähialueilla, 24,7 prosenttia Keski-Euroopassa, 20,4 prosenttia Suomessa ja 11,9 prosenttia Skandinaviassa. Maalimarkkinoiden kausivaihtelusta johtuen henkilöstömäärä on suurimmillaan ulkomaalaukaudella kesällä ja pienimmillään talvella.

Oma tuotanto vaikuttaa olennaisesti Tikkurilan henkilöstörakenteeseen ja määrään. Alueiden väliset erot selittyvät muun muassa tuotannon automatisoinnin asteella ja oman myyntihenkilöstön määrällä. Puolet Tikkurilan henkilöstöstä työskentelee toimitusketjussa (tuotanto, hankinta, logistiikka ja HSEQ) ja kolmasosa myynnissä, markkinoinnissa ja teknisessä tuessa. Määräaikaisen työntekijöiden osuus oli vuoden 2011 lopussa 6,0 prosenttia (5,9) henkilöstöstä ja työntekijäsopimuksella työskenteli 40,9 prosenttia (43,6) henkilöstöstä.

Tikkurila aloitti loppuvuodesta 2011 koko konsernia koskevan toimenpideohjelman, jonka tavoitteena on muun muassa joustavampi organisaatio- ja kustannusrakenne. Osana toimenpideohjelmia tammikuussa 2012 irtisanottiin yhteensä 62 henkilöä yhtiön eri toiminnista Suomessa. Tehokkuuden parantamiseen ja rakennemuutokseen tähtäviä toimenpiteitä käynnistetään kaikis-

sa maissa ja liiketoimintayksiköissä vuoden 2012 aikana.

PANOSTUKSET HENKILÖSTÖN HYVINVOINTIIN

Hyvinvoiva henkilöstö on koko yrityksen etu. Tikkurilassa järjestettiin vuoden 2011 aikana useita paikallisia henkilöstön hyvinvoinnin parantamiseen tähtäviä toimenpiteitä, kuten luentoja, tietoisuuksia ja liikuntatapahtumia. Muun muassa Skandinavian liiketoimintayksikössä vuosi 2011 oli nimetty terveyden vuodeksi, jonka aikana kiinnitettiin erityistä huomiota terveydellisiin ja hyvinvointiin liittyviin asioihin. Suomen liiketoimintayksikössä otettiin käyttöön työhyvinvointia tukeva malli, jossa käsitellään muun muassa fyysisen ja henkiseen hyvinvointiin, työmotivaatioon ja työyhteisön ilmapiiriin liittyviä asioita.

ENNALTAEHKÄISEVIÄ TOIMENPITEITÄ TYÖTURVALLISUUDEN PARANTAMISEKSI

Jokaisella tikkurilalaisella on oikeus tehdä työtä turvallisesti ja velvollisuus noudattaa annettuja työturvallisuusohjeita. Tikkurilassa kiinnitetään huomiota työturvallisuuteen ja sen jatkuvaan parantamiseen.

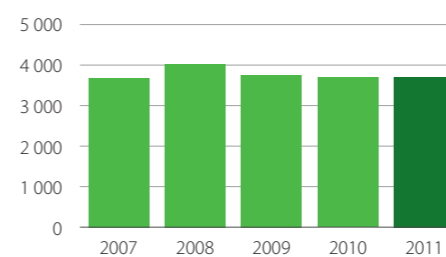
Tikkurilan turvallisuustyö keskittyy ennen kaikkea ennaltaehkäisevään toimintaan. Vuonna 2011 kehitettiin paikallisia turvallisuuskäytäntöjä ja -seuranta. Tikkurilan toimipaikoilla otettiin käyttöön ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä, kuten turvallisuuskeskusteluja ja -kierroksia, järjestettiin koulutuksia sekä tehtiin toimipaikkakohtaisia riskiarvioita ja palo- ja evakointiharjoituksia.

Tikkurilan tavoitteena on työtapaturmamäärän jatkuva vähentäminen. Vuonna 2011 työtapaturmien määrä oli 4,8 (2010: 4,8) tapaturmaa miljoonaa työtuntia kohti. Tapaturmien vuoksi menetettyjen työpäivien määrä oli 13,8 (11,4) kappaletta tapaturmaa kohden. Vakavia henkilövahinkoja ei konsernin toimipaikoilla tapahtunut vuoden 2011 aikana.

Lue lisää henkilöstö- ja turvallisuusasioista osoitteesta

www.tikkurilagroup.com/fi/yritysvaluu.

Henkilöstö keskimäärin

SYSTEMAATTISTA TYÖTÄ EKOTEHOKKUUDEN PARANTAMISEKSI

Yritysvastuun ympäristönäkökulmasta Tikkurilan tavoitteena on omien toimintojen ympäristökuormituksen pienentäminen ja ympäristömyötäisten ratkaisujen tarjoaminen asiakkaille. Tavoitteena on kehittää tuotteita, joilla saavutetaan mahdollisimman pitkä kestoikä ja pitkät huoltomaalausvälit.

Asiakkaiden kasvanut ympäristötietoisuus ja ympäristömyönteinen asenne sekä maalien koostumusta ja turvallisuutta koskeva muuttunut lain-sääädäntö ovat kaikki osaltaan vaikuttaneet siihen, että ympäristömyötäiset tuotteet kiinnostavat yhä enemmän. Asiakkaat haluavat valita tuotteita, joiden valmistuksesta ja käytöstä aiheutuu mahdollisimman pieni ympäristökuormitus, ja jotka ovat käyttäjille turvallisia.

Liiketoiminnan ja tuotteiden ympäristökuormituksen pienentäminen hyödyttää selvästi kaikkia osapuolia, sekä Tikkurilaa että sen sidosryhmiä. Maalin ympäristövaikutukset tulee tunnistaa tuotteen koko elinkaaren ajalta – tuotteiden ja niiden raaka-aineiden valmistuksesta käyttöön ja jätteen käsittelyyn asti.

KESTÄVÄN KEHITYKSEN EDISTYSASKELIA

Kestävän kehityksen edistysaskelita on otettu muun muassa siirtymällä liuoteohenteisista maaleista vesiohenteisiin ja korkean kuiva-ainepitoisuuden omaaviin ns. high solids -tuotteisiin, jotka sisältävät vähemmän liuotteita. Vuonna 2011 vesiohenteisten tuotteiden osuus tuotannosta oli 70,1 (70,3) prosenttia.

Pohjoismaissa vesiohenteiset ja high solids -tuotteet ovat olleet käytössä jo pitkään. Skandinavian alueella 99 prosenttia Tikkurilan myymistä kuluttajamaaleista on vesiohenteisia.

Myös Venäjällä ympäristötietoisuus ja vesiohenteisten tuotteiden suosio on kasvanut. Vuoden 2011 lopussa yli 50 prosenttia Venäjällä myydyistä tuotteista oli vesiohenteisia (lähde: Chem-Courier).

TIKKURILAN TOIMINNAN YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

Ympäristömyötäisten tuotteiden kehittäminen alkaa tutkimuksessa ja tuotekehityksessä, joka valitsee raaka-aineita ja kehittää tuotteita erilaisiin käyttökohteisiin. Tutkimuksen ja tuotekehityksen avulla voidaan vastata niin tulevaisuuden lainsäädännöllisiin haasteisiin kuin aktiivisesti parantaa tuotteiden ympäristövaikutuksia ja käyttöturvallisuutta.

Tikkurilan toimitusketjuun kuuluvat osto, tuotanto ja logistiikka. Vuonna 2011 yhtiössä panostettiin toimitusketjun toiminnan kehittämiseen ja tehostamiseen. Tavoitteena on tuotantoprosessin optimoiminen, toimitusketjun ongelmakohtien minimoiminen ja tuotteiden laadun ja työturvallisuuden parantaminen sekä valmistus- ja kuljetuskustannusten, materiaalihukan ja maalijätteen määrän vähentäminen. Nämä toimenpiteet vähentävät toimitusketjun ympäristökuormitusta.

Ostotoiminta tekee tiivistä yhteistyötä tutkimuksen ja tuotekehityksen kanssa raaka-aineiden ja toimittajien valinnoissa. Ostotoiminnan tehtävänä on muun muassa varmistaa Tikkurilan käyttämien raaka-ainevalmistajien vastuullisuus sekä oikea-aikaiset ja -määräiset toimitukset.

Tuotanto valmistaa ja pakkaa tuotteet taloudellisesti, turvallisesti ja ekotehokkaasti. Maalien valmistuksessa syntyy kiinteää ja neste-mäistä jätettä, jotka toimitetaan asianmukaisesti hyödynnettäväksi tai hävitettäväksi. Jätteiden keräily, käsittely tai kuljetus ei muodosta ympäristön kannalta normaalia tuotantotoiminnasta poikkeavia ympäristövaikutuksia. Tikkurilan ongelmajätteiden suhteellinen määrä vuonna 2011 oli 23,2 (8,3) grammaa tuotelitraa kohti, kun taas muun jätteen suhteellinen määrä oli 15,1 (28,9) grammaa tuotelitraa kohti. Vuodesta 2011 alkaen ympäristöraportoinnissa jätteiden jakoperusteena käytetään GRI-ohjeistuksen mukaisesti kansallisia jäteluokituksia. Aikaisempina vuosina jakoperusteena on käytetty EU:n määrittelemiä luokituksia. Jätteiden yhteismäärä säilyi vuoden 2010 tasolla.

Maalituotanto itsessään ei ole kuluta paljon energiaa, vaan suurin osa käytetystä energiasta kuuluu rakennusten lämmitykseen ja ilmanvaihtoon. Tikkurilan tavoitteena on toimitusketjun ekotehokkuuden parantaminen eli energian kulutuksen jatkuva vähentäminen. Vuonna 2011 konsernin toimitusketjun energiankulutus tuotelitraa kohti oli 0,34 (0,37) kWh.

Valmistusprosessin yhteydessä ilmaan vapautuu raaka-aineiden sisältämiä haihtuvia or-

gaanisia liuotteita eli ns. VOC-yhdisteitä. Vuonna 2011 tuotannon liuotepäästöt ilmaan olivat 0,44 (0,40) grammaa tuotelitraa kohti.

Konsernin toimipaikkojen jätevedet käsitellään paikallisten viranomaisten määräysten mukaisesti.

Tuotannon välittömät ympäristökustannukset olivat 1,0 (1,0) senttiä tuotelitraa kohti.

Kuljetusten resurssitarve ja varastomäärät optimoidaan yhteistyössä koko toimitusketjun kanssa, millä varmistetaan että jälleenmyyjät ja kuluttajat saavat tuotteet ajallaan, turvallisesti ja ekotehokkaasti.

Vuoden 2011 investoinnit ympäristönsuojeluun toimipaikoilla olivat 0,1 (0,2) miljoonaa euroa ja käyttökustannukset 2,1 (2,1) miljoonaa euroa.

MAALIEN SÄVYTTÄMINEN PIENENTÄÄ EKOLOGISTA JALANJÄLKEÄ

Vesiohenteisten maalien ohella maaliteollisuuden toimintatapaa on muuttanut myös maalien sävyttäminen. Sävytys on taloudellinen ja ekologinen tapa tuottaa tuhansia värisävyjä, joista jokainen yksittäinen asiakas varmasti löytää haluamansa. Jälleenmyyjät sekoittavat ne sävyt, jotka kuluttaja valitsee. Sävytysjärjestelmän avulla maalipurkkien määrä pysyy optimaalisena sekä omassa että jälleenmyyjän varastossa. Varastoon ja hyllyihin ei jää värejä, jotka ajan kuluessa täytyisi hävittää. Materiaalitehokkuus lisääntyy ja jätteen määrä vähenee.

Maalien sävyttäminen tuo myös selviä logistisia etuja verrattuna siihen, että Tikkurila toimittaisi valmiit sävyt jälleenmyyjille. Kuljetusten määrä vähenee, koska jälleenmyyjillä voi olla suurempi valikoima eri käyttökohteisiin soveltuvia perusmaaleja varastossa monien maalityyppikohtaisten valmisävyjen sijasta. Maalien tuotantoprosessia voidaan yksinkertaistaa keskittymällä valkoisten ja väritömiä perusmaalien tuotantoon. Tämä puolestaan vähentää tarvittavien raaka-aineiden määrää ja parantaa tuotannon tehokkuutta.

YMPÄRISTÖMYÖTÄISIÄ TUOTTEITA JA KONSEPTEJA

Tikkurila kehittää jatkuvasti toimintaansa tarjotakseen innovatiivisia ja ympäristömyötäisiä tuotteita ja palveluja eri asiakasryhmille ja markkinoille. Tikkurilassa lanseerattiin vuonna 2011 useita ympäristömyötäisiä tuotteita ja konsepteja, joiden ominaisuuksia ovat muun muassa tuotannon ekotehokkuus, tuotteen laatu ja elinkaaren kannalta mahdollisimman pitkä huoltomaalausväli, käyttöturvallisuus tai esimerkiksi uudenlainen innovatiivinen konsepti, joka edistää kestävää kehitystä.

Tikkurilan ProHouse-konsepti on puupintojen pintakäsittelymenetelmä, jossa ulkoverhouspaneelit ja -laudat käsitellään valvotuissa ja optimaalisissa olosuhteissa tehtaalla vesiohenteisella pintamaalilla. Menetelmän avulla tuotetaan pintamaalattua puutavaraa talotehtaille, rakennuttajille ja kuluttajille. Asiakkaat voivat saavuttaa säästöjä maalaus-kustannuksissa ja nopeuttaa itse rakentamista. ProHouse-menetelmässä käytettävistä vesiohenteisista ulkopintojen tuotteista ei maalattaessa haihdu ilmaan haitallisia liuotteita, ja yli-

määräiset paneelit tai laudat ovat helposti kierrätettävissä.

Venäjällä lanseerattiin Teks-maalibrändin ensimmäinen sisämaali, jolle annettiin kansallisen viranomaisen toimesta suositus tuotteen allergiaominaisuuksista. Tuote täyttää tarkat kriteerit eikä se sisällä hajusteita tai muita yleisesti ärsyttäviä tai herkistäviä aineita. Profi-sisämaali sopii asiakkaille, jotka etsivät tuotteita, jotka eivät yleisesti ärsytä, herkistä ihoa tai aiheuta hengitystieoireita.

AKTIIVISTA TYÖTÄ TUOTTEIDEN TURVALLISUUTEEN LIITTYEN

Tuotteiden turvallisuus ja laatu ovat tärkeä osa yhtiön toimintaa, ja niiden eteen on tehty pitkäjänteistä työtä jo vuosikaudet. Yhä tiukemmat ympäristö- ja turvallisuusvaatimukset lisäävät entisestään Tikkurilan vastuuta viestiä tuotteiden turvallisuus- ja terveysvaikutuksista.

Tikkurilan asiakkaat saavat laajalti tietoa konsernin maaleista, niiden turvallisesta ja laadukkaasta ja kestävästä lopputuloksen mahdollistavasta käytöstä sekä terveydellisistä vaikutuksista käyttöturvallisuustiedoista, tuoteselosteista, etiketeistä sekä erilaisista maalaukseen liittyvistä ohjeista ja oppaista.

RAAKA-AINEIDEN TERVEYS- JA YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

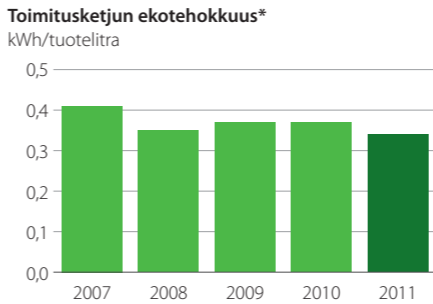
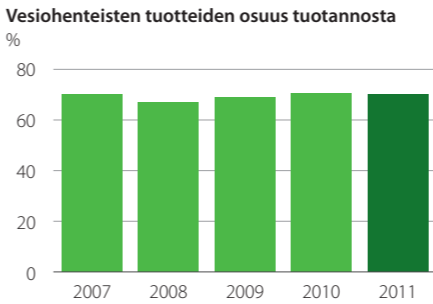
Tikkurilassa tehdään systemaattista ja aktiivista työtä tutkimuksen ja tuotekehityksen, ostotoiminnan sekä raaka-ainetoimittajien kanssa maaleissa käytettävien raaka-aineiden terveys- ja ympäristövaikutusten selvittämiseksi. Tällä parannetaan tehokkuutta raaka-aineiden ja toimittajien valinnoissa, laatu- ja kustannustietoisuudessa sekä logistiikassa.

Kun Tikkurilassa otetaan uusi raaka-aine käyttöön maalinvalmistuksessa, Tikkurilan tuotekehityksen tuoteturvaan erikoistuneet asiantuntijat tutkivat tarkasti raaka-aineen teknisen tuoteselosteen ja käyttöturvallisuustiedotteen. Näiden perusteella syötetään perustiedot raaka-aineen koostumuksesta yhtiön sisäiseen tietojärjestelmään tuotteiden vaaraominaisuuksien arvioimista varten.

Raaka-ainetietojen ja maalin kaavan perusteella lasketaan tuotteen ympäristö- ja terveyteen vaikuttavat vaaraominaisuudet ohjeiden mukaisessa käytössä. Nämä ilmoitetaan maalin käyttöturvallisuustiedotteessa ja etiketin varoitusosassa. Mikäli käyttöohjeita ja turvallisuusohjeita noudatetaan, maalin käyttö on turvallista.

Vuonna 2012 konsernissa otetaan käyttöön uusi järjestelmä raaka-ainetietojen käsittelyyn ja käyttöturvallisuustiedotteiden tekoon. Järjestelmä muun muassa edistää olemassa olevan tuotteen ja raaka-ainetiedon käsittelyä ja tehostaa sisäisiä prosesseja.

Lue lisää ympäristöasioista osoitteessa www.tikkurilagroup.com/fi/yritysvastuu.

*Ekotehokkuusmittariin sisältyy sekä suora (polttoöljy, maakaasu, dieselöljy yms.) että epäsuora (ulkopuolelta ostettu sähkö, kaukolämpö yms.) energian kulutus Tikkurilan toimipaikoilla.

AKTIIVISTA VUOROPUHELUA SIDOSRYHMIEN KANSSA

Vastuullinen ja kannattava toiminta, liiketoiminnan systemaattinen kehittäminen ja korkealaatuisten, ekotehokkaiden ja hinnoiteltujen kilpailukykyisten ratkaisujen tarjoaminen pintojen suojaamiseen ja kaunistamiseen luo lisäarvoa Tikkurilan omistajille, asiakkaille ja muille sidosryhmille.

MEIDÄN TAPAMME TOIMIA

Tikkurilan arvot, liiketapaperiaatteet ja konsernitason toimintaohjeet luovat perustan yhtiön liiketoiminnalle, ne ohjaavat yhtiön hallintoa ja sisäistä valvontaa. Jokaisen tikkurilalaisen tulee tietää mitä heiltä edellytetään ja miten heidän tulee toimia päivittäisessä työssään.

Tikkurilan liiketapaperiaatteissa määritellään yhtiön liiketapaa koskevat perusvaatimukset. Ne on saatettu tiedoksi konsernin koko henkilöstölle. Syyskuussa 2011 konsernissa lanseerattiin liiketapaperiaatteita käsittelevä verkko-oppimismateriaali, jonka avulla liiketapaperiaatteet saadaan entistä tehokkaammin osaksi päivittäistä toimintaa. Tavoitteena on, että kaikki tikkurilalaiset käyvät liiketapaperiaatteita käsittelevän materiaalin läpi ja tekevät loppupäätökset. Materiaalin käyttöönottoa jatketaan vuonna 2012 osana perehdytysprosessia.

Konsernissa otettiin raportointikauden aikana käyttöön internet-pohjainen ilmoituksen-tekijärjestelmä, jonka avulla sekä henkilöstö että muut sidosryhmät voivat raportoida anonyymisti liiketapaperiaatteiden vastaisista väärinkäytöksistä, yrityksen kannalta riskialttiista toimintatavoista, liiketapaperiaatteiden vastaisista rikkomuksista tai muista lainvastaisista tai epäeettisistä toimintatavoista.

Järjestelmän tavoitteena on varmistaa, että Tikkurilan päivittäisessä toiminnassa noudatetaan asianmukaisesti hyvää hallintotapaa ja liiketapaperiaatteita ja että niiden vastaisista rikkomuksista tai muista lainvastaisuuksista raportoidaan.

YHTEISTYÖTÄ JA VUOROPUHELUA SIDOSRYHMIEN KANSSA

Tikkurila luo lisäarvoa sidosryhmilleen toimimalla vastuullisesti, kehittämällä liiketoimintaansa ja tarjoamalla heille ratkaisuja pintojen suojaamiseen ja kaunistamiseen. Yhtiössä halutaan edistää avoimuutta ja läpinäkyvyyttä sekä kannustaa verkostoitumista ja vuoropuhelua sidosryhmien kanssa.

Keskeisimmiksi sidosryhmiksi on määritelty asiakkaat ja ostospäätöksen taustavaikuttajat, henkilöstö sekä omistajat ja sijoittajat.

Sidosryhmävuoropuhelun ja -vuorovaikutuksen onnistuminen sekä eri sidosryhmien odotuksiin vastaaminen vaatii Tikkurilalta toimenpiteitä, joista osa on hyvinkin paikallisia ja yksilöllisiä sidosryhmästä riippuen.

Lisätietoa konsernin sidosryhmistä ja Tikkurilan toimenpiteistä internetistä osoitteessa www.tikkurilagroup.com/fi/yritysvastuu.

KESTÄVÄÄ KAUNETTA – SOSIAALISEN VASTUUN OHJELMA

Tikkurila täyttää 150 vuotta vuonna 2012. Juhlavuotta vietetään yhdessä eri sidosryhmien kanssa läpi vuoden.

Vuonna 2012 panostetaan entistä enemmän myös sosiaaliseen vastuuseen. Tikkurila on vastuullinen toimija, joka haluaa edistää lasten, nuorten, aikuisten ja vanhusten hyvinvointia osallistamalla aktiivisesti projekteihin, joissa maalilla ja väreillä luodaan iloa, viihtyisyyttä ja kestävää kauneutta erilaisiin tiloihin ja ympäristöihin.

Osana 150-vuotisjuhlavuotta Tikkurila lanseerasi Kestävää kauneutta -sosiaalisen vastuun ohjelman, jonka tarkoituksena on entisestään korostaa Tikkurilan vastuullisuutta markkinoilla ja alueilla, joissa yritys toimii.

Lisätietoja juhlavuodesta ja sosiaalisista projekteista osoitteessa www.tikkurilagroup.com/fi/150.

RIIPPUMATON VARMENNUSRAPORTTI

TIKKURILA OYJ:N JOHDOLLE

Olemme Tikkurila Oyj:n (jäljempänä Tikkurila) johdon pyynnöstä suorittaneet rajoitetun varmuuden antavan toimeksiannon, jonka kohteena ovat olleet Tikkurilan vuosikertomuksen sivuilla 22–27, sekä Tikkurilan verkkosivustolla, erikseen merkityillä sivuilla esitetyt yritys vastuutiedot raportointiajanjaksolta 1.1.–31.12.2011 (jäljempänä yritys vastuutiedot).

Tikkurilan johto vastaa yritys vastuutietojen laatimisesta ja esittämisestä Global Reporting Initiative (GRI) Sustainability Reporting Guidelines 3.0 -ohjeiston mukaisesti sekä esitetyistä luvuista ja lausumista ja niihin liittyvien tietojen keräämisestä.

Meidän velvollisuutenamme on esittää rajoitetun varmuuden antavan toimeksiannon perusteella riippumaton johtopäätös varmuuden kohteena olevista tiedoista. Olemme toteuttaneet toimeksiannon KHT-yhdistyksen Muut varmennustoimeksiannon kuin menneitä kausia koskevaan taloudelliseen informaatioon kohdistuva tilintarkastus tai yleisluonteinen tarkastus -varmennusstandardin 3000 mukaisesti. Muun ohessa tämä standardi edellyttää, että toimeksiannon toteuttaja noudattaa Kansainvälisen tilintarkastajaliiton IFAC:n ammattieettisiä periaatteita riippumattomuuden turvaamiseksi. Varmennusraporttimme on laadittu Tikkurilan kanssa sovittujen toimeksiantoehojen mukaisesti. Emme vastaa työstämme, raportista tai johtopäätöksistämme muille tahoille kuin Tikkurilalle.

Varmennuksemme arviointikriteereinä on Global Reporting Initiative (GRI) Sustainability Reporting Guidelines 3.0 -ohjeisto.

TOIMEKSIANNON RAJOITUKSET

Varmennusraporttiamme lukiessa tulee ottaa huomioon yritys vastuuseen liittyvien tietojen luonteeseen kuuluvat, tiedon tarkkuutta ja täydellisyyttä koskevat rajoitukset. Yritys vastuuta koskevia tietoja tulee arvioida yhdessä Tikkurilan antamien tietojen keräämiseen, laskemiseen ja ar-

vioimiseen liittyvien selvitysten kanssa. Varmennusraporttiamme ei ole tarkoitettu käytettäväksi arvioitaessa Tikkurilan suoriutumista määrittelemiensä yritys vastuuseen liittyvien periaatteiden toteuttamisessa. Tikkurilan taloudellisen aseman ja toiminnan tuloksen arvioimiseksi tulee tutustua Tikkurilan tilintarkastettuun tilinpäätökseen 31.12.2011 päättyneeltä tilikaudelta.

TOIMEKSIANNOSSA TEHDYT TOIMENPITEET JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Varmennustoimenpiteemme on suunniteltu antamaan rajoitettu varmuus siitä, ovatko esitetyt yritys vastuutiedot olennaisilta osiltaan Global Reporting Initiative (GRI) Sustainability Reporting Guidelines 3.0 -ohjeiston mukaisesti esitetty. Rajoitetun varmuuden antava toimeksianto toteutetaan tekemällä tiedusteluja pääasiassa henkilöille, joiden tehtävänä on laatia esitetyt yritys vastuutiedot, soveltamalla analyttisiä ja muita asianmukaisia evidenssin hankkimismenetelmiä. Rajoitetun varmuuden antavassa toimeksiannossa yllä mainitut evidenssin hankkimistoimenpiteet ovat vähemmän kattavia kuin kohtuullisen varmuuden antavassa toimeksiannossa, minkä vuoksi siinä annetaan alemman tason varmuus.

Toimeksiannossamme olemme suorittaneet seuraavat toimenpiteet:

- Olemme haastatelleet kolme ylimmän johdon edustajaa vahvistaaksemme ymmärrystämme yritys vastuulle asetetuista tavoitteista ja Tikkurilan yritys vastuun yhteydestä Tikkurilan liiketoimintastrategiaan ja toimintoihin.
- Olemme arvioineet yritys vastuutietojen keräämiseen ja yhdistelemiseen käytettäviä tiedonhallinnan prosesseja, tietojärjestelmiä sekä käytännön menettelytapoja ja tutkineet niihin liittyviä Tikkurilan sisäisiä dokumentteja.
- Olemme verranneet esitettyjä yritys vastuutietoja niiden taustalla oleviin toimintaohjeisiin, johtamis- ja raportointijärjestelmiin sekä dokumentointiin.

- Olemme arvioineet yritys vastuutietojen yhdenmukaisuutta GRI-ohjeiston periaatteiden kanssa.
- Olemme käyneet läpi esitetyt yritys vastuutiedot ja -väittämät ja arvioineet tietojen laatua ja laskehtarajojen määrittelyä.
- Olemme testanneet tietojen oikeellisuutta ja täydellisyyttä otospohjaisesti konsernin tietojärjestelmistä ja yhtiöiltä saaduista alkuperäisistä numeerisista tiedoista.
- Olemme suorittaneet kolme yksikkökohtaista arviointia kohteissa, jotka valittiin sekä laadulliset että numeeriset tiedot huomioivan riskianalyysin perusteella.

Tekemämme varmennustyön perusteella tietoomme ei ole tullut seikkoja, jotka antaisivat aiheen olettaa, että varmennustoimeksiannon kohteena olleet tiedot eivät olisi olennaisilta osiltaan Global Reporting Initiative (GRI) Sustainability Reporting Guidelines 3.0 -ohjeiston mukaisesti esitetty.

Helsinki, 6. maaliskuuta 2012

KPMG OY AB

Pekka Pajamo
KHT

Nina Killström
yritys vastuuasiantuntija

ERKKI JÄRVINEN

Tikkurilan toimitusjohtaja

s. 1960
Johtoryhmän puheenjohtaja vuodesta 2009.
Suomen kansalainen
KTM
Tikkurilan palveluksessa vuodesta 2009.
Tikkurilan osakkeita 31.12.2011: -

Keskeinen työkokemus

Erkki Järvinen on ollut Tikkurilan toimitusjohtaja vuodesta 2009 lähtien. Tätä ennen hän toimi Rautakirja Oy:n toimitusjohtajana vuosina 2001–2008 ja Rautakirja Oy:n kioskidivisioonan toimialajohtajana vuosina 1997–2001. Ennen siirtymistään Rautakirjaan Järvinen toimi Cultor Groupiin kuuluneissa yhtiöissä, kuten markkinointijohtajana (Pohjoismaat) Vaasanmylly Oy:ssä vuosina 1991–1996, toimitusjohtajana Siljans Knäcke AB:ssä vuosina 1995–1996 sekä markkinointipäällikkönä Vaasanmylly Oy:ssä vuosina 1990–1991. Vuosina 1984–1990 Järvinen toimi tuotepäällikkönä ja markkinointipäällikkönä Fazer Leipomoissa, Oy Karl Fazer Ab:ssa.

Luottamustehtävät

Järvinen on ollut hallituksen jäsenenä Oy Snellman Ab:ssä ja East Office of Finnish Industries Ltd:ssä vuodesta 2011, Kemianteollisuus ry:ssä ja Suomen Väriteollisuus ry:ssä vuodesta 2010, Mainostajien Liitossa ja Helsingin seudun kauppakamarissa vuodesta 2009 ja Taloudellinen tiedotustoimisto ry:ssä vuodesta 2007. Lisäksi Järvinen on ollut Elinkeinoelämän keskusliiton uudenmaan aluejohtokunnan jäsen vuodesta 2011.

JUKKA HAVIA

Chief Financial Officer

s. 1968
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2010.
Suomen kansalainen
KTM
Tikkurilan palveluksessa vuodesta 2010.
Tikkurilan osakkeita 31.12.2011: -

Keskeinen työkokemus

Jukka Havia on ollut Tikkurilan Chief Financial Officer vuodesta 2010 lähtien. Tätä ennen hän toimi Ruukki Group Oy:n talous- ja hallintojohtajana vuodesta 2005 alkaen ja varatoimitusjohtajana vuodesta 2008 alkaen. Hän työskenteli aikaisemmin talousjohtajana Helsingin kauppakorkeakoulun ylioppilaskunnassa ja toimitusjohtajana KY-Palvelu Oy:ssä vuosina 2001–2005, talousjohtajana RSL Com Finland Oy:ssä vuosina 1997–2001 ja controllerina Oy Canon Ab:lla vuosina 1995–1997.

Luottamustehtävät

Havia on Liikenteen turvallisuusviraston neuvottelukunnan puheenjohtaja, Aalto-yliopiston ylioppilaskunnan taloustoimikunnan jäsen ja Suomen Ylioppilaskuntien Liitto SYL ry:n varatilintarkastaja.

PETRI MIETTINEN

Group Vice President, Supply Chain & HSEQ

s. 1968
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2007.
Suomen kansalainen
KTM
Tikkurilan palveluksessa vuodesta 2007.
Tikkurilan osakkeita 31.12.2011: -

Keskeinen työkokemus

Petri Miettinen on ollut Tikkurilan Group Vice President, Supply Chain, vuodesta 2007 lähtien. Vuonna 2008 hänen vastuualueelleen siirrettiin myös HSEQ (Health, Safety, Environment and Quality). Ennen siirtymistään Tikkurilaan Miettinen työskenteli ABB:n palveluksessa; ABB:n Marine-liiketoiminnassa osto- ja logistiikkajohtajana vuosina 2002–2007 sekä talousjohtajana oman toimen ohella vuosina 2003–2004 ja business controllerina vuosina 2000–2002 sekä aiemmin ABB:n sähkökoneliiketoiminnassa controllerina ja projektipäällikkönä vuosina 1997–2000.

KENNETH SUNDBERG

Group Vice President, R&D

s. 1965
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2010.
Suomen kansalainen
DI, tekniikan tohtori
Tikkurilan palveluksessa vuodesta 2010.
Tikkurilan osakkeita 31.12.2011: -

Keskeinen työkokemus

Kenneth Sundberg on ollut Tikkurilan Group Vice President, Research and Development, vuodesta 2010 lähtien. Ennen siirtymistään Tikkurilaan, Sundberg oli Innovation Center Paperin johtaja ja tutkimus- ja kehitysjohdaja Ciba Finland Oy:ssä vuosina 2007–2009, toimitusjohtaja Top Analytica Oy Ab:ssä vuosina 2006–2007, tutkimus- ja kehitysjohdaja, liimat ja tärkkelys, Ciba Specialty Chemicals Oy:ssä vuosina 2004–2006 ja Raisio Chemicals Oy:n erikoiskemikaalien tutkimuspäällikkö vuosina 2002–2004.

Luottamustehtävät

Sundberg on ollut Åbo Akademin Process Chemistry Centerin (ÅAU) teollisuuden edustajana vuodesta 2005 lähtien.

JANNO PAJU

Chief Commercial Officer

s. 1971
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2000.
Viron kansalainen
Ekonomi
Tikkurilan palveluksessa vuodesta 1993.
Tikkurilan osakkeita 31.12.2011: 325

Keskeinen työkokemus

Janno Paju on ollut Tikkurilan Chief Commercial Officer vuoden 2012 alusta lähtien. Tätä ennen hän oli Senior Vice President, SBU East, vuosina 2009–2011, Group Vice President Tikkurilan Deco Eastern Europe liiketoimintayksikössä vuosina 2004–2009, Tikkurila Polska S.A.:n toimitusjohtaja vuosina 2000–2004 ja Tikkurila-Baltcolor Sp. z.o.o.:n kaupallinen johtaja vuosina 1998–2000.

Lisäksi johtoryhmään kuului vuonna 2011 seuraavat henkilöt:

Niklas Frisk, Senior Vice President, SBU Scandinavia (31.12.2011 saakka)

Ilpo Jousimaa, Senior Vice President, SBU Central Eastern Europe (2.12.2011 saakka)

Arto Lehtinen, Senior Vice President, SBU Finland (31.12.2011 saakka)

JARI PAASIKIVI

s. 1954, KTM
Toimitusjohtaja, Oras Invest Oy
Hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2010 ja jäsen vuodesta 2008.
Tarkastusvaliokunnan jäsen vuodesta 2010.
Nimitystoimikunnan asiantuntijajäsen vuodesta 2010.
Riippumaton yhtiöstä, mutta ei sen merkittävästä osakkeenomistajasta.
Suomen kansalainen
Tikkurilan osakkeita 31.12.2011: 34 617

Keskeinen työkokemus

Jari Paasikivi on toiminut Oras Investin toimitusjohtajana vuodesta 2006 lähtien. Paasikivi toimi useissa tehtävissä Oras Oy:ssä vuosina 1989–2007, mukaan lukien konsernin toimitusjohtajana vuosina 2002–2007, toimitusjohtajana vuosina 1994–2001 ja tehtaannohtajana vuosina 1989–1994.

Luottamustehtävät

Uransa aikana Paasikivi on toiminut useiden eri yhtiöiden hallituksen jäsenenä. Hän on ollut Kemira Oyj:n nimitystoimikunnan jäsen vuodesta 2009, Uponor Oyj:n hallituksen jäsen vuodesta 2007 ja puheenjohtaja vuodesta 2008, Teknologiaetollisuus ry:n hallituksen jäsen vuodesta 2006 ja varapuheenjohtaja vuodesta 2011, Vakka-Suomen Nuorisosäätiön hallituksen jäsen vuodesta 1995 ja puheenjohtaja vuodesta 1998 sekä Oras Oy:n hallituksen jäsen vuodesta 1982.

PETTERI WALLDÉN

s. 1948, DI
Hallituksen varapuheenjohtaja vuodesta 2010 ja jäsen vuodesta 2008.
Riippumaton hallituksen jäsen.
Suomen kansalainen
Tikkurilan osakkeita 31.12.2011: 3 414

Keskeinen työkokemus

Petteri Walldén toimi toimitusjohtajana Alteams Oy:ssä vuosina 2007–2010, Onninen Oy:ssä vuosina 2001–2005 ja Ensto Oy:ssä vuosina 1996–2001. Hän on myös toiminut Nokia Kaapeli Oy:n ja Sako Oy:n toimitusjohtajana.

Luottamustehtävät

Petteri Walldén on ollut Puukeskus Oy:n ja Puukeskus Holding Oy:n hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2011, ONE Nordic Holding AB:n hallituksen jäsen vuodesta 2011, Mesera Oy:n hallituksen jäsen vuodesta 2010, Comptel Oyj:n ja Teleste Oyj:n hallituksen jäsen vuodesta 2009, Kuusakoski Group Oy:n ja Alteams Oy:n hallituksen jäsen vuodesta 2007, Nokian Renkaat Oyj:n hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2006 ja SE Mäkinen Logistics Oy:n hallituksen jäsen vuodesta 1996.

EEVA AHDEKIVI

s. 1966, KTM
Sijoitusjohtaja, Solidium Oy
Hallituksen jäsen vuodesta 2009.
Tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja vuodesta 2010.
Riippumaton hallituksen jäsen.
Suomen kansalainen
Tikkurilan osakkeita 31.12.2011: 2 905

Keskeinen työkokemus

Eeva Ahdekivi on ollut Solidiumin sijoitusjohtaja vuodesta 2009. Ennen sitä hän oli johtava erityisasiantuntija Valtioneuvoston omistushjausosastolla vuosina 2007–2009, johtaja Pohjola Omaisuudenhoito Oy:ssä vuosina 2004–2006 ja partnerina Conventum Oyj:ssä vuosina 1997–2003. Ahdekivi on myös toiminut johtajana Merita Corporate Finance Oy:ssä.

Luottamustehtävät

Eeva Ahdekivi on ollut Hallitusammattilaiset ry:n Policy Committee jäsen vuodesta 2010.

RIITTA MYNTTINEN

s. 1960, insinööri, MBA
Vice President, Minerals Technologies Europe NV
Hallituksen jäsen vuodesta 2011.
Riippumaton hallituksen jäsen.
Suomen kansalainen
Tikkurilan osakkeita 31.12.2011: 770

Keskeinen työkokemus

Riitta Mynttisellä on korkeatasoista liiketoimintaosaamista Euroopasta, Yhdysvalloista ja Aasiasta pinoite-, kemikaali- ja paperiteollisuudesta. Ennen tämän hetkistä toimenkuvaa hän oli vastuussa Specialty Mineralsin Euroopan paperiliiketoiminnasta. Mynttinen tuli Minerals Technologies yhtiöön Rohm and Haasilta, jossa hän työskenteli erilaisissa liikkeenjohdon tehtävissä, viimeksi myynti- ja markkinointijohtajana.

Luottamustehtävät

Riitta Mynttinen on ollut Suomen Rahapajan hallituksen jäsen vuodesta 2010.

PIA RUDENGREN

s. 1965, M.Sc. (BA & Econ.)
Hallitusammattilainen
Hallituksen jäsen vuodesta 2009.
Tarkastusvaliokunnan jäsen vuodesta 2010.
Riippumaton hallituksen jäsen.
Ruotsin kansalainen
Tikkurilan osakkeita 31.12.2011: 1 543

Keskeinen työkokemus

Pia Rudengren toimi W Capital Management AB:n varatoimitusjohtajana vuosina 2001–2005. Vuosina 1990–2001 Rudengren toimi eri tehtävissä Investor AB:ssa, viimeksi talousjohtajana ja johtoryhmän jäsenenä vuosina 1998–2001.

Luottamustehtävät

Pia Rudengren on ollut hallituksen jäsenenä Metso Oyj:ssä ja Swedbank AB:ssa vuodesta 2009, Social Initiative AB:ssa vuodesta 2008 sekä Duni AB:ssa ja WeMind Digital Psykologi AB:ssa vuodesta 2007. Vuodesta 2006 lähtien Rudengren on toiminut hallitusammattilaisena ja ollut useiden ruotsalaisten yritysten hallituksen jäsenenä.

SIJOITTAJATIETOA

OSAVUOSIKATSAUKSET JA YHTIÖKOKOUS

28.3.2012 Varsinainen yhtiökokous
26.4.2012 Osavuosikatsaus tammi-maaliskuulta
2.8.2012 Osavuosikatsaus tammi-kesäkuulta
7.11.2012 Osavuosikatsaus tammi-syyskuulta

Yhtiökokoukseen ja taloudellisiin katsauksiin liittyvät materiaalit sekä sijoittajatapaamisten ajankohdat löytyvät osoitteesta
www.tikkurilagroup.fi/sijoittajat

OSINGONMAKSU

Hallitus ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että vuodelta 2011 maksetaan osinkoa 0,73 euroa osakkeelta. Osinko maksetaan osakkeenomistajalle, joka on täsmäytyspäivänä 2.4.2012 merkittynä yhtiön osakasluetteloon.

TALOUDELLISET TAVOITTEET

Taloudelliset tavoitteet on esitelty viereisellä sivulla.

OSOITTEENMUUTOKSET

Osakkeenomistajien osoitteenmuutokset pyydetään ilmoittamaan arvo-osuustiliä hoitavaan pankkiin. Jos tilinhoitaja on Euroclear Finland Oy, ilmoitetaan osoitteenmuutokset Euroclear Finlandille.

SIJOITTAJASUHTEET

Tikkurilan sijoittajasuhdetoiminnan tavoitteena on tukea Tikkurilan osakkeen oikeaa arvonn muodostusta julkaisemalla oikea-aikaisesti merkityksellistä, ymmärrettävää, luotettavaa ja vertailukelpoista tietoa, jotta pääomamarkkinoilla toimivat tahot voivat muodostaa perustellun kuvan Tikkurilasta sijoituskohteena.

Tikkurilan tiedonantopolitiikassa kuvaillaan pääperiaatteet, joita Tikkurila noudattaa viestiesään pääomamarkkinoiden kanssa ja kertoessaan sidosryhmilleen osakekurssiin vaikuttavia tietoja. Lue lisää osoitteesta
www.tikkurilagroup.fi/sijoittajat/tiedonantopolitiikka.

Vuoden 2011 aikana Tikkurilan johto tapasi 110 eri tilaisuudessa lähes 520 Tikkurilan osakkeesta kiinnostunutta. Lisäksi yhtiökokoukseen osallistui noin 350 Tikkurilan osakkeenomistajaa. Suurin osa tapaamisista oli yksittäisiä sijoittajatapaamisia, ja niistä yli puolet pidettiin Suomessa.

OSAKKEEN PERUSTIEDOT

Listaus: NASDAQ OMX Helsinki, Suomi
Kaupankäyntitunnus: TIK1V
Toimiala: Rakennustoiminta ja -materiaalit
Osakemäärä: 44 108 252
Listautumispäivä: 26.3.2010

LIPUTUSILMOITUKSET 2011

10.8.2011 Orklan omistusosuus Tikkurilassa nousi 6,2 prosenttiin
5.8.2011 Ilmarisen omistusosuus Tikkurilassa nousi 10,1 prosenttiin
31.3.2011 Kemira myi kaikki Tikkurilan osakkeensa

Lue lisää Tikkurilan osakkeesta ja omistajista vuosikertomuksen sivuilta 105–106.

Vuosikertomustilaukset Tikkurilan internetsivujen kautta
www.tikkurilagroup.fi/media/julkaisut

SIJOITTAJASUHTEIDEN YHTEYSTIEDOT

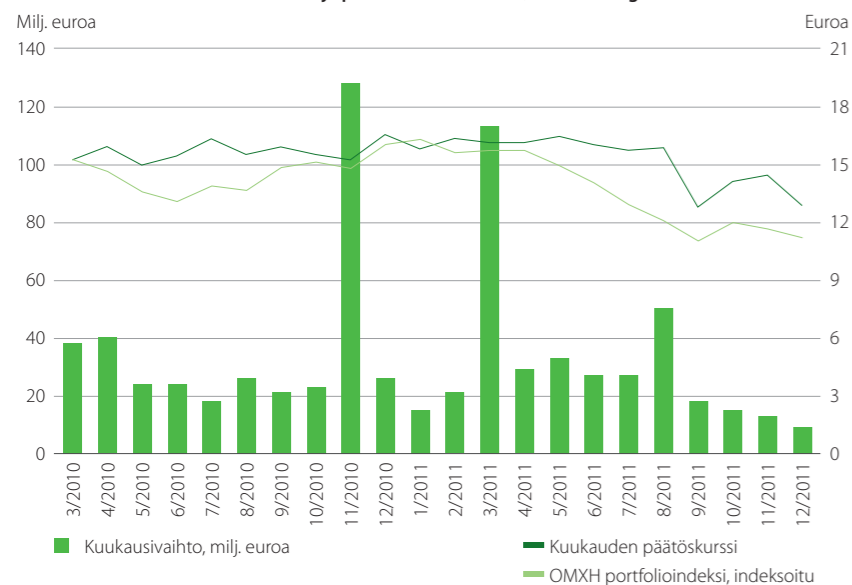

Jukka Havia, Chief Financial Officer
Puh. 050 355 3757
jukka.havia@tikkurila.com

Minna Avellan, sijoittajasuhdepäällikkö
Puh. 040 533 7932
minna.avellan@tikkurila.com

Tikkurilan osakkeen kuukausivaihto ja päätöskurssi NASDAQ OMX Helsingissä

TALOUDELLISET TAVOITTEET

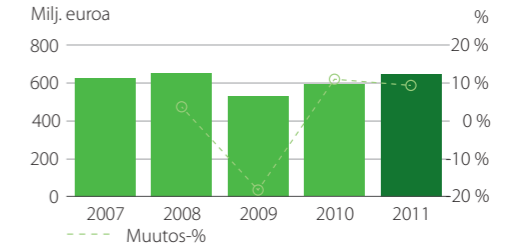
Kasvu

Yli viiden prosentin vuotuinen orgaaninen liikevaihdon kasvu

Kehitys 2011

Tavoite saavutettiin vuonna 2011. Liikevaihdon orgaaninen kasvu oli 8 prosenttia. Myyntihintoja korotettiin kaikilla toiminta-alueilla. Volyymikasvua oli erityisesti SBU Eastin alueella. Valuuttakurssimuutoksilla oli positiivinen vaikutus.

Liikevaihto

Tavoitteet 2012

- Kasvattaa markkinaosuutta kasvumarkkinoilla itäisessä ja eteläisessä Euroopassa
- Kasvattaa asteittain palvelujen myyntiä

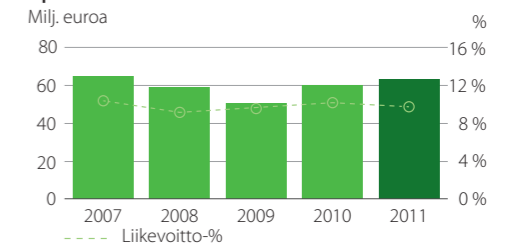
Kannattavuus

Operatiivinen liike-tulos (EBIT) yli 10 prosenttia liikevaihdoista

Kehitys 2011

Tavoitetta ei saavutettu vuonna 2011. Operatiivinen liikevoittomarginaali oli 9,7 prosenttia. Raaka-ainehinnat nousivat voimakkaasti vuoden aikana. Myös kiinteät kulut nousivat yleisestä inflaatiosta ja markkinointikuluista johtuen.

Operatiivinen liike-tulos

Tavoitteet 2012

- Muuttaa organisaatiokenteitä ja alentaa kuluja
- Tehostaa operatiivista toimintaa

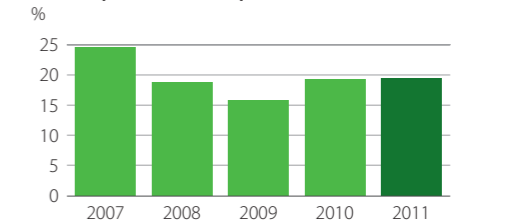
Pääoman tuotto

Jatkuva sidotun pääoman tuotto-prosentin (ROCE) parantaminen

Kehitys 2011

Tavoite saavutettiin vuonna 2011. ROCE parani 0,2 prosenttiyksiköllä. Käyttöomaisuusinvestoinnit olivat maltillisia ja nettokäyttöpääoman määrä kasvoi.

Sidotun pääoman tuotto-prosentti (ROCE)

Tavoitteet 2012

- Parantaa kannattavuutta
- Pienentää käyttöpääoman määrää

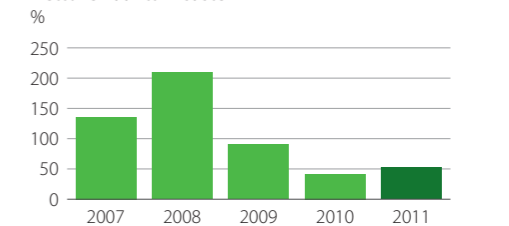
Vakavaraisuus

Nettovelkaantumisaste alle 100 prosenttia

Kehitys 2011

Tavoite saavutettiin vuonna 2011. Nettovelkaantumisaste oli 51,9 prosenttia. Nettovelkojen määrä kasvoi hieman edellisen vuoden lopun tasosta. Oman pääoman määrä säilyi edellisvuoden tasolla.

Nettovelkaantumisaste

Tavoitteet 2012

- Parantaa käyttöpääoman kiertonopeutta, ja sitä kautta nopeuttaa kassavirran kertymistä

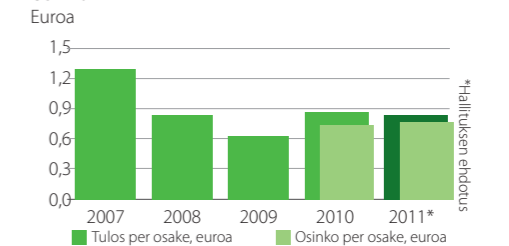
Osinko

Tikkurilan tavoitteena on jakaa osinkoa, joka vastaa vähintään 40 prosenttia vuotuisesta operatiivisesta nettotuloksesta. Operatiivinen nettotulos tarkoittaa tilikauden voittoa ilman kertaluonteisia erä verovaikutuksella oikaistuna.

Kehitys 2011

Hallitus ehdottaa vuoden 2011 osingoksi 0,73 euroa osakkeelta, mikä vastaa noin 88 prosenttia tilikauden 2011 operatiivisesta nettotuloksesta.

Osinko

A photograph of a woman from the waist down, wearing a light peach-colored, flowing dress. She is walking on a sandy beach, and the ocean waves are crashing around her feet, splashing water. The background is a bright, hazy sky and sea. On the left side of the image, there is a vertical color palette with six rectangular swatches in shades of beige, orange, red, light blue, olive green, and brown. The text is written in a cursive script in a golden-brown color.

*Jälleen vahva
vuosi historiankirjoitukseen*

TIKKURILA-KONSERNI TILINPÄÄTÖS 2011

Sisältö

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS	37	EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA (FAS)	92
KONSERNIN TUNNUSLUVUT	43	EMOYHTIÖN TASE (FAS)	93
TUNNUSLUKIJEN LASKENTAKAAVAT	44	EMOYHTIÖN RAHAVIRTUALASKELMA (FAS)	94
KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA (IFRS)	45	EMOYHTIÖN LIITETIEDOT	95-104
KONSERNIN TASE (IFRS)	46	1. Emoxyhtiön tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	95
KONSERNIN RAHAVIRTUALASKELMA (IFRS)	47	2. Liikevaihto	95
LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA	49	3. Liiketoiminnan muut tuotot	95
KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	49-92	4. Kulut	96
1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet	49	5. Henkilöstökulut ja henkilöstömäärä	96
2. Johdon harkintaa edellyttävät arviot	56	6. Tilintarkastajan palkkiot	97
3. Toimintasegmentit	57	7. Poistot	97
4. Hankitut ja myydyt liiketoiminnot	59	8. Rahoitustuotot ja -kulut	97
5. Hankittujen ja myytyjen liiketoimintojen rahavirtavaikutus	60	9. Tilinpäätössiirtojen muutos	98
6. Myytävänä olevat omaisuuserät	61	10. Välittömät verot	98
7. Liiketoiminnan muut tuotot	61	11. Pysyvät vastaavat	99
8. Työsuhte-etuudet	62	12. Vaihto-omaisuus	101
9. Poistot ja arvonalentumiset	62	13. Saamiset	101
10. Liiketoiminnan muut kulut	63	14. Oma pääoma	102
11. Tutkimus- ja kehittämismenot	64	15. Tilinpäätössiirtojen kertymä	103
12. Rahoitustuotot ja -kulut	64	16. Pakolliset varaukset	103
13. Tuloverot	65	17. Vieras pääoma	103
14. Osakekohtainen tulos	65	18. Vakuudet ja vastuusitoumukset	104
15. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	66	19. Johdannaispöytäkirjat	104
16. Aineettomat hyödykkeet	67	OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJAT	105
17. Arvonalentumistestit	68	HALLITUKSEN EHDOTUS VOITONJAKOKELPOISTEN	107
18. Osuudet osakkuusyrityksissä	69	VAROJEN KÄYTÖSTÄ	
19. Yhteisyritykset	70	TILINTARKASTUSKERTOMUS	108
20. Vaihto-omaisuus	70		
21. Myytävissä olevat rahoitusvarat	71		
22. Pitkäaikaiset saamiset	71		
23. Lyhytaikaiset korolliset saamiset	72		
24. Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	72		
25. Rahavarat	72		
26. Laskennalliset verosaamiset ja -velat	73		
27. Omaa pääomaa koskevat liitetiedot	74		
28. Pitkäaikaiset korolliset velat	74		
29. Lyhytaikaiset korolliset velat	75		
30. Ostovelat ja muut korottomat velat	75		
31. Eläkeveloitteet	76		
32. Varaukset	78		
33. Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot ja käyvät arvot ryhmittäin	79		
34. Johdannaispöytäkirjat	81		
35. Rahoitusriskien hallinta	81		
36. Muut vuokrasopimukset	87		
37. Ehdolliset varat ja velat sekä hankintasitoumukset	88		
38. Lähipiiri	88		
39. Konsernin omistamat osakkeet ja osuudet	90		
40. Konsernirakenteen muutokset	91		
41. Raportointikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat	92		

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

MARKKINAKATSAUS

Maailmantalouden kasvuvauhti alkoi hidastua vuoden loppua kohti ja näkyvät heikkenivät nopeasti. Tikkurilan liiketoiminta ja sen kasvu on sidoksissa yleiseen taloudelliseen toimeliaisuuteen, mikä vaikuttaa muun muassa korjaus- ja uudisrakentamisen viikkautteen. Tikkurilan keskeisillä markkinoilla bruttokansantuote kasvoi alustavan arvion mukaan keskimäärin 3–4 prosenttia. Kuluttajien luottamus laski vuoden aikana selvästi etenkin kypsillä markkinoilla. Rakentaminen säilyi monilla markkinoilla vielä vuonna 2011 hyvällä tasolla, mutta rakennusalan näkyvät ovat aiempaa heikommat.

Venäjän bruttokansantuotteen arvioidaan kasvaneen noin 4 prosenttia vuonna 2011. Teollisuuden heikentynyt kysyntätilanne hidasti investointien kasvua vuoden loppupuolella. Venäläisten kuluttajien luottamus säilyi vahvana. Työttömyyden aleneminen ja viime vuosia alhaisempi inflaatio tukivat kulutuskysyntää. Elpyneet lainamarkkinat vauhdittivat rakentamista. Öljyn hinta laski, ja maailmantalouden epävarmuuden arvioidaan laskevan öljyn hintaa myös tulevaisuudessa. Rupla heikkeni hieman vuoden aikana pääosin kansainvälisen taloustilanteen epävarmuudesta johtuen. Tikkurilan arvion mukaan Venäjän kauppa- ja rakennusmaalimarkkinan volyyymi kasvoi noin 3 prosenttia vuonna 2011. Tikkurilan kauppa- ja raken-

nusmaalien markkinaosuus oli Venäjällä noin 18 prosenttia (vuonna 2010: noin 17 %).

Ruotsin bruttokansantuotteen kasvu oli odotettua vahvempaa vuoden 2011 kolmannelle neljänneksellä, ja koko vuoden kasvun arvioidaan yltävän reiluun 4 prosenttiin. Syksyn vahvan kasvun uskotaan kuitenkin taivuttuvan nopeasti, sillä Euroalueen velkakriisi on heikentänyt markkinasentimenttiä selvästi myös Ruotsissa. Kuluttajien luottamus laski voimakkaasti vuoden alun huipusta syksyyn saakka, ja loppuvuoden aikana kuluttajien luottamus säilyi muuttumattomana melko heikolla tasolla. Myös selvästi pitkäaikaisen keskiarvon yläpuolella ollut rakennusteollisuuden luottamus laski vuoden lopussa, ennakoiden rakentamisen hidastumista vuonna 2012. Ruotsin kruunu vahvistui vuoden aikana. Tikkurilan arvion mukaan Ruotsin kauppa- ja rakennusmaalimarkkinan arvo kasvoi noin 3 prosenttia vuonna 2011. Tikkurilan kauppa- ja rakennusmaalien markkinaosuus oli Ruotsissa noin 40 prosenttia (vuonna 2010: noin 40 %).

Suomen talouden kasvu hidastui selvästi vuoden jälkimmäisellä puoliskolla, ja vuoden 2011 kasvun ennakkoidaan olleen noin 2,5 prosenttia. Kuluttajien luottamus laski selvästi vuoden aikana. Rakentamisen ennakkoidaan kasvaneen vielä noin 4 prosenttia vuoden aikana, mutta rakennuslupien kuutiomäärä kääntyi selvään laskuun

loppuvuonna. Kuluvan vuoden rakentamisen aloitusmäärien arvioidaan supistuvan selvästi viime vuodesta. Tikkurilan arvion mukaan Suomen kauppa- ja rakennusmaalimarkkinan arvo pysyi vuonna 2011 edellisvuoden tasolla. Tikkurilan kauppa- ja rakennusmaalien markkinaosuus säilyi ennallaan Suomessa yli 50 prosentissa.

Puolan bruttokansantuotteen kasvu jatkui reilussa 4 prosentissa vuoden kolmannelle neljänneksellä ennakoiden vähintään 4 prosentin kasvua koko vuodelle 2011. Yksityisen kulutuksen, investointikysynnän ja rakentamisen kehitys oli vahvaa vuonna 2011, mutta talouden sentimentissä alkoi näkyä heikkenemisen merkkejä vuoden lopussa. Tikkurilan arvion mukaan Puolan kauppa- ja rakennusmaalimarkkina kasvoi hieman vuonna 2011. Tikkurilan kauppa- ja rakennusmaalien markkinaosuus oli noin 16 prosenttia vuonna 2011 (vuonna 2010: noin 14 %).

Raaka-ainehinnat nousivat merkittävästi alkuvuoden aikana, ja kohoaminen jatkui vuoden jälkimmäisellä puoliskolla, joskin hitaammin. Tikkurilan kannalta keskeisten raaka-aineiden hinnat nousivat keskimäärin noin viidenneksellä edellisvuodesta. Raaka-aineiden saatavuuteen liittyi haasteita etenkin alkuvuoden aikana, mutta saatavuus parani vuoden loppua kohti.

TALOUDELLINEN KEHITYS VUONNA 2011

Alla on esitetty tammi-joulukuun segmenttikohmainen liikevaihto ja -voitto.

Tammi-joulukuu (Milj. euroa)	Liikevaihto 1–12/2011	1–12/2010	Liikevoitto (EBIT) ilman kertaluonteisia eriä 1–12/2011	1–12/2010
SBU East	220,0	194,5	25,3	22,7
SBU Scandinavia	192,3	181,8	24,3	21,3
SBU Finland	109,2	107,2	10,9	13,6
SBU Central Eastern Europe	122,2	105,2	4,4	4,8
Konserni yhteinen ja eliminoinnit	0,0	0,0	-2,3	-2,7
Konserni yhteensä	643,7	588,6	62,7	59,7

Tikkurila-konsernin vuoden 2011 liikevaihto kasvoi 9,4 prosenttia 643,7 (588,6) miljoonaan euroon. Kokonaiskasvusta 38,5 miljoonaa euroa johtui myyntihintojen korotusten ja myyntimixin muutosten nettovaikutuksesta. Myyntivolyymin kasvu nosti liikevaihtoa 6,6 miljoonaa euroa ja yrityskauppojen nettovaikutus 6,0 miljoonaa euroa. Valuuttakurssimuutosten vaikutus oli 4,0 miljoonaa euroa positiivinen.

Vertailukelpoinen liikevaihdon kasvu (ilman yritysjärjestelyjen ja valuuttakurssimuutosten vaikutuksia) oli 7,7 prosenttia vuonna 2011.

Kauppa- ja rakennusmaalien osuus vuoden 2011 liikevaihdosta oli 83,7 (83,8) prosenttia ja teollisuusmaalien osuus 16,3 (16,2) prosenttia.

Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä vuonna 2011 oli 62,7 (59,7) miljoonaa euroa, mikä vastaa 9,7 (10,1) prosenttia liikevaihdosta. Katsaus-

kauden kertaluonteiset erät olivat -1,5 miljoonaa euroa, ja ne liittyivät vuoden viimeiseen neljänneeseen. Vertailukauden kertaluonteiset erät olivat 1,0 miljoonaa euroa.

Vertailukelpoinen liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä, kun 2010 ja 2011 toteutettujen yritysjärjestelyjen sekä tilikauden 2011 valuuttakurssimuutosten vaikutukset eliminoidaan, oli 63,7 (59,5) miljoonaa euroa eli 10,1 (10,1) prosenttia liikevaihdosta vuonna 2011.

Liikevoitto (EBIT) vuonna 2011 oli 61,2 (60,8) miljoonaa euroa. Sekä muuttuvien että kiinteiden kulujen taso nousi selvästi edellisvuodesta. Tikkurila onnistui hyvin kompensoimaan raaka-ainekustannusten nousun korottamalla myyntihintojaan. Liikevaihdon kasvu paransi liikevoittoa. Valuuttakurssimuutosten vaikutus oli 0,9 miljoonaa euroa positiivinen.

Vertailukelpoinen liikevoitto (EBIT), kun 2010 ja 2011 toteutettujen yritysjärjestelyjen sekä tilikauden 2011 valuuttakurssimuutosten vaikutukset eliminoidaan, oli 62,2 (60,6) miljoonaa euroa eli 9,9 (10,3) prosenttia liikevaihdosta.

Vuoden 2011 nettorahoituskulut olivat 10,8 (8,7) miljoonaa euroa. Rahoituskulujen nousu verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan johtuu erityisesti valuuttakurssien vaikutuksesta, mistä suuri osa aiheutui Valko-Venäjän ruplan voimakkaasta devalvoitumisesta. Tulos ennen veroja oli 50,7 (52,0) miljoonaa euroa. Verot olivat yhteensä 15,2 (15,5) miljoonaa euroa, mikä vastaa 30,0 (29,8) prosentin efektiivistä veroastetta. Katsauskauden osakekohtainen tulos oli 0,80 (0,83) euroa.

TALOUDELLINEN KEHITYS LIIKETOIMINTAYKSIKÖITTÄIN

SBU EAST			
(Milj. euroa)	1–12/2011	1–12/2010	Muutos-%
Liikevaihto	220,0	194,5	13,1 %
Liikevoitto (EBIT) ilman kertaluonteisia eriä	25,3	22,7	11,8 %
Liikevoitto-% (EBIT-%) ilman kertaluonteisia eriä	11,5 %	11,6 %	
Liikevoitto (EBIT)	25,3	24,1	5,0 %
Liikevoitto-% (EBIT-%)	11,5 %	12,4 %	
Investoinnit ilman yritysostoja	3,9	4,5	-13,2 %

TALOUDELLINEN KEHITYS VUONNA 2011

SBU Eastin vuoden 2011 liikevaihto kasvoi 13,1 prosenttia vertailukaudesta. Liikevaihdon kasvusta 25,7 miljoonaa euroa johtui myyntihintojen korotuksista ja myyntimixin muutoksista. Myyntivolyymin kasvu nosti liikevaihtoa 5,7 miljoonaa euroa. Valuuttakurssimuutosten vaikutus oli 3,9 miljoonaa euroa negatiivinen johtuen etenkin ruplan heikentymisestä syksyllä 2011.

SBU SCANDINAVIA

(Milj. euroa)	1–12/2011	1–12/2010	Muutos-%
Liikevaihto	192,3	181,8	5,8 %
Liikevoitto (EBIT) ilman kertaluonteisia eriä	24,3	21,3	14,0 %
Liikevoitto-% (EBIT-%) ilman kertaluonteisia eriä	12,6 %	11,7 %	
Liikevoitto (EBIT)	24,2	21,3	13,8 %
Liikevoitto-% (EBIT-%)	12,6 %	11,7 %	
Investoinnit ilman yritysostoja	3,5	2,3	54,3 %

TALOUDELLINEN KEHITYS VUONNA 2011

SBU Scandinavian vuoden 2011 liikevaihto kasvoi 5,8 prosenttia vertailukaudesta. Kokonaiskasvusta 9,7 miljoonaa euroa johtui valuuttakurssimuutoksista ja 1,7 miljoonaa euroa myyntihintojen korotuksista. Edellisvuotta pienemmät myyntivolyymit laskivat liikevaihtoa 0,9 miljoonaa euroa.

SBU FINLAND

(Milj. euroa)	1–12/2011	1–12/2010	Muutos-%
Liikevaihto	109,2	107,2	1,9 %
Liikevoitto (EBIT) ilman kertaluonteisia eriä	10,9	13,6	-19,9 %
Liikevoitto-% (EBIT-%) ilman kertaluonteisia eriä	10,0 %	12,7 %	
Liikevoitto (EBIT)	10,8	13,6	-20,8 %
Liikevoitto-% (EBIT-%)	9,9 %	12,7 %	
Investoinnit ilman yritysostoja	4,1	2,2	91,7 %

TALOUDELLINEN KEHITYS VUONNA 2011

SBU Finlandin vuoden 2011 liikevaihto oli vertailukauden tasolla. Myyntihintojen korotusten ja myyntimixin muutosten nettovaikutus kasvatti liikevaihtoa 3,7 miljoonaa euroa. Edellisvuotta pienempi myyntivolyymi laski liikevaihtoa 1,7 miljoonaa euroa.

Tikkurilan tammikuussa 2011 myydyin venäläisen tytärhtiön OOO Tikkurila Powder Coatingin liikevaihto vuonna 2010 oli 2,1 miljoonaa euroa.

Kauppa- ja rakennusmaalien osuus SBU Eastin vuoden 2011 liikevaihdosta oli 89,8 (88,2) prosenttia ja teollisuusmaalien 10,2 (11,8) prosenttia.

SBU Eastin vuoden 2011 liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä nousi 11,8 prosenttia vertailu-

kaudesta 25,3 (22,7) miljoonaa euroon. Suhteellinen kannattavuus säilyi vertailukauden tasolla. Vuonna 2011 ei ollut kertaluonteisia eriä. Vertailukauden kertaluonteiset erät liittyvät Venäjällä saatuun vakuutuskorvaukseen, jolla oli 1,5 miljoonan euron positiivinen vaikutus SBU Eastin liikevoittoon.

rani. Vuoden 2011 kertaluonteiset erät olivat 0,1 miljoonaa euroa, ja ne liittyivät Tikkurilan maali-kauppojen myyntiin Ruotsissa vuoden 2011 lopussa. Vertailukaudella ei ollut kertaluonteisia eriä. Liikevoittoa paransivat alueella tehdyt myyntihintojen korotukset, kustannussäästöt sekä valuuttakurssimuutokset.

SBU CENTRAL EASTERN EUROPE (CEE)

(Milj. euroa)	1–12/2011	1–12/2010	Muutos-%
Liikevaihto	122,2	105,2	16,2 %
Liikevoitto (EBIT) ilman kertaluonteisia eriä	4,4	4,8	-8,3 %
Liikevoitto-% (EBIT-%) ilman kertaluonteisia eriä	3,6 %	4,6 %	
Liikevoitto (EBIT)	3,2	4,4	-27,8 %
Liikevoitto-% (EBIT-%)	2,6 %	4,2 %	
Investoinnit ilman yritysostoja	3,3	2,2	54,1 %

TALOUDELLINEN KEHITYS VUONNA 2011

SBU Central Eastern European vuoden 2011 liikevaihto nousi 16,2 prosenttia vertailukaudesta. Kokonaiskasvusta 7,3 miljoonaa euroa johtui myyntihintojen korotusten ja myyntimixin muutosten nettovaikutuksesta. Vertailukautta parempi myyntivolyymi kasvatti liikevaihtoa 3,5 miljoonaa euroa. Valuuttakurssimuutosten vaikutus oli 1,9 miljoonaa euroa negatiivinen. Kasvusta 8,1 miljoonaa euroa johtui Zorka Colorin ostosta.

Kauppa- ja rakennusmaalien osuus SBU Central Eastern European vuoden 2011 liikevaihdosta oli 69,1 (71,4) prosenttia ja teollisuusmaalien 30,9 (28,6) prosenttia.

SBU Central Eastern European vuoden 2011 liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä laski 8,3 prosenttia vertailukaudesta ja suhteellinen kannattavuus heikkeni. Operatiivisen liikevoiton heikkeneminen johtui etenkin vertailukautta korkeammasta muuttuvien kustannusten tasosta.

Tikkurila käynnisti vuoden 2012 alussa organisaation virtaviivaistamisen Puolassa SBU Central Eastern European kannattavuuden parantamiseksi. Lisäksi tavoitteena on liiketoimintamallin muuttaminen Tsekissä, Unkarissa ja Slovakiassa ensimmäisen vuosineljänneksen loppuun mennessä vuoden 2011 loppupuolella tehdyn aiesopimuksen mukaisesti.

RAHAVIRTA, RAHOITUS JA RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

Tikkurilan rahoitusasema ja maksuvalmius säilyvät hyvänä koko tilikauden 2011.

Liiketoiminnan rahavirta tammi-joulukuussa oli 37,1 (63,9) miljoonaa euroa. Liiketoiminnan rahavirran pieneneminen verrattuna tilikauteen 2010 aiheutui valtaosin nettokäyttöpääoman kasvusta, erityisesti vaihto-omaisuuden arvon li sääntyessä raaka-ainehintojen noususta johtuen. Nettokäyttöpääoman määrä oli katsauskauden lopussa 96,2 (73,0) miljoonaa euroa. Bruttoinvestointien määrä oli katsauskaudella edellisen vuoden tasolla ilman yritysjärjestelyiden vaikutuksia. Investointien nettorahavirta oli yhteensä -23,8 (-12,4) miljoonaa euroa, kun otetaan huomioon yrityshankintojen sekä liiketoimintojen myyntien vaikutukset. Rahavirta investointien jälkeen oli tilikaudella yhteensä 13,3 (51,4) miljoonaa euroa.

Korollisten velkojen määrä oli 109,8 (148,0) miljoonaa euroa tilikauden lopussa. Tilikauden korollisten velkojen pääomapainotettu keskimääräinen korko oli 5,2 (5,2) prosenttia. Konsernin nettorahoituskulut olivat 10,8 (8,7) miljoonaa euroa, josta korko- ja vastaavia kuluja oli nettomääräisesti 10,0 (8,2) miljoonaa. Realisoituneiden ja realisoitumattomien valuuttakurssierojen vaikutus nettorahoituskuluihin oli tilikaudella yhteensä

1,0 (0,5) miljoonaa euroa nettotulosta heikentävä. Valko-Venäjän ruplan tilikaudella 2011 aikana tapahtuneen voimakkaan devalvoitumisen vaikutus tilikauden 2011 rahoituskuiluissa esitettäviin valuuttakurssieroihin oli yhteensä noin 2,6 miljoonaa euroa negatiivinen.

Rahavarat olivat tilikauden päättyessä 10,4 (69,4) miljoonaa euroa. Konsernin nettovelka oli 99,4 (78,6) miljoonaa euroa tilikauden päätöshetkellä. Tikkurila-konsernin korollisista veloista erääntyy 49,5 miljoonaa euroa vuoden 2012 aikana, sillä lyhytaikainen velka perustuu pääosin joko Tikkurilan liikkeelle laskemiin yritystodistuksiin (nimellisarvo 11,0 miljoonaa euroa vuoden 2011 lopussa) tai valmiusluottolimiittiin. Rahavarojen ja korollisten velkojen bruttoarvot olivat tilinpäätöshetkellä edellisen vuoden tasoa alempana, koska uusien vuoden 2011 toisella vuosipuoliskolla allekirjoitettujen lainajärjestelyjen kautta konserni voi aiempaa paremmin ja joustavammin järjestellä velkojaan ja optimoida rahavarojaan. Joulukuun 2011 lopussa konsernilla oli yhteensä 125 miljoonaa euroa myönnettyjä nostamattomia lainoja ja luottolimiittejä.

Tikkurila Oyj järjesteli velkarahoituksensa uusiksi tilikaudella 2011. Yhteensä 40,0 miljoonan euron pitkäaikainen TyEL-laina maksettiin ennenaikaisesti pois, ja lainaan liittyvät yhteensä 53,0 miljoonan euron vakuudet vapautuivat karenssiajan jälkeen neljännellä vuosineljänneksellä. Tikkurilalla on halutessaan mahdollisuus ottaa myöhemmin TyEL-laina uudelleen käyttöön. Toisella vuosipuoliskolla täytäntöön pannun velkarahoituksen uudelleenjärjestelyn johdosta yhtiö kirjasi syyskuussa 2011 noin 1,0 miljoonan euron rahoituskulut takaisinmaksettuun 180,0 miljoonan euron lainajärjestelyyn liittyneistä alun perin koko laina-ajalle jaksotetuista rahoituskuluista. Syyskuussa Tikkurila Oyj allekirjoitti kolmen pankin kanssa uuden 180,0 miljoonan euron vakuudettoman lainasopimuksen, joka korvasi aikaisemman vastaavan kokoisen järjestelyn. Uusi laina koostuu 60,0 miljoonan euron pankkilainasta, jonka maturiteetti on viisi vuotta ja 120,0 miljoonan euron valmiusluottolimiitistä, jonka maturiteetti on kolme vuotta. Valmiusluottolimiittiin sisältyy optio jatkaa laina-aikaa pankkien niin halutessa yhteensä kahdella vuodella. Lainapakettiin liittyy konsernin velkaantumisasteeseen sekä nettovelkojen ja käyttökatteen (EBITDA) suhteeseen perustuvat kovenantit. Lokakuussa Tikkurila Oyj allekirjoitti 25,0 miljoonan euron kahdenvälisen vakuudettoman valmiusluottolimiitin, jonka maturiteetti on viisi vuotta ja johon liittyy samat kovenantit kuin uuteen 180,0 miljoonan euron järjestelyyn.

Näiden lainajärjestelyjen lisäksi Tikkurila Oyj allekirjoitti loppuvuonna 2011 nimellisarvoltaan 100 miljoonan euron yritystodistusohjelman, jonka puitteissa on mahdollista laskea liikkeelle vähintään yhden vuorokauden ja enintään 364 vuorokauden pituisia Tikkurila Oyj:n yritystodistuksia. Tilinpäätöshetkellä 31.12.2011 liikkeeseen lasketujen yritystodistusten nimellisarvo oli yhteensä 11,0 miljoonaa euroa. Omavaraisuusaste oli joulukuun lopussa 44,1 (41,1) prosenttia, ja nettovelkaantuneisuusaste oli 51,9 (41,4) prosenttia. Tilikauden lopussa Tikkurilan valuuttatermiinien nimellisarvo oli 96,2 (119,8) miljoonaa euroa ja markkina-arvo 0,4 (-0,7) miljoonaa euroa. Valuuttariskien suojaus perustuu seuraavan 12 kuukauden ennakoituun rahavirtaperusteiseen nettovaluuttaposition, josta osa suojataan hallituksen vahvistamien periaatteiden mukaisesti. Tilinpäätöshetkellä 31.12.2011 valuuttariskien nimellinen keskimääräinen suojausaste oli noin 49 prosenttia. Konsernin suurimmat valuuttariskit liittyivät Ruotsiin kruunuun, Venäjän ruplaan ja Puolan zlotyyn. Joulukuussa 2011 päivitetyn sisäisen rahoituspolitiikan mukaisesti Tikkurila ei jatkossa käytä korkojohdannaisia korkoriskien hallinnassa, minkä vuoksi Tikkurila Oyj sulki joulukuussa yhteensä 40 miljoonan euron nimellisarvoiset koronvaihtosopimukset. Tämän perusteella kirjattiin 0,7 miljoonaa euron rahoituskulu. Edellisen tilikauden lopussa koronvaihtosopimusten nimellisarvo oli 20,0 miljoonaa euroa ja markkina-arvo oli 0,0 miljoonaa euroa.

INVESTOINNIT

Vuoden 2011 bruttoinvestoinnit ilman yritysostoja olivat 14,9 (11,1) miljoonaa euroa. Katsauskaudella ei tehty merkittäviä yksittäisiä investointeja. Katsauskauden investoinnit liittyvät muun muassa Avatint- ja Novatint-sävytysjärjestelmien käyttöönottoon, Vantaan teollisuusmaalihteaan automatisointi-investointeihin ja Serbian tuotantoprosessien tehostamistoiimiin.

Tikkurila arvioi vuoden 2012 investointitason nousevan vuodesta 2011, ja vastaavan suunnitteen vuotuista poistotasoa. Sävytysjärjestelmäinvestointeja jatketaan muuan muassa Ruotsissa ja Venäjällä, ja tuotantolaitoksissa tehdään korvausinvestointeja ja jatketaan automatisointi- ja tehostamistoiimia. Lisäksi käynnissä on IT-järjestelmien, kuten ERP- (enterprise resource planning) ja tuotehallintajärjestelmän, kehittämiseen liittyviä projekteja.

INVESTOINNIT

Vuoden 2011 bruttoinvestoinnit ilman yritysostoja olivat 14,9 (11,1) miljoonaa euroa. Katsauskaudella ei tehty merkittäviä yksittäisiä investointeja. Katsauskauden investoinnit liittyvät muun muassa Avatint- ja Novatint-sävytysjärjestelmien käyttöönottoon, Vantaan teollisuusmaalihteaan automatisointi-investointeihin ja Serbian tuotantoprosessien tehostamistoiimiin.

Tikkurila arvioi vuoden 2012 investointitason nousevan vuodesta 2011, ja vastaavan suunnitteen vuotuista poistotasoa. Sävytysjärjestelmäinvestointeja jatketaan muuan muassa Ruotsissa ja Venäjällä, ja tuotantolaitoksissa tehdään korvausinvestointeja ja jatketaan automatisointi- ja tehostamistoiimia. Lisäksi käynnissä on IT-järjestelmien, kuten ERP- (enterprise resource planning) ja tuotehallintajärjestelmän, kehittämiseen liittyviä projekteja.

Konsernin poistot ja arvonalentumiset olivat 21,7 (20,7) miljoonaa euroa vuonna 2011. Konserni tekee arvonalentumistestauksia IAS 36 -standardin mukaisesti.

MYYNTI JA MARKKINOINTI

Vuonna 2011 Tikkurila-konsernin myynti- ja markkinoitinkulut henkilöstökulut mukaan luettuina olivat yhteensä 90,6 (88,0) miljoonaa euroa, mikä vastasi 14,1 (14,9) prosenttia liikevaihdesta.

Tikkurila jatkoi tuotteidensa ja palvelujensa aktiivista markkinointia kuluttajille ja ammattilaisille. Tikkurilalla on neljä strategista brändiä – Tikkurila, Alcro, Vivacolor ja Teks – sekä useita paikallisia brändejä, jotka kattavat kaikki markkinasegmentit: premium-, medium- ja economy-segmentin. Ulkopuolisten tutkimusten mukaan Tikkurila-konsernin strategiset brändit ovat tunnetuimpia tai tunnetuimpien maalibrändien joukossa markkina-alueillaan. Tikkurila jatkaa brändisegmentaatiota varmistaakseen tuotteidensa kilpailukykyisen tarjonnan kaikissa hinta- ja laatuoluokissa.

Vuonna 2011 Tikkurila lanseerasi uusia palvelukonsepteja ammattilaisille. Näihin kuuluivat Skandinaviassa hyödyllistä tietoa ja ohjeita tarjoava matkapuhelinsovellus ja Suomessa Profe-palvelukonsepti. Profe sisältää esimerkiksi Tekijäpankki- ja Suunnittelijapankipalvelut, sähköistä koulutusta sekä teknisiä ja väripalveluja. Koska maalin myynti on konsultatiivista liiketoimintaa, Tikkurila panostaa merkittävästi asiakkaiden koulutuksiin, neuvontaan ja muihin palveluihin. Vuonna 2011 Tikkurila toi markkinoille lähes 30 uutta tuotetta kuluttajien ja ammattilaisten tarpeisiin.

Tikkurilan strategisena tavoitteena on laajentaa toimintaansa palveluliiketoimintaan. Maalaamiseen liittyviä kokonaisratkaisuja on testattu viime vuosien aikana Tikkurilan markkinoilla Keski-Aasiassa, ja tavoitteena on ottaa konsepti jatkossa laajemmin käyttöön konsernin muilla markkina-alueilla. Lisäksi Tikkurila keskittyy jatkossa entistä enemmän tuoteportfolion hallintaan.

	Q1/2010	Q2/2010	Q3/2010	Q4/2010	Q1/2011	Q2/2011	Q3/2011	Q4/2011
SBU East	1 702	1 794	1 657	1 508	1 558	1 642	1 576	1 527
SBU Scandinavia	464	485	464	465	468	514	464	422
SBU Finland	749	857	762	720	743	825	705	688
SBU CEE	746	774	757	740	750	777	940	877
Konserni	34	36	37	35	36	36	36	37
Yhteensä	3 695	3 946	3 677	3 468	3 555	3 794	3 721	3 551

Noin puolet Tikkurilan henkilöstöstä työskentelee toimitusketjussa (tuotanto, hankinta, logistiikka ja HSEQ) ja kolmasosa myynnissä, markkinoinnissa ja teknisessä tuessa. Vuonna 2011 henkilöstöstä 63,5 (63,0) prosenttia oli miehiä ja 36,5 (37,0) prosenttia naisia. Henkilöstön keski-ikä oli 39,2 (38,5) vuotta. Vuonna 2011 maksettujen palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma oli 88,8 (88,1) miljoonaa euroa.

Vuoden 2011 henkilöstöasioiden painopisteitä Tikkurilan HR-työssä olivat henkilöstön osaamisen kehittäminen ja esimiesten kouluttaminen sekä palautekanavien kehittäminen.

OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJAT

Tikkurilan osakepääoma oli vuoden 2011 lopussa 35,0 miljoonaa euroa, ja osakkeiden rekisteröity kokonaismäärä oli 44 108 252 kappaletta. Tikkurilan hallussa ei ollut vuoden 2011 lopussa omia osakkeita.

TUTKIMUS JA TUOTEKEHITYS

Tikkurilan tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan kulut vuonna 2011 olivat 9,9 (2010: 10,2 ja 2009: 10,1) miljoonaa euroa eli 1,5 (2010: 1,7 ja 2009: 1,9) prosenttia liikevaihdesta. Vuoden 2011 lopussa tuotekehityksen parissa työskenteli 173 (172) henkilöä. Tikkurilan suurimmat tuotekehitysyksiköt sijaitsevat Suomessa, Venäjällä, Puolassa ja Ruotsissa.

Tikkurilan tutkimus ja tuotekehitys vastaa uusien liiketoimintamahdollisuuksien luomisesta, tuotevalikoiman ylläpidosta ja uudistamisesta sekä vaihtoehtoisten raaka-aineiden tutkimisesta ja käyttöönottamisesta. Asiakkaiden tarpeet, ympäristö- ja turvallisuusnäkökulmat sekä lainsäädäntö ohjaavat tuotekehitystä.

Vuoden 2011 tärkeitä tapahtumia olivat muun muassa puupintojen teollisen pintakäsittelymenetelmän ProHousen lanseeraus Suomessa sekä ekomerkitettyjen tuotteiden valikoiman laajentaminen Skandinaviassa ja Suomessa. Tiettyjen raaka-aineiden hintojen nousun vaikutusta pyrittiin minimoimaan ottamalla käyttöön vaihtoehtoisia raaka-aineita, mikä vaati laajaa testaustoimintaa koko konsernissa.

YRITYSVASTUU JA YMPÄRISTÖ

Tikkurilan yritysvaluuajattelun perustavoite on paitsi oman toiminnan kehittäminen, myös omien toimintojen ympäristövaikutusten pienentäminen ja ympäristömyönteisten ratkaisujen tarjoaminen asiakkaille.

Tikkurilan vuosittain tehtävä yritysvaluu-raportti on osa vuosikertomusta. Lisäksi täydentävää tietoa julkaistaan yhtiön internetsivuilla. Tikkurila on vuodesta 2010 laatinut yritysvaluu-raporttinsa kansainvälisen GRl:n (Global Reporting Initiative) G3-ohjeistuksen mukaisesti. Tikkurilan tavoitteena on luoda kaikille toimipaikoilleen riip-

pumattomien tahojen auditoimat ja sertifoimat laatu-, ympäristö- ja turvallisuusjärjestelmät.

Maalin valmistukseen, tuoteturvallisuuteen sekä maalien käsittelyyn ja markkinointiin liittyvä sääntely lisääntyy uusien turvallisuus- ja ympäristösäännösten käyttöönoton myötä. EU-alueen kemikaalilainsäädäntö (REACH) velvoittaa kemikaalien valmistajat ja maahantuojat arvioimaan tuotteen käyttöön liittyvät riskit ja ohjeistamaan loppukäyttäjiä niiden turvallisessa käytössä. Maalit itsessään eivät ole asetuksessa mainittuja tuotteita, mutta maalinvalmistajat joutuvat käytännösä valmistamaan käyttämiensä raaka-aineiden REACH-kelpoisuuden. Tikkurila on varmistanut, että kaikki EU-alueella käytettävät raaka-aineet on rekisteröity tai tullaan rekisteröimään REACH-asetuksessa määritellyn aikataulun mukaisesti vuoteen 2018 mennessä.

Muut merkittävät maaleihin liittyvät lainsäädäntöhankkeet liittyvät muun muassa maaleista ilmaan haihtuvien liuotinpitoisuuksien määriin (tuote-VOC-asetus) ja kemikaalien luokituksiin, merkintöihin ja pakkaamiseen (CLP-asetus).

Vuoden 2011 investoinnit ympäristönsuojeluun toimipaikoilla olivat 0,1 (0,2) miljoonaa euroa ja käyttökustannukset 2,1 (2,1) miljoonaa euroa.

HENKILÖSTÖ

Tikkurila-konsernin palveluksessa oli vuoden 2011 lopussa 3 551 (3 468) henkilöä. Henkilöstömäärä oli vuoden 2011 aikana keskimäärin 3 676 (3 703).

Alla on esitetty Tikkurila-konsernin henkilöstömäärä kunkin vuosineljänneksen lopussa liike-toimintayksiköittäin vuoden 2010 alusta alkaen.

	Q1/2010	Q2/2010	Q3/2010	Q4/2010	Q1/2011	Q2/2011	Q3/2011	Q4/2011
SBU East	1 702	1 794	1 657	1 508	1 558	1 642	1 576	1 527
SBU Scandinavia	464	485	464	465	468	514	464	422
SBU Finland	749	857	762	720	743	825	705	688
SBU CEE	746	774	757	740	750	777	940	877
Konserni	34	36	37	35	36	36	36	37
Yhteensä	3 695	3 946	3 677	3 468	3 555	3 794	3 721	3 551

osaketta, joka vastaa noin 0,1 prosenttia yhtiön osakepääomasta ja äänivallasta. Lisäksi Tikkurilan hallituksen puheenjohtaja Jari Paasikivi toimii Tikkurilan suurimman yksittäisen omistajan Oras Invest Oy:n toimitusjohtajana.

Tikkurilan johtoryhmä ja heidän lähipiirinsä omistivat joulukuun lopussa yhteensä 4 825 Tikkurilan osaketta, joka vastaa noin 0,01 prosenttia yhtiön osakepääomasta ja äänivallasta. Ajantasainen tieto Tikkurilan ilmoitusvelvollisten sisäpiiriläisten osakeomistuksista on nähtävillä osoitteessa 🌐www.tikkurilagroup.fi/hallinnointi/sisapiiri/.

Tikkurilan tiedossa ei ole yhtiön osakkeiden omistukseen ja äänivallan käyttöön liittyviä voimassaolevia sopimuksia.

LIPUTUSILMOITUKSET VUONNA 2011

Kemira Oyj ilmoitti 31.3.2011, että sen omistusosuus Tikkurilan osakkeista alitti 1/10 (10 %) ja 1/20 (5 %) rajan ja että sen omistus Tikkurilan osak-

keista on 0 prosenttia. Kemiran aiempi omistus oli 6 175 155 osaketta, mikä vastasi 14,0 prosenttia Tikkurilan osakkeista ja äänistä.

Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen ilmoitti 5.8.2011, että sen omistusosuus Tikkurilan osakkeista ylitti 1/10 (10 %) rajan. Kauppojen jälkeen Ilmarisen omistus Tikkurilasta oli yhteensä 4 461 823 osaketta, mikä vastaa 10,1 prosenttia Tikkurilan osakkeista ja äänistä.

Orkla ASA ilmoitti 10.8.2011, että sen omistusosuus Tikkurilan osakkeista ylitti 1/20 (5 %) rajan. Kauppojen jälkeen Orklan omistus Tikkurilasta oli yhteensä 2 722 404 osaketta, mikä vastaa 6,2 prosenttia Tikkurilan osakkeista ja äänistä.

YRITYSJÄRJESTELYT VUONNA 2011

Tikkurilan venäläisen tytäryhtiön OOO Tikkurila Powder Coatingsin koko osakekannan myynti saatiin päätökseen tammikuussa 2011. OOO Tikkurila Powder Coatingsin liikevaihto oli 2,4 miljoonaa euroa vuonna 2010, ja yhtiö työllisti noin 50 henkilöä. Kaupan tulosvaikutus oli vähäinen.

Tikkurila sai 1.7.2011 päätökseen serbialaisen Zorka Color -maaliyhtiön liiketoiminnan oston. Ostettu liiketoiminta siirtyi Tikkurilan omistukseen heinäkuun 2011 alusta alkaen. Kaupantekohetkellä maksettu kauppahinta oli noin 11,9 miljoonaa euroa. Lisäksi Tikkurila maksaa seuraavan neljän vuoden aikana mahdollisen lisäkauppahinnan, joka on riippuvainen ostetun liiketoiminnan tulevien tilikausien tuloskehityksestä. Tikkurila Zorka on yhdistelty konsernin tilinpäätökseen heinäkuusta 2011 lähtien.

YRITYSJÄRJESTELYT LÄHIPIIRIN KANSSA VUONNA 2011

Joulukuun lopussa Tikkurila sai toteutettua kaupat, joilla se myi Färgglädje Måleributiken i Alvik AB -yhtiön kaikki osakkeet sekä Alcro-Beckers AB:n Uppsalassa Ruotsissa sijaitsevan myymälän liiketoiminnan SBU Scandinavia -liiketoimintayksikön entiselle vetäjälle Niklas Friskille ja muille yksityishenkilöille. Myytävien liiketoimintojen yhteenlaskettu liikevaihto tilikaudella 2010 oli noin 6,5 miljoonaa euroa ja henkilöstön määrä 40. Kokonaiskauppahinta oli 25 miljoonaa Ruotsin kruunua (noin 2,8 miljoonaa euroa), josta kaupantekohetkellä maksettiin 60 prosenttia. Kaupoilla ei ollut olennaista vaikutusta Tikkurilan tilikauden 2011 neljännän vuosineljänneksen tulokseen.

Tikkurila teki marraskuussa 2011 aiesopimuksen kolmen myyntiyhtiönsä koko osakekannan myymisestä Unkarissa, Slovakiassa ja Tsekissä. Tarkoituksena on myydä yhtiöt Tikkurilan paikallisen johdon perustamalle tsekkiläiselle yhtiölle. Uusi yhtiö jatkaa Tikkurilan tuotteiden jälleenmyyntiä kaikissa kolmessa maassa. Strategiansa mukaisesti Tikkurila pyrkii kasvattamaan liiketoimintaansa Unkarissa, Tsekissä ja Slovakiassa tavoitteenaan palvelella asiakkaitaan entistä paremmin ja tehokkaammin. Myytävien kolmen myyntiyhtiön liikevaihto vuonna 2010 oli noin 10,2 miljoonaa euroa ja henkilöstömäärä noin 70. Tilinpäätöksessä 31.12.2011 nämä omaisuuserät on luokiteltu IFRS5-standardin mukaisesti myytävänä oleviin varoihin ja toisaalta vastaaviin velkoihin. Vaikka kauppaa ei ole toteutettu eikä kaupasta ole allekirjoitettu lopullisia kauppakirjoja, kaupan toteutuminen on arvioitu todennäköiseksi. Kaupan

arvioidaan toteutuvan vuoden 2012 ensimmäisen neljänneksen aikana.

SELVITYS HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄSTÄ

Tikkurila laatii erillisen selvityksen hallinnointi- ja ohjausjärjestelmästä suomalaisten listayhtiöiden hallinnointikoodin suosituksen mukaisesti. Selvitys sisältää myös muita keskeisiä hallinnoinnin osa-alueita. Selvitys sisältyy vuosikertomukseen, mutta julkaistaan erillään hallituksen toimintakertomuksesta. Selvitys on saatavilla Tikkurilan internetsivuilta osoitteesta 🌐www.tikkurilagroup.fi/sijoittajat.

TALOUDELLISET TAVOITTEET JA OSINKOPOLITIIKKA

Keskipitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet ja osinkopolitiikka pidettiin tilikaudella 2011 ennallaan vuotuisen strategiakerroksen yhteydessä. Tikkurilan osinkopolitiikan mukaisesti Tikkurilan tavoitteena on jakaa osinkoa, joka on vähintään 40 prosenttia sen vuotuisesta operatiivisesta nettotuloksesta. Operatiivinen nettotulos tarkoittaa tilikauden voittoa ilman kertaluonteisia eriä verovaikutuksella oikaistuna. Tulevaisuudessa maksettavat osingot, niiden määrä ja maksuaika riippuvat yhtiön tulevasta tuloksesta, taloudellisesta asemasta, kassavirrasta, investoinneista, maksukyvyistä, suhdannevaihtelusta ja muista tekijöistä, joita yhtiön hallitus pitää merkittävinä.

Lisätietoja taloudellisista tavoitteista ja osinkopolitiikasta löytyy Tikkurilan internetsivuilta osoitteesta 🌐www.tikkurilagroup.fi/sijoittajat.

VARSINAISEN YHTIÖKOKOUKSEN PÄÄTÖKSET

Tikkurila Oyj:n varsinainen yhtiökokous 31.3.2011 vahvisti vuodelta 2010 osingoksi 0,70 euroa osakkeelta. Yhtiökokouksessa valittiin hallitukseen uudelleen sen nykyiset jäsenet Eeva Ahdekivi, Jari Paasikivi, Pia Rudengren ja Petteri Walldén sekä yksityishenkilöille. Myytävien liiketoimintojen yhteenlaskettu liikevaihto tilikaudella 2010 oli noin 6,5 miljoonaa euroa ja henkilöstön määrä 40. Kokonaiskauppahinta oli 25 miljoonaa Ruotsin kruunua (noin 2,8 miljoonaa euroa), josta kaupantekohetkellä maksettiin 60 prosenttia. Kaupoilla ei ollut olennaista vaikutusta Tikkurilan tilikauden 2011 neljännän vuosineljänneksen tulokseen.

Yhtiökokous päätti maksaa osinkoa 0,70 euroa osakkeelta osakkeenomistajalle, joka oli osingonmaksun täsmäytyspäivänä 5.4.2011 merkitty Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään yhtiön osaksluetteloon. Osinko maksettiin 12.4.2011.

Yhtiökokous päätti, että hallituksen jäsenille maksettavat palkkiot ovat puheenjohtaja 57 000 euroa, varapuheenjohtaja 37 000 euroa ja muut hallituksen jäsenet 31 000 euroa vuodessa. Vuosipalkkiosta 40 prosenttia maksettiin markkinoilta hankittavina Tikkurila Oyj:n osakkeina ja loput käteisenä. Osakkeet hankittiin suoraan hallituksen jäsenen lukuun kahden viikon kuluessa siitä, kun osavuosikatsaus ajalta 1.1.–31.3.2011 oli julkistettu. Lisäksi hallituksen jäsenille maksettiin kultakin hallituksen ja sen valiokuntien varsinaiselta kokoukselta (pois lukien päätökset ilman kokousta) palkkiona: Suomessa asuvat jäsenet 600 euroa, muualla Euroopassa asuvat jäsenet 1 200 ja Euroopan ulkopuolella asuvat jäsenet 2 400 euroa. Puhelinkokouksista maksettiin 600 euron kokouskohtainen palkkio. Matkustuskustannukset korvattiin yhtiön matkustus säännön mukaan.

Tilintarkastajalle maksettiin palkkio yhtiön hyväksymän laskun mukaan. Yhtiön tilintarkastajana jatkoi KPMG Oy Ab ja päävaastuullisena tilintarkastajana KHT Pekka Pajamo.

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 4 400 000 yhtiön oman osakkeen hankkimisesta. Osakkeita hankitaan käytettäväksi mahdollisten yrityskauppojen tai -järjestelyjen rahoittamiseksi tai toteuttamiseksi, yhtiön oman pääoman rakenteen kehittämiseksi, osakkeen likviditeetin parantamiseksi, käytettäväksi yhtiön hallituksen jäsenten vuosipalkkioiden maksamiseen tai yhtiön osakeperusteisten palkkiojärjestelmien toteuttamiseen.

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 4 400 000 yhtiön hallussa olevan yhtiön oman osakkeen luovuttamisesta ja enintään 4 400 000 uuden osakkeen antamisesta. Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet voidaan luovuttaa ja uudet osakkeet voidaan antaa joko maksua vastaan tai maksutta. Uudet osakkeet voidaan antaa ja yhtiöllä olevat omat osakkeet luovuttaa yhtiön osakkeenomistajille siinä suhteessa kuin he ennestään omistavat yhtiön osakkeita tai osakkeenomistajan etuoikeudesta poiketen suunnatulla osakeannilla, jos siihen on yhtiön kannalta painava taloudellinen syy, kuten yrityskauppojen tai -järjestelyjen rahoittaminen tai toteuttaminen, yhtiön oman pääoman rakenteen kehittäminen, osakkeen likviditeetin parantaminen, yhtiön hallituksen vuosipalkkioiden maksaminen tai yhtiön osakeperusteisten palkkiojärjestelmien toteuttaminen. Suunnattu osakeanti voi olla maksuton vain yhtiön hallituksen vuosipalkkioiden tai yhtiön osakeperusteisten palkkiojärjestelmien toteuttamisen yhteydessä.

Yhtiökokous päätti perustaa osakkeenomistajista tai osakkeenomistajien edustajista koostuvan nimistystoimikunnan, jonka tehtävänä on valmistella ja esitellä seuraavalle varsinaiselle yhtiökokoukselle tehtävä ehdotus hallituksen jäseniksi ja hallituksen jäsenten palkkioiksi. Nimistystoimikunta kutsuttiin kokoon siten, että yhtiön kolmea suurinta osakkeenomistajaa, jotka olivat 31.8.2011 rekisteröitynä Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon osakkeenomistajina ja joiden osuus tämän osakasluettelon mukaan yhtiön kaikkien osakkeiden tuottamista äänistä oli suurin, pyydettiin kutakin nimeämään yhden jäsenen nimistystoimikuntaan. Tämän lisäksi Tikkurilan hallituksen puheenjohtaja toimi nimistystoimikunnan asiantuntijajäsenenä.

Yhtiökokous vahvisti tilikauden 2010 tilinpäätöksen ja myönsi vastuuvapauden hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle.

Yhtiökokous valtuutti hallituksen lahjoittamaan enintään 150 000 euroa Aalto-korkeakoulusäätiölle käytettäväksi Aalto-korkeakoulusäätiön peruspääomaan

HALLITUKSEN PÄÄTÖKSET JA VALIOKUNNAT

Tikkurilan hallitus valitsi yhtiökokouksen jälkeen pitämässään järjestäytymiskokouksessa hallituksen puheenjohtajaksi Jari Paasikiven ja varapuheenjohtajaksi Petteri Walldénin.

Tarkastusvaliokunnan puheenjohtajaksi valittiin Eeva Ahdekivi ja jäseniksi Pia Rudengren ja Jari Paasikivi.

Tikkurila Oyj:n kolme suurinta 31.8.2011 osaksluetteloon rekisteröityä osakkeenomistajaa nimesivät syyskuussa 2011 edustajansa Tikkurilan nimitystoimikuntaan. Nimitystoimikunnan jäsenet ovat Oras Invest Oy:n hallituksen puheenjohtaja Pekka Paasikivi, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen varatoimitusjohtaja Timo Ritakallio ja Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varman varatoimitusjohtaja Risto Murto. Nimitystoimikunnan neljäs jäsen on Tikkurila Oyj:n hallituksen puheenjohtaja Jari Paasikivi, joka toimii toimikunnan asiantuntijajäsenenä.

KATSAUSKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Tikkurila aloitti loppuvuodesta 2011 koko konsernia koskevan toimenpideohjelman, jonka tavoitteena on joustavampi organisaatio ja kustannusrakenne sekä toimintamallien virtaviivaistaminen epävarmassa ja nopeasti muuttuvassa markkina-tilanteessa. Ohjelmaan kuuluu organisatoristen rakenteiden uudistaminen, vastuualueiden selkeyttäminen ja toimintatapojen muuttaminen. Myös eri tuotantolaitosten roolit selvitetään ja tarvittaessa järjestetään uudelleen. Osana toimenpideohjelmaa Tikkurila aloitti marraskuussa 2011 yhteistoimintaneuvottelut Suomessa. Neuvotte-lujen lopputuloksena tammikuussa 2012 irtisanotiin yhteensä 62 henkilöä yhtiön eri toimunnoista Suomessa. Irtisanomisista ja niihin liittyvistä tuki-toimista arvioidaan aiheutuvan tilikaudella 2012 noin 1,5–2,0 miljoonan euron kertaluonteiset kustannukset. Lisäksi Tikkurila päätti ulkoistaa Vantaan toimipaikan henkilöstöravintolan, siivoustoiminnot, kiinteistöhuollon ja toimistopalvelut ISS Palvelut Oy:lle helmikuun 2012 alusta alkaen. Tehokkuuden parantamiseen ja rakennemuutokseen tähtääviä toimenpiteitä tullaan käynnistämään kaikissa maissa ja liiketoimintayksiköissä lähikuu-kausien aikana.

Tikkurila-konsernin johtoryhmän kokoonpano muuttui vuoden 2012 alusta alkaen. Johtoryhmän jäsenmäärä supistui kahdeksasta jäsenestä viiteen. Vuoden alusta alkaen Tikkurilan johtoryhmään ovat kuuluneet seuraavat henkilöt: Erkki Järvinen, toimitusjohtaja, johtoryhmän puheenjohtaja; Janno Paju, Chief Commercial Officer; Jukka Havia, Chief Financial Officer; Petri Miettinen, Group Vice President, Supply Chain Management and HSEQ sekä Kenneth Sundberg, Group Vice President, Research and Development.

Tikkurilan nimitystoimikunta ehdotti varsinaiselle yhtiökokoukselle, joka on suunniteltu pidettävän 28.3.2012, että hallituksen jäseniksi valitaan uudelleen kaikki nykyiset jäsenet Jari Paasikivi, Petteri Walldén, Eeva Ahdekivi, Pia Rudengren ja Riitta Mynttinen. Lisäksi hallituksen uusiksi jäseniksi ehdotetaan valittavan Aleksey Vlasov ja Harri Kerminen. Aleksey Vlasov, lääketieteen tohtori, syntynyt 1957, on venäläisen öljykenttien palveluihin erikoistuneen Geotech Holdingin johtaja. Hän on tällä hetkellä Nokian Renkaat Oyj:n hallituksen jäsen. Hän on Venäjän kansalainen ja asuu Venäjällä. Harri Kerminen, DI, MBA, syntynyt 1951, on Kemira Oyj:n toimitusjohtaja. Hän jää eläkkeelle 1.4.2012 alkaen. Hän on tällä hetkellä muun muassa Finnair Oyj:n ja Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n hallituksissa sekä Kemianteollisuus ry:n halli-

tuksen puheenjohtaja. Hän on Suomen kansalainen ja asuu Suomessa.

HALLITUKSEN EHDOTUS VOITTOVAROJEN KÄYTÖSTÄ

Tikkurila Oyj:n voittovarar olivat 31.12.2011 yhteensä 80,0 miljoonaa euroa. Hallitus ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että 31.12.2011 päättyneeltä tilikaudelta jaetaan osinkoa 0,73 euroa osakkeelta ja että jäljelle jäävät voittovarar jätetään vapaaseen omaan pääomaan. Ehdotettu osinko on yhteensä noin 32,2 miljoonaa euroa, ja se vastaa noin 90,7 prosenttia konsernin tilikauden 2011 nettotuloksesta. Ehdotettu osingonmaksun täsmäytyspäivä on 2.4.2012 ja osingonmaksupäivä 11.4.2012.

VARSINAINEN YHTIÖKOKOUS 2012

Tikkurila Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään keskiviikkona 28.3.2012 klo 13.00 Finlandia-talossa (os. Mannerheimintie 13, 00100 Helsinki). Hallituksen toimintakertomus ja tilinpäätös ovat saatavilla viikolla 10 osoitteessa www.tikkurilagroup.fi.

LÄHIAJAN RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Tikkurilan liiketoimintaan vaikuttavat erilaiset strategiset, operatiiviset, taloudelliset ja vahinkoriskit. Tikkurila pyrkii tunnistamaan ja arvioimaan riskit sekä reagoimaan niihin mahdollisimman ennakkoivasti sekä rajoittamaan niiden mahdollisia haitallisia vaikutuksia. Keskeisimpiä lähiajan riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat seuraavat:

TALOUDELLISEEN KASVUUN JA TIKKURILAN KESKEISIIN LIIKETOIMINTAMAIHIN LIITTYVÄT RISKIT

Maailmantalouden näkymät heikkenivät vuoden 2011 jälkipuoliskolla, minkä johdosta vuoden 2012 ennusteita on tarkistettu selvästi alaspäin. Vuoden 2012 ennustettu kasvu Tikkurilan tärkeimmillä kehittyneillä markkinoilla on enimmilläänkin hyvin vähäistä, mikä voi vaikuttaa konsernin tuotteiden ja palveluiden kysynnän tasoon ja rakenteeseen kaikilla Tikkurilan keskeisillä markkina-alueilla, ja sitä kautta mahdollisesti haitallisesti konsernin keskimääräiseen suhteelliseen kannattavuuteen. Koska yleinen taloudellinen kehitys vaikuttaa Tikkurilan tuotteiden ja palveluiden kysyntään vaikuttaviin tekijöihin, kuten uudis- tai korjausrakentamisen vilkkauteen, makrotaloudellisen kehityksen pysähtymisellä tai kääntymisellä laskuun Tikkurilan toiminta-alueella voi olla haitallisia vaikutuksia konsernin liiketoimintaan, taloudelliseen asemaan ja tulokseen.

Monissa Tikkurilan toimintamaissa esiintyy poliittisia ja maantieteellisiä riskejä. Näihin kuuluvat hyperinflaation, poliittisten levottomuuksien, infrastruktuurin hajoamisen, sodan ja muiden liiketoiminnalle haitallisten olojen riskit.

TÄSMENNETYN STRATEGIAN TOIMEENPANOON LIITTYVÄT RISKIT

Tikkurila päätti lokakuussa 2011 täsmennetystä strategiasta, joka sisältää mahdollisuuden aloittaa toiminnan palvelualalla, uudet jakelurakenteet sekä muita rakennemuutoksia. Asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi harkitaan horisontaalis-

ta ja vertikaalista integraatiota. Uudet strategiset muutokset saattavat lisätä investointeja, oppimiskäyräkustannuksia, skaalaetujen saavuttamiskustannuksia sekä vaatia johdolta suurempaa keskittymistä. Lisäksi toimeenpano voi viivästyä tai siitä voi aiheutua ennakoitua suurempia kustannuksia.

TUOTE- JA ASIAKASJAKAUMAN, ASIAKASKYSYNNÄN JA JAKELUKANAVIEN MUUTOKSIIN LIITTYVÄT RISKIT

Muutokset Tikkurilan myynnin tuotejakaumassa voivat vaikuttaa epäsuotuisasti kannattavuuteen tai lisätä tuotteisiin liittyviä takuu- tai muita riskejä. Monessa Tikkurilan toimintamaassa ammattilaisasiakaskunnan suhteellinen osuus myynnistä on kasvanut, mikä voi vaikuttaa konsernin suhteelliseen kannattavuuteen tai muuttaa Tikkurilan resurssien allokointia. Kuluttajat ja ammattilaiset myös hyödyntävät aiempaa enemmän sosiaalista mediaa, internetiä ja mobiilikanavia, mikä edellyttää uusia toimintamalleja, ja voi lisätä Tikkurilan kustannuksia ja investointitarpeita tai vaatia uutta osaamista. Lisäksi jakelukanavissa voi tapahtua muutoksia, jotka saattavat aiheuttaa hinta- tai tulospaineita.

Tikkurilan riskinhallintaperiaatteet ovat nähtävissä Tikkurilan sivustolla osoitteessa www.tikkurilagroup.com. Lisätietoja Tikkurilan liiketoiminnan lyhyen ja pitkän aikavälin riskeistä julkaistaan muun muassa hallinnointiselvityksessä. Lisätietoja taloudellisista riskeistä annetaan vuoden 2011 konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa.

NÄKYMÄT VUODELLE 2012

Bruttokansantuotteen arvioidaan jäävän lähelle vuoden 2011 tasoa tai sen kasvun arvioidaan olevan vähäistä Tikkurilan keskeisillä markkinoilla vuonna 2012. Raaka-ainekustannusten kasvun ennakoidaan jatkuvan, mutta raaka-aineiden ja pakkausmateriaalien hintojen nousun odotetaan olevan selvästi alhaisempaa kuin vuonna 2011.

Tikkurila arvioi liikevaihdon kasvun ylittävän konsernin keskeisten markkina-alueiden keskimääräisen bruttokansantuotteen kasvun vuonna 2012, ja euromääräisen liikevoiton arvioidaan säilyvän vuoden 2011 tasolla.

Edellä esitetyt arviot perustuvat Tikkurilan johdon tuoreimpiin koko vuoden 2012 taloudellista kehitystä koskeviin ennusteisiin. Arviot perustuvat olettamukselle, että valuuttakurssit pysyvät 31.12.2011 valuuttakurssien tasolla. Arviot perustuvat myös Tikkurilan nykyiseen jakeluverkosto- ja liiketoimintarakenteeseen. Yllä mainituilla keskeisillä markkina-alueilla tarkoitetaan Venäjää, Ruotsia, Suomea ja Puolaa. Vuoden 2011 viimeisellä neljänneksellä ilmoitetun mukaisesti vuonna 2011 käynnistettiin koko konsernia koskeva tehostamisohjelma kilpailukyvyyn parantamiseksi, ja sitä jatketaan vuonna 2012. Tehostamisohjelman toimeenpanoon tai muihin mahdollisiin merkittäviin uudelleenjärjestelyihin liittyvien kertaluonteisten kulujen vaikutusta ei niiden ajoituksesta riippumatta oteta huomioon ohjeistuksessa.

KONSERNIN TUNNUSLUVUT

TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT (Tuhatta euroa)	2011	2010	2009
LAAJA TULOSLASKELMA JA KANNATTAVUUS			
Liikevaihto	643 729	588 647	530 166
Ulkomaantoiminta	534 534	481 462	423 357
Liikevoitto	61 211	60 757	47 715
% liikevaihdesta	9,5	10,3	9,0
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	294	-87	75
Rahoituskulut (netto)	10 832	8 675	12 048
% liikevaihdesta	1,7	1,5	2,3
Korkokate	7,7	9,4	5,5
Voitto ennen veroja	50 673	51 995	35 742
% liikevaihdesta	7,9	8,8	6,7
Kauden voitto	35 487	36 524	27 790
Sijoitetun pääoman tuottoprosentti (ROI), %	23,1	21,8	16,4
Oman pääoman tuottoprosentti (ROE), %	18,6	21,9	24,1
Sidotun pääoman tuottoprosentti (ROCE), %	19,4	19,2	15,7
Tutkimus- ja kehittämismenot	9 926	10 155	10 058
% liikevaihdesta	1,5	1,7	1,9

RAHAVIRRAT	2011	2010	2009
Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat	37 100	63 855	62 454
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden sekä liiketoimintojen myynneistä	3 317	385	418
Investoinnit	27 530	11 267	17 191
% liikevaihdesta	4,3	1,9	3,2
Rahavirrat investointien jälkeen	13 288	51 415	45 329
Rahavirtatuotto sijoitetulle pääomalle (CFROI), %	10,5	18,5	19,4

TASE JA VAKAVARAISUUS	2011	2010	2009
Pitkäaikaiset varat	228 407	228 258	227 201
Oma pääoma (emoyhtiön omistajien osuus)	191 500	190 038	143 863
Oma pääoma ml. määräysvallattomien omistajien osuus	191 500	190 038	143 863
Vieras pääoma	243 003	272 261	259 246
Taseen loppusumma	434 503	462 299	403 109
Korolliset rahoitusvelat	109 849	147 979	154 081
Korolliset nettorahoitusvelat	99 423	78 607	129 538
Omavaraisuusaste, %	44,1	41,1	35,7
Nettovelkaantumisaste, %	51,9	41,4	90,0
Korolliset nettorahoitusvelat / käyttökate	1,2	1,0	1,9

HENKILÖKUNTA	2011	2010	2009
Henkilöstön määrä keskimäärin	3 676	3 703	3 757
josta Suomessa	780	800	839

VALUUTTAKURSSIT	2011	2010	2009	
Tärkeimmät valuuttakurssit (31.12.)				
Venäjän rupla	EUR/RUB	41,7650	40,8200	43,1540
Ruotsin kruunu	EUR/SEK	8,9120	8,9655	10,2520
Puolan zloty	EUR/PLN	4,4580	3,9750	4,1045

OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT	2011	2010	2009
Osakekohtainen tulos, euroa ¹⁾	0,80	0,83	0,63
Osinko / osake, euroa ²⁾	0,73	0,70	-
Osinko / tulos, % ²⁾	90,7	84,5	-
Efektiiivinen osinkotuotto / osake, %	5,7	4,2	-
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma / osake, euroa	4,34	4,31	3,26
Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä (1 000 kpl)	44 108	44 108	44 108
Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa (1 000 kpl)	44 108	44 108	44 108
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma, tuhatta euroa	191 500	190 038	143 863
Hinta / voittosuhte (P/E)	16,0	19,9	
Osakkeen raportointikauden viimeinen pörssikurssi, euroa	12,89	16,51	
Osakkeen ylin kurssi, euroa	16,92	16,95	
Osakkeen alin kurssi, euroa	12,13	14,17	
Osakkeen kaupankäyntimäärällä painotettu keskikurssi, euroa	15,26	15,56	
Osakekannan markkina-arvo kauden lopussa, milj.euroa	568,6	728,2	

¹⁾ Vertailukelpoisuuden vuoksi tunnusluvun laskennassa vuoden 2009 osalta on käytetty 17.2.2010 rekisteröidyn maksuttoman osakeannin jälkeistä osakkeiden lukumäärää (44 108 252).

²⁾ Osinko vuodelta 2011 on hallituksen ehdotus 28.3.2012 pidettävälle yhtiökokoukselle.

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

LIIVEVOITTOPROSENTTI / LIIKETAPPIOPROSENTTI

$\frac{\text{Liikevoitto (-tappio)}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$

KOROLLISET NETTORAHOITUSVELAT

Korolliset velat - rahavarat

OMAVARAISUUSASTE, %

$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}} \times 100$

NETTOVELKAANTUMISASTE, %

$\frac{\text{Korolliset nettorahoitusvelat}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$

KORKOKATE

$\frac{\text{Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset}}{\text{Nettorahoituskulut}}$

SIJOITETUN PÄÄOMAN TUOTTOPROSENTTI (ROI), %

$\frac{\text{(Tulos ennen veroja + korkokulut ja muut rahoituskulut)}}{\text{(Oma pääoma + korolliset rahoitusvelat)}} \times 100$

OMAN PÄÄOMAN TUOTTOPROSENTTI (ROE), %

$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Oma pääoma*}} \times 100$

RAHAVIRTATUOTTO SIJOITETULLE PÄÄOMALLE (CFROI), %

$\frac{\text{Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat}}{\text{(Taseen loppusumma - korottomat velat)}} \times 100$

SIDOTUN PÄÄOMAN TUOTTOPROSENTTI (ROCE), %

$\frac{\text{Liikevoitto + osuus osakkuusyritysten tuloksista}}{\text{(Nettokäyttöpääoma + valmiit aineettomat hyödykkeet + valmiit aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet + osakkuusyrityssijoitukset)}} \times 100$

KOROLLISET NETTORAHOITUSVELAT / KÄYTTÖKATE

$\frac{\text{Korolliset nettorahoitusvelat}}{\text{Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset}}$

NETTOKÄYTTÖPÄÄOMA

Vaihto-omaisuus + korottomat saamiset, pois lukien kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset, jaksotetut korkotuotot ja muut rahoituseriin liittyvät siirtosaamiset - korottomat velat, pois lukien kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat, jaksotetut korkokulut ja muut rahoituseriin liittyvät siirtovelat

EFEKTIIVINEN OSINKOTUOTTO / OSAKE

$\frac{\text{Osinko / osake}}{\text{Raportointikauden viimeinen pörssikurssi}} \times 100$

HINTA / VOITTO SUHDE (P/E)

$\frac{\text{Raportointikauden viimeinen pörssikurssi}}{\text{Osakekohtainen tulos (EPS)}}$

EMOYHTIÖN OMISTAJILLE KUULUVA OMA PÄÄOMA / OSAKE

$\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma kauden lopussa}}{\text{Osakkeiden laimentamaton lukumäärä kauden päätöspäivänä}}$

OSAKEKOHTAINEN TULOS (EPS)

$\frac{\text{Emoyhtiön omistajien osuus kauden voitosta}}{\text{Keskimääräinen osakemäärä}}$

OSINKO / TULOS

$\frac{\text{Osinko / osake}}{\text{Tulos / osake}} \times 100$

* Tilikauden alun ja lopun keskiarvo

** Keskimäärin kaudella

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA (IFRS)

(Tuhatta euroa)	Liitetieto	1.1.-31.12.2011	1.1.-31.12.2010
Liikevaihto		643 729	588 647
Liiketoiminnan muut tuotot	7	1 793	3 025
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos		11 630	2 005
Materiaalit ja palvelut		-340 413	-291 185
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	8	-116 172	-113 108
Poistot ja arvonalentumiset	9	-21 666	-20 661
Liiketoiminnan muut kulut	10	-117 690	-107 966
Liikevoitto		61 211	60 757
Rahoitustuotot	12	12 485	8 536
Rahoituskulut	12	-23 317	-17 211
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	18	294	-87
Voitto ennen veroja		50 673	51 995
Tuloverot	13	-15 186	-15 471
Tilikauden tulos		35 487	36 524
Muut laajan tuloksen erät			
Myytävikissä olevat rahoitusvarat		342	1 825
Muuntoerot		-4 261	8 333
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot		54	-507
Tilikauden laaja tulos yhteensä		31 622	46 175
Tilikauden tuloksen jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille		35 487	36 524
Määräysvallattomille omistajille		-	-
Tilikauden tulos yhteensä		35 487	36 524
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille		31 622	46 175
Määräysvallattomille omistajille		-	-
Tilikauden laaja tulos yhteensä		31 622	46 175
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos			
Laimentamaton osakekohtainen tulos (euroa)	14	0,80	0,83
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos (euroa)	14	0,80	0,83

KONSERNIN TASE (IFRS)

(Tuhatta euroa)	Liitetieto	31.12.2011	31.12.2010
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Liikearvo	16, 17	68 696	68 386
Muut aineettomat hyödykkeet	16	30 155	30 544
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	15	112 570	114 736
Osuudet osakkuusyrityksissä	18	971	668
Myytavissä olevat rahoitusvarat	21	3 028	2 694
Pitkäaikaiset saamiset	22	7 564	7 102
Saamiset etuusperusteisista eläkejärjestelyistä	31	491	413
Laskennalliset verosaamiset	26	4 932	3 715
Pitkäaikaiset varat yhteensä		228 407	228 258
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	20	94 690	76 814
Lyhytaikaiset korolliset saamiset	23	63	184
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	24	95 060	81 523
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset		963	3 711
Rahavarat	25	10 426	69 372
Myytavänä olevat varat	6	4 894	2 437
Lyhytaikaiset varat yhteensä		206 096	234 041
Varat yhteensä		434 503	462 299
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Oma pääoma			
Osakepääoma	27	35 000	35 000
Muut rahastot	27	359	359
Käyvän arvon rahasto	27	1 636	1 350
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	27	40 000	40 000
Muuntoerot	27	-16 281	-12 130
Kertyneet voittovarot		130 786	125 459
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma		191 500	190 038
Määräysvallattomien omistajien osuus		-	-
Oma pääoma yhteensä		191 500	190 038
Pitkäaikaiset velat			
Pitkäaikaiset korolliset velat	28	60 345	139 282
Muut pitkäaikaiset velat	30	2 382	-
Eläkevelvoitteet	31	16 743	16 559
Varaukset	32	534	199
Laskennalliset verovelat	26	10 980	11 309
Pitkäaikaiset velat yhteensä		90 984	167 349

(Tuhatta euroa)	Liitetieto	31.12.2011	31.12.2010
Lyhytaikaiset velat			
Lyhytaikaiset korolliset velat	29	49 504	8 697
Ostovelat ja muut korottomat velat	30	94 332	88 406
Varaukset	32	222	302
Tilikauden verotettavaan tulokseen perustuvat verovelat		7 343	6 780
Myytavänä oleviin varoihin liittyvät velat	6	618	727
Lyhytaikaiset velat yhteensä		152 019	104 912
Oma pääoma ja velat yhteensä		434 503	462 299

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA (IFRS)

(Tuhatta euroa)	Liitetieto	1.1.-31.12.2011	1.1.-31.12.2010
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA			
Kauden tulos		35 487	36 524
Oikaisut:			
Liiketoimet, joihin ei liity maksutapahtumaa			
Poistot ja arvonalentumiset		21 666	20 661
Henkilökunnan eläke-etuudet		171	2 018
Varausten muutos		255	-309
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myyntivoitot		-199	-129
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myyntitappiot		294	141
Muut erät		3 543	4 182
Osinkotuotot		-120	-62
Korkokulut ja muut rahoituskulut		11 062	9 562
Korkotuotot ja muut rahoitustuotot		-1 099	-1 332
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		-294	87
Rahoituksen kurssierot		989	508
Verot		15 186	15 471
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta		86 941	87 322
Käyttöpääoman muutos			
Vaihto-omaisuuden muutos		-19 244	-5 607
Myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos		-10 886	-5 082
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos		4 709	9 715
Käyttöpääoman muutos yhteensä		-25 421	-974
Maksetut korot ja muut rahoituskulut		-12 700	-8 951
Saadut korot ja muut rahoitustuotot		1 070	1 332
Maksetut verot		-12 790	-14 874
Liiketoiminnan nettorahavirta		37 100	63 855

(Tuhatta euroa)	Liitetieto	1.1.-31.12.2011	1.1.-31.12.2010
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
Liiketoimintojen hankinta vähennettynä hankintahetken rahavaroilla	5	-11 930	-
Osakkuusyritysten hankinta		-	-81
Muiden osakkeiden hankinta		-21	-3
Investoinnit aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin		-14 119	-9 801
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin		-1 460	-1 382
Osakkuusyritysten myynti		-	0
Tytäryhtiöiden ja liiketoimintojen myynti vähennettynä myyntihetken rahavaroilla	5	2 871	-
Myytäväissä olevien rahoitusvarojen myynti		18	51
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myynti		446	124
Aineettomien hyödykkeiden myynti		-	261
Pitkäaikaisten lainasaamisten vähennys (+)		502	-
Pitkäaikaisten lainasaamisten lisäys (-)		-239	-1 671
Saadut osingot		120	62
Investointien nettorahavirta		-23 812	-12 440
Rahavirta ennen rahoitusta		13 288	51 415
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+)		60 000	139 678
Pitkäaikaisten lainojen vähennys (-)		-140 000	-115 221
Lyhytaikaisen rahoituksen lisäys (+)		309 140	4 018
Lyhytaikaisen rahoituksen vähennys (-)		-268 722	-34 262
Rahoitusleasing (-)		-410	-295
Voitonjako		-30 876	-
Omien osakkeiden hankinta		-	-72
Muut erät		-1 264	-339
Rahoituksen nettorahavirta		-72 132	-6 493
Rahavarojen nettomuutos			
		-58 844	44 922
Rahavarat 1.1.			
Rahavarat 1.1.	25	69 328	24 201
Rahavarojen kurssimuutos		-278	-205
Rahavarat, jotka on esitetty myytävänä olevina varoina		336	-
Rahavarat 31.12.	25	10 426	69 328
Rahavarojen nettomuutos		-58 844	44 922

Rahavirtalaskelman rahavarojen ja taseessa esitettyjen rahavarojen täsmäytys on esitetty liitetiedossa 25 Rahavarat.

LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

EMOYHTEISÖN OMISTAJILLE KUULUVA OMA PÄÄOMA

(Tuhatta euroa)	Liite-tieto	Osake-pääoma	Muut rahastot	Käyvän arvон rahasto	Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	Muuntoerot	Kertyneet voittovarat	Yhteensä	Määräysval-lattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2010		35 000	359	-	40 000	-20 431	88 935	143 863	-	143 863
Kauden laaja tulos yhteensä	27	-	-	1 350	-	8 301	36 524	46 175	-	46 175
Omien osakkeiden hankinta / luovutus		-	-	-	0	-	-	-	-	-
Oma pääoma 31.12.2010		35 000	359	1 350	40 000	-12 130	125 459	190 038	-	190 038

Oma pääoma 1.1.2011		35 000	359	1 350	40 000	-12 130	125 459	190 038	-	190 038
Kauden laaja tulos yhteensä	27	-	-	286	-	-4 151	35 487	31 622	-	31 622
Inflaatiolaskennasta tuleva oikaisu		-	-	-	-	-	716	716	-	716
Osingonjako		-	-	-	-	-	-30 876	-30 876	-	-30 876
Oma pääoma 31.12.2011		35 000	359	1 636	40 000	-16 281	130 786	191 500	-	191 500

EMOYHTIÖN JAKOKELPOINEN OMA PÄÄOMA (FAS)

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto *)	40 000	40 000
Edellisten tilikausien voittovarat	40 204	49 967
Tilikauden voitto	39 823	21 112
Yhteensä	120 027	111 079

*) Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto voidaan jakaa pääoman palautuksena. Siitä ei voida jakaa osinkoa.

1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

PERUSTIEDOT

Tikkurila Oyj on suomalainen julkinen osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Vantaa ja rekisteröity osoite Kuninkaantie 1, 01300 Vantaa. Tikkurila Oyj on Tikkurila-konsernin emoyhtiö. Tikkurilan osake on noteerattu NASDAQ OMX Helsingissä 26.3.2010 alkaen, kun yhtiön silloinen emoyhtiö Kemira Oyj jakoi Tikkurilan osakkeita osinkona Kemira Oyj:n osakkeenomistajille.

Tikkurila tarjoaa kuluttaja- ja ammattilaisasiakkaille helppokäyttöisiä ja kestäviä ratkaisuja pintojen suojaamiseen ja kaunistamiseen. Tikkurila on vahva alueellinen toimija, jonka tavoitteena on olla johtava kuluttajille ja ammattilaisille suunnattujen maalaamiseen liittyvien ratkaisujen tarjoaja Pohjoismaissa sekä Venäjällä ja muissa valituissa Itä-Euroopan maissa. Tikkurila-konserni on organisoitunut liiketoimintansa neljään maantieteellisesti määriteltyyn strategiseen liiketoiminta-alueeseen: SBU East, SBU Scandinavia, SBU Finland ja SBU Central Eastern Europe. Tilikaudella 2011 Tikkurila-konsernin liikevaihto oli 643,7 miljoonaa euroa ja henkilöstömäärä keskimäärin 3 676 henkilöä. Yritys toimii 20 maassa ja tuotantoa on 8 maassa.

Tikkurila Oyj:n hallitus on 15.2.2012 hyväksynyt tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaisesti osakkeenomistajilla on

mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös tai tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Jäljennös tilinpäätöksestä ja vuosikertomuksesta on saatavilla yhtiön pääkonttorista Kuninkaantie 1, 01300 Vantaa ja internet-osoitteesta www.tikkurilagroup.com.

LAATIMISPERUSTA

Tikkurila Oyj:n konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards) mukaisesti ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2011 voimassa olleita IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaisissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyin menettelyin mukaisesti yhteisössä sovellettaviksi hyväksytyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisen kirjanpito- ja yhteisöainsäädännön mukaiset. Tikkurila Oyj laati ensimmäisen IFRS-standardien mukaisen tilinpäätöksen tilikaudelta 2008.

Konsernitilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen, lukuun ottamatta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kir-

jattavia rahoitusvaroja ja -velkoja, myytävissä olevia rahoitusvaroja sekä tilinpäätöshetkellä IFRS 5 -standardin perusteella myytäväksi luokiteltuja omaisuus- ja velkaeriä. Lisäksi konserni on oikaissut Valko-Venäjällä sijaitsevan tytäryrityksen ei-monetaristen erien poistoilla vähennettyjä hankintamenoja hankinta-ajankohdan ja raportointikauden päättymispäivän hintaindeksin muutoksella IAS 29 -standardin mukaisesti.

Emoyhtiö Tikkurila Oyj:n toiminta- ja esittämismisvaluutta on euro, joka on myös konsernitilinpäätöksen esittämismisvaluutta. Tilinpäätöstiedot on esitetty tuhannen euron tarkkuudella, ellei muuta ole todettu. Kaikki esitetyt luvut ovat pyöristettyjä. Pyöristyseroista johtuen taulukoiden luvut eivät yhteenlaskettuna välttämättä täsmää taulukoiden loppusummiin. Konsernitilinpäätös laaditaan kalenterivuodelta, joka on myös emoyhtiön ja konserniyritysten tilikausi.

Konserni on soveltanut 1.1.2011 alkaen seuraavia uusia ja uudistettuja standardeja ja tulkintoja, joilla on vaikutusta raportoituihin tai tulevaisuudessa raportoitaviin tietoihin:

- Muutos IAS 32:een *Rahoitusinstrumentit: esittämistapa – Liikkeeseen laskettujen oikeuksien luokittelu* (voimassa 1.2.2010 tai sen jälkeen al-

kavilla tilikausilla). Muutos koskee muussa kuin liikkeenlaskijan toimintavaluutassa olevien osakeiden,optioiden tai merkintäoikeuksien liikkeeseenlaskun kirjanpitokäsittelyä (luokittelua).

- Uudistettu IAS 24 *Lähipiiriä koskevat tiedot tilinpäätöksessä* (voimassa 1.1.2011 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset yksinkertaistavat julkiseen valtaan liittyvien yritysten tilinpäätöksissä esitettäviä tietoja koskevia vaatimuksia sekä selventävät lähipiirin määritelmää.
- Muutokset IFRIC 14:ään – *Etukäteen suoritettut vähimmäisrahoistintivaatimukseen perustuvat maksut* (voimassa 1.1.2011 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Tulkinnan muutoksella korjataan ei-toivottu vaikutus, joka on seurannut tulkin-nasta IFRIC14 IAS 19 – Etuuspohjaisesta järjeste-lystä johtuvan omaisuuserän yläraja, vähimmäis-rahoistointivaatimukset ja näiden välinen yhteys. Muutosten myötä etuuspohjaiseen järjestelyyn suoritettavat ennakkomaksut voidaan tietyissä tapauksissa merkitä taseeseen omaisuuseräksi kulkukirjauksen sijaan, kun järjestelyyn sisältyy vähimmäisrahoistintivaatimus.
- IFRIC 19 *Rahoitusvelkojen kuolettaminen oman pääoman ehtoisilla instrumenteilla* (voimassa 1.7.2010 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Tul-kinta antaa ohjeistusta tilanteeseen, jossa yri-tys neuvottelee rahoitusvelan ehdot uudelleen ja neuvottelun tuloksena laskee liikkeelle oman pääoman ehtoisia instrumentteja velkojalleen kuolettaakseen rahoitusvelan joko osittain tai kokonaan. IFRIC 19:ää on sovellettava takautu-vasti.
- Muutos IFRS 1:een *Ensimmäinen IFRS-standardi-en käyttöönotto- Rajoitettu helpotus ensilaitjoil-le IFRS 7:n vertailutietojen esittämisestä* (voimaan 1.7.2010 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla).
- IFRS -standardeihin tehdyt parannukset – stan-dardimuutoskokoelma (Improvements to IFRSs, 2010, toukokuu 2010)* (voimaan pääsääntöises-ti 1.7.2010 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset koskevat yhteensä 6 standardia ja yhtä tulkintaa.

Millään näillä muutoksilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Konsernitiilinpäätöksen laadinta IFRS-stan-dardien mukaisesti edellyttää konsernin johdolta arvioiden ja oletusten käyttämistä. Nämä vaikut-tavat taseen laadintahetken omaisuus- ja velka-määriin, raportointikauden tuottojen ja kulujen määriin sekä vastuusitoumusten ja ehdollisten velkojen ja varojen määriin. On mahdollista, että toteumat poikkeavat tilinpäätöksessä käytetyistä arvioista.

Lisäksi konsernin johto käyttää harkintaa ti-linpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamises-sa, ja mikäli on mahdollista valita kahden vaih-toehtoiseen kirjaustavan välillä, myös kirjaustavan valinnassa.

Johdon harkintaa edellyttävistä arvioista on kerrottu tarkemmin konsernitiilinpäätöksen liite-tiedossa 2.

YHDISTELYPERIAATTEET

Konsernitiilinpäätös sisältää emoyhtiön, Tikkurila Oyj:n sekä kaikki tytäryhtiöt, joissa emoyhtiöllä on suoraan tai välillisesti yli 50 %:n osuus äänimääräs-tä tai muutoin määräysvalta. Ennen vuotta 2003

tapahtuneiden liiketoimintojen yhdistämisten lii-kearvon määrä vastaa konsernin aiemmin sovel-taman tilinpäätösnormiston mukaista kirjanpito-arvoa. Tilinpäätöshetkellä 31.12.2011 konserniin kuului 26 yhtiötä emoyhtiö mukaan laskien, ja konsernilla oli omistuksia yhdessä osakkuusyriky-sessä.

TYTÄRYHTIÖT

Konsernitiilinpäätös sisältää emoyhtiön lisäksi sen tytäryhtiöt. Emoyhtiöllä on näissä yhtiöissä omis-tuksensa perusteella suoraan tai tytäryhtiöidensä kautta yli puolet äänivallasta tai muutoin määräys-valta. Määräysvallalla tarkoitetaan oikeutta määrät-tä yhtiön talouden ja liiketoiminnan periaatteista hyödyn saamiseksi sen toiminnasta. Kauden aika-na hankitut tai perustetut yhtiöt yhdistellään konsernitiilinpäätökseen siitä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan siihen saakka, kunnes mää-räysvalta lakkaa.

Kaikki konserniyhtiöiden väliset liiketapahtu-mat, saamiset, velat ja realisoitumattomat katteet sekä sisäinen voitonjako on eliminoitu. Realisoi-tumattomia tappioita ei eliminoida siinä tapaukses-sa, että tappio johtuu arvonalentumisesta.

Keskinäinen osakeomistus on eliminoitu hankintamenomenetelmällä. Luovutettu vastike ja hankintu yrityksen yksilöitävissä olevat varat ja vastattavaksi otettavat velat arvostetaan käypään arvoon hankintahetkellä. Hankintaan liittyvät men-not, jotka aiheutuvat liiketoimintojen yhdistämi-sen toteuttamisesta, kirjataan kuluksi välittömästi. Mikäli hankintaan liittyvät kulut sisältävät vieraan tai oman pääoman ehtoisten arvopapereiden lii-keeseenlaskusta aiheutuvia menoja, nämä käsitel-täisiin standardien IAS32:n ja IAS39:n vaatimusten mukaisesti. Mahdollinen lisäkauppahinta (ehdolli-nen vastike) arvostetaan käypään arvoon hankin-tahetkellä ja luokitellaan joko velaksi tai omaksi pääomaksi. Velaksi luokiteltu lisäkauppahinta arvostetaan käypään arvoon jokaisen raportointi-kauden päättymispäivänä ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Määräysval-lattomien omistajien osuus hankinnan kohtees-sa arvostetaan joko käypään arvoon tai määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien osuuden suhteellista osuutta hankinnan kohteen yks-ilöitävissä olevasta nettovarallisuudesta. Valinta noudatettavasta arvostusperiaatteesta tehdään erikseen jokaisen yrityshankinnan osalta.

Vaiheittain toteutuvan hankinnan yhteydes-sä aiempi omistusosuus arvostetaan käypään ar-voon ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tu-losvaikutteisesti.

Kauden tuloksen sekä laajan tuloksen jakau-tuminen emoyhtiön omistajille ja määräysvallat-tomille omistajille esitetään laajassa tuloslaskel-massa. Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus omista pääomista esitetään omana eränään taseessa oman pääoman osana. Laaja tulos koh-distetaan emoyrityksen omistajille ja määräysval-lattomille omistajille, vaikka tämä johtaisi siihen, että määräysvallattomien omistajien osuudesta tulisi negatiivinen.

Konsernin tytäryrityksessä olevan omistus-osuuden muutokset, jotka eivät johda määräys-vallan menettämiseen, käsitellään omaa pääomaa koskevina liiketoimina. Mikäli konserni menettää määräysvallan tytäryhtiössään, arvostetaan jäljelle

jäävä sijoitus määräysvallan menettämispäivän käypään arvoon ja tästä syntyvä erotus kirjataan tulosvaikutteisesti.

Ennen 1.1.2010 tapahtuneet hankinnat on käsitelty silloin voimassa olleiden säännösten mu-kaisesti.

OSAKKUUSYRITYKSET

Konsernin osakkuusyriytykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta mutta ei määräysvaltaa (omistusosuus yleensä 20 - 50 %). Osakkuusyriytykset yhdistellään konsernitiilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmän mukaisesti. Osakkuusyriytysten hankinnasta syntyneet liikear-vot sisällytetään osakkuusyriytyssijoituksiin. Vuon-na 2011 ja 2010 Tikkurila-konserniin kuuluu yksi osakkuusyritys. Tähän osakkuusyriytyssijoitukseen ei sisälly liikearvoa.

Konsernin osuus osakkuusyriytysten kauden tuloksesta on laskettu konsernin omistusosuud-en mukaisesti ja esitetty laajassa tuloslaskelmas-sa omana eränään liikevoiton ja rahoituserien jäl-keen. Konsernin osuus osakkuusyriytyksen muihin laajan tuloksen eriin kirjatuaista muutoksista kirja-taan konsernin muihin laajan tuloksen eriin. Tik-kurilan osakkuusyriytyksellä ei ollut tällaisia eriä tilikausilla 2011 eikä 2010. Jos konsernin osuus osakkuusyriytyksen tappioista ylittää sijoituksen kir-janpitoarvon, kirjanpitoarvon ylittävät tappioita ei yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuu-yritysten velvoitteiden täyttämiseen.

YHTEISYRITYKSET

Yhteisyriytykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on yhteinen, sopimukseen perustuva määräysvalta toisten osapuolten kanssa. Ne on yhdistelty konsernitiilinpäätökseen konsernin suhteellisen omis-tusosuuden mukaan rivi riviltä varojen, velkojen, tuottojen, kulujen sekä rahavirtojen eristä konsernitiilinpäätöksen samanlaisiin eriin. Konsernitiil-in-päätökseen 2011 ja 2010 on yhdistelty suhteellisel-la omistusosuudella yksi yhteisyriyty, Alcro-Parti AB.

ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISTEN ERIEN MUUTTAMINEN

Konserniin kuuluvien tytäryritysten tilinpäätök-seen sisältyvät erät mitataan sen taloudellisen ympäristön valuutassa, jossa kukin tytäryritys pää-siaallisesti toimii (toimintavaluutta). Konsernitiil-in-päätös esitetään euroina, joka on emoyhtiön toi-mintavaluutta.

ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISET LIIKETAPAHTUMAT

Konserniyhtiöt muuntavat omassa kirjanpidos-saan päivittäiset valuuttamääräiset liiketapah-tumat toimintavaluutakseen tapahtumapäivän kurssveja käyttäen. Tilinpäätöksissä ulkomaan ra-han määräiset monetaariset erät muunnetaan käyttäen raportointikauden päättymispäivän va-luuttakurssveja ja alkuperäiseen hankintameneoon arvostettavat ei-monetaariset erät käyttäen ta-pahtumapäivän kurssveja.

Eräitä konsernin sisäisiä lainasopimuksia kä-sitellään osana nettoinvestointia, koska niiden suorittamista ei ole suunniteltu, eikä se ole toden-näköistä ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa. Näihin liittyvät valuuttakurssierot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja kertyneet kurssierot esite-

tään omassa pääomassa muuntoeroissa verovai-kutus huomioiden, kunnes ulkomaisesta yksiköstä luovutaan kokonaan tai osittain.

Ulkomaan rahan määräisistä liiketapahtu-mista ja monetaaristen erien muuntamisesta syntyneet voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikut-teisesti. Liiketoimintaan liittyvistä eristä syntyvät kurssierot käsitellään myyntituottojen ja ostoku-lujen oikaisuiuna. Rahoitukseen ja konsernin ko-konaisvaluuttaposition suojaamiseen liittyvät kurssierot esitetään rahoituksen kurssieroissa. Konserni ei sovela suojauslaskentaa rahoitusriski-en hallintaan liittyvissä transaktioissa.

ULKOMAISTEN TYTÄRYRITYSTEN TILINPÄÄTÖSTEN MUUNTAMINEN

Konsernitiilinpäätöksissä ulkomaisten tytäriryt-s-ten tuotto- ja kuluerät sekä rahavirtalaskelman erät muunnetaan euroiksi raportointikauden keskimääräisiä valuuttakurssveja ja taseet rapo-rtointikauden päättymispäivän valuuttakurss-ja käyttäen. Tästä syntyvät muuntoerot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja ne sisältyvät omaan pääomaan kertyneisiin muuntoeroihin. Omaan pääomaan kertyneet muuntoerot siirretään tu-losvaikutteiseksi luokittelun oikaisuna osana luo-vutusvoittoa tai -tappiota, kun ulkomaisesta yksi-köstä luovutaan kokonaan tai osittain.

1.1.2003 jälkeen hankittujen ulkomaisten yksiköjjen varojen ja velkojen kirjanpitoarvoihin hankinnan yhteydessä tehdyt käyvän arvon oikai-sut ja hankinnasta syntynyt liikearvo on käsitelty kyseisten ulkomaisten yksiköjjen varoina ja velkoi-na ja muunneltu euroiksi raportointikauden päät-tymispäivän kurssveja käyttäen.

INFLAATIOLASKENTA

Joulukuussa 2011 Valko-Venäjä luokiteltiin hyperinflaatiomaaksi. Konsernin maassa sijaitsevan ty-täryrityksen, IP Tikkurilan, tilinpäätös on oikaistu IAS 29:n Taloudellinen raportointi hyperinflaatio-maissa mukaisesti. Valko-Venäjän luvut on oikaistu kyseisen maan tilastokomitean julkaisemaa yleis-hintaindeksiä käyttäen. Indeksien perusvuotena käytetään vuotta 1999 (1999 = 100). Indeksien mu-kainen muuntotekijä on seuraava:

Indeksi	Muuntotekijä	
1.1.2011 107,8	31.12.2011 204,0	1,89

Oman pääoman erät, lukuun ottamatta kerty-neitä voittoja ja tappioita on oikaistu yleistä hin-taindeksiä käyttäen niistä päivistä alkaen, kun erät ovat syntyneet. Ei-monetaaristen erien poistoilla vähennetyt hankintamenot on määritetty oikai-semalla erän alkuperäistä hankintamenoa ja ker-tyneitä poistoja hankinta-ajankohdan ja rapo-rtointikauden päättymispäivän välisellä yleisen hintaindeksin muutoksella.

Vuoden 2011 tilinpäätöstä muunnettaes-sa monetaarisia saamisia ja velkoja ei ole uudel-leenarvostettu muuntotekijän avulla, vaan ne on muunneltu euroiksi käyttämällä raportointikai-uden päättymispäivän mukaista Valko-Venäjän ruplan ja euron välistä kurssia. Taseen muut ei-monetaariset erät on muunneltu käyttämällä vas-taavia muuntotekijän arvoja. Tuloslaskelmaerien laskennassa on käytetty muuntotekijänä tilikai-uden päätösindeksiä jaettuna tilikauden kuukau-

sikohtaisten indeksien keskiarvolla. Käsitellytavan perusteella syntyvä inflaatiotekijän vaikutus yri-tyksen monetaariseen nettositioon on kirjattu voittona muihin rahoistustuottoihin.

TULOUTUSPERIAATTEET

Myyntituotot tavaroiden myynnistä kirjataan tu-losvaikutteisesti, kun tavaroiden omistukseen liittyvät merkittävät riskit, edut sekä valvonta- ja määräysvalta ovat siirtyneet ostajalle. Pääsääntöi-sesti tämä tapahtuu tuotteiden sopimusehtojen mukaisen luovutuksen yhteydessä. Tuotot palve-luista tuloutetaan sillä kaudella, jolla palvelu suori-tetaan. Konsernilla ei ole sellaisia pitkäaikaisia toi-mituksia, jotka tuloutettaisiin valmistusasteeseen perustuen.

Tikkurilan liikevaihto koostuu pääosin eri-laisten maalien myynnistä kauppiaille, teollisuu-teen sekä ammattikäyttöön. Myyntituottoja saa-daan myös vähäisessä määrin maaleihin liittyvien oheispalveluiden ja tarvikkeiden myynnistä. Liike-vaihto sisältää myytyjen tuotteiden ja toimitettu-jen palveluiden kokonaislaskutusarvon, josta on vähennetty oikaisuerinä myynnin välilliset verot, alennukset ja valuuttamääräisten myyntisaamis-ten kurssierot.

Vuokratuotot tuloutetaan tasaerinä vuokra-kaudelle.

Tikkurilan maalituotanto ja markkinointi pe-rustuvat sävytyksen laajaan hyödyntämiseen. Tik-kurila toimittaa jälleenmyyjille tässä tarvittavat sä-vytyksoneet. Jälleenmyyjät usein joko vuokraavat tai ostavat kyseiset koneet Tikkurilalta. Myytyjen sävytyksoneiden tuotot on kirjattu liikevaihtoon. Niiden vuokratuttjen sävytyksoneiden, joiden vuokrasopimukset on luokiteltu muiksi vuokraso-pimuksiksi, vuokratuotot esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa ja ne tuloutetaan tasaerinä vuok-rakaudelle.

Osinkotuotot tuloutetaan silloin, kun oikeus osinkoon on syntynyt. Konsernilla ei ole merkittä-viä osinkotuottoja.

ELÄKEVELVOITTEET

Konsernilla on erilaisia eläkejärjestelyjä kunkin toi-mintamaan paikallisten olojen ja käytäntöjen mu-kaisesti. Eläkejärjestelyt on hoidettu erillisissä elä-kevakuutusyhtiöissä.

Eläkejärjestelyt luokitellaan joko etuus- tai maksupohjaisiksi järjestelyiksi. Maksupohjaisissa järjestelyissä konserni suorittaa kiinteitä maksuja erilliselle yksikölle. Konsernilla ei ole oikeudellista eikä tosiasiallista velvoitetta lisämaksujen suoritta-miseen, mikäli maksujen saajataho ei pysty suori-tumaan kyseisten eläke-etuuksien maksamisesta. Kaikki sellaiset järjestelyt, jotka eivät täytä näitä eh-toja, luokitellaan etuuspohjaisiksi eläkejärjestelyik-si. Maksupohjaisiin eläkejärjestelyihin tehdyt suo-ritukset kirjataan tulosvaikutteisesti sillä kaudella, jota suoritus koskee.

Konsernin etuuspohjaisten eläkejärjestely-jen veloitteet on laskettu kustakin järjestelystä erikseen. Etuuspohjaisista järjestelyistä kirjataan taseeseen velka (tai saaminen), joka syntyy elä-kevelvoitteiden nykyarvon ja järjestelyyn kuulu-vien varojen käyvän arvon sekä kirjaamattomien vakuutusmatemaattisten voittojen ja tappioiden erotuksena. Kertyneet eläke-etuudet määrite-tään ennakoituiun etuoikeusyksikköön perustuvaa

menetelmää käyttäen ja tästä syntyvät eläkeme-not jaksotetaan kuluiksi kyseisten henkilöiden palvelusajalle auktorisoitujen vakuutusmate-maattikkojen suorittamien laskelmien perusteel-la. Eläkevelvoitteiden nykyarvoa laskettaessa dis-konttauskorkona käytetään yritysten liikkeeseen laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalaino-jen markkinatuottoa tai valtion velkasitoumusten korkoa.

Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot on kirjattu tulosvaikutteisesti niin sanottua putkime-netelmää käyttäen järjestelyn piiriin kuuluvien henkilöiden keskimääräiselle jäljellä olevalle pal-velusajalle siltä osin kuin ne ylittävät suuremman seuraavista: 10 % eläkevelvoitteesta tai 10 % varo-jen käyvästä arvosta.

KAUDEN VEROTETTAVAAN TULOON PERUSTUVAT VEROT JA LASKENNALLISET VEROT

Konsernin verokulu muodostuu kunkin konser-niyhtiön kauden verotettavaan tulokseen per-ustavasta verosta ja edellisten raportointikausien verojen oikaisuisista sekä laskennallisten verovelko-jen ja -saamisten muutoksesta. Tulosvaikutteisesti kirjattaviin liiketoimiin ja muihin tapahtumiin liit-tyvät verovaiikutukset kirjataan myös tulosvaikut-teisesti. Muuten kuin tulosvaikutteisesti (eli joko muihin laajan tuloksen eriin tai suoraan omaan pääomaan) kirjattaviin liiketoimiin tai muihin ta-pahtumiin liittyvät verovaiikutukset kirjataan myös vastaavasti joko muihin laajan tuloksen eriin tai suoraan omaan pääomaan. Kauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan kunkin maan voi-massaolevan verokannan perusteella.

Laskennalliset verosaamiset ja -velat kirja-taan konsernitiilinpäätökseen omaisuus- ja velka-erien verotuksellisten arvojen sekä kirjanpitoar-vojen välisistä väliaikaisista eroista. Laskennalliset verosaamiset kirjataan vain siihen määrään asti kuin veroyksikölle todennäköisesti syntyy verotet-tavaa tuloa niin, että laskennalliset verosaamiset pystytään hyödyntämään. Laskennallista verovel-kaa ja -saamista laskettaessa on käytetty rapo-rtointikauden päättymispäivänä voimassa olevia tai päättynyttä tilikautta seuraavan vuoden vero-kantoja, mikäli ne on käytännössä hyväksytyt. Ul-komaisten tytäryhtiöiden jakamattomista voitto-varoista ei ole kirjattu laskennallista verovelkaa, koska suurin osa näistä voidaan jakaa omistajayri-tyksille ilman veroseuraamuksia.

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

LIIEKARVO

1.1.2010 jälkeen tapahtuneiden liiketoimien yh-distämisissä syntyvä liikearvo kirjataan määrään, jolla luovutettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa ja aiem-min omistettu osuus yhteen laskettuina ylittävät konsernin osuuden hankitun nettovarallisuuden käyvästä arvosta.

1.1.2003-31.12.2009 tapahtuneet yrityshan-kinnat on kirjattu aikaisemman IFRS 3 normiston mukaisesti. Tällöin hankintamenon ja tytäryhtiön hankinta-ajankohdan yksilöitävissä olevien käy-pään arvoon arvostettujen nettovarojen välinen erotus, konsernin omistusosuuden mukaan las-kettuna, on osin kohdistettu niille tase-erille, jois-

ta erotuksen on katsottu johtuvan. Ylittävä osa on kirjattu liikearvoksi. Tätä edeltävät hankinnat on käsitelty aiemmin sovelletun tilinpäätöskäytännön mukaisesti. Liikearvo, joka on syntynyt ennen 1.1.2003 tehdyistä yrityshankinnoista, on merkitty tilinpäätökseen hankintahetken valuuttakurssia käyttäen.

Liikearvo arvostetaan hankintameneon vähenneettynä kertyneillä arvonalentumistappioilla. Liikearvoista ei kirjata poistoja, vaan ne testataan vähintään vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta. Testaus tehdään useammin, mikäli on viitteitä siitä, että liikearvon arvo on alentunut. Mahdolliset arvonalentumistappiot kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti. Testausta varten liikearvo on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille (CGU), tai jos kyseessä on osakkuusyritys, liikearvo sisältyy kyseisen osakkuusyrittksen hankintameneon. Tikkurilan rahavirtaa tuottavat yksiköt ovat SBU East, SBU Scandinavia, SBU Finland ja SBU Central Eastern Europe.

TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISMENOT

Tikkurilan tutkimusta ja tuotekehitystä ohjaavat merkittävästi ympäristö- ja turvallisuusnäkökulmat. Merkittävä osa tutkimuksesta ja tuotekehityksestä liittyykin liuteohenteisten maalien korvaamiseen vesiohenteisilla tai niukkaliuotteisilla tuotteilla. Lisäksi tutkimus- ja tuotekehitys kohdistuu uusien maalinvalmistuksessa mahdollisten raaka-aineiden, sekä uusien ja olemassa olevien tuotekaavojen ja tuotereseptien tutkimukseen. Tutkimustoiminnan menot kirjataan tulosvaikutteisesti.

Kehittämismenoja ei ole konsernissa aktiivoitu, koska nämä eivät täytä aktivointiedellytyksiä. Uusien tai parannettujen tuotteiden tulevaisuuden taloudelliset hyödyt ovat todennettavissa vasta niin myöhäisessä vaiheessa, että aktivoitavaksi jäävä osuus on epäolennainen, eikä aktivointia ole näiltä osin tehty. Aiemmin kuluksi kirjattuja kehittämismenoja ei aktivoida enää myöhemmillä kausilla.

Mikäli aktivointiedellytykset tulevaisuudessa täytyisivät aikaisemmassa vaiheessa, esitettäisiin aktivoidut kehittämismenot taseessa erässä Muut aineettomat hyödykkeet ja nämä kirjattaisiin tasapoistoina taloudellisena vaikutusaikanaan, kuitenkin enintään 8 vuodessa.

MUUT AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Aineeton hyödyke merkitään taseeseen alun perin hankintameneon siinä tapauksessa, että hankintameno on määritettävissä luotettavasti ja on todennäköistä, että omaisuuserästä johtuva odotettavissa oleva taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi. Tikkurilan muut aineettomat hyödykkeet koostuvat mm. IT-ohjelmistoista sekä yrityskauppojen myötä hankituista tavaramerkeistä, tuotenimistä, markkinointikanavista ja asiakassuhteista.

Yrityshankintojen yhteydessä kirjatut liikearvosta erotetut aineettomat hyödykkeet kirjataan tytäryrittelyksen hankintahetkellä käypään arvoon.

Muut aineettomat hyödykkeet (joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika) on arvostettu kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn akuperäiseen hankintameneon. Poistot on laskettu tasapoistoina kohteiden tunnetun

tai arvioidun taloudellisen vaikutusajan mukaan. Konsernin soveltamat poistoajat ovat:

Tavaramerkit	10 - 20 vuotta
Asiakassuhteet	5 - 10 vuotta
Markkinointikanavat	5 vuotta
IT-ohjelmistot	5 - 8 vuotta

Aineettomien hyödykkeiden poistojen kirjaaminen lopetetaan silloin, kun se luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot –standardin mukaisesti.

Aineettomien hyödykkeiden luovutusten yhteydessä syntyvät myyntivoitot kirjataan liike-toiminnan muihin tuottoihin ja myyntitappiot liike-toiminnan muihin kuluihin.

Vieraan pääoman menot aktivoidaan aineettomien hyödykkeiden hankintameneon, mikäli hyödykkeet ovat ehdot täyttäviä omaisuuseriä IAS 23 Vieraan pääoman menot –standardin mukaisesti. Vuonna 2011 Tikkurilalla ei ollut tällaisia aineettomia omaisuuseriä.

AINEELLISET

KÄYTTÖOMAISUUSHYÖDYKKEET

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintameneon. Mikäli käyttöomaisuushyödyke koostuu useammasta osasta, joiden taloudelliset vaikutusajat ovat eripuiset, kukin osa käsitellään erillisenä hyödykkeenä. Tällöin osan uusimiseen liittyvät menot aktivoidaan ja uusimisen yhteydessä mahdollinen jäljellä oleva kirjanpitoarvo kirjataan pois taseesta. Korjaus- ja kunnossapitomenot kirjataan tulosvaikutteisesti, kun ne toteutuvat. Hankittujen tytäryritysten aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan tytäryrittelyksen hankintahetkellä käypään arvoon.

Poistot määritetään tasapoistoina kohteiden arvioidun taloudellisen vaikutusajan mukaan. Maa-alueista ei tehdä poistoja. Konsernin soveltamat poistoajat ovat:

Rakennukset ja rakennelmat	10 - 40 vuotta
Koneet ja kalusto	3 - 15 vuotta

Aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen poistojen kirjaaminen lopetetaan silloin, kun se luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot –standardin mukaisesti.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot sisältyvät liike-toiminnan muihin tuottoihin ja myyntitappiot liike-toiminnan muihin kuluihin.

Vieraan pääoman menot aktivoidaan käyttöomaisuushyödykkeiden hankintameneon, mikäli hyödykkeet ovat ehdot täyttäviä omaisuuseriä IAS 23 Vieraan pääoman menot –standardin mukaisesti. Vuonna 2011 Tikkurilalla ei ollut tällaisia omaisuuseriä.

VUOKRASOPIMUKSET

KONSERNI VUOKRALLE OTTAJANA

Rahoitusleasingsopimuksiksi luokitellaan aineellisia hyödykkeitä koskevat vuokrasopimukset, joissa

konsernilla on olennainen osa omistamiselle ominaisista riskeistä ja eduista. Rahoitusleasingsopimuksella hankittu omaisuuserä merkitään taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohtana vuokratun omaisuuserän käypään arvoon tai vähimmäisvuokrien nykyarvoon sen mukaan, kumpi näistä on alempi. Nämä omaisuuserät esitetään osana konsernin aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä ja niistä johtuvat rahoitusleasingvelat osana korollisia rahoitusvelkoja. Maksettavat rahoitusleasingvuokrat jaetaan vuokra-aikana rahoitusmeneon ja velan vähennykseen siten, että kullakin kaudella jäljellä olevalle velalle muodostuu samansuuruinen korkoprosentti. Tulosvaikutteisina erinä esitetään vuokratuista omaisuuseristä tehdyt poistot ja velasta aiheutuneet korkokulut. Poistot kirjataan omaisuuserän taloudellisen vaikutusajan tai vuokra-ajan kuluessa riippuen siitä, kumpi näistä on lyhyempi.

Vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät vuokralle antajalle, käsitellään kirjanpidossa muina vuokrasopimuksina. Muiden vuokrasopimusten perusteella suoritettavat vuokrat kirjataan kuluiksi tulosvaikutteisesti tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

KONSERNI VUOKRALLE ANTAJANA

Konsernin vuokralle antamat omaisuuserät, joiden omistamiselle ominaiset riskit ja hyödyt ovat siirtyneet olennaisilta osilta vuokralle ottajalle, käsitellään rahoitusleasingsopimuksina. Ne kirjataan taseeseen vuokrasaamisina määrään, joka on yhtä suuri kuin konsernin nettosijoitus vuokrasopimukseen. Rahoitusleasingsopimuksen rahoitustuotto tuloutetaan vuokra-aikana siten, että jäljellä oleva nettosijoitus tuottaa kullakin kaudella samansuuruisen tuottoasteen vuokra-ajan kuluessa.

Muilla vuokrasopimuksilla vuokralle annetut omaisuuserät sisältyvät konsernin aineellisiin käyttöomaisihyödykkeisiin. Niistä tehdään poistot taloudellisena vaikutusaikana, kuten vastaavista omassa käytössä olevista aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä. Vuokratuotot kirjataan tulosvaikutteisesti tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

MYYTÄVÄNÄ OLEVAT PITKÄAIKAISET OMAISUUSERÄT JA LOPETETUT TOIMINNOT

Pitkäaikaiset omaisuuserät (tai luovutettavien erien ryhmä) ja lopetettuihin toimintoihin liittyvät omaisuuserät ja velat luokitellaan myytävänä oleviksi, mikäli niiden kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiassa omaisuuserän myynnistä jatkuvan käytön sijaan. Myytävänä olevaksi luokittelun ehtojen katsotaan täytyvän, kun myynti on erittäin todennäköinen ja omaisuuserä (tai luovutettavien erien ryhmä) on välittömästi myytävissä nykyisessä kunnossaan yleisin ja tavanomaisin ehdoin, johto on sitoutunut myyntiin ja myynnin odotetaan tapahtuvan vuoden kuluessa luokittelusta.

Luokitteluhetkestä lähtien myytävänä olevat omaisuuserät (tai luovutettavien erien ryhmä) arvostetaan pääsääntöisesti kirjanpitoarvoon tai myynnistä aiheutuvilla menoilla vähennettyyn käypään arvoon sen mukaan, kumpi näistä on alempi. Poistojen kirjaaminen näistä omaisuuseristä lopetetaan luokitteluhetkellä. Myytävänä olevat omaisuuserät, luovutettavien erien ryhmät,

myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvät muihin laajan tuloksen eriin kirjatut erät sekä luovutettavien erien ryhmään sisältyvät velat esitetään taseessa erillään muista eristä.

Lopetettu toiminto on konsernin osa, josta on luovuttu tai joka on luokiteltu myytävänä olevaksi. Se on merkittävä erillinen liiketoimintayksikkö tai maantieteellistä aluetta edustava yksikkö. Lopetetun toiminnon tulos esitetään omana eräänä konsernin laajassa tuloslaskelmassa.

OMAISUUSERIEN ARVON ALENTUMINEN

Konserni arvioi jokaisena raportointikauden päätympäpäivänä pitkäaikaisten aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä muiden omaisuuserien kirjanpitoarvoista, onko viitteitä siitä, että jonkin omaisuuserän arvo saattaa olla alentunut. Mikäli viitteitä arvonalentumisesta ilmenee, arvioidaan omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä määritetään joka käyttöarvon tai myytäessä saatavan nettomyyntihinnan perusteella (käypä arvo vähennettynä myynnistä aiheutuvilla menoilla) sen mukaan, kumpi niistä on suurempi. Vuosittaiset arvonalentumistestit tehdään aina liikearvoille ja sellaisille aineettomille hyödykkeille, joiden taloudellinen vaikutusaika on rajoittamaton tai jotka eivät ole vielä valmiita käytettäväksi. Tikkurilalla ei ole rajoittamattoman taloudellisen vaikutusajan omaavia aineettomia hyödykkeitä.

Arvonalentumistappio kirjataan siinä tapauksessa, että omaisuuserän tai rahavirtaa tuottava yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärä on pienempi kuin sen kirjanpitoarvo. Tappio kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti. Mikäli arvonalentumistappio kohdistuu rahavirtaa tuottavaan yksikköön, se kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettua liikearvoa ja tämän jälkeen vähentämään muita yksikön omaisuuseriä tasasuhteisesti. Jos viimeisimmän tappion kirjaamisen jälkeen on tapahtunut positiivinen muutos kerrytettävästä rahamäärästä tehdyissä arvioissa, peruutetaan aikaisemmalla kaudella tehty arvonalentumiskirjaus korkeintaan siihen arvoon asti, joka omaisuuserälle olisi määritetty, jos siitä ei olisi aiemmalla kaudella kirjattu arvonalentumistappiota. Liikearvosta kirjattuja arvonalentumistappioita ei peruuteta.

Mikäli kerrytettävissä olevaa rahamäärää ei pystytä määrittämään yksittäisen omaisuuserän tasolla, arvonalentumistarvetta tarkastellaan sillä rahavirtaa tuottavan yksikön tasolla, joka on pääosin muista yksiköistä riippumaton ja jonka rahavirrat ovat erotettavissa sekä pääosin riippumattomia muiden vastaavien yksiköiden rahavirroista. Testattaessa vuosittain liikearvoa, minkä Tikkurila-konserni toteuttaa kunkin vuoden syylokakuussa ja mahdollisten sen jälkeen tehtävillä yrityshankinnoille tilinpäätöspäivänä, testaus suoritetaan toimintasegmenttitasolla, joka Tikkurila-konsernissa vastaa maantieteellisesti määriteltyjä niin kutsuttuja strategisia liiketoimintayksiköitä. Liikearvon arvon alentuminen testataan vertaamalla toimintasegmentin kerrytettävissä olevaa rahamäärää sen kirjanpitoarvoon. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on määritelty käyttöarvona, jonka muodostavat yksikköön tulevat diskontatut

vastaiset rahavirrat. Diskonttaus korkona käytetään keskimääräistä painotettua pääoman kustannusta, joka on määritelty ennen veroja.

Maalien kysyntä vaihtelee tyypillisesti bruttokansantuotteen kehityksen mukaisesti, minkä vuoksi yleiset talouden suhdanteet vaikuttavat maalien kysyntään. Tikkurilan tuotantoon liittyvät kustannukset aiheutuvat raaka-aineista, pakkausmateriaaleista, energiasta ja palkoista. Raaka-aineiden hintojen muutoksilla on merkitystä konsernin kannattavuudelle ja kertyvään rahavirtaan. Tikkurila kilpailee lukuisten paikallisten, alueellisten ja kansainvälisten maalivalmistajien kanssa. Mikäli kilpailu kiristyy uusien markkinoille tulijoiden tai markkinoiden rakenteen muutosten johdosta, tällä voi olla vaikutusta konsernin kertyviin rahavirtoihin. Yhtiön johto seuraa yleistä taloudellista kehitystä, markkinahintojen muutoksia ja muutoksia kilpailutilanteessa ja analysoi näiden vaikutuksia Tikkurilan liiketoimintaan ja omaisuuserien arvoihin. Arvonalentumistestien yksityiskohdista ja herkkyysanalyysistä on annettu lisäinformaatiota liitetiedossa 17.

VAIHTO-OMAISUUS

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintameneon tai nettorealisointiarvoon sen mukaan, kumpi niistä on alempi. Valmiina hankittujen tuotteiden hankintameneon luetaan ostomenot mukaan lukien välittömät kuljetus-, käsittely- ja muut menot. Itse valmistettujen valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno muodostuu raaka-aineista, välittömistä työsuorituksista johtuvista menoista, muista tuotannon välittömistä menoista sekä asianmukaisesta osuudesta valmistuksen muuttuvista yleismenoista ja kiinteistä yleismenoista määritettynä normaalin toiminta-asteen mukaan. Vaihto-omaisuuden hankintameno määritetään FIFO-menetelmää (first in, first out) tai painotetun keskihinnan menetelmää käyttäen. Nettorealisointiarvo on arvioitu hinta, joka vaihto-omaisuushyödykkeestä myytäessä saadaan tavanomaisessa liiketoiminnassa vähennettynä arvioiduilla tuotteen valmiiksi saattamiseen tarvittavilla menoilla ja arvioiduilla myynnin toteutumiseksi välttämättömillä menoilla. Yrityshankinnan yhteydessä hankittavan yhtiön hankintahetken varasto arvostetaan käypään arvoon.

RAHOITUSVARAT JA RAHOITUSVELAT

RAHOITUSVARAT

Rahoitusvaroihin kuuluva erä merkitään kirjanpitoon alun perin käypään arvoon. Transaktiomenot sisällytetään rahoitusvarojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon, kun kyseessä on erä, jota ei arvosteta käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Kaikki rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan kaupantekopäivänä. Rahoitusvarojen taseesta pois kirjaaminen tapahtuu silloin, kun konserni on menettänyt sopimusperusteisen oikeuden rahavirtoihin tai kun se on siirtänyt merkittäviltä osin riskit ja tuotot konsernin ulkopuolelle.

Konsernin rahoitusvarat on alkuperäisen kirjaamisen jälkeistä arvostusta varten luokiteltu niiden käyttötarkoituksen perusteella seuraaviin ryhmiin: käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat, lainat ja muut saamiset (konsernin myöntämät) sekä myytävissä olevat

rahoitusvarat. Luokittelu tehdään rahoitusvarojen alkuperäisen hankinnan yhteydessä niiden käyttö-tarkoituksen perusteella.

Taseessa yli kahdentoista kuukauden pituiset sijoituksen sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin ja alle kahdentoista kuukauden mittaiset sijoitukset vastaavasti lyhytaikaisiin varoihin.

KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI KIRJATTAVAT RAHOITUSVARAT

Tikkurila luokittelee käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat -ryhmään sellaiset rahoitusvaroihin kuuluvat erät, jotka on hankittu kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi. Tähän ryhmään kuuluvat ne johdannaiset, jotka eivät ole takaussopimuksia tai joihin ei sovelleta suojauslaskentaa. Konserni ei ole soveltanut suojauslaskentaa, joten kaikki johdannaissopimukset on luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin eriin. Muut käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat sisältävät lyhytaikaisia rahamarkkinasijoituksia. Taseessa nämä sisältyvät konsernin rahavaroihin.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon. Käypä arvo on rahamäärä, johon omaisuuserä voidaan vaihtaa tai jolla velka voidaan suorittaa asiaa tuntevien, liike-toimeen halukkaiden, toistaan riippumattomien osapuolten välillä. Käyvän arvon muutoksista syntyvät sekä realisoitumattomat että realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti rahoituseriin sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät.

Tähän luokkaan kuuluvat johdannaissäämiset ja -velat esitetään taseessa lyhytaikaisissa siirtosaamisissa ja siirtoveloissa. Avoinna olevat johdannaissopimukset arvostetaan jokaisen raportointikauden päättyessä käypiin arvoihinsa. Julkisen kaupankäynnin kohteena olevien johdannaissopimusten käyvät arvot määritellään käyttäen raportointikauden päätympäpäivän markkinahintoja. Kaikki Tikkurilan johdannaissopimukset ovat julkisen kaupankäynnin kohteena. Koronvaihtosopimusten käyvät arvot määritetään vastaisten rahavirtojen nykyarvona ja valuuttatermiinisopimukset arvostetaan raportointikauden päätympäpäivän valuuttatermiinikursseihin. Johdannaissopimuksista on kerrottu liitetiedossa 34.

LAINAT JA MUUT SAAMISET

Lainat ja muut saamiset ovat johdannasvaroihin kuulumattomia varoja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteät tai määritettävissä, ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla eikä konserni pidä niitä kaupankäyntitarkoituksessa tai alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä määrittele myytävissä oleviksi. Merkittävin tähän ryhmään kuuluva erä on konsernin myyntisaamiset. Lainat ja muut saamiset arvostetaan jaksotettuun hankintameneon efektiivisen korkokannan menetelmää käyttäen, ottaen huomioon mahdolliset arvonalentumiset. Nämä varat luokitellaan taseessa lyhytaikaisiin varoihin, ellei kyse ole yli 12 kuukauden kuluttua erääntyvistä eristä. Konsernilla on asiakkaille myönnettäviä yli vuoden pituisia maksuaikoja. Nämä myyntisaamiset on diskontattu nykyarvoon ja diskontatun koron osuus kirjataan korkotuottoihin ajan kulumisen perusteella.

MYYTÄVISSÄ OLEVAT RAHOITUSVARAT

Myytäviissä olevat rahoitusvarat ovat johdannais-varoihin kuulumattomia varoja, jotka on nimenomaisesti luokiteltu tähän ryhmään tai joita ei ole luokiteltu muuhun ryhmään. Myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon, jos käyvän arvon katsotaan olevan luotettavasti määritettävissä. Tällöin myytävissä olevien rahoitusvarojen realisoitumattomat käypien arvojen muutokset kirjataan veroilla vähennettynä muihin laajan tuloksen eriin. Omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon kertyneet voitot ja tappiot siirretään tulosvaikutteisiksi luokittelun oikaisuna, silloin kun instrumentista luovutaan tai sen arvo on alentunut niin, että siitä on kirjattava arvonalentumis-tappio.

Tikkurila-konsernin myytävissä olevat rahoitusvarat sisältävät pääosin liiketoimintaan kuulumattomia osakesijoituksia. Nämä ovat pääosin noteeraamattomia osakkeita, jotka on arvostettu hankintamenoon, koska niiden käypä arvo ei ole ollut luotettavasti määritettävissä. Niiden osakkeiden osalta, joiden käyvien arvojen osalta on markkinoilta ollut saatavilla luotettavat arvostusperusteet, on konserni tehnyt jokaisen raportointikauden lopussa käyvän arvon arvostuksen. Tällöin näiden käyvän arvon muutos on raportointikaudella kirjattu muun laajan tuloksen eriin veroilla vähennettynä ja ne on esitetty tilinpäätöksessä omassa pääomassa käyvän arvon rahastossa.

Myytäviissä olevat rahoitusvarat sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin.

RAHAVARAT

Rahavarat koostuvat käteisestä rahasta, lyhytaikaisista erittäin likvideistä sijoituksista, jotka ovat helposti vaihdettavissa etukäteen tiedossa olevaan määrään käteisvaroja ja joiden arvomuutosten riski on vähäinen, sekä käytössä olevista luottolimiiteistä. Rahavaroihin luokitelluilla erillä on enintään kolmen kuukauden maturiteetti hankinta-ajankohdasta lukien. Käytössä olevat luottolimiitit esitetään taseessa lyhytaikaisissa korollisissa rahoitusveloissa.

RAHOITUSVAROJEN ARVON ALENTUMINEN

Konserni arvioi jokaisena raportointikauden päätymispäivänä, onko olemassa objektiivista näyttöä yksittäisen rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvonalentumisesta. Rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvo on alentunut, jos arvonalentumisesta on objektiivista näyttöä yhden tai useamman omaisuserän alkuperäisen kirjaamisen jälkeen toteutuneen tapahtuman seurauksena ja tällä on luotettavasti arvioitavissa oleva vaikutus rahoitusvaroista tulevaisuudessa saataviin arvioituihin rahavirtoihin. Arvonalentumisen objektiivisena näyttönä voidaan pitää mm. velallisen huomattavia taloudellisia vaikeuksia, maksujen viivästymistä ja maksujen laiminlyöntiä.

Myyntisaamisista kirjataan arvonalentumistappio silloin, kun on olemassa objektiivista näyttöä siitä, että saamista ei saada perityksi täysimääräisesti. Myyntisaamisten kohdalla objektiivisena näyttönä pidetään samoin kuin muidenkin saamisten osalta mm. velallisen huomattavia taloudellisia vaikeuksia, maksujen viivästymistä ja maksujen laiminlyöntiä. Myyntisaamisten ar-

vonalentumistappio kirjataan tulokseen erään liiketoiminnan muut kulut.

Arvonalentumisen määrä jaksotettuun hankintamenoon arvostettujen erien osalta on kyseisen rahoitusvaroihin kuuluvan erän kirjanpitoarvon ja diskontattujen arvioitujen vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotus. Diskonttauksessa käytetään alkuperäistä efektiivistä korkokantaa. Käypään arvoon arvostetuissa erissä käypä arvo määrää arvonalentumisen määrän. Rahoitusvarojen arvonalentumiset kirjataan tulosvaikutteisesti.

RAHOITUSVELAT

Rahoitusvelat merkitään alun perin kirjanpitoon käypään arvoon. Alkuperäiseen kirjanpitoarvoon sisällytetään myös transaktiomenot, jos kyse on jaksotettuun hankintamenoon arvostettavasta velasta. Tikkurila luokittelee rahoitusvelat käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvelkoihin ja muihin rahoitusvelkoihin (jaksotettuun hankintamenoon kirjattavat rahoitusvelat). Rahoitusvelat luokitellaan lyhytaikaisiksi, ellei konsernilla ole ehdotonta oikeutta siirtää velan maksua vähintään 12 kuukauden päähän raportointikauden päättymispäivästä. Rahoitusvelka (tai sen osa) kirjataan pois taseesta vasta silloin, kun velka on lakannut olemasta olemassa, eli kun sopimuksessa yksilöity velvoite on täytetty tai kumottu tai sen voimassaolo on lakannut. Kaikki rahoitusvelkojen ostot ja myynnit kirjataan kaupantekopäivänä.

KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI KIRJATTAVAT RAHOITUSVELAT

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvelkoihin kuuluvat ne johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon muutoksista syntyvät sekä realisoitumattomat että realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät, ja ne sisältyvät rahoitustuottoihin tai -kuluihin. Taseessa johdannaisaamiset ja -velat esitetään lyhytaikaisissa siirtosaamisissa ja siirtoveloiissa. Konsernin johdannais sopimuksista on kerrottu liitetiedossa 34.

MUUT RAHOITUSVELAT

Tähän ryhmään sisältyvät mm. konsernin pitkä- ja lyhytaikaiset korolliset rahoitusvelat sekä ostovelat. Muut rahoitusvelat kirjataan velan nostohetkellä saadun vastikkeen määrään perustuvaan käypään arvoon, johon sisällytetään hankinnasta johtuvat transaktiomenot. Myöhemmin velat esitetään jaksotettuun hankintamenoon käyttäen efektiivisen koron menetelmää.

VIERAAN PÄÄOMAN MENOT

Vieraan pääoman menot aktivoidaan osana kyseisen omaisuserän hankintamenoa, silloin kun kyseessä on IAS 23 Vieraan pääoman menot –standardin mukaisesta ehdot täyttävän omaisuserän hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta välittömästi johtuvat menot. Muut vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne syntyvät. Vieraan pääoman menot koostuvat korkokoluista ja muista rahoituskuluista. Tikkurila-konsernilla ei ole tilikaudella 2011 tai 2010 ollut tällaisia omaisuserien hankintoja.

VARAUKSET JA EHDOLLISET VELAT

Taseeseen merkitään varaus, kun konsernilla on jonkin aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen olemassa oleva velvoite ja on todennäköistä, että siitä aiheutuu vastaisia menoja ja veloitteen määrä on arvioitavissa luotettavasti. Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan vain silloin, kun siitä on laadittu yksityiskohtainen, asianmukainen suunnitelma ja suunnitelman toimeenpano on aloitettu tai siitä on tiedotettu niille, joihin järjestely vaikuttaa.

Varauksena kirjattava määrä vastaa parasta arviota menoista, joita olemassa olevan veloitteen täyttäminen edellyttää raportointikauden päättymispäivänä. Jos rahan aika-arvon vaikutus on olennainen, varaus diskontataan. Jos osasta veloitetta on mahdollista saada korvaus kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuseräksi, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa.

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt mahdollinen velvoite, jonka olemassaolo varmistuu vasta konsernin määräysvallan ulkopuolella olevan epävarman tapahtuman realisoituessa. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva velvoite, joka ei todennäköisesti edellytä maksuveloitteen täyttämistä, tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Ehdollinen velka esitetään liitetiedoissa.

LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Tikkurila-konsernin lähipiiriin kuuluvat konsernin emoyhtiö, Tikkurila Oyj, tytär- ja osakkuusyritykset sekä yhteisyritykset. Lähipiiriin luetaan myös konsernin johtohenkilöt; hallituksen ja johtoryhmän jäsenet mukaan lukien toimitusjohtaja. Kevääseen 2010 saakka Tikkurila-konsernin lähipiiriin kuului myös silloinen emoyhtiö Kemira Oyj sekä muut Kemira-konserniin kuuluneet yhtiöt.

Liiketoimissaan osakkuus- ja yhteisyritysten sekä muiden lähipiiriin kuuluvien kanssa Tikkurila noudattaa samoja kaupallisia ehtoja kuin liiketoimissaan ulkopuolisten osapuolten kanssa. Konsernin lähipiiriin kanssa tehtävät liiketoimet on esitetty liitetiedossa 38.

SEGMENTTIRAPORTOINTI

Konserni raportoi sisäisessä ja ulkoisessa raportoinnissaan maantieteelliseen rakenteeseen perustuvalla liiketoimintamallilla ja sillä on matriisiorganisaatio. Maantieteelliseen jakoon perustuvat strategiset liiketoimintayksiköt eli SBU:t ovat:

- SBU East
- SBU Scandinavia
- SBU Finland
- SBU Central Eastern Europe

Edellä mainittuihin segmentteihin kuulumatomat liiketoiminnot, jotka ovat luonteeltaan kuluja ja merkitykseltään vähäisiä, liittyvät konsernin ja emoyhtiön hallintotehtäviin, ja ne esitetään omana "Tikkurila Common" -eränään.

JULKISET AVUSTUKSET

Tikkurila ei ole saanut merkittäviä julkisia investointi- tai muita avustuksia. Yksittäiset kulukorva-

ustyyppiset avustukset, esimerkiksi koulutukseen liittyne, jotka on saatu julkisoikeudellisilta tai niitä lähellä olevilta tahoilta, on käsitelty kulunoikaisui-na.

LIIKEVOITTO

IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen -standardi ei määrittele liikevoiton käsitettä. Konserni on määritellyt sen seuraavasti: liikevoitto on nettosumma, joka muodostuu kun liikevaihtoon lisätään liiketoiminnan muut tuotot, vähennetään ostokulut oikaistuna valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutoksella, vähennetään työsuhdeetuuksista aiheutuvat kulut, poistot ja arvonalentumistappiot sekä liiketoiminnan muut kulut.

KERTALUONTEISET ERÄT

Tikkurila-konserni erittelee tuloslaskelmassaan kertaluonteisia eriä, jotka ovat yhtiön normaalin liiketoimintaan liittyviä ei-tavanomaisia, ei-toistuvia ja olennaisia eriä. Tällaisia eriä ovat muun muassa saadut poikkeukselliset vakuutuskorvaukset tai niiden oikaisu, maksetut tai saadut sakkoluonteiset maksut ja niiden oikaisu, tai liiketoiminnan uudelleenjärjestelyihin liittyvät erät, esimerkiksi henkilöstön irtisanomisiin ja konsernirakenteen strategiaisiin muutoksiin liittyvät erät.

Näiden kertaluonteisten erien vaikutusta konsernin liikevoittoon ei ole huomioitu, kun yhtiö on tilikaudella 2011 antanut markkinoille tietoa liikevoittonsa kehityksestä verrattuna edelliseen tilikauteen. Vastaavasti myöskään valuuttakurssien translaatiovaikutusta ei ole otettu huomioon verrattaessa kahden tilikauden liikevaihtoa sekä liiketulosta; Tikkurilan liiketoiminnasta valtaosa tapahtuu euroalueen ulkopuolella ja on siten valuuttakurssimuutosten vaikutuksen alaista, mutta valuuttakurssien yhteisvaikutusta on mahdoton ennustaa.

OMA PÄÄOMA

Omana pääomana esitetään kantaosakkeet. Menot, jotka liittyvät omien oman pääomanehtois-ten instrumenttien liikkeeseenlaskuun tai hankintaan, esitetään oman pääoman vähennyseränä. Mikäli omia osakkeita hankitaan takaisin, vähennetään niiden hankintameno sisältäen myös hankintaan liittyvät välittömät kustannukset omasta pääomasta. Hallituksen yhtiökokoukselle ehdottama osingonjakoa ei kirjata tilinpäätökseen ennen kuin yhtiön osakkeenomistajat ovat vahvistaneet sen yhtiökokouksessa.

UUDEN JA UUDISTETUN IFRS-NORMISTON SOVELTAMINEN

IASB on julkistanut seuraavat uudet tai uudistetut standardit ja tulkinnat, joita Tikkurila-konserni ei vielä ole soveltanut. Konserni ottaa ne käyttöön kunkin standardin ja tulkinnan voimaantulopäivästä lähtien, tai mikäli voimaantulopäivä on muu kuin tilikauden ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lukien.

EU:ssa hyväksytyt standardimuutokset

- Muutos IFRS 7:ään *Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot - rahoitusvarojen siirrot* (voimaan 1.7.2011 tai sen jälkeen alkavilla tilii-

kausilla). Muutos lisää liitetietoja rahoitusvarojen siirtoihin ja taseesta pois kirjaamiseen liittyen. Muutos edellyttää myös liitetietoja niistä rahoitusvaroista, jotka on kirjattu kokonaan pois taseesta, mutta joihin yhteisöllä on säilynyt intressi. Standardimuutoksella pyritään parantamaan käyttäjien mahdollisuuksia saada käsitys rahoitusinstrumenttien luovutuksiin liittyvistä riskeistä ja näiden riskien vaikutuksesta yhteisön taloudelliseen asemaan, erityisesti kun kyseessä on rahoitusvarojen arvopaperistaminen. Muutoksella ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta konsernin tulevaan tilinpäätökseen.

- Muutos IFRS 1:een *Ensimmäinen IFRS-standardien käyttöönotto* (voimaan 1.7.2011 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutos koskee kiinteän päivämäärän 1.1.2004 korvaamista "IFRS-standardeihin siirtymispäivällä", jolloin standardeihin siirtyvien yhteisöjen ei tarvitse oikaista ennen siirtymispäivää toteutuneita taseesta pois kirjaamiseen johtaneita liiketoimia. Tällä ei ole vaikutusta konsernin tulevaan tilinpäätökseen.

Standardimuutokset ja uudet standardit, joita ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa

- Muutos IAS 12:een *Tuloverot* (voimassa 1.1.2012 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). IAS 12 vaatii yhteisöä aikaisemmin arvioimaan, mikä osa taseessa käypään arvoon arvostetun erän kirjanpitoarvosta on kerrytettävissä jatkuvasta käytöstä (kuten vuokratuottona) ja mikä osa omaisuus-erän myynnistä. Oletus soveltuu laskennallisiin varoihin, jotka syntyvät sijoituskiinteistöistä, ai-neellisista käyttöomaisuushyödykkeistä ja aineettomista hyödykkeistä, jotka arvostetaan käyvän arvon mallilla tai uudelleenarvostusmallilla. Muutoksella ei arvioida olevan vaikutusta konsernin tulevaan tilinpäätökseen.
- Muutos IFRS 1:een *Ensimmäinen IFRS-standardin käyttöönotto* (voimaan 1.7.2011 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Sisältää ohjeistusta siitä, kuinka jatketaan IFRS-standardien mukaisen tilinpäätöksen esittämistä tapauksissa, joissa IFRS-standardien vaatimuksia ei ole ollut mahdollista noudattaa siksi, että yhteisön toimintavaluutta on ollut ankaran hyperinflaation alainen. Muutoksella ei arvioida olevan vaikutusta konsernin tulevaan tilinpäätökseen.
- Muutos IAS 1:een *Tilinpäätöksen esittäminen* (voimaan 1.7.2012 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Keskeisin muutos on vaatimus muiden laajan tuloksen erien ryhmittelmistä eriin, jotka siirretään myöhemmin mahdollisesti tulosvai-kuutteisiksi ja eriin, joita ei koskaan siirretä tulosvaikutteisiksi. Muutos vaikuttaa konsernin tilinpäätöksen esittämiseen.
- IFRS 9 *Rahoitusinstrumentit* (voimaan 1.1.2015 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). IFRS 9 on ensimmäinen vaihe IASB:n IAS 39 Rahoitusinstru-mentit: kirjaaminen ja arvostaminen -standardin korvaamiseen tähtäävästä projektista. Uusi standardi käsittelee rahoitusvarojen arvosta- mista luokittelun kannalta. Erilaiset arvostamis- tava on säilytetty ja rahoitusvarat jaetaan ar- vostuksen perusteella kahteen pääryhmään: jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat ja käypään arvoon arvostettavat. Luokittelu riip-

puu yrityksen liiketoimintamallista ja sopimuk- seen perustuvien rahavirtojen ominaispiirteis- tä. IAS 39:ään sisältyvä ohjeistus rahoitusvarojen arvonalentumisista sekä suojauslaskennasta jää edelleen voimaan. Uuden standardin mukaan rahoitusvelkojen kirjaamiseen ja arvostamiseen ei tulisi muutoksia, lukuun ottamatta sellaisia rahoitusvelkoja, joihin on sovellettu käyvän arvon optiota. Näiden osalta luottoriskin muutoksis- ta johtuvat käyvän arvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin, eikä niitä kirjattai- si myöhemminkään tulosvaikutteisesti. Näin mikäli tämä ei aiheuttaisi vaikutukseen vaikuttavaa kirjanpidollista epäsymmetriaa. Uudella standar- dilla ei arvioida olevan huomattavaa vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

- IFRS 13 *Käyvän arvon määrittäminen* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Stan- dardissa määritetään käyvän arvon käsitettä ja sen alle on kerätty vaatimukset käyvän arvon määrittämiselle sekä vaadittaville liitetiedoile. Standardi sinällään ei laajenna käyvän arvon käyttöä, mutta antaa ohjeistusta sen määrittämi- selle silloin, kun sen käyttö on sallittua tai sitä on vaadittu jossain toisessa standardissa. Standar- dilla ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- IFRS 10 *Konsernitilinpäätös* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardissa on uudistettu määritelmä määräysvallalle, joka myös olemassa olevien periaatteiden mukaan on keskeinen tekijä, kun ratkaistaan tullaanko yhteisö yhdistelemään konsernitilinpäätökseen. Standardissa myös annetaan lisäohjeistusta määräysvaltaa määrittelystä. Standardi korvaa osittain tilinpäätösstandardin IAS 27 Konserniti- linpäätös ja erillistilinpäätös sekä tulkinnan SIC- 12 Konsernitilinpäätös - erityistä tarkoitusta var- ten perustetut yksiköt. Standardilla ei nykyisen konsernirakenteen vallitessa arvioida olevan vai- kutusta konsernin tilinpäätökseen.
- IAS 27 (uudistettu 2011) *Erillistilinpäätös* (voi- maan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikau- silla). Sisältää erillistilinpäätöstä koskevat vaati- mukset. Nykyisen IAS 27-standardin sisältämät määräysvaltaa käsittelevät kohdat siirretään uu- teen IFRS 10:een. Muutoksella ei arvioida olevan vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- IFRS 11 *Yhteisjärjestelyt* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Yhteisyritysten suhteellisen yhdistelyn mahdollisuus poistuu. Standardi edellyttää, että yhteisyritykset yhdis- tellään käyttäen pääomaosuusmenetelmää. Standardissa painotetaan yhteisten järjestelyi- den kirjanpidollisessa käsittelyssä niistä seu- raavia oikeuksia ja veloitteita enemmän kuin niiden oikeudellista muotoa. Yhteisjärjestelyt jaetaan kahteen kategoriaan: yhteiset toimin- not ja yhteisyritykset. Yhteisissä toiminnoissa osapuolilla on oikeus tiettyihin alla oleviin va- roihin ja veloitteisiin, kun taas yhteisyrityksissä osapuolilla on oikeus netto varoihin. Standardilla on vaikutusta konsernin tuleviin tilinpäätöksiin, koska konserni on yhdisteltyt osuutensa yhteis- yrityksen varoista, veloista, kuluista, tuotoista ja rahavirrasta rivi riviltä tilinpäätökseensä.
- IAS 28 (uudistettu 2011) *Osuudet osakkuus- ja yh- teisyrityksissä* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen

alkavilla tilikausilla). Uudistettu standardi sisältää vaatimukset sekä osakkuus- että yhteisyritysten käsittelystä pääomaosuusmenetelmällä IFRS 11:n julkaisemisen seurauksena.

• Muutos IAS 19:ään *Työsuhde-etuudet* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Kaikki vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot tulee jatkossa kirjata välittömästi muihin laajan tuloksen eriin eli ns. putkimenetelmästä luovutaan. Lisäksi rahoitusmeno määritetään nettorahas-

2. Johdon harkintaa edellyttävät arviot

Laadittaessa konsernitilinpäätöstä joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden toteumat voivat poiketa tehdyistä arvioista ja oletuksista. Konsernin johto käyttää arvioista ja oletuksista. Konsernin johto käyttää harkintaa myös tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa, ja mikäli on mahdollista valita vaihtoehtoisten kirjaustapojen välillä, myös kirjaustavan valinnassa. Näillä arvioilla ja oletuksilla, ja niiden soveltamisella, on vaikutusta tilikauden tuottoihin ja kuluihin ja sitä kautta tilikauden tulokseen, tilinpäätöspäivänä raportoituihin varoihin ja velkoihin, sekä liitetiedoissa esitettäviin ehdollisiin varoihin ja velkoihin. Mahdolliset arvioiden ja oletusten muutokset merkitään kirjanpitoon sillä kaudella, jonka aikana arviota tai oletusta korjataan, ja kaikilla tämän jälkeisillä kausilla.

Tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä tehdyt arviot pohjautuvat johdon parhaaseen näkemykseen raportointikauden päättymispäivänä. Arvioiden taustalla ovat aiemmat kokemukset sekä tulevaisuutta koskevat tilinpäätöshetkellä todennäköisimpinä pidetyt oletukset. Oletuksia on jouduttu tekemään muun muassa konsernin toiminta-alueen taloudellisen kehityksen vaikutuksesta myyntiin ja kustannustasoon. Arvioiden ja oletusten toteutumista seurataan säännöllisesti. Alla on esitetty ne erät, joihin arvioidaan liittyvän eniten epävarmuutta.

Yhtiön tietoon ei ole tullut tilinpäätöksen julkistamishetkeen mennessä informaatiota sellaisista tilikauden päättymisajankohdan arvioihin liittyvistä merkittäväistä epävarmuustekijöistä tai muutoksista keskeisiin tulevaisuutta koskeviin oletuksiin, joiden perusteella olisi olemassa merkittävä riski varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen olennaisista muutoksista seuraavan tilikauden aikana.

OMAIUUSERIEN ARVONALENTUMISET JA OMAISUUDEN ARVOSTUKSEEN LIITTYVÄT ARVIOT

Liikearvon ja muiden omaisuuserien arvonalentumistestauksen yhteydessä määritellään vastaisia rahavirtoja, jotka perustuvat tärkeimmiltä oletuksiltaan tuleviin katetasoihin, käytettävään diskonttaus korkoon ja ennusteiden ajanjaksoon, sekä ennustejakson jälkeisen ajan kasvuvauhtioletuksiin, millä on vaikutus niin sanottuun terminaaliarvoon. Negatiivinen kehitys rahavirtojen toteutumisessa tai diskonttauskoron yksittäisissä komponenteissa, kuten korkotasossa, riskipreemioissa tai rahoitusrakenteessa, voi johtaa arvonalentumistappion kirjaamiseen. Arvonalentumistestauksiin liittyvät herkkyysanalyysit on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 17.

tointiin perustuen. Myös liitetietovaatimuksia lisätään. Tällä muutoksella arvioidaan olevan merkittävä vaikutus Tikkurila-konsernin tuleviin tilinpäätöksiin, koska konserni on käyttänyt putkimenetelmää ja konsernilla on kirjaamattomia vakuutusmatemaattisia tappioita. Näiden kirjaamisen pienentää konsernin omaa pääomaa (vakuutusmatemaattiset tappiot, veroilla vähennettyinä) ja lisää konsernin kirjattavien eläkevelvoitteiden määrää konsernin taseessa.

• IFRS 12 *Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot osuudesta muissa yhteisöissä* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardi sisältää liitetietovaatimukset koskien sijoituksia tytäryhtiöihin, yhteisjärjestelyihin (yhteisyritykset, yhteistoiminnot), osakkuusyhtiysiin, erityistä tarkoitusta varten perustettuihin yksiköihin, sekä muista taseen ulkopuolelle jäävistä yhtiöistä. Tällä ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätöksen liitetietoihin.

suuserin kerrytettävissä olevan rahamäärän olevan pienemmän kuin niiden kirjanpitoarvojen.

YRITYSTEN YHTEENLIITTYMÄT

Yrityskaupoissa hankittujen yritysten nettovarallisuus arvostetaan käypään arvoon. Tikkurila-konsernin maantieteellisen toimialueen ja liiketoiminnan luonteen huomioon ottaen on mahdollista, että hankittavien yhtiöiden tai liiketoimintojen, ja niihin liittyvien omaisuus- ja velkaerien käyvät arvot eivät ole luotettavasti määritettävissä ja että arvonnäaritykseen liittyy paljon arvionvaraisia elementtejä. Mikäli kyseessä on merkittävä yrityskauppa, yrityshankintojen kautta konserniin tulleiden aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvioiduilla käyvillä arvoilla ja arvioiduilla taloudellisilla vaikutusajoilla voi olla huomattava vaikutus Tikkurilan tulokseen ja taseeseen. Yrityskauppojen yhteydessä hankittu nettovarallisuus on esitetty liitetiedossa 4 Hankitut ja myydyt liiketoiminnot.

Liiketoimintojen hankintaan liittyvien ehdollisten vastikkeiden määrää arvioitaessa Tikkurila-konsernin johto joutuu käyttämään arvioita ja oletuksia hankitun liiketoiminnan taloudellisesta kehityksestä. Mikäli hankintahetkellä käypään arvoon arvostetun ehdollisen vastikkeen määrittämisen pohjana olleet oletukset muuttuvat, kirjataan arvioiden muutokset tarkasteluhetkellä konserniin laajaan tuloslaskelmaan tulosvaiikutteisesti. Ehdollinen vastike on diskontattu nykyhetkeen käyttäen kohdeyhtiön perustuen painotettua pääoman kustannusta. Diskonttaus-korkotekijän muutoksista johtuvat erät kirjataan konsernin rahoituseriin.

Mikäli konserni suunnittelee luopuvansa joistain liiketoiminnoista tai myyvänsä joitakin omaisuuseriä, joudutaan käyttämään harkintaa sen suhteen, mihin tase-eriin omaisuuserät luokitellaan ja miten niitä arvostetaan, ottaen myös huomioon muun muassa suunniteltu luovutuksen arvioitu todennäköisyys ja toteutusajankohta. Tämän perusteella tilinpäätöshetkellä 31.12.2011 on päätetty luokitella Slovakian, Unkarin ja Tsekin tytäryhtiöt ja niiden liiketoiminnot myytävissä oleviksi IFRS 5 standardin mukaan ja arvioitu niihin liittyvien tasearvojen käypiä arvoja.

VARAUKSET

Varaus kirjataan, kun yhtiöllä on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, ja maksuveloitteen toteutuminen on todennäköistä. Varaus voidaan kirjata vain, kun varauksen määrä on luotettavasti arvioitavissa. Varausten kirjaaminen tilinpäätökseen edellyttää

johdon arviota, koska varauksiin liittyvien velvoitteiden tarkka euromäärä ei ole selvillä tilinpäätöstä laadittaessa. Mikäli johto arvioi, ettei veloitteesta synny todennäköisesti maksuvelvoitetta, esitetään tämä ehdollisena velkana konsernin tilinpäätöksessä. Tilinpäätöshetkellä 31.12.2011 varausten määrä oli 0,8 milj. euroa. Vastaava luku tilinpäätöksessä 2010 oli 0,5 milj. euroa. Varauksista on kerrottu liitetiedossa 32.

VEROT

Verotuksellisista tappioista ja muista eristä kirjattavien laskennallisten verosaamisten merkitsemistä varten johto arvioi määrän, jonka verran konserniyhtiöille todennäköisesti syntyy verotettavaa tuloa, niin että verosaamiset pystytään hyödyntä-

3. Toimintasegmentit

Tikkurilan liiketoiminta on organisoitu neljään raportoitavaan toimintasegmenttiin, joista Tikkurila käyttää nimitystä strateginen liiketoimintayksikö (SBU). Segmentit perustuvat konsernijohdon strategiaan olla johtava kuluttajille ja ammattilaisille suunnattujen maalaamiseen liittyvien ratkaisujen tarjoaja Pohjoismaissa sekä Venäjällä ja muissa valituissa Itä-Euroopan maissa sekä näiden toimintaympäristöjen erilaisuuteen ja siihen, miten konsernin toimintaa alueilla johdetaan. Segmenttien tuotot muodostuvat erilaisten maalien

mään. Konsernilla on tytäryhtiöitä useissa maissa, joissa on erityyppisiä, toisistaan poikkeavia verosäädöksiä. Tuloverojen kokonaismäärän arvioiminen koko konsernin tasolla edellyttää merkittävää harkintaa. Todellinen tuloskehitys voi poiketa arviosta, jolloin muutos vaikuttaa tulevien tilikausien veroihin. Tilinpäätöksessä 2011 laskennallisten verosaamisten määrä oli 4,9 milj. euroa ja vahvistettujen tappioiden määrä, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista, oli 5,3 milj. euroa.

ELÄKEVELVOITTEET

Konsernin etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen yhteydessä joudutaan arvioimaan taseeseen kirjattavan velan (tai saamisen) määrää siten, että laskennassa sovellettavan nykjarvolaskennan ja

myynnistä kauppiaille, teollisuuteen sekä ammatikäyttöön. Segmentit saavat tuottoja vähäisessä määrin myös maaleihin liittyvien oheispalvelujen myynnistä. Tikkurila common -erässä on esitetty konsernin hallinnon yhteiset kulut ja Treasury-toimintoon liittyvät erät.

Tikkurila-konsernissa segmenttien tuloksellisuuden arviointi sekä segmenteille kohdennettavia resursseja koskevat päätökset perustuvat segmenttien liikevoittoon. Segmenttien varojen ja velkojen arvostusperiaatteet ovat samat kuin mitä

vakuutusmatemaattisten erien määrittämiseksi joudutaan tekemään useita eri arvioita. Oletuksia ovat muun muassa järjestelyihin liittyvien varojen ja velkojen arvostamisessa käytetyt diskonttauskorot, palkkatason nousuoletukset ja odotettavissa oleva elinikä. Osa laskennassa käytettävistä arvioista perustuu ulkopuolisilta aktuaareilta saataviin tietoihin. Todelliset tulokset voivat poiketa alkuperäisistä arvioista ja oletuksista ja nämä kirjataan etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden osalta vakuutusmatemaattisina voittoina ja tappiona ns. putkimenetelmää käyttäen tulosvaikutteisesti jaksotettuna järjestelyssä mukana olevien henkilöiden keskimääräiselle jäljellä olevalle palvelusajalle.

Toimintasegmentit 2011 (Tuhatta euroa)	East**	Scandinavia*	Finland	Central Eastern Europe***	Tikkurila common	Eliminoinnit	Yhteensä
Liikevaihto	220 041	192 347	109 182	122 158	-	-	643 729
Poistot ja arvonalentumiset	6 230	6 035	3 640	5 761	-	-	21 666
Liikevoitto (-tappio)	25 343	24 237	10 804	3 166	-2 340	-	61 211
Segmenteille kohdentamattomat erät							
Rahoitustuotot							12 485
Rahoituskulut							-23 317
Osuudet osakkuusyriysten tuloksista							294
Konsernin voitto ennen veroja							50 673
Segmentin varat	125 048	163 710	78 708	88 872	41 280	-63 115	434 503
Osuudet osakkuusyriyksissä							971
Investoinnit	3 908	3 534	4 126	14 395	-	-	25 963

Toimintasegmentit 2010 (Tuhatta euroa)	East**	Scandinavia*	Finland	Central Eastern Europe***	Tikkurila common	Eliminoinnit	Yhteensä
Liikevaihto	194 549	181 762	107 176	105 160	-	-	588 647
Poistot	6 571	6 004	3 681	4 405	-	-	20 661
Liikevoitto (-tappio)	24 129	21 302	13 643	4 387	-2 704	-	60 757

Segmenteille kohdentamattomat erät							
Rahoitustuotot							8 536
Rahoituskulut							-17 211
Osuudet osakkuusyritysten tuloksista							-87
Konsernin voitto ennen veroja							51 995

Segmentin varat	117 430	161 030	82 673	70 894	68 758	-38 486	462 299
Osuudet osakkuusyrityksissä							668
Investoinnit	4 502	2 290	2 152	2 164	-	-	11 108

* Ruotsi, Norja, Tanska

** Venäjä, Kazakstan, Valko-Venäjä, Ukraina, Armenia, Azerbaidzan, Georgia, Mongolia, Moldova, Kirgistan, Tadzikistan, Turkmenistan, Uzbekistan

*** Puola, Viro, Latvia, Liettua, Kiina, Tsekin Tasavalta, Unkari, Romania, Saksa, Slovakia, Serbia, Makedonia ja vientitoiminta muihin kuin edellä lueteltuihin maihin

KONSERNIN HENKILÖKUNTA SEGMENTEITTÄIN KESKIMÄÄRIN KAUDEN AIKANA

	2011	2010
East	1 577	1 674
Scandinavia	473	473
Finland	746	766
Central Eastern Europe	845	755
Tikkurila common	35	35
Yhteensä	3 676	3 703

LIKEVAIHTO MAITTAIN, KOHDEMAAN MUKAAN

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Venäjä	192 991	172 785
Ruotsi	155 528	147 071
Suomi	109 182	107 176
Puola	60 994	58 686
Muut maat	125 034	102 929
Yhteensä	643 729	588 647

PITKÄAIKAISET VARAT, SIJAINTIMAAN MUKAAN *)

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Venäjä	56 851	59 629
Ruotsi	87 714	91 344
Suomi	29 789	32 022
Puola	10 582	11 716
Muut maat	27 457	19 623
Yhteensä	212 393	214 334

*) Pitkäaikaiset varat koostuvat aineettomista ja aineellisista hyödykkeistä sekä sijoituksista osakkuusyrityksiin.

4. Hankitut ja myydyt liiketoiminnot

HANKINNAT 2011

ZORKA COLOR -MAALIYHTIÖN

LIIKETOIMINNAN HANKINTA

Tikkurila sai heinäkuun alussa päätökseen serbialaisen Zorka Color - maaliyhtiön liiketoiminnan hankinnan. Zorka Color toimii Serbiassa, jossa se on Tikkurilan johdon arvion mukaan kolmen suurimman yrityksen joukossa kauppa- ja rakennusmaaleissa. Tämän lisäksi yhtiö toimii Bosniassa ja Hertsegovinassa, Montenegrossa, Kroatiaassa, Kosovossa ja Makedoniassa. Tämä hankinta vahvistaa Tikkurilan asemaa Keskeisessä Itä-Euroopassa ja erityisesti Balkanin alueella. Liiketoiminta yhdistettiin heinäkuun ensimmäisestä päivästä lähtien SBU Central Eastern Europe -segmenttiin.

Kauppa sovittiin huhtikuussa 2011 ja saatiin päätökseen 1. heinäkuuta 2011, jolloin ostettu liiketoiminta siirtyi Tikkurilan omistukseen. Hankintapäivämäärä on siten 1.7.2011

Hankintahetkellä käteisvaroina luovutettu vastike oli noin 11, 9 miljoonaa euroa, mikä vastaa kaupantekohetken rahavirtavaikutusta Tikkurila-konserniin, koska ostajalle ei siirtynyt hankitun liiketoiminnan käteisvaroja. Osapuolet ovat sopineet lisäksi ehdollisesta vastikkeesta, joka määräytyy hankitun liiketoiminnan tulevan talouden kehityksen perusteella. Ehdollisen vastikkeen toteutuminen on sidottu hankitun liiketoiminnan oman pääoman arvon kehittymiseen, mikä lasketaan käyttökatteen ja nettovelkaantuneisuuden perusteella, 31. joulukuuta 2014 saakka. Mikäli oman pääoman arvo kasvaa, maksetaan

tästä tietty osa lisävastikkeena kahdessa vaiheessa: ensimmäinen erä maksetaan vuoden 2012 tilinpäätöksen perusteella ja toinen vuoden 2014 tilinpäätöksen valmistumisen jälkeen. Hankintamenolaskelmassa ehdollisen kauppahinnan määrä perustuu Tikkurilan johdon arvion mukaisesti vaihtoehtoisin tulevaisuuden skenaarioihin ja niistä laskettuun todennäköisyyksillä painotettuun keskiarvoon. Nimelliset arvioidut lisäkauppahintaerät on diskontattu nykyarvoon käyttämällä kohdeyhtiön perusteella laskettua painotettua pääoman kustannusta, jonka arvo on ollut hankintahetkellä 16,4 %.

Hankintamenolaskelma Zorka Color liiketoiminnan hankinnasta on esitetty seuraavassa taulukossa.

LUOVUTETTAVA KOKONAI SVASTIKE

(Tuhatta euroa)	
Hankinta-ajankohtana maksettu vastike, heinäkuu 2011	11 930
Ehdollinen vastike, hankinta-ajankohdan käypä arvo *	2 148
Vastike yhteensä	14 078

* arvioidun ehdollisen vastikkeen diskonttaamaton arvo on 3 288 tuhatta euroa

HANKITUISTA VAROISTA JA VASTATTAVIKSI OTETUISTA VELOISTA KIRJATUT MÄÄRÄT

(Tuhatta euroa)	Yhdistämisessä käytetyt käyvät arvot
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	3 081
Aineettomat oikeudet	
Tavaramerkit	3 975
Asiakassuhteet	2 279
Vaihto-omaisuus	3 459
Myyntisaamiset ja muut saamiset	4 787
Laskennalliset verosaamiset	586
Varat yhteensä	18 167
Laskennalliset verovelat	646
Ostovelat ja muut velat	5 083
Velat yhteensä	5 729
Yksilöitävissä oleva nettovarallisuus yhteensä	12 439
Liikearvo	1 639
Yhteensä	14 078
Hankintaan liittyvät menot	362

Hankintaan liittyvistä menoista kirjattiin vuoden 2010 tilinpäätökseen tulosvaikutteisesti 167 tuhatta euroa. Nämä menot on esitetty konsernin laajassa tuloslaskelmassa rivillä liiketoiminnan muut kulut. Tilikaudella 2011 hankintaan liittyviä menoja on kirjattu tulosvaikutteisesti liiketoiminnan muihin kuluihin 195 tuhatta euroa.

Myynti- ja muiden saamisten käypä arvo on 4 787 tuhatta euroa, ja niiden bruttomääräinen sopimusperusteinen nimellisarvo on 5 406 tuhat-

ta euroa. Yhteensä 619 tuhannen euron nimellisarvoiset saatavat arvioidaan olevan sellaisia, ettei niitä ole mahdollista periä takaisin.

Hankinnasta on kirjattu liikearvoa, mikä perustuu Zorka Colorista kaupan myötä Tikkurila-konserniin siirtyvän henkilöstön tietotaitoon, integraatio- ja synergiahyötyihin, joita kaupasta arvioidaan syntyvän tulevan kasvun mahdollistajana, ristiinmyyntimahdollisuuksien kautta sekä tehokkuushyötyinä hankintatoimessa, logistiikas-

sa ja tuotannossa. Liikearvon ei odoteta olevan vähennyskelpoista verotuksessa.

Mikäli Zorka Colorin liiketoiminnan hankinta olisi tapahtunut tilikauden 2011 alussa, heinäkuun alun sijaan, Tikkurilan johdon arvion mukaan sillä olisi ollut seuraava vaikutus Tikkurila-konsernin laajaan tuloslaskelmaan:

- Liikevaihto olisi kasvanut 7,9 miljoonalla eurolla
- Nettotulos olisi laskenut 1,3 miljoonalla eurolla

Tilikauden laajaan konsernituloslaskelmaan yhdistetty liikevaihto hankinta-ajankohdasta alkaen on 8,1 miljoonaa euroa ja tappio 1,7 miljoonaa euroa.

Ehdollisen vastikkeen hankintahetken käypä arvo on 2 148 tuhatta euroa, diskontattuna 16,4 % diskonttauskorolla. 31.12.2011 ehdollisen vastikkeen määrä kasvoi 2 382 tuhanteen euroon. Ehdollisen vastikkeen käyvän arvon määrittämiseksi käytetty diskonttauskorko tilinpäätöshetkellä oli 15,3 %. Ehdollisen vastikkeen arviot eivät ole muuttuneet hankintahetken ja tilinpäätöshetken välillä.

MYYNIT 2011

Tilikaudella myytiin 25 miljoonan Ruotsin kruunun (noin 2,8 miljoonan euron) kauppahintaan kokonaan omistetun Färgglädje Måleributiken i Alvik AB:n osakkeet sekä Alcro-Beckers AB:n Uppsalassa

Ruotsissa sijaitsevan myymälän liiketoiminta. Ostajina kaupassa toimivat Tikkurila SBU Scandinavia-liiketoimintayksikön aikaisempi vetäjä Niklas Frisk sekä muut yksityishenkilöt. Kauppa saatiin päätökseen 30.12.2011. Kaupantekohetkellä kokonaiskauppahinnasta saatiin rahana 60 prosenttia.

Myytävien liiketoimintojen yhteenlaskettu liikevaihto tilikaudella 2011 oli noin 7,1 miljoonaa euroa ja henkilöstön määrä 36.

Näiden kahden vähittäismyymälän myynti noudattaa konsernin uutta täsmennettyä strategiaa jakeluverkostojen ja -ratkaisujen kehittämisestä. Vähittäismyymälät jatkavat konsernin tuotteiden myymistä.

Tilikaudella myytiin 1 760 tuhannen euron kauppahintaan kokonaan omistettu venäläinen tytäryhtiö, OOO Tikkurila Powder Coatings, Teknos Group Oy:lle. Sopimus yhtiön myynnistä alle-

kirjoitettiin joulukuussa 2010 ja kauppa saatettiin päätökseen 26.1.2011. OOO Tikkurila Powder Coatings -yhtiön liikevaihto oli vuonna 2010 2,4 miljoonaa euroa ja se työllisti vuoden 2010 lopussa noin 50 henkilöä. Kaupan jälkeen Tikkurilalla ei ole enää lainkaan jauhemaalihin liittyvää toimintaa.

OOO Tikkurila Powder Coatings -yhtiön varat ja velat oli tilinpäätöksessä 2010 luokiteltu myytävänä oleviin omaisuuseriin. Yhtiön myynnistä saatu myyntivoitto on esitetty liiketoiminnan muissa tuotoissa.

HANKINNAT JA MYYNIT 2010

Tikkurilalla ei ollut liiketoimintojen yhdistämisiä eikä liiketoimintojen myyntejä vuonna 2010.

5. Hankittujen ja myytyjen liiketoimintojen rahavirtavaikutus

LIIKETOIMINTOJEN JA TYTÄRYHTIÖIDEN HANKINTA JA MYyntI (Tuhatta euroa)	2011	2010
Liiketoimintojen hankinta		
Luovutettava kokonaisvastike	14 078	-
Ehdollinen vastike, käypä arvo hankintahetkellä	-2 148	-
Ostettujen liiketoimintojen hankintahetken rahavarat	-	-
Hankinnoista johtuvat rahavirrat hankittujen liiketoimintojen rahavaroilla vähennettynä	11 930	-
Luovutustulot tytäryhtiöiden ja liiketoimintojen myynneistä		
Luovutustulot	4 541	-
Saamisena oleva osuus myyntihinnasta, 31.12.2011	-1 122	-
Myytyjen yhtiöiden / liiketoimintojen rahavarat	-548	-
Rahavirtavaikutus	2 871	-
Myytyjen tytäryhtiöiden ja liiketoimintojen varat ja velat		
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja aineettomat hyödykkeet	3 203	-
Liikearvo	1 129	-
Korolliset saamiset	61	-
Vaihto-omaisuus	698	-
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	618	-
Rahavarat	548	-
Varat yhteensä	6 258	-
Laskennalliset verovelat	675	-
Korolliset velat	110	-
Ostovelat ja muut korottomat velat	1 065	-
Velat yhteensä	1 850	-
Myytyjen tytäryhtiöiden / liiketoimintojen nettovarot yhteensä	4 408	-
Myyntivoitto / -tappio	133	-
Yhteensä	4 541	-

6. Myytävänä olevat omaisuuserät

Vuonna 2011 Tikkurila-konsernin myytävänä olevat omaisuuserät käsittivät kolmen myyntiyhtiön, unkarilaisen Tikkurila Kft:n, slovakialaisen Tikkurila Slovakia s.r.o:n ja tsekkiläisen Tikkurila s.r.o:n omaisuuserät. Yhtiöiden liikevaihto yhteensä vuonna 2011 oli 11,9 miljoonaa euroa ja ne työllistivät noin 60 henkilöä.

Tikkurila allekirjoitti aiesopimuksen marraskuussa 2011 kolmen myyntiyhtiönsä koko osakekannan myymisestä Unkarissa, Slovakiassa ja Tsekissä. Tarkoituksena on myydä yhtiöt Tikkurilan paikallisen johdon perustamalle tsekkiläiselle yhtiölle. Uusi yhtiö jatkaa Tikkurilan tuotteiden jälleenmyyntiä kaikissa kolmessa maassa. Kaupan

arvioidaan toteutuvan vuoden 2012 ensimmäisen neljänneksen aikana.

Myytävänä olevat omaisuuserät on arvostettu joko kirjanpitoarvoon tai sitä alempaan myynnistä aiheutuvilla menoilla vähennettyyn käypään arvoon.

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Myytävänä olevat varat		
Aineettomat hyödykkeet	236	945
Liikearvo	-	342
Aineelliset hyödykkeet	587	460
Laskennalliset verosaamiset	99	-
Vaihto-omaisuus	1 119	265
Korolliset saamiset	2	-
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	2 515	258
Rahavarat	336	167
Yhteensä	4 894	2 437
Myytävänä oleviin varoihin liittyvät velat		
Laskennalliset verovelat	68	238
Lyhytaikaiset korolliset velat	-	110
Lyhytaikaiset korottomat velat	550	379
Yhteensä	618	727

Vuonna 2010 Tikkurila-konsernin myytävänä olevat omaisuuserät käsittivät venäläisen OOO Tikkurila Powder Coatings teollisuusmaaliyhtiön omaisuuserät. Yhtiön liikevaihto vuonna 2010 oli noin 2,4 miljoonaa euroa, ja se työllisti noin 50 henkilöä.

Tikkurila Oy:n ruotsalainen tytäryhtiö Dickursby Holding AB allekirjoitti joulukuussa 2010 sopimuksen OOO Tikkurila Powder Coatingsin koko osakekannan myymisestä Teknos Group Oy:lle. Kauppa saatiin päätökseen 26.1.2011.

7. Liiketoiminnan muut tuotot

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Pitkäaikaisten varojen myyntivoitot	187	87
Myytävissä olevien rahoitusvarojen myyntivoitot	12	42
Vakuutuskorvaukset	66	1 522
Vuokratuotot	975	1 148
Muut liiketoiminnan tuotot	553	226
Yhteensä	1 793	3 025

Pitkäaikaisten varojen myyntivoitot 2011 ja 2010 koostuvat pääosin koneiden ja kaluston myynneistä.

Vuokratuotot koostuvat pääosin tilavuokrista sekä asiakkaille vuokratuista sävytyskoneista.

Vakuutuskorvaus vuonna 2010 koostuu pääosin OOO Tikkurilan palaneesta varastosta.

8. Työsuhde-etuudet

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Hallitusten ja toimitusjohtajien palkat	-4 041	-2 680
Muut palkat	-84 758	-85 426
Maksupohjaiset eläkekulut	-13 764	-12 945
Etuuspohjaiset eläkekulut	-1 526	-1 091
Muut henkilöstösivukulut	-12 083	-10 967
Yhteensä	-116 172	-113 108

Tikkurila Oyj:n hallituksen ja toimitusjohtajan työsuhde-etuudet on esitetty liitetiedossa 38 Lähipiiri. Etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä koskevat tiedot on esitetty liitetiedossa 31 Eläkevelvoitteet.

Henkilökunta keskimäärin	2011	2010
Henkilökunta Suomessa keskimäärin	780	800
Henkilökunta Suomen ulkopuolella keskimäärin	2 896	2 903
Yhteensä	3 676	3 703
Henkilökunta kauden lopussa	3 551	3 468

Omistussuuden mukaan suhteellisesti yhdistellyn yhteisyrityksen koko henkilömäärä oli keskimäärin kaudella 6 (6). Konsernin henkilökunta keskimäärin kaudella on esitetty segmentteittäin liitetiedossa 3 Toimintasegmentit.

9. Poistot ja arvonalentumiset

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Poistot		
Aineettomat hyödykkeet	-5 328	-5 195
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	-3 987	-4 255
Koneet ja kalusto	-10 185	-10 045
Muut aineelliset hyödykkeet	-1 216	-1 166
Yhteensä	-20 716	-20 661
Arvonalentumiset		
Aineettomat hyödykkeet		
Liikearvo	-386	-
Muut aineettomat hyödykkeet	-564	-
Yhteensä	-950	-
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-21 666	-20 661

Aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä ei ole kirjattu arvonalentumisia vuosina 2011 eikä 2010. Aineettomista hyödykkeistä on kirjattu vuonna 2011 arvonalentuminen, kun omaisuuseriä on siirretty myytävänä oleviin omaisuuseriin. Näiden omaisuuserien osalta kirjanpitoarvoa on pienennetty vastaamaan niiden arvioitua myynnistä aiheutuvilla menoilla vähennettyä käypää arvoa. Aineettomista hyödykkeistä ei ole kirjattu arvonalentumisia vuonna 2010.

10. Liiketoiminnan muut kulut

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Vuokrat	-12 908	-12 483
Muut vapaaehtoiset henkilöstökulut	-3 927	-3 736
Myynnin ja markkinoinnin kulut	-27 991	-27 613
Korjaus- ja ylläpitokulut	-7 403	-6 139
IT- ja tietoliikennekulut	-3 850	-3 269
Myydyn tavaran rahti	-18 088	-15 349
Asiantuntijapalkkiot	-3 624	-4 040
Matka- ja kuljetuskulut	-9 975	-8 752
Energia, lämmitys ja vesi	-6 014	-5 235
Vakuutukset pl. henkilövakuutukset	-1 149	-1 168
Toimistokulut	-1 485	-1 696
Edustuskulut ja jäsenmaksut	-2 384	-2 283
Ulkopuoliset palvelut	-10 736	-8 285
Viranomaisten palkkiot ja maksut sekä ympäristövero	-2 089	-2 076
Luottotappiot	-828	-1 902
Muut kulut	-5 239	-3 940
Yhteensä	-117 690	-107 966
Tilintarkastajan palkkiot:		
KPMG	-402	-417
Muut	-68	-110
Veroneuvonta, KPMG	-41	-61
Veroneuvonta, muut tilintarkastusyhteisöt	-43	-17
Muut palvelut, KPMG	-208	-313
Muut palvelut, muut tilintarkastusyhteisöt	-116	-156
Yhteensä	-878	-1 074

KERTALUONTEISET ERÄT TILINPÄÄTÖKSESSÄ

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Kulut		
Palkat ja palkkiot	-331	-
Muut henkilöstösivukulut	-21	-
Maksupohjaiset ja etuuspohjaiset eläkekulut	-64	-
Ulkopuoliset palvelut	-130	-
Muut	-5	-424
Arvonalentumiset:		
Aineettomat oikeudet	-564	-
Liikearvo	-386	-
Yhteensä	-1 501	-424
Tuotot		
Liiketoiminnan muut tuotot	-	1 467
Yhteensä	-	1 467
Kertaluonteiset erät yhteensä	-1 501	1 043

Vuoden 2011 kertaluonteiset erät liittyvät konsernissa käynnissä olevaan rakennemuutokseen. Vertailuvuoden kertaluonteiset erät liittyvät Venäjältä saatuun vakuutuskorvaukseen sekä kilpailuviranomaisten määräämään sakkoon Puolassa.

11. Tutkimus- ja kehittämismenot

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Tutkimus- ja kehittämismenojen yhteismäärä	-9 926	-10 155

Suurin osa tutkimus- ja kehittämismenoista muodostuu henkilökunnan palkoista ja sosiaalikulusta.

12. Rahoitustuotot ja -kulut

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Rahoitustuotot		
Osinkotuotot myytävissä olevista rahoitusvaroista	120	62
Korkotuotot lainoista ja muista saamisista	444	527
Korkotuotot käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjatuista rahoitusvaroista	388	801
Muut korkotuotot	7	-
Valuuttakurssivoitot		
Valuuttakurssivoitot käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjatuista rahoitusvaroista	8 190	4 563
Valuuttakurssivoitot lainoista ja muista saamisista	2 179	1 747
Valuuttakurssivoitot jaksotettuun hankintamenoarvostetuista rahoitusveloista	897	832
Muut rahoitustuotot	-	4
Voitto monetaarisesta nettopositiosta	260	-
Yhteensä	12 485	8 536
Rahoituskulut		
Korkokulut jaksotettuun hankintamenoarvostetuista rahoitusveloista	-6 118	-7 167
Korkokulut käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjatuista rahoitusveloista	-2 566	-1 341
Muut korkokulut	-99	-
Valuuttakurssitappiot		
Valuuttakurssitappiot käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjatuista rahoitusveloista	-5 565	-5 133
Valuuttakurssitappiot lainoista ja muista saamisista	-3 338	-2 145
Valuuttakurssitappiot jaksotettuun hankintamenoarvostetuista rahoitusveloista	-3 352	-371
Muut rahoituskulut	-2 279	-1 054
Yhteensä	-23 317	-17 211
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-10 832	-8 675

Korkotuottoihin vuonna 2010 sisältyy Kemira Oyj:ltä saatuja korkotuottoja 0,1 milj. euroa. Vuonna 2010 korkokulut Kemira Oyj:lle sekä Kemira International Finance BV:lle olivat yhteensä 1,4 milj. euroa.

Kemira-konserniin kuuluneet yhtiöt kuuluivat vuonna 2010 Tikkurila-konsernin lähipiiriin 26.3.2010 asti. Muut vuoden 2010 lähipiiritapahtumat Kemira-konsernin yhtiöiden kanssa on esitetty liitetiedossa 38.

	2011	2010
Nettorahoituskulut liikevaihdosta, %	1,7	1,5
Nettokorot liikevaihdosta, %	1,2	1,2

Valuuttakurssierot rahoituserissä (Tuhatta euroa)	2011	2010
Realisoituneet	463	195
Realisoitumattomat	-1 452	-702
Yhteensä	-989	-507

Valuuttakurssierot liikevoitossa (Tuhatta euroa)	2011	2010
Liikevaihto	94	-345
Materiaalit ja palvelut	-2 585	714
Yhteensä	-2 491	369

13. Tuloverot

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verot	-16 696	-15 360
Edellisten kausien verot	135	-464
Laskennalliset verot	1 375	353
Yhteensä	-15 186	-15 471

Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut verot		
Laskennalliset verot		
Myytävissä olevien varojen käyvän arvon muutokset	-56	-475
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verot		
Nettosijoitus ulkomaiseen yksikköön	110	-32
Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut verot yhteensä	54	-507

Voimassa olevan verokannan mukaan laskettujen verojen täsmäytys laajassa tuloslaskelmassa kirjattuihin veroihin:

Vero laskettuna kussakin maassa syntyneisiin voittoihin sovellettavaa verokantaa käyttäen	-12 817	-12 370
Verovapaat tuotot	84	193
Vähennyskelvottomat menot	-998	-1 441
Verokantojen muutosten vaikutus	121	-11
Aiemmin kirjaamattomien verotuksellisten tappioiden käyttö	54	52
Tilikauden verotappiot, joista laskennallista verosaamista ei ole kirjattu	-1 458	-400
Verot aikaisemmilta kausilta	135	-464
Laskennallisten verosaamisten muutos liittyen aikaisempiin vuosiin	24	-389
Liikearvon arvonalentuminen	-73	-
Verohuojennukset	168	-
Osakkuusyrityksen tuloksen vaikutus	77	-23
Hyvityskelvottomat ulkomaiset lähdeverot	-420	-
Muut erät	-83	-618
Laajassa tuloslaskelmassa kirjatut verot yhteensä	-15 186	-15 471

Ukrainan verokanta laski vuoden 2011 aikana 25 %:sta 23 %:iin. Suomen yhteisöverokannan muutos hyväksyttiin joulukuussa 2011. Verokanta laski vuoden 2012 alusta 26 %:sta 24,5 %:iin.

Tilinpäätöksessä on Suomen laskennallisten verojen osalta käytetty tosiasialisesti voimaanpantua, vuodelle 2012 vahvistettua verokantaa. Vuonna 2010 Unkarin verokanta laski 19 %:sta 10 %:iin.

Vertailukauden laskennallisten verosaamisten muutos liittyen aikaisempiin vuosiin sisältää verotappioista kirjattujen laskennallisten verosaamisten purkua.

14. Osakekohtainen tulos

Laimentamaton osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden voitto tilikauden aikana ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla.

	2011	2010
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto (tuhatta euroa)	35 487	36 524
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana (1000)	44 108	44 108 ^{*)}
Laimentamaton osakekohtainen tulos (euroa/osake)	0,80	0,83

^{*)} Vertailukelpoisuuden vuoksi osakekohtainen tulos on laskettu 17.2.2010 rekisteröidyn maksuttoman osakeannin jälkeisen osakkeiden lukumäärän mukaan (44 108 252).

Tikkurila Oyj:llä on yksi osakelaji, jolla ei ole nimellisarvoa. Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa oli 44 108 252 kappaletta (44 108 252). Laimentavia vaikutuksia ei ollut kumpunkaan tilikautena.

15. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

(Tuhatta euroa)	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet*	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2011 yhteensä
Hankintameno 1.1.2011	8 154	119 277	174 241	8 229	4 204	314 105
Liiketoimintojen hankinta	-	-	3 222	-	51	3 273
Muut lisäykset	-	460	7 769	480	4 713	13 422
Liiketoimintojen ja tytäryhtiöiden myynti	-	-	-318	-3	-	-321
Muut vähennykset	-	-114	-3 605	-105	-7	-3 831
Siirto myytävänä oleviin varoihin	-	-195	-1 162	-222	-3	-1 582
Muut muutokset	-	-	-304	-	-	-304
Uudelleenryhmittelyt	-	336	773	290	-1 718	-319
Kurssierot	28	-1 547	-2 876	-174	-179	-4 748
Hankintameno 31.12.2011	8 182	118 217	177 740	8 495	7 061	319 695
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2011	-	-68 413	-127 018	-3 939	-	-199 370
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	112	3 211	94	-	3 417
Kauden poistot	-	-3 987	-10 185	-1 216	-	-15 388
Liiketoimintojen ja tytäryhtiöiden myynti	-	-	176	-	-	176
Siirto myytävänä oleviin varoihin	-	37	793	165	-	995
Muut muutokset	-	-	327	23	-	350
Kurssierot	-	749	1 854	91	-	2 694
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2011	-	-71 502	-130 842	-4 781	-	-207 125
Kirjanpitoarvo 1.1.2011	8 154	50 864	47 223	4 290	4 204	114 736
Kirjanpitoarvo 31.12.2011	8 182	46 715	46 898	3 714	7 061	112 570

(Tuhatta euroa)	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet*	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2010 yhteensä
Hankintameno 1.1.2010	7 578	115 193	164 293	6 549	3 753	297 366
Muut lisäykset	-	857	7 073	1 099	867	9 896
Muut vähennykset	-	-28	-2 707	-84	-20	-2 839
Siirto myytävänä oleviin varoihin	-	-451	-234	-	-	-685
Uudelleenryhmittelyt	252	92	90	425	-608	251
Kurssierot	324	3 614	5 726	240	212	10 116
Hankintameno 31.12.2010	8 154	119 277	174 241	8 229	4 204	314 105
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2010	-	-63 381	-116 400	-2 728	-	-182 509
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	24	2 383	53	-	2 460
Kauden poistot	-	-4 255	-10 045	-1 166	-	-15 466
Siirto myytävänä oleviin varoihin	-	104	121	-	-	225
Muut muutokset	-	32	25	-56	-	1
Kurssierot	-	-937	-3 102	-42	-	-4 081
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2010	-	-68 413	-127 018	-3 939	-	-199 370
Kirjanpitoarvo 1.1.2010	7 578	51 812	47 893	3 821	3 753	114 857
Kirjanpitoarvo 31.12.2010	8 154	50 864	47 223	4 290	4 204	114 736

* Muut aineelliset hyödykkeet sisältävät mm. väestönsuojia ja maa-alueiden kestopäällysteitä.

Käyttöomaisuushyödykkeiden hankintaa koskevat hankintasuoraukset on esitetty liitteessä 37 Ehdolliset varat ja velat sekä hankintasuoraukset.

RAHOITUSLEASINGSOPIMUKSET

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältyy rahoitusleasingsopimuksilla hankittua omaisuutta seuraavasti:

(Tuhatta euroa)	Koneet ja kalusto	Moottoriajoneuvot	Yhteensä
31.12.2011			
Hankintameno	1 200	611	1 811
Kertyneet poistot	145	550	695
Kirjanpitoarvo	1 055	61	1 116

31.12.2010			
Hankintameno	412	1 078	1 490
Kertyneet poistot	200	862	1 062
Kirjanpitoarvo	212	216	428

16. Aineettomat hyödykkeet

(Tuhatta euroa)	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Kehittämismenot	Ennakkomaksut	2011 yhteensä
Hankintameno 1.1.2011	68 386	60 054	-	1 165	129 605
Liiketoimintojen hankinta	1 605	6 182	-	-	7 787
Muut lisäykset	-	431	-	1 029	1 460
Liiketoimintojen ja tytäryhtiöiden myynti	-787	-2 312	-	-	-3 099
Muut vähennykset	-	-293	-	-	-293
Siirto myytävänä oleviin varoihin	-	-2 027	-	-	-2 027
Uudelleenryhmittelyt	-	594	-	-257	337
Kurssierot	-122	-383	-	-20	-524
Hankintameno 31.12.2011	69 082	62 246	-	1 918	133 246
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2011	-	-30 674	-	-	-30 674
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	103	-	-	103
Kauden poistot	-	-5 328	-	-	-5 328
Arvonalentuminen	-386	-564	-	-	-950
Liiketoimintojen ja tytäryhtiöiden myynti	-	659	-	-	659
Siirto myytävänä oleviin varoihin	-	1 791	-	-	1 791
Kurssierot	-	4	-	-	4
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2011	-386	-34 009	-	-	-34 395
Kirjanpitoarvo 1.1.2011	68 386	29 379	-	1 165	98 930
Kirjanpitoarvo 31.12.2011	68 696	28 237	-	1 918	98 850

(Tuhatta euroa)	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Kehittämismenot	Ennakkomaksut	2010 yhteensä
Hankintameno 1.1.2010	68 261	58 469	-	1 170	127 900
Muut lisäykset	-	1 435	-	-53	1 382
Muut vähennykset	-	-637	-	-	-637
Siirto myytävänä oleviin varoihin	-342	-1 332	-	-	-1 674
Kurssierot	467	2 119	-	48	2 634
Hankintameno 31.12.2010	68 386	60 054	-	1 165	129 605

(Tuhatta euroa)	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Kehittämismenot	Ennakkomaksut	2010 yhteensä
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2010	-	-25 926	-	-	-25 926
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	513	-	-	513
Kauden poistot	-	-5 195	-	-	-5 195
Siirto myytävänä oleviin varoihin	-	387	-	-	387
Kurssierot	-	-453	-	-	-453
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2010	-	-30 674	-	-	-30 674
Kirjanpitoarvo 1.1.2010	68 261	32 543	-	1 170	101 974
Kirjanpitoarvo 31.12.2010	68 386	29 379	-	1 165	98 930

Konsernin osakkuusyrittysjoihtuksiin ei sisällynyt liikearvoa tilikausilla 2011 tai 2010. Konsernilla ei ole ollut päättäneellä tai sitä aiemmilla tilikausilla sellaisia aineettomia hyödykkeitä, joilla olisi rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika.

Muut aineettomat hyödykkeet sisältävät liikearvojen yhdistämisen kautta taseeseen kirjattuja tavaramerkkejä ja tuotenimiä 19,4 milj. euroa (19,1 milj. euroa) sekä markkinointikanavia ja asiakassuhteita 2,4 milj. euroa (3,3 milj. euroa).

Lisäksi muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyy toiminnanohjausjärjestelmän M3 poistamatonta hankintamenoa 2,1 milj.euroa (3,2 milj.euroa).

17. Arvonalentumistestit

Liikearvon arvonalentumistestaus suoritetaan vähintään vuosittain ja aina silloin, kun todetaan viitteitä liikearvon tai jonkun muun omaisuuserän arvonalentumisesta. Arvonalentumistestauksessa yhtiön liikearvoa sisältävien rahavirtaa tuottavien yksiköiden kirjanpitoarvoa verrataan niiden tulevaisuudessa kerrytettävissä olevaan rahamäärään. Arvonalentumistappio kirjataan, mikäli liikearvoa sisältävien tase-erien kirjanpitoarvo on korkeampi

kuin niiden kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä määritellään käyttöarvoon perustuen diskonttaamalla arvioituiden vastaiset Diskontted Cash Flow –menetelmällä (DCF-menetelmä).

Tikkurilalla on neljä rahavirtaa tuottavaa yksikköä, jotka vastaavat yhtiön toimintasegmenttejä (ks. liitetieto 3). Toimintasegmenttejä Tikkurilassa kutsutaan myös strategiseksi liiketoimintayksiköiksi

Rahavirtaa tuottavat yksiköt: (Tuhatta euroa)	2011		2010	
	Kirjanpitoarvo	,josta liikearvoa	Kirjanpitoarvo	,josta liikearvoa
Finland	37 679	-	33 120	-
Scandinavia	107 440	60 937	107 406	61 719
East	102 582	6 088	94 315	6 217
Central Eastern Europe	58 585	1 671	47 688	450

Tikkurilan johtoryhmä ja hallitus käyvät vuosittain kesän loppupuolella strategiatyön yhteydessä läpi tavoitteet seuraavalle kolmelle vuodelle. Tässä työssä otetaan huomioon ulkopuolisista informaatiolähteistä saatava tieto maantieteellisillä alueilla tapahtuneesta kehityksestä sekä odotettavissa olevat muutokset alueiden taloudessa, maalien kysynnässä, asiakaskunnassa sekä kilpailijoissa. Nämä tavoitteet hyväksytään sen jälkeen Tikkurilan hallituksessa. Strategiatyön ja hallituksen hyväksynnän tuloksena syntyvät kolmen vuoden rahavirtaennusteet toimintasegmenteille, joita käytetään arvonalentumistestauksessa. Rahavirtaennusteissa ei ole huomioitu laajennusinvestointeja. Terminaaliarvo on laskettu siten, että johdon hyväksynnän ennustejakson viimeinen vuosi on ekstrapoloitu nolllakasvulla ja diskontattu nykyhetkeen.

Käytetty diskonttauskorko on rahavirtaa tuottavasta yksiköstä riippuen 7,5 % - 17,9 % vuonna 2011. Diskonttauskorko on määritetty keskimääräisen painotetun pääomakustannuksen (WACC, weighted average cost of capital) avulla, joka kuvaa oman ja vieraan pääoman kokonaiskustannusta ottaen huomioon omaisuuseriin liittyvät erityiset riskit.

Diskonttauskorko ja rahavirrat on määritelty ennen veroja.

ARVONALENTUMISTESTIEN KESKEISET OLETUKSET JA HERKKYYSANALYYSIT

Arvonalentumistestauksissa käytettävät rahavirtaennusteet heijastavat johdon näkemystä myynnin ja kustannusten kehityksestä kolmivuotisen ennustejakson aikana. Arvonalentumistesteissä käytetyt keskeiset oletukset rahavirtojen osalta ovat siis kasvun ja kannattavuuden kehitys eli liikevaihdon sekä EBITDA:n (liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia) muutos. Diskonttauskoron osalta keskeiset muuttujat ovat riskitön korko, pääomarakenne sekä Beta -muuttuja.

Vuoden 2011 testauksessa liikevaihdon kasvun on oletettu tasaantuvan edelleen vuosien 2012 - 2014 aikana segmenttien Finland ja CEE alueilla verrattuna edellisenä vuonna tehtyyn kolmivuotiseen ennustejaksoon, kun taas segmenttien East ja Scandinavia alueilla liikevaihdon kasvun on oletettu nopeutuvan edellisestä ennustejaksosta. Suurinta kasvua on oletettu East -liiketoiminta-alueelle. Raaka-ainehintojen on oletettu nousevan edelleen aiempien vuosien tasolla. Uuden strategian mukaisesti konsernin toimintojen

(SBU). Liikearvoa on kohdistettu niistä seuraaville rahavirtaa tuottaville yksiköille: Scandinavia, East ja Central Eastern Europe.

Testattavien rahavirtaa tuottavien yksiköiden kirjanpitoarvot ja niihin sisältyvät liikearvot ovat seuraavat:

virtaviivaistamisen, päällekkäisyyksien poistamisen ja harmonisoinnin sekä huolellisen kustannusten hallinnan arvioidaan voivan ylläpitää konsernin kilpailukykyä ja parantaa kannattavuutta.

Vuoden 2010 testauksessa liikevaihdon kasvun on oletettu tasaantuvan vuosien 2011 - 2013 aikana verrattuna aiemmin toteutuneeseen kehitykseen. Suurinta kasvua on oletettu CEE -liiketoiminta-alueelle. Raaka-aineiden hintojen on oletettu nousevan edelleen aiempien vuosien tasolla. Kuitenkin raaka-aineiden hintojen kehityksen vaihteluiden ennakoidaan olevan voimakkaampia kuin historiassa. Kiinteiden kulujen karsimiseen tähtävien toimenpiteiden on oletettu parantavan kannattavuutta edellisistä vuosista.

Diskonttauskoron keskeisten muuttujien arvot on määritelty kullekin testausajankohdalle ja testattaville yksiköille erikseen, heijastaen testaushetken markkinainformaatiota. Diskonttauskorot ovat muuttuneet johtuen WACC:in määrittämisessä käytettyjen keskeisten olettamien (riskitön korko, pääomarakenne ja Beta-muuttuja) muutoksista. Koron nousu East -liiketoiminta-alueella vuodesta 2010 vuoteen 2011 on pääosin johtunut riskittömän korkotason noususta sekä vieraan pääoman kustannusten kasvusta. Koron lasku

Scandinavia -liiketoiminta-alueella johtuu pääasiassa riskittömän korkotason laskusta. Pääomarakenteena on käytetty samalla toimialalla toimivien yhtiöiden ja toimialan keskimääräistä markkinaehtoista oman ja vieraan pääoman suhdetta.

Alla olevassa taulukossa on esitetty tilikausien 2010 ja 2011 arvonalentumistestauksissa käytetyt oletukset kolmen vuoden ennusteperiodilla ja terminaalikaudella.

	Scandinavia 2011	2010	East 2011	2010	Central Eastern Europe 2011	2010
Käytetyt ennusteparametrit						
Suhteellinen liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia, keskimäärin (EBITDA), %	16,6	14,1	14,2	15,3	11,3	12,6
Diskonttauskorko, pre-tax, %	7,5	8,8	17,9	16,8	13,5	13,0
Ennusteperiodin jälkeinen kasvu, %	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Määrä, jolla kassavirran nykyarvo ylittää kirjanpitoarvon, tuhatta euroa	273 217	94 446	87 042	52 511	31 987	45 424

Herkkyyksianalyysi on tehty kasvun, kannattavuuden sekä diskonttauskoron osalta ja sen tulokset on esitetty alla olevassa taulukossa:

	Scandinavia 2011	2010	East 2011	2010	Central Eastern Europe 2011	2010
Muutos keskeisissä oletuksissa:						
Suhteellisen liikevoiton ennen poistoja ja arvonalentumisia, keskimäärin (EBITDA %), muutos % -yksikköä	-9,1	-4,5	-5,1	-3,8	-2,5	-4,1
Diskonttauskoron (pre-tax) muutos, % -yksikköä	14,1	5,9	11,6	7,3	5,7	10,1
Ennusteperiodin jälkeisen kasvun muutos, % -yksikköä	-31,0	-9,0	-29,4	-14,2	-9,7	-21,7

Yllä olevassa taulukossa on esitetty ne muutokset keskeisissä oletuksissa, jotka - muiden oletusten pysyessä samana - aiheuttaisivat sen, että kerrytettävissä oleva rahamäärä olisi yhtä suuri kuin kirjanpitoarvo. Esimerkiksi, kuinka monen prosent-

tiyksikön muutos diskonttauskorossa aiheuttaisi sen, että kerrytettävissä oleva määrä on yhtä suuri kuin kirjanpitoarvo, olettaen että muut osatekijät pysyvät muuttumattomina. Vastaavalla tavalla taulukosta on luettavissa esimerkiksi se, kuinka

suuri prosenttiyksikön muutos liikevoitossa ennen poistoja ja arvonalentumisia tai ennusteperiodin jälkeisessä kasvussa aiheuttaisi sen, että kerrytettävissä oleva rahamäärä olisi yhtä suuri kuin kirjanpitoarvo.

18. Osuudet osakkuusyhtiöissä

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Kirjanpitoarvo 1.1.	668	774
Osuus kauden tuloksesta	294	-87
Lisäykset	-	81
Vähennykset	-	-4
Siirrot	-	-186
Kurssierot ja muut muutokset	9	90
Kirjanpitoarvo 31.12.	971	668

Vuoden 2010 siirrot sisältävät PPHU Polifarb sp.z.o.o:n osakkeiden siirrot myytävissä oleviin rahoitusvaroihin. Konsernin myytyä osan omistamistaan osakkeista omistusosuus putosi alle 20 %:iin. Konsernilla ei ole merkittävää vaikutusvaltaa yrityksessä.

TIEDOT KONSERNIN OSAKKUUSYRITYKSISTÄ SEKÄ NIIDEN YHTIENLASKETUT VARAT, VELAT, LIIKEVAIHTO JA VOITTO/TAPPIO:

(Tuhatta euroa)	Kotipaikka	Varat	Velat	Liikevaihto	Kauden voitto	Omistusosuus (%)
2011						
Happy Homes i Sverige AB	Ruotsi	15 162	12 693	65 279	652	45,1

(Tuhatta euroa)	Kotipaikka	Varat	Velat	Liikevaihto	Kauden tappio	Omistus-osuus (%)
2010						
Happy Homes i Sverige AB	Ruotsi	12 884	11 113	68 397	-194	45,1

Liiketoimet ja avoimet saldot osakkuusyritysten kanssa on esitetty liitetiedossa 38 Lähipiiri.

19. Yhteisyritykset

Vuoden 2011 ja 2010 aikana konsernilla ei ollut muutoksia yhteisyritysomistuksissa, Alcro-Parti AB oli ainoa konsernin omistuksessa ollut yhteisyritys.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN SISÄLTÄMÄT OSUUDET YHTEISYRITYSTEN OMAISUUDESTA, VELOISTA, TUOTOISTA JA KULUISTA OLIVAT:

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Pitkäaikaiset varat	14	-
Lyhytaikaiset varat	1 135	1 035
Varat yhteensä	1 149	1 035
Velat	455	372
Pitkäaikaiset velat	221	147
Lyhytaikaiset velat	234	225
Liikevaihto	3 569	3 304
Kulut	-3 306	-3 020
Verot	-71	-76
Kauden tulos	192	208
Henkilöstö keskimäärin kaudella	6	6

Liiketoimet ja avoimet saldot yhteisyritysten kanssa on esitetty liitetiedossa 38 Lähipiiri.

20. Vaihto-omaisuus

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Aineet ja tarvikkeet	29 032	22 535
Keskeneräiset tuotteet	1 273	1 570
Valmiit tuotteet	64 337	52 410
Ennakkomaksut	48	299
Yhteensä	94 690	76 814

Vaihto-omaisuudesta on kirjattu arvonalentumis-tappioita 2,7 miljoonaa euroa (2,4 milj. euroa). Arvonalentumistappiot kirjataan, jos vaihto-omaisuuden kirjanpitoarvo ylittää vaihto-omaisuuden nettorealisointiarvon. Kulukirjaukset, joilla kirjanpitoarvo pienennetään nettorealisointiarvoa vastaavaksi, sekä kaikki vaihto-omaisuutta koskevat

menetyksistä johtuvat kulukirjaukset, kirjataan konsernin laajan tuloslaskelman riveille "Materiaalit ja palvelut" sekä "Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varaston muutos". Tilikaudella on kirjattu myös arvonalentumisen peruutusta 0,0 miljoonaa euroa (0,1 milj. euroa). Kuluksi kirjatun hankintamenon määrä oli 328,8 milj. euroa (289,2 milj.

euroa) ja se esitetään laajan tuloslaskelman erissä "Materiaalit ja palvelut" sekä "Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos".

Vaihto-omaisuus, joka on kirjattu taseeseen käypään arvoon vähennettynä myynnistä aiheutuvilla menoilla vuonna 2011 oli 715 tuhatta euroa (674 tuhatta euroa).

21. Myytävissä olevat rahoitusvarat

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Kirjanpitoarvo 1.1.	2 694	929
Lisäykset	21	3
Vähennykset	-10	-9
Arvostuksen muutos	342	1 825
Siirrot	-	-66
Kurssierot	-19	12
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 028	2 694

Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin sisältyy pääasiassa noteeraamattomia osakkeita, jotka on arvostettu hankintamenuon. Osakkeet ovat luonteeltaan liiketoimintaa tukevia, kuten henkilöstön virkistystoimintaan sekä ympäristön huoltoon liittyviä pitkäaikaisia sijoituksia, joista yhtiöllä ei ole aikomusta luopua. Näillä osakkeilla ei ole toimivilla markkinoilla noteerattua hintaa eikä käypää arvoa pystytää määrittämään arvostusmenetelmien avulla, koska käypää arvoa koskevien järkevien arvioiden vaihteluväli on merkittävä ja erilaisten arvioiden todennäköisyyksiä ei pystytää kohtuudella arvioimaan. Tilikaudella 2010 konserni on muuttanut Ekokem Oy:n osakkeiden osalta arvostusperustetta. Arvostusperusteena on käytet-

ty kyseisten osakkeiden arvostusta OTC-listalla. Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset on kirjattu laajan tuloslaskelman muihin eriin veroilla vähennettynä ja ne sisältyvät omassa pääomassa käyvän arvon rahastoon. Nämä osakkeet on vertailukaudella siirretty rahoitusvarojen käyvän arvon hierarkian tasolta 3, tasolle 2 (liitetieto 33).

Vuoden 2010 aikana myytävissä olevista rahoitusvaroista siirrettiin pois Puolassa sijaitseva maa-alue, jonka myyminen ei ole johdon harkinnan perustella todennäköistä. Maa-alue on ollut kirjattuna alkuperäiseen hankintamenuonsa ja on siirretty konsernin aineellisiin hyödykkeisiin.

Konserni myi vuoden 2010 ensimmäisellä neljänneksellä osan omistamansa osakkuusyrityk-

sen, PPHU Polifarb sp.z.o.o. osakekannasta. Omistusoisuuden pudottua alle 20 %:iin jäljelle jääneet osakkeet siirrettiin myytävissä oleviin rahoitusvaroihin. Osakkeet on kirjattu alkuperäiseen hankintamenuonsa. Yrityksen osakkeet eivät ole julkisesti noteerattuja.

Myytävissä olevista rahoitusvaroista ei ole kirjattu arvonalentumisia kausilla 2011 tai 2010.

Kaudella 2011 näistä osakkeista on kirjattu 12 tuhatta euroa myyntitappiota (42 tuhatta euroa) ja 4 tuhatta euroa myyntitappiota. Realisoituneet myyntivoitot ja -tappiot kirjataan liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin.

22. Pitkäaikaiset saamiset

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Lainasaamiset	2 954	2 395
Ennakkomaksut	2 890	2 696
Siirtosaamiset	-	155
Muut saamiset	1 709	1 856
Rahoitusleasingisaamiset	11	-
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	7 564	7 102

Ennakkomaksut		
Moskovan logistiikkakeskuksen maa-alueen ennakkovuokra	2 479	2 610
Serbiassa sijaitsevan tuotantolaitoksen ennakkovuokra	238	-
Muut ennakkomaksut	173	86
Ennakkomaksut yhteensä	2 890	2 696

Muut saamiset		
Myyntisaamiset/osamaksusaamiset	966	1 331
Pitkäaikaiset korolliset saamiset	743	525
Muut saamiset yhteensä	1 709	1 856

Rahoitusleasingisaamiset - erääntymisajat		
Yhden vuoden kuluessa	4	58
Yli vuoden, enintään viiden vuoden kuluttua	12	-
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät	-	-
Yhteensä	16	58

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Rahoitusleasingisaamiset - vähimmäisvuokrasaamisten nykyarvo		
Yhden vuoden kuluessa erääntyvät	3	51
Yli vuoden, enintään viiden vuoden kuluttua erääntyvät	11	-
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät	-	-
Yhteensä	14	51
Kertymätön rahoitustuotto	2	7
Rahoitusleasingisaamisten kokonaismäärä	16	58

23. Lyhytaikaiset korolliset saamiset

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Rahoitusleasingisaamiset	3	51
Lainasaamiset	60	126
Muut saamiset	-	7
Korolliset saamiset yhteensä	63	184

Rahoitusleasingisaamisten pitkäaikainen osuus sekä eräänymisajat on esitetty liitetiedossa 22 Pitkäaikaiset saamiset.

24. Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Myyntisaamiset	83 139	68 794
Siirtosaamiset	8 606	9 207
Muut saamiset	3 315	3 522
Lyhytaikaiset korottomat saamiset yhteensä	95 060	81 523

Konserni myy tietyt myyntisaamisensa rahoitusyhtiöille. Myyntiin saamiin liittyvä luottoriski ja sopimusperusteiset oikeudet kyseisiin rahoitusvaroihin siirtyvät myyntihetkellä pois konsernilta. Järjestelyyn liittyvät kulut kirjataan rahoituskuluihin.

Muut saamiset sisältävät arvonlisäverosaamisia 2,7 milj. euroa (3,1 milj. euroa) sekä suoritettuja ennakkomaksuja 69 tuhatta euroa (65 tuhatta euroa).

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Siirtosaamiset		
Liikevaihtoon ja ostoihin liittyvät erät	1 468	2 437
Henkilöstökulut	441	474
Vakuutuslukulut	296	216
Vuokrat	2 357	2 467
Korot	6	17
Johdannaiset	1 275	1 544
Muut	2 763	2 207
Yhteensä	8 606	9 362

25. Rahavarat

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Käteisvarat	10 426	35 417
Muut rahavarat (pankkitalletukset ja rahamarkkinasijoitukset, eräpäivä alle 3 kk)	-	33 955
Rahavarat yhteensä	10 426	69 372

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Rahavirtalaskelman mukaiset rahavarat		
Käteisvarat	10 426	35 417
Muut rahavarat (pankkitalletukset ja rahamarkkinasijoitukset, eräpäivä alle 3 kk)	-	33 955
Shekkiluottotili	-	-44
Rahavarat yhteensä	10 426	69 328

26. Laskennalliset verosaamiset ja -velat

(Tuhatta euroa)	1.1.2011	Kirjattu tulos- vaikutteisesti	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Ostetut / myytyt liiketoiminnot	Siirrot myytävänä oleviin	31.12.2011
2011						
Laskennalliset verosaamiset						
Vaihto-omaisuuden sisäinen kate	919	60	-	-	-31	948
Varaukset ja jaksotukset	2 181	735	-	86	-30	2 972
Vahvistetut tappiot	20	77	-	-	-38	59
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	338	-82	-	-	-	256
Muut erät	257	-21	-	461	-	697
Laskennalliset verosaamiset taseessa	3 715	769	-	547	-99	4 932
Laskennalliset verovelat						
Kertyneet poistoerot	-6 073	-217	-	2	23	-6 265
Myytavissä olevat rahoitusvarat	-475	-	-56	-	-	-531
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon liiketoimintojen yhdistämisissä	-3 861	679	-	-211	45	-3 348
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	-52	52	-	-	-	-
Muut erät	-848	12	-	-	-	-836
Laskennalliset verovelat taseessa	-11 309	526	-56	-209	68	-10 980

(Tuhatta euroa)	1.1.2010	Kirjattu tulos- vaikutteisesti	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Ostetut / myytyt liiketoiminnot	Siirrot myytävänä oleviin	31.12.2010
2010						
Laskennalliset verosaamiset						
Vaihto-omaisuuden sisäinen kate	17	902	-	-	-	919
Varaukset ja jaksotukset	390	1 791	-	-	-	2 181
Vahvistetut tappiot	1 643	-1 623	-	-	-	20
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	36	302	-	-	-	338
Muut erät	282	-25	-	-	-	257
Laskennalliset verosaamiset taseessa	2 368	1 347	-	-	-	3 715

(Tuhatta euroa)	1.1.2010	Kirjattu tulos- vaikutteisesti	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Ostetut / myytyt liiketoiminnot	Siirrot myytävänä oleviin	31.12.2010
Laskennalliset verovelat						
Kertyneet poistoerot	-5 580	-493	-	-	-	-6 073
Myytavissä olevat rahoitusvarat	-	-	-475	-	-	-475
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon liiketoimintojen yhdistämisissä	-5 094	995	-	-	238	-3 861
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	27	-79	-	-	-	-52
Muut erät	1 040	-1 888	-	-	-	-848
Laskennalliset verovelat taseessa	-9 607	-1 465	-475	-	238	-11 309

Konsernin tytäryrityksillä oli verotuksellisia tappioita 8,6 milj. euroa 31.12.2011 (5,8 milj. euroa), joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista. Näistä verotappioista 32 prosenttia on sellaisia, joilla on rajoittamaton vähennysoikeus. Verotappiot, joilla on rajoitettu vähentämisoikeus vanhenevat vuo-

sina 2012 - 2019. Laskennalliset verosaamiset kirjataan vain siihen määrään asti kuin veroyksikölle todennäköisesti syntyy verotettavaa tuloa niin, että laskennalliset verosaamiset pystytään hyödyntämään.

Ulkomaisten tytäryhtiöiden jakamattomista voittovaroista ei ole kirjattu laskennallista verovelkaa, koska suurin osa näistä voidaan jakaa omistajayrityksille ilman veroseuraamuksia.

27. Omaa pääomaa koskevat liitetiedot

Tikkurila Oyj:llä on yksi osakelaji. Osakkeiden enimmäismäärä on 100 000 000 kappaletta ja yhtiöjärjestyksen mukainen enimmäisosakepääoma 140 milj. euroa. Osakkeella ei ole nimellisarvoa. Osakepääoma 31.12.2011 oli 35 milj. euroa (35 milj. euroa) ja se on kokonaan maksettu. Osakkeiden lukumäärä oli vuoden 2011 lopussa 44 108 252 kappaletta. Vuoden 2010 alussa osakkeiden lukumäärä oli 1 025 000 kappaletta ja 44 108 252 kappaletta vuoden 2010 lopussa. Tikkurila Oyj:n osakemäärää muutettiin maksuttomalla osakeannilla helmikuussa 2010.

Osakekohtainen tulos on esitetty laajan tuloslaskelman yhteydessä sekä liitetiedossa 14 Osakekohtainen tulos. Laimentavia vaikutuksia ei ollut kumpanakaan tilikautena.

KÄYVÄN ARVON RAHASTO

Käyvän arvon rahasto sisältää myytävissä olevien rahoitusvarojen kertyneet arvomuutokset

SIJOITETUN VAPAAN OMAN PÄÄOMAN RAHASTO

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto sisältää muut oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintähinnan siltä osin, kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan merkitä osakepääomaan.

MUUT RAHASTOT

Muut rahastot sisältää kertyneiden voittovarojen rahastoidun osuuden.

MUUNTOEROT

Muuntoerot sisältää ulkomaisten yksiköiden tilinpäätösten muuntamisesta syntyneet muuntoerot.

OSINGOT

Osinkoa jaettiin vuonna 2011 0,70 euroa osakkeelta, yhteensä 30 876 tuhatta euroa. Vuonna 2010 ei jaettu osinkoa. Raportointikauden päättöpäivän jälkeen hallitus on ehdottanut jaettavaksi osinkoa 0,73 euroa osakkeelta, yhteensä 32 199 tuhatta euroa.

(Tuhatta euroa)	Käyvän arvon rahasto	Muuntoerot	Yhteensä	Määräysvallattomien omistajien osuus	Yhteensä
Muut laajan tuloksen erät 2011					
Muuntoerot	-	-4 261	-4 261	-	-4 261
Tuloverot nettosijoituksesta ulkomaiseen yksikköön	-	110	110	-	110
Myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutos	342	-	342	-	342
Laskennallinen vero myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutoksista	-56	-	-56	-	-56
Muut laajan tuloksen erät 2011	286	-4 151	-3 865	-	-3 865

(Tuhatta euroa)	Käyvän arvon rahasto	Muuntoerot	Yhteensä	Määräysvallattomien omistajien osuus	Yhteensä
Muut laajan tuloksen erät 2010					
Muuntoerot	-	8 333	8 333	-	8 333
Tuloverot nettosijoituksesta ulkomaiseen yksikköön	-	-32	-32	-	-32
Myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutos	1 825	-	-	-	1 825
Laskennallinen vero myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutoksista	-475	-	-475	-	-475
Muut laajan tuloksen erät 2010	1 350	8 301	9 651	-	9 651

28. Pitkäaikaiset korolliset velat

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Lainat rahoituslaitoksilta	59 729	99 135
Lainat eläkeyhtiöiltä	-	40 000
Rahoitusleasingvelat	616	147
Pitkäaikaiset korolliset velat yhteensä	60 345	139 282

Pitkäaikaisten lainojen maturiteettijakauma ja valuuttariski on esitetty liitetiedossa 35 Rahoitusriskien hallinta.

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Rahoitusleasingvelat - vähimmäisvuokrien kokonaismäärä		
Yhden vuoden kuluessa	480	293
Yli vuoden, enintään viiden vuoden kuluttua	658	152
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät	-	-
Yhteensä	1 138	445
Rahoitusleasingvelat - vähimmäisvuokrien nykyarvo		
Yhden vuoden kuluessa erääntyvät	427	272
Yli vuoden, enintään viiden vuoden kuluttua erääntyvät	616	147
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät	-	-
Yhteensä	1 043	419
Tulevaisuudessa kertyvät rahoituskulut	95	26
Rahoitusleasingvelkojen kokonaismäärä	1 138	445

Rahoitusleasingsopimuksilla on hankittu pääasiassa henkilöautoja ja muita koneita ja kalusteita. Osassa sopimuksista on uudistus- tai jatko-optioita.

29. Lyhytaikaiset korolliset velat

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Rahoituslaitoslainat	32 084	2 040
Yritystodistusohjelma	10 957	-
Rahoitusleasingvelat	426	272
Muut korolliset lyhytaikaiset velat	6 037	6 385
Korolliset lyhytaikaiset velat yhteensä	49 504	8 697

Muut korolliset lyhytaikaiset velat sisältävät henkilökunnan huoltokonttoritalletuksia 6,0 milj. euroa (6,3 milj. euroa). Rahoitusleasingvelkojen erittely lyhyt- ja pitkäaikaisiin osuuksiin on esitetty liitetiedossa 28 Pitkäaikaiset korolliset velat.

KOROLLISTEN ERIEN KESKIKORKO JA VALUUTTAJAKAUMA

Korollisten pitkä- ja lyhytaikaisten lainojen keskiporko oli 5,2 % vuonna 2011 (5,2 %).

Korollisten pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen valuuttajakauma esitetty euroina:

(Tuhatta euroa)	2011	2010
EUR	107 749	145 862
RUB	-	17
PLN	-	44
SEK	-	-
CNY	2 084	2 040
Muut	16	16
Yhteensä	109 849	147 979

30. Ostovelat ja muut korottomat velat

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Muut pitkäaikaiset korottomat velat *)	2 382	-

*) Ehdollinen vastike, liite 4

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Ostovelat	41 215	38 445
Muut korottomat velat	6 975	3 937
Ennakkomaksut	156	313
Siirtovelat	45 986	45 711
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset korottomat velat yhteensä	94 332	88 406

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Siirtovelat		
Henkilöstökulut	18 230	18 361
Liikevaihtoon ja ostoihin liittyvät erät	22 196	18 670
Korot	581	1 592
Johdannaiset	924	2 214
Muut	4 055	4 874
Yhteensä	45 986	45 711

Nettorahoitusvelat		
Korolliset pitkäaikaiset velat	60 345	139 282
Korolliset lyhytaikaiset velat	49 504	8 697
Rahavarat		
Käteisvarat	-10 426	-35 417
Muut rahavarat (pankkitalletukset, rahamarkkinasijoitukset, eräpäivä alle 3 kk)	-	-33 955
Yhteensä	99 423	78 607

31. Eläkelvoitteet

Konsernilla on toimimaissaan useita eläkejärjestelyjä, jotka on järjestetty kunkin toimintamaan paikallisten olojen ja käytäntöjen mukaisesti. Nämä eläkejärjestelyt ovat pääasiassa maksupohjaisia eläkejärjestelyjä.

Etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä konsernilla on Norjassa, Ruotsissa ja Saksassa. Nämä järjestelyt on hoidettu vakuutusyhtiöissä ja niihin liittyvät etuudet vaihtelevat maittain. Pääsääntöisesti ne liittyvät eläkkeellejäämisikään ja eläkkeen tasoon.

Etuuspohjaisissa eläkejärjestelyissä eläke-etuuden suuruus eläkkeellejäämishetkellä määritetään tiettyjen tekijöiden, kuten esimerkiksi palkan ja työssäolovuosien perusteella. Vakuutusmatemaattisten voittojen ja tappioiden kirjaamiseen on sovellettu putkimenetelmää.

Tikkurila-konsernin ruotsalaisilla tytäryhtiöillä on eläkevakuutusjärjestelyjä ruotsalaisessa eläkevakuuttaja Alectassa. Alectassa hoidetut eläkkeet luokitellaan etuuspohjaisiksi etuusjärjestelyiksi IAS 19 -standardin mukaan. Koska Alecta ei kuitenkaan pysty toimittamaan tarvittavia tietoja eläkevastuun laskemiseksi, konsernin Alectassa hoidetut eläkkeet on käsitelty kuten maksupohjaiset järjestelyt.

Tämän lisäksi konsernilla on omalla vastuulla oleva eläkejärjestely Hollannissa, mikä on käsitelty maksupohjaisena järjestelyinä. Hollannin yhtiön osalta on likvidointiprosessi meneillään.

Tilikaudella tehdyt siirrot järjestelmien välillä sisältävät mm. ruotsalaisen yhteisyrityksen, Alcro Parti AB:n eläkejärjestelyn, joka oli aiemmin

käsitelty eläkevastuun tietojen puuttuessa maksupohjaisena järjestelyinä. Muut maksupohjaisina käsiteltyjen eläkevastuiden muutokset liittyvät myydyin tytäryhtiön, Färgglädje Måleributiken i Alvik AB:n eläkevastuuseen sekä Puolan yhtiön eläkkeellejäämishetkellä maksettavan kertakorvauksen siirron varauksiin. Tämän järjestelyn sisällöstä on kerrottu enemmän liitetiedossa 32.

Seuraavassa esitetään etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen vaikutus konsernin laajaan tulokseen ja taseeseen.

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Taseeseen on kirjattu seuraavat erät:		
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo	2 167	1 903
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo	21 169	18 799
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	-1 755	-1 555
Eläkelvoitteen nykyarvo	21 581	19 147
Kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot (+) / tappiot (-)	-5 388	-3 548
Nettomääräinen velka (+)	16 193	15 599

Taseessa		
Velka etuuspohjaisista eläke-etuuksista	16 684	16 012
Saaminen etuuspohjaisista eläke-etuuksista	-491	-413
Nettovelvoite	16 193	15 599

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Velka maksupohjaisista eläke-etuuksista	59	547
Eläkelvoitteet taseessa yhteensä (netto)	16 252	16 146

Kirjattu laajaan tuloslaskelmaan:

Kauden työsuoritukseen perustuvat menot	427	321
Korkomenot	836	777
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto	-92	-79
Kauden vakuutusmatemaattiset voitot (-) / tappiot (+)	318	37
Muut muutokset	37	35
Etuuspohjaiset järjestelyt yhteensä	1 526	1 091

Siirrot ja muut muutokset	-477	-
Kulut maksupohjaisista eläke-etuuksista	11	52
Eläkekulut laajassa tuloslaskelmassa yhteensä	1 537	1 143

Eläkelvoitteen nykyarvon muutokset

Velvoite kauden alussa	20 702	17 866
Kauden työsuoritukseen perustuvat menot	427	321
Korkomenot	836	777
Vakuutusmatemaattiset tappiot (+) / voitot (-)	1 978	282
Kurssierot ulkomaisista järjestelyistä	149	2 291
Maksetut etuudet	-896	-835
Siirrot järjestelmien välillä	140	-
Velvoite kauden lopussa	23 336	20 702

Muutokset järjestelyyn kuuluvien varojen käyvässä arvossa

Varat kauden alussa	1 555	1 343
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto	92	79
Työnantajan suorittamat maksut	256	959
Vakuutusmatemaattiset tappiot (-) / voitot (+)	-132	-70
Kurssierot ulkomaisista järjestelyistä	7	89
Maksetut etuudet	-23	-831
Muut muutokset	-	-14
Varat kauden lopussa	1 755	1 555

Eläkejärjestelyjen toteutunut tuotto	0	9
Eläkejärjestelyjen varojen toteutunut tuotto	0	9

Vakuutusmatemaattiset oletukset

Diskonnttauskorko	3,3-4,3 %	4,0-4,5 %
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto	4,8 %	5,4 %
Inflaatio	2,0 %	2,0 %
Tulevat palkankorotukset	3,0-3,8 %	3,0-4,0 %
Tulevat eläkkeiden korotukset	0,7-3,0 %	1,3-2,0 %

Järjestelyyn kuuluvat varat sisältävät

Varat vakuutusyhtiöissä *	1 755	1 555
Yhteensä	1 755	1 555

* Vakuutusyhtiöissä hoidettavien etuuspohjaisten järjestelyjen varat ovat osana vakuutusyhtiöiden sijoitusvarallisuutta ja niiden sijoitusriski on vakuutusyhtiöillä. Tämän vuoksi yksittäisten järjestelyjen varallisuuden jakautumisesta ei ole saatavissa tarkempaa erittelyä. Konserni ennakoii maksavansa etuuspohjaisiin eläkejärjestelyihin 1,2 miljoonaa euroa vuonna 2012.

(Tuhatta euroa)	2011	2010	2009	2008	2007
31.12.					
Velka maksupohjaisista eläke-etuuksista	59	547	495	451	405
Etuuspohjaisten veloitteiden nykyarvo	23 336	20 702	17 866	21 146	22 260
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	1 755	1 555	1 343	5 702	4 621
Veloitteen täyttäminen	-	-	-	112	-
Vakuutusmatemaattiset voitot (+) / tappiot (-)	-5 388	-3 548	-2 890	-3 159	-2 937
Vajaus / ylijäämä	16 252	16 146	14 128	12 848	15 107
Kokemusperäiset tarkistukset - järjestelyjen velat	105	-	-1	-459	-1 614
Kokemusperäiset tarkistukset - järjestelyjen varat	14	-	-1	-69	-235

32. Varaukset

(Tuhatta euroa)	Uudelleenjärjestelyvaraukset	Ympäristövaraus	Muut kuluvaraukset	Yhteensä
2011				
Pitkäaikaiset varaukset				
Varaukset 1.1.2011	182	17	-	199
Kurssierot	-	-2	-	-2
Varausten lisäykset	-	-	58	58
Uudelleenryhmittely	-74	-15	368	279
Pitkäaikaiset varaukset 31.12.2011	108	0	426	534
Lyhytaikaiset varaukset				
Varaukset 1.1.2011	-	302	-	302
Kurssierot	-	-33	-	-33
Varausten lisäykset	-	55	-	55
Kaudella käytetyt varaukset	-	-209	-29	-238
Uudelleenryhmittely	74	15	47	136
Lyhytaikaiset varaukset 31.12.2011	74	130	18	222

(Tuhatta euroa)	Uudelleenjärjestelyvaraukset	Ympäristövaraus	Muut kuluvaraukset	Yhteensä
2010				
Pitkäaikaiset varaukset				
Varaukset 1.1.2010	182	229	-	411
Kurssierot	-	8	-	8
Uudelleenryhmittely	-	-220	-	-220
Pitkäaikaiset varaukset 31.12.2010	182	17	-	199
Lyhytaikaiset varaukset				
Varaukset 1.1.2010	97	302	-	399
Kurssierot	10	10	-	20
Varausten lisäykset	-	23	-	23
Kaudella käytetyt varaukset	-101	-253	-	-354
Kaudella perutut varaukset	-6	-	-	-6
Uudelleenryhmittely	-	220	-	220
Lyhytaikaiset varaukset 31.12.2010	-	302	-	302

UDELLEENJÄRJESTELYVARAUKSET

Vuonna 2009 Tikkurila-konsernissa, Suomen ja Ruotsin toimipaikkoihin liittyen, kirjattiin henkilökunnan vähentämisestä johtuvia uudelleenjärjes-

telyvarauksia. Näistä varauksista valtaosa toteutui jo vuoden 2009 aikana sekä vähäisessä määrin myös vuoden 2010 aikana. Näistä uudelleenjärjestelyvarauksista on Suomen toimipaikkaan liittyen

edelleen 182 tuhannen euron varaus, jonka tarkka toteutumisajankohta ei ole tiedossa. Suurimman osan varauksesta arvioidaan kuitenkin toteutuvan vuoden 2012 jälkeen.

YMPÄRISTÖVARAUKSET

Ympäristövaraukset liittyvät Puolan tuotantolaitoksen aiemman omistajan aikaisen toiminnan aiheuttamiin maaperän ja pohjaveden saastumista koskeviin puhdistamisvelvoitteisiin.

MUUT VARAUKSET

Muut varaukset sisältävät Puolan, Serbian ja Makedonian yritysten vastuun yrityksestä eläköityvien henkilöiden kertamaksuihin eläköitymishetkellä. Eläköitymishetkellä maksettavan kertakorvauksen määrä vastaa työntekijän eläköitymishetkellä ansaitsemaa noin 2-3 kuukauden palkan määrää. Järjestelmä on lakisääteinen edellä luetelluissa mais-

sa. Yhtiöillä ei ole korvauksen maksamisen jälkeen muita tähän järjestelyyn liittyviä velvoitteita. Puolan varaus oli aikaisemmin esitetty eläkevastuissa. Lisäksi varaus sisältää vuosijuhlamaksujen varaus-ta. Tämä varaus ei ole lakisääteinen, vaan se perustuu vakiintuneisiin toimintatapoihin.

Konsernilla ei ollut muita varauksia vuonna 2010.

33. Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot ja käyvät arvot ryhmittäin

(Tuhatta euroa)	Liitetieto	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävissä olevat rahoitusvarat	Muut rahoitusvelat	Tase-erien kirjanpitoarvot yhteensä	Käyvät arvot yhteensä
2011							
Pitkäaikaiset rahoitusvarat							
Myytävissä olevat rahoitusvarat	21	-	-	3 028	-	3 028	3 028
Pitkäaikaiset saamiset	22	-	4 674	-	-	4 674	4 674
Lyhytaikaiset rahoitusvarat							
Korolliset saamiset	23	-	63	-	-	63	63
Johdannaiset	24,34	1 275	-	-	-	1 275	1 275
Muut rahavarat	25	-	10 426	-	-	10 426	10 426
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	24	-	83 139	-	-	83 139	83 139
Yhteensä		1 275	98 302	3 028	-	102 605	102 605
Pitkäaikaiset rahoitusvelat							
Pitkäaikaiset korolliset velat	28	-	-	-	60 345	60 345	60 666
Lyhytaikaiset rahoitusvelat							
Lyhytaikaiset korolliset velat	29	-	-	-	49 504	49 504	49 504
Johdannaiset	30,34	924	-	-	-	924	924
Ehdolliset vastikkeet	30	-	-	-	2 382	2 382	2 382
Ostovelat	30	-	-	-	41 215	41 215	41 215
Yhteensä		924	-	-	153 446	154 370	154 691

(Tuhatta euroa)	Liitetieto	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävissä olevat rahoitusvarat	Muut rahoitusvelat	Tase-erien kirjanpitoarvot yhteensä	Käyvät arvot yhteensä
2010							
Pitkäaikaiset rahoitusvarat							
Myytävissä olevat rahoitusvarat	21	-	-	2 694	-	2 694	2 694
Pitkäaikaiset saamiset	22	-	4 251	-	-	4 251	4 251
Lyhytaikaiset rahoitusvarat							
Korolliset saamiset	23	-	184	-	-	184	184
Johdannaiset	24,34	1 544	-	-	-	1 544	1 544
Muut rahavarat	25	33 955	35 417	-	-	69 372	69 372
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	24	-	68 794	-	-	68 794	68 794
Yhteensä		35 499	108 646	2 694	-	146 839	146 839

kaisut eivät tyypillisesti ole erityisen suhdanneherkkiä, vaikka niihin vaikuttaa yleinen talouden kehitys ja kuluttajien luottamuksen kehitys.

Kausivaihtelusta johtuen tilikauden päätymishetken tasetilanne ei yleensä kuvaa tilikauden keskimääräistä taserakennetta, muun muassa käyttöpääoman ja rahavarojen suhteen, mikä on otettava huomioon analysoitaessa taselukuja ja rahoitusriskejä.

RAHOITUSRISKIEN HALLINNAN TAVOITTEET JA PERIAATTEET

Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on pienentää rahoitusriskeistä aiheutuvia konsernin nettotuloksen vaihteluita ja lisätä liiketoiminnan ennustettavuutta. Tikkurila Oyj:n rahoitusosasto toimii konsernin sisäisenä pankkina tarjoten tytäryhtiöille lyhyt- ja pitkäaikaista rahoitusta, ottaen vastaan talletuksia ja hoitaen konsernin kassanhallintaan liittyviä asioita. Tikkurilan ulkoisten rahoitustransaktioiden toteuttaminen on keskitetty emoyhtiön rahoitusosastolle, ja tytäryhtiöt hoitavat omat rahoitustoimenpiteensä emoyhtiön kanssa, ellei paikallinen lainsäädäntö tai muut rajoitteet estä tätä. Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on suojata ennalta määritettyjen periaatteiden mukaan konsernin kassavirtaa, taseasemaa ja tuloista näiden riskien aiheuttamilta epäsuotuisilta vaikutuksilta ja heilahtelulta. Tikkurila Oyj:n luotokelpoisuus pyritään säilyttämään hyvänä. Tikkurilan rahoitusta ja rahoitusriskien hallintaa säätelee Tikkurilan hallituksen hyväksymät politiikat, joiden mukaisin valtuutuksin ja periaattein konsernin operatiivinen organisaatio toteuttaa rahoitusriskien hallinnan käytännössä. Konsernin rahoitusosasto raportoi säännönmukaisesti keskeiset rahoitusriskit konsernin johtoryhmälle sekä emoyhtiön hallitukselle.

RAHOITUSINTRUMENTEISTA SEKÄ NIIDEN MERKITYKSESTÄ JA KÄSITTELYSTÄ

Tikkurilan taseessa 31.12.2011 merkittävimpiä tase-eriä ovat käyttöpääoman eri komponentit, rahavarat sekä korollinen vieras pääoma. Myyntisaamisiin ja rahavaroihin liittyvät vastapuoliriskit ovat keskeisiä, ja niiden hallinnassa vastapuolien hajautus ja vastapuolien luottoluokitus ovat keskeisessä roolissa. Valuuttatermiinit ovat keskeisim-

piä johdannaisinstrumentteja, joita on käytetty valuuttariskien suojaamisessa. Niiden tarkoituksena on hallituksen määrittämän suojauspolitiikan mukaisesti suojata osa nettomääräisestä riskipositios- ta. Tikkurila ei noudata IFRS-säännösten mukaista suojauslaskentaa. Rahoitusinstrumenttien käsitte- lyä tilinpäätöksessä on kuvattu tarkemmin "Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet" -osiossa. Konsernilla ei tilikausilla 2010 tai 2011 ole ollut käytössä hyödykejohdannaisia.

VALUUTTARISKIT

Valuuttojen vaihtelut vaikuttavat Tikkurila-konserniin valuuttamääraisten erien käsittelyn kautta useasta eri näkökulmasta:

- valuuttamääraisten rahavirtojen kautta; ja
- muunnettaessa tytäryhtiöiden valuuttamääräi- siä tilinpäätöksiä konserniraportoinnissa euroiksi, mikä vaikuttaa sekä tuloslaskelmaan että taseeseen; ja
- valuuttamääraisten investointien arvon kautta.

Valuuttariskien hallinnassa keskeisiä toimintatapo- ja ovat:

- matching, eli tietyssä valuutassa olevien sisään tulevien ja ulosmenevien rahavirtojen yhteensovitaminen konsernitaseolla; ja
- hajautus eli usean eri valuutan käyttö, koska eri valuuttaparit eivät korreloi toistensa kanssa täydellisesti; ja
- valuuttaklausuulien käyttö osto- ja myyntisopi- muksissa; ja
- johdannaisinstrumenttien käyttö.

Koska konserni ei noudata suojauslaskentaa, lii- ketoiminnan kassavirtoja suojaavien johdannai- sinstrumenttien taloudelliset tulokset esitetään konsernin tuloslaskelmassa osittain eri paikassa (liikevoiton alapuolella) kuin suojattavien kassavir- tojen valuuttaerot (liikevoiton yläpuolella tai osin taseessa).

Valuuttojen arvonmuutokset voivat myös välillisesti vaikuttaa merkittävästi eri maissa toi- mivien Tikkurila-konsernin kilpailijoiden suhteelli- seen kilpailukykyyn, ja sitä kautta aiheuttaa haital- lisia vaikutuksia konsernille.

TRANSAKTIORISKI

Tilikausilla 2010 ja 2011 Tikkurilan liikevaihdesta noin neljä viidesosaa syntyi euroalueen ulkopuo- lella, joten valuuttakurssimuutoksilla on erittäin suuri merkitys konsernin euromääräisen liikevaihd- on kehitykselle. Tilikauden voittoon kohdistuvaa valuuttakurssiriskiä pienentää se, että suuri osa kuluista toteutuu myös samassa valuutassa kuin liikevaihto. Pääasiallinen valuuttariski kohdistuu Tikkurila-konsernin muissa kuin kunkin yhtiön kotivaluutassa oleviin rahavirtoihin ja tase-eriin. Merkittävimmät sisäisten liiketoimien valuutta- riskiä aiheuttavat erät ovat konserniyhtiöiden väliset liiketoimet sekä konserniyhtiöiden ja Tik- kurila Oyj:n väliset lainat ja talletukset. Transaktio- riskiä seurataan ja hallitaan pääosin 12 kuukauden ajanjaksolla, koska tätä pidempien ennusteiden luotettavuus on yleisesti heikko. Konserniyhtiöt raportoivat omat 12 kuukauden valuuttavirtaposi- tionsa kuukausittain, ja emoyhtiön rahoitusosasto kokoaa konsernin nettovaluuttavirtaposition.

Transaktioriskiä suojataan ensisijaisesti ne- tottamalla valuuttamääräiset tulot ja menot kes- kenään (matching) ja sen jälkeen kaupallisilla sopimuksilla (valuuttaklausuulit). Näiden toimen- piteiden jälkeen jäänyt avoin arvioitu nettoriski- positio seuraavan 12 kuukauden ajalta suojataan valuuttatermiineillä. Tikkurila Oyj:n hallitus vahvisti joulukuussa 2011 uuden rahoitusriskien hallintaa koskevan politiikan, jonka mukaan ennustetusta nettovaluuttavirrasta suojataan keskimäärin 50 %. Tilikauden 2011 lopussa ennustetun tulevan 12 kuukauden nettovaluuttavirran suojausaste oli noin 48 %.

Konserni hankkii raaka-aineita useilta kan- sainvälisiltä toimittajilta, ja joiltakin osin ostosopi- musten valuuttaan on mahdollisuus vaikuttaa tai niihin saattaa liittyä valuuttaklausuuleja tai vas- taavia ehtoja. Joillakin konsernin tytäryhtiöiden toiminta-alueilla on myös mahdollisuus muuttaa myyntihinnoittelua valuuttojen muutosten seu- rauksena, vaikka nämä muutokset ovat osittain harkinnanvaraisia tai edellyttävät neuvotteluja asi- akkaiden kanssa.

(Tuhatta euroa)											
Transaktioriskipositio	USD	SEK	NOK	DKK	PLN	RSD	RUB	BYR	UAH	Muut	
31.12.2010											
Pankkitilit	31	-	9	8	7	-	2	-	-	-	
Lainat ja talletukset	-	-12 519	-1 693	2 469	-2 336	-	12 419	2 400	6 137	2 690	
Myyntisaamiset ja ostovelat	-218	1 967	1 051	1 044	902	-	-1 098	346	4 625	1 547	
Ennustettu valuuttavirta	-11 160	32 212	7 553	5 673	11 693	-	42 718	4 174	2 666	15 059	
Valuuttatermiinit	7 110	-14 500	-3 821	-	-1 208	-	-11 269	-	-	-6 594	
Positio suojausten jälkeen	-4 237	7 159	3 101	9 193	9 058	-	42 771	6 920	13 428	12 702	
Myyntisopimusten valuuttaklausuulit*	-	-	-	-	-	-	-55 162	-	-	-	
Avoin positio	-4 237	7 159	3 101	9 193	9 058	-	-12 391	6 920	13 428	12 702	

* Valuuttaklausuulien vaikutus on yllä esitetty yksinkertaistettuna siten, että myyntiin liittyen ne oletetaan toteutettavan täysimääräisinä, vaikka näin ei aina ta- pahdu tai siihen voi liittyä viiveitä. Transaktioriskipositio koostuu taseessa olevista valuuttamääräisistä eristä sekä 12 kuukauden ennustetusta valuuttavirrasta sekä näiden erien vasta-arvosta konserniyhtiön kotivaluutassa.

Valuuttakurssien muutoksen vaikutus tulokseen ennen veroja 31.12.2011 taseessa olleiden valuuttamääraisten erien osalta:

	2011					2010					
(Tuhatta euroa)	USD	SEK	RSD	UAH	NOK	USD	SEK	RSD	UAH	NOK	
Valuutan 10 % heikkenemisen vaikutus	-939	1 680	-1 228	-1 102	892	-627	2 275	-	-965	407	
Valuutan 10 % vahvistumisen vaikutus	1 147	-2 053	1 501	1 347	-1 090	766	-2 781	-	1 179	-496	

TRANSLAATORISKI

Sen lisäksi, että translaatoriski vaikuttaa tuloslas- kelmiin muunnettaessa tytäryhtiöiden valuut- tamääräiset tuloslaskelmat euroiksi, Tikkurilan

omaan pääomaan kohdistuu euroalueen ulko- puolisiin tytäryhtiöihin tehtyjen nettosijoitusten valuuttariski. Tikkurila Oyj:n hallituksen joulukuus- sa 2011 hyväksymän politiikan mukaisesti trans-

laatoriskiä ei suojata. Tytäryhtiöiden oman pää- oman muuntamisesta aiheutuvat translaatioerot esitetään konsernin omassa pääomassa muunto- erot -rivillä.

ULKOMAANRAHAN MÄÄRÄISET NETTOSIJOITUKSET

(Tuhatta euroa)					
31.12.2011	RUB	SEK	PLN	Muut	
Oma pääoma	49 194	38 307	23 024	14 698	
Valuuttojen 10 % vahvistumisen vaikutus omaan pääomaan	5 466	4 256	2 558	1 633	
Valuuttojen 10 % heikkenemisen vaikutus omaan pääomaan	-4 472	-3 482	-2 093	-1 336	
	RUB	SEK	PLN	Muut	
31.12.2010					
Oma pääoma	50 966	40 331	25 806	9 483	
Valuuttojen 10 % vahvistumisen vaikutus omaan pääomaan	5 663	4 481	2 867	1 054	
Valuuttojen 10 % heikkenemisen vaikutus omaan pääomaan	-4 633	-3 667	-2 346	-862	

KORKORISKI

Tikkurila-konsernilla on liiketoiminnassaan tilikau- silla 2010 ja 2011 ollut seuraavanlaisia korollisia va- roja ja velkoja:

Korolliset varat:

- käteisvarat
- määräaikaistalletukset
- sijoitukset pankkien tai yritysten liikkeelle laske- miin lyhytaikaisiin arvopapereihin
- korolliset kauppahintasaamiset

Korolliset velat:

- leasing- ja osamaksurahoitus
- luotolliset tiliratkaisut
- Tikkurila Oyj:n liikkeelle laskemat yritystodistukset

- pitkäaikaiset lainalimiitit (revolving credit facility)
- pitkäaikaiset eläkelainat (TyEL-laina)
- pitkäaikaiset pankkilainat (term loan)
- muut korolliset velat

Tikkurilan korollisiin nettovelkoihin kohdistuu kor- kojen rahavirtariski. Tikkurilan liiketoimintasykli noudattaa pääsääntöisesti talouden yleistä kehi- tystä, jolloin konsernin liiketoiminnan kassavirta on vahvempi talouden syklin, ja yleensä tällöin myös korkojen ollessa noususuunnassa; toisaal- ta talouden syklin hidastuessa ja korkojen laski- essa konsernin kassavirta on tyypillisesti heikom- pi. Tästä syystä johtuen Tikkurila pitää konsernin korkosidonnaisuusajan (duraatio) lyhyenä, jolloin liiketoiminnan kassavirta ja korkotason muutos

noudattavat soveltuvin osin samaa sykliä. Joulu- kuussa 2011 päivitetyn rahoituspolitiikan mukai- sesti Tikkurila ei käytä korkojohdannaisia korko- riskin hallinnassa. Tästä syystä Tikkurila Oyj sulki yhteensä 40 miljoonan euron nimellisarvoiset kor- kojohdannaiset ja markkina-arvo -720 tuhatta eu- roa kirjattiin kuluksi rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Tikkurilan korolliset rahoitusvarat ja -velat ja- kautuvat kiinteä- ja vaihtuvakorkoisiin varoihin ja velkoihin seuraavan taulukon mukaisesti. Rahoitu- sinstrumentti on määritelty kiinteäkorkoiseksi sil- loin, kun sen korkojakso on kiinteä koko juoksu- ajan ottamatta huomioon sitä, onko instrumentti pitkä- vai lyhytaikainen.

(Tuhatta euroa)	31.12.2011	31.12.2010
Kiinteäkorkoiset		
Rahoitusvarat *	-	37 059
Rahoitusvelat	-44 085	-20 000
Netto	-44 085	17 059
Vaihtuvakorkoiset		
Rahoitusvarat	-	-
Rahoitusvelat	-65 764	-127 979
Netto	-65 764	-127 979

* ei sisällä käteisvaroja

KORKOMUUTOKSEN VAIKUTUS TIKKURILAN TULOKSEEN

Tilinpäätöshetkellä olleen 99 (79 milj.euroa) miljoonan euron nettovelkapolition yhden prosenttiyksikön koron nousun vaikutus Tikkurilan tulokseen ennen veroja seuraavan tilikauden aikana on -0,9 miljoonaa euroa (-0,0 milj. euroa). Herkkyyusanalysissä on oletettu, että korkomuutos tapahtuu vuoden alussa ja että korkomuutos on samanlainen eri korkoperiodeissa, eli kyseessä on koko korkokäyrän samansuuruinen siirtymä. Lisäksi on oletettu, että nettovelkapolitio säilyy ennallaan ja valuuttakurssien muutoksien vaikutus olisi nol-la. Lyhytaikaisten lainojen osalta on oletettu, että lainat uudistetaan eräpäivänä. Vaihtuvakorkoisten pitkäaikaisten lainojen osalta korkomuutoksen vaikutus on laskettu seuraavasta koronmääräytymispäivästä alkaen. Nettoveloissa on mukana käteiset varat ja muut rahavarat. Tikkurilan liiketoiminnasta johtuvan kausivaihtelun vuoksi tilinpäätöshetken tilanne ei yleensä ole kaikilta osin tyyppillinen, joten korkoherkkyys vaihtelee tilikauden aikana.

LUOTTORISKI

Luottoriskillä tarkoitetaan riskiä, joka johtuu siitä, ettei sopimuksen vastapuoli kykene suoriutu-maan velvoitteistaan, eli kyseessä on vastapuoliriski. Tikkurilassa merkittävimmät luottoriskin alaiset erät ovat myyntisaamiset ja lyhytaikaiset sijoitukset sekä käteisvarat.

Myyntisaamisiin liittyvän luottoriskin hallinnan periaatteet on määritelty konsernin luottoriskipolitiikassa. Myyntisaamisiin liittyvän luottoriskin hallinnointi on hajautettu liiketoimintayksiköihin, mutta konsernin emoyhtiön rahoitusosasto seuraa sitä keskitetysti. Tikkurilan laaja ja maantieteellisesti hajaantunut asiakaskunta pienentää suurten luottoriskikeskittymien riskiä, vaikka joillakin suurilla kauppa- ja rakennusmaalien vähittäismyymäläketjuilla on suhteellisen suuri merkitys. Myyntisaamisiin liittyvää luottoriskiä hallitaan asiakaskohtaisilla luottolimiiteillä, jotka ottavat huomioon asiakkaan aikaisemman myyntihistorian ja luottokelpoisuuden. Uusille asiakkaille tehdään luottoriskitarkastus ennen kuin myynti aloitetaan.

Tikkurila pienentää myyntisaamisiin kohdistuvaa luottoriskiä soveltuvin osin ennakkomak-suin ja luottovakuutusten avulla.

Ennakkomaksut ovat käytössä Venäjällä, jos-a noin 11 % tilikauden 2011 myynnistä tapahtui ennakkomaksua vastaan.

Luottovakuutus on käytössä Puolassa, jos-a noin 93 % tilinpäätöshetken myyntisaamisista 31.12.2011 on vakuutettu. Vakuutusehtojen mukaan Tikkurila on oikeutettu saamaan 90 % va-kuutetusta saatavasta, mikäli asiakas ei maksa velkaansa.

Suomessa Tikkurila pienentää myyntisaami-siin kohdistuvaa luottoriskiä myymällä osan saatavistaan rahoitusyhtiölle, joka ottaa kantaakseen saataviin liittyvän luottoriskin.

Sijoituksiin ja käteisvaroihin liittyvää luotto-riskiä säätelee Tikkurila Oyj:n hallituksen määrittä-mät periaatteet. Tikkurila hallinnoi tätä vastapuoliriskiä hajauttamalla ylijäämälikvideettiään usean vastapuolen kesken ja tallettamalla ylijäämälikvi-diteetin hyvälaatuisiin, hallituksen määrittämän politiikan sallimiin jälkimarkkinakelpoisiin yritys- ja sijoitustodistuksiin sekä pankkitalletuksiin. Sijoi-tuksiin kohdistuva luottoriski on keskitetty pää-sääntöisesti Tikkurila Oyj:öön, sillä tytäryhtiöt tallettavat ylijäämälikvideettinsä emoyhtiöön.

Rahoitusvarojen kirjanpitoarvot vastaavat niiden maksimiluottoriskiä.

Raportointikauden päättymispäivänä rahoitusvarojen maksimiluottoriski oli:

(Tuhatta euroa)	Liitetieto	31.12.2011	31.12.2010
Myytävissä olevat rahoitusvarat	21	3 028	2 694
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	24,34,25	1 275	35 499
Lainat ja muut saamiset	22, 23, 24, 25	98 302	108 646
Yhteensä		102 605	146 839

Lainojen ja muiden saamisten valuuttajakauma tilikauden päättymispäivänä 31.12. oli:

(Tuhatta euroa)	31.12.2011	31.12.2010
EUR	17 103	38 693
SEK	25 773	22 279
RUB	21 499	14 539
PLN	12 054	11 851
DKK	3 740	3 967
RSD	3 476	-
UAH	4 841	4 306
Muut	9 816	13 011
Yhteensä	98 302	108 646

Myyntisaamisten luottotappiovarauksen muutos

(Tuhatta euroa)	31.12.2011	31.12.2010
Tasearvo 1.1	9 172	9 060
Kurssierot	-238	211
Lisäykset	1 880	3 142
Käytetyt	-622	-1 661
Liiketoimintojen myynnit /- hankinnat	394	-
Vähennykset	-1 366	-1 580
Yhteensä	9 220	9 172

Lainojen ja muiden saamisten ikäjakauma tilikauden päättymispäivänä 31.12. oli:

(Tuhatta euroa)	Tasearvo	Tasearvo
	31.12.2011	31.12.2010
Erääntymättömät	86 478	101 035
0 - 90 päivää erääntyneet	8 971	4 841
91 - 180 päivää erääntyneet	1 694	1 636
181 - 365 päivää erääntyneet	663	476
yli 365 päivää erääntyneet	496	658
Yhteensä	98 302	108 646

Konserni kirjaa arvonalentumistappion saami-sista, kun on objektiivista näyttöä yksittäisen ra-hoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvonalentumisesta. Arvonalentumisen objektiivisena näyttönä voidaan pitää mm. velal-lisen huomattavia taloudellisia vaikeuksia, mak-sujen viivästymistä tai maksujen laiminlyöntiä. Vuonna 2011 Tikkurila kirjasi 0,8 milj. euroa luotto-tappioita (1,9 milj. euroa) erääntyneistä lainoista ja muista saamisista.

MAKSUVALMIUSRISKI

Tikkurilan liiketoiminnalle on olennaista tilikauden sisäinen kausivaihtelu, joka jonkin verran vaihtelee eri maantieteellisillä alueilla ja joka on voimakkain-ta Pohjoismaissa kesäkauden ulkomaalauskauden merkityksestä johtuen. Käyttöpääoman tarve kasvaa tyyppillisesti kesän loppuun asti, jolloin tu-loutuu suurin osa ulkomaalimyynnistä. Tämä ai-heuttaa vuoden sisäisiä haasteita konsernin mak-suvalmiuden hoidolle.

Tikkurila hallitsee maksuvalmiusriskiä pää-asiassa lainajärjestelyin sekä komittoitujen luot-tolimiittien avulla sekä myymällä osan myynti-saamisista rahoitusyhtiölle. Ylijäämälikvideetti pidetään joko pankkitilillä tai erittäin likvideissä lyhytaikaisissa sijoituksissa.

Vuoden 2011 aikana Tikkurila maksoi en-nenaikaisesti pois 40 miljoonan euron TyEL-lainan sekä järjesteli uudelleen vuonna 2010 allekirjoite-tun 180 miljoonan euron lainan. Syyskuussa kol-men pankin kanssa allekirjoitettu 180 miljoonan

euron lainajärjestely jakautuu 60 miljoonan euron viiden vuoden pituiseen pankkilainaan (term loan) ja 120 miljoonan euron kolmen vuoden pituiseen valmiusluottolimiittiin. Velkarahoituksen uudel-leenjärjestelyn yhteydessä kirjattiin kuluksi noin 1,0 miljoonaa euroa, jotka liittyivät takaisinmak-setun lainajärjestelyn jaksotettuina olleisiin järjes-telykuluihin. Valmiusluottolimiittiin sisältyy optio jatkaa laina-aikaa pankkien niin halutessa yhteen-sä kahdella vuodella. Tämän lisäksi Tikkurila allekir-joitti lokakuussa kahdenvälisen 25 miljoonan eu-ron valmiusluottolimiitin. Näihin lainajärjestelyihin liittyy nettovelkojen ja oman pääoman sekä net-tovelkojen ja EBITDA:n (käyttökate) suhteeseen sidotut kovenantit. Nettovelkojen suhde omaan pääomaan saa olla enintään 1,30 ja nettovelkojen suhde EBITDA:aan saa olla enintään 3,50. Tunnus-lukuja laskettaessa nettovelat lasketaan neljän pe-räkkäisen vuosineljänneksen keskiarvona ja EBIT-DA lasketaan neljän edeltävän vuosineljänneksen summana. Jos Tikkurila rikkoo nämä kovenantit, erääntyy laina heti takaisinmaksettavaksi, mikäli rahoittajat eivät luovu oikeudestaan eräännyttää laina. Rahoitus sopimuksiin liittyy myös ehtoja, joi-den mukaan merkittäviin investointeihin tai yri-tyshankintoihin tarvitaan rahoittajien suostumus.

Näiden rahoitusjärjestelyjen lisäksi Tikkurila Oyj on allekirjoittanut nimellisarvoltaan 100 miljoonan euron yritystodistusohjelman, jonka puitteissa on mahdollista laskea liikkeelle vähintään yhden vuo-rokauden ja enintään 364 vuorokauden pituisia Tikkurila Oyj:n yritystodistuksia.

Näiden lainajärjestelyjen lisäksi Tikkurilalla on tilinpäätöshetkellä 31.12.2011 noin 10 miljoonan euron komittoidut luottolimiitit. Vuoden 2011 lo-pussa Tikkurilalla oli käytössään nostamattomana yhteensä 115 miljoonan euron valmiusluottoli-miitti sekä 10 miljoonan luottolimiitit. Pankkitileillä oli tilikauden päättyessä 10 miljoonaa euroa.

Maksuvalmiusriskin hallitsemiseksi konser-nissa on käytössään tulevien rahavirtojen rullaava ennustaminen. Lisäksi konsernin rahoitus pyritään hajauttamaan useaan eri rahoitusmuotoon (oma pääoma, vieras pääoma), useaan eri instrument-tityyppiin, useaan eri maturiteettiin uudelleenra-hoitusriskien pienentämiseksi, tarvittaessa useaan eri valuuttaan ja useaan vastapuoleen.

Konsernin operatiivisessa toiminnassa hyö-dynnetään erilaisia netting- ja pooling -järjestelyjä sen varmistamiseksi, että rahavirrat liikkuvat mah-dollisimman tehokkaasti ja että konsernilla on mahdollisimman hyvä läpinäkyvyys rahavirtoihin. Tämä ei kuitenkaan ole vielä kokonaisuvaltaisesti mahdollista joillakin konsernin toiminta-alueilla, erityisesti SBU Eastin alueella.

Vieraan pääoman erääntymisjakaumat tili-kauden päättymispäivänä 31.12. on esitetty seu-raavassa taulukossa.

(Tuhatta euroa)							
31.12.2011	Tasearvo	Sopimuksiin perustuvat rahavirrat	2012	2013	2014	2015	>2015
Rahoituslaitoslainat	91 813	100 499	33 859	1 660	1 660	1 660	61 660
Yritystodistukset	10 957	11 000	11 000	-	-	-	-
Muut korolliset velat	6 037	6 037	6 037	-	-	-	-
Rahoitusleasingvelat	1 042	1 138	479	373	229	42	15
Ostovelat	41 215	41 215	41 215	-	-	-	-
Ehdollinen vastike	2 382	3 288	-	1 509	-	1 779	-
Takaussopimukset	3 845	3 845	3 845	-	-	-	-
Yhteensä	157 291	167 022	96 435	3 542	1 889	3 481	61 675
Johdannaisten ja velkojen maturiteettijakauma							
Terminisopimukset							
saavat rahavirrat	1 197	33 705	33 705	-	-	-	-
lähtevät rahavirrat	-847	-33 354	-33 354	-	-	-	-
Yhteensä	351	351	351	-	-	-	-

(Tuhatta euroa)							
31.12.2010	Tasearvo	Sopimuksiin perustuvat rahavirrat	2011	2012	2013	2014	>2014
Rahoituslaitoslainat	101 175	110 291	5 450	3 227	101 614	-	-
Lainat eläkeyhtiöiltä	40 000	46 436	1 660	6 660	11 409	11 024	15 683
Muut korolliset velat	6 341	6 341	6 341	-	-	-	-
Rahoitusleasingvelat	419	445	293	128	22	2	0
Ostovelat	38 445	38 445	38 445	-	-	-	-
Luotolliset pankkitilit	44	44	44	-	-	-	-
Takaussopimukset	4 684	4 684	4 684	-	-	-	-
Yhteensä	191 108	206 686	56 917	10 015	113 045	11 026	15 683

Johdannaisten ja velkojen maturiteettijakauma							
Terminisopimukset							
saavat rahavirrat	973	29 211	29 211	-	-	-	-
lähtevät rahavirrat	-1 679	-29 917	-29 917	-	-	-	-
Koronvaihtosopimukset	36	53	31	22	-	-	-
Yhteensä	-670	-653	-675	22	-	-	-

Taulukoissa esitetyt luvut ovat diskonttaamattomia.

PITKÄAIKAISIIIN SIOITUKSIIN LIITTYVÄ HINTARISKI

Tikkurila Oyj:llä on hallussaan Ekokem Oy:n osakkeita, jotka on arvostettu raportointikauden päättyessä markkinahintaan. Nämä osakkeet on luokiteltu myytävissä oleviksi, joten niiden realisoitumaton arvomuutos veroilla vähennettynä on kirjattu konsernin muihin laajan tuloksen eriin.

Ekokem Oy:n osakkeiden lisäksi yhtiöllä on hallussa pieni määrä noteeraamattomia osakkeita, jotka on arvostettu hankintamenoon. Nämä osakkeet ovat luonteeltaan henkilöstön virkistystoimintaan liittyviä pitkäaikaisia sijoituksia, joista yhtiöllä ei ole aikomusta luopua. Osakkeilla ei ole toimivilla markkinoilla noteerattua hintaa eikä käypää arvoa pystytäkään määrittämään arvostusmenetelmien avulla, koska käypää arvoa koskevien

järkevien arvioiden vaihteluväli on merkittävä ja erilaisten arvioiden todennäköisyyksiä ei pystytä kohtuudella arvioimaan.

PÄÄOMAN HALLINTA

Pääoman hallinnan tavoitteena Tikkurila-konsernissa on varmistaa käytettävissä olevan pääoman riittävyys lyhyellä ja pitkällä aikavälillä liiketoiminnan tarpeisiin ottaen huomioon toimintaympäristön riskitekijät, esimerkiksi rahoituksen saataavuuteen ja hintaan liittyvät riskit. Lisäksi pääoman hallinta on keskeisesti sidoksissa asetettuihin liiketoiminnan kasvutavoitteisiin, uusien liiketoimintojen ja maantieteellisen jakauman mahdollisiin muutoksiin sekä reagointiherkkyyden säilyttämiseen kilpailutilanteiden muuttuessa. Pääoman tarvetta ja hallintaa suunniteltaessa otetaan soveltu-

vin osin huomioon myös ulkoisten sidosryhmien vaatimukset, kuten esimerkiksi omistajien vaatimukset voitonjaolle ja viranomaisten vaatimukset tai rajoitteet kunkin konserniyhtiön oman pääoman ja vieraan pääoman tasoille ja niiden keskinäiselle suhteelle.

Tikkurilan ensisijainen rahoituslähde on sen operatiivisesta liiketoiminnasta kertyvä rahavirta. Jos rahavirta ja olemassa olevat rahoitusjärjestelyt eivät riitä, on yhtiöllä erilaisia mahdollisuuksia hankkia rahoitusta: muun muassa vieraan pääoman ehtoinen rahoitus rahoituslaitoksilta tai laskemalla liikkeelle arvopapereita, oman pääoman ehtoinen rahoitus nykyisiltä ja/tai uusilta osakkeenomistajilta, käyttöpääoman hallintaan liittyvät toimenpiteet ja omaisuuden myynti.

Pääoman hallinnan ja seurannan osalta Tikkurila Oyj:n hallitus on asettanut keskipitkän aikavälin tavoitteet konsernin nettovelkaantumisasteelle (gearing) ja sidotun pääoman tuotto prosentille (ROCE-%): nettovelkaantumisasteen tulee olla alle 100 % tasolla ja sidotun pääoman tuotto prosentti tulee parantua jatkuvasti.

Osaan Tikkurila Oyj:n solmimista lainasopimuksista liittyy yhtiön pääomarakenteeseen liittyviä kovenanttiehtoja, joiden rikkoutuessa yhtiö joutuisi maksamaan lainat takaisin välittömäs-

ti, mikäli lainanantajat eivät luovu oikeudestaan eräännyttää laina. Näitä kovenantteja on kuvattu tarkemmin kohdassa "Maksuvalmiusriski".

Kun Tikkurila-konserni analysoi mahdollisia investointikohteita, niiden yhtenä keskeisenä arviointikriteerinä on diskontattujen kassavirtojen nettonykyarvo, jossa laskentakorko on sidoksissa pääoman painotettuun keskiarvoon (WACC), mihin vaikuttaa muun muassa pääomarakenne.

Tikkurila Oyj:n hallitus on antanut osingonjakoa koskevan periaatelinjauksen, jonka mukaisesti Tikkurila Oyj:n osingonjaon määrä on tavoitteellisesti vähintään 40 % vuotuisesta nettotuloksesta, kun kertaluonteisten erien vaikutus on eliminoitu. Hallituksen ehdotus 28.3.2012 pidettävälle varsinaiselle yhtiökokoukselle on, että yhtiö jakaisi osinkoa 0,73 euroa osakkeelta, mikä vastaa noin 88 % konsernin tilikauden 2011 nettotuloksesta ilman kertaluonteisia erä ja niiden verovaikutusta.

(Tuhatta euroa)	31.12.2011	31.12.2010
Oma pääoma	191 500	190 038
Määräysvallattomien omistajien osuus	-	-
Yhteensä	191 500	190 038
Korolliset velat, pitkäaikaiset		
Korolliset velat, pitkäaikaiset	60 345	139 282
Korolliset velat, lyhytaikaiset	49 504	8 697
Rahavarat	10 426	69 372
Nettovelat	99 423	78 607
Gearing, %		
Gearing, %	51,9 %	41,4 %
Omavaraisuusaste, %		
Omavaraisuusaste, %	44,1 %	41,1 %
EBITDA		
EBITDA	82 877	81 418
nettovelat/EBITDA	1,20	0,97
Liiketoimintaan sitoutunut pääoma		
Liikearvo		
Liikearvo	68 696	68 386
Osuudet osakkuusyhtiöissä		
Osuudet osakkuusyhtiöissä	971	668
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet		
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	142 725	145 280
Nettokäyttöpääoma		
Nettokäyttöpääoma	96 202	73 048
Yhteensä	308 594	287 382

36. Muut vuokrasopimukset

KONSERNI VUOKRALLE OTTAJANA

Muut vuokrasopimukset sisältävät tila-, kaluste-, maa-, mainostila- ja varastotilavuokria. Kalustovuokrat koostuvat trukeista, henkilöautoista sekä kuljetus- ja nostokalustoista. Vuokraehdot vaihtelevat maittain. Sopimusten uudistamiset ovat mahdollisia.

Ei purettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat:

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Yhden vuoden kuluessa	10 729	10 314
Yli vuoden, enintään viiden vuoden kuluessa	22 491	23 573
Yli viiden vuoden kuluessa	6 030	7 017
Yhteensä	39 250	40 904

KONSERNI VUOKRALLE ANTAJANA

Vuokrasopimukset, joissa konserni on vuokralleantajana koostuvat pääosin omien ja vuokrattujen tilojen edelleenvuokrauksesta.

Ei purettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella saatavat vähimmäisvuokrat:

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Yhden vuoden kuluessa	608	546
Yli vuoden, enintään viiden vuoden kuluessa	416	409
Yli viiden vuoden kuluessa	1 098	1 198
Yhteensä	2 122	2 153

37. Ehdolliset varat ja velat sekä hankintasitoumukset

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Taseen velkojen vakuudeksi annetut kiinnitykset		
Lainat eläkeyhtiöiltä	-	40 000
Annetut kiinnitykset	-	53 000
Muut lainat	-	-
Annetut kiinnitykset	102	102
Lainat yhteensä	-	40 000
Annetut kiinnitykset yhteensä	102	53 102
Vastuositoumukset		
Takaukset		
Omien sitoumusten puolesta	946	1 710
Muiden sitoumusten puolesta	2 899	2 974
Vuokravastuut	39 290	40 904
Vastuositoumukset yhteensä	43 135	45 588

HANKINTASITOUMUKSET:

Konsernilla oli aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin liittyviä hankintasopimuksia 3,8 milj. euroa vuonna 2011 (0,8 milj. euroa).

Tämän lisäksi konsernilla on henkilökunnan palvelusvuosien perusteella ja eläkkeelle siirtymisen yhteydessä maksettavia vapaaehtoisia sitoumuksia, jotka ovat perustuvat vakiintuneisiin toimintatapoihin. Näiden veloitteiden määrä ei ole ollut määritettävissä riittävän luotettavasti.

38. Lähipiiri

Osapuolten katsotaan kuuluvan toistensa lähipiiriin, jos toinen osapuoli pystyy käyttämään toiseen nähden määräysvaltaa tai huomattavaa vaikutusvaltaa sen taloutta ja liiketoimintaa koskevassa päätöksenteossa. Tikkurila-konsernin lähipiiriin kuuluvat konsernin emoyhtiö (Tikkurila Oyj), tytär- ja osakkuusyritykset ja yhteisyritykset. Lisäksi

lähipiiriin kuuluvat Tikkurila Oyj:n entinen emoyhtiö Kemira Oyj sekä muut Kemira-konserniin kuuluvat yhtiöt 26.3.2010 saakka.

Lähipiiriin kuuluvat myös hallituksen ja johtoryhmän jäsenet, mukaan lukien toimitusjohtaja.

Liiketoimissaan osakkuus- ja yhteisyritysten sekä muiden lähipiiriin kuuluvien kanssa Tikkurila

noudattaa samoja kaupallisia ehtoja kuin liiketoimissaan ulkopuolisten osapuolten kanssa.

Luettelo tytär- ja osakkuusyrityksistä ja yhteisyrityksistä on esitetty liitetiedossa 39 Konsernin omistamat osakkeet ja osuudet.

Lähipiirin kanssa toteutuivat seuraavat liike tapahtumat:

(Tuhatta euroa)	Myynnit	Ostot	Saamiset	Velat
2011				
Osakkuusyritykset	20 229	1 244	3 780	-
Yhteisyritykset	2 248	-	125	13

2010				
Osakkuusyritykset	21 779	1 274	4 191	69
Yhteisyritykset	2 049	-	111	15
Sisaryritykset ¹⁾	74	1 603	-	-

¹⁾ Sisaryrityksillä tarkoitetaan Kemira-konsernin tytär- ja osakkuusyrityksiä. Rahoituseriin liittyvät lähipiiritapahtumat on esitetty asianomaisten liitetietojen yhteydessä.

LAINAT, TAKAUKSET JA MUUT VAKUUDET LÄHIPIIRILLE

Johtoon kuuluville avainhenkilöille ei ollut annettu rahalainaa tai myönnetty takauksia tai muita vakuuksia vuosina 2011 tai 2010.

LIIKETOIMINTOJEN MYYNTI LÄHIPIIRIIN KUULUNEELLE HENKILÖLLE

Tikkurila-konserni myi joulukuussa 2011 Färgglädje Måleributiken i Alvik AB:n osakkeet sekä Alcro-Beckers AB:n Uppsalassa Ruotsissa sijaitsevan myymälän liiketoiminnan. Ostajina kaupassa toimivat Tikkurila SBU Scandinavia –liiketoimintayksikön aikaisempi vetäjä Niklas Frisk sekä muut

yksityshenkilöt. Niklas Frisk oli Tikkurila-konsernin johtoryhmän jäsen 31.12.2011 saakka. (Liitetieto 4.)

Lisäksi Tikkurila on marraskuussa 2011 solmitun aiesopimuksen mukaisesti sopinut kolmen myyntiyhtiönsä koko osakekannan myymisestä Tikkurilan paikallisen johdon perustamalle tsekkiläiselle yhtiölle. Näiden yhtiöiden varat ja velat on esitetty tilinpäätöksessä myytävänä olevina varoina ja velkoina. (Liitetieto 6.)

(Euroa)	2011	2010
Johdon työsuhde-etuudet ²⁾		
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	3 302 366	1 927 584
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	158 032	137 576
Yhteensä	3 460 398	2 065 160

²⁾ Sisältää konsernin johtoryhmän (mukaan lukien toimitusjohtaja) sekä hallitukselle maksetut palkkiot.

(Euroa)	2011	2010
Johdon palkat ja palkkiot		
Toimitusjohtaja		
Erkki Järvinen		
Maksettu rahapalkka luontoisetuineen	417 363	450 075
Maksetut tulospalkkiot	800 000	120 390
Yhteensä	1 217 363	570 465

Lisäeläkkeen eläkemaksut	55 125	52 500
--------------------------	---------------	--------

Muu johtoryhmä		
Maksettu rahapalkka luontoisetuineen	992 586	994 835
Irtisanomisen yhteydessä suoritettut etuudet	101 687	-
Maksetut tulospalkkiot	755 129	96 084
Yhteensä	1 849 402	1 090 919

Lisäeläkkeen eläkemaksut	102 907	85 076
--------------------------	----------------	--------

Hallituksen jäsenille maksetut palkkiot		
---	--	--

Hallituksen jäsenet ^{**)}		
Jari Paasikivi, hallituksen puheenjohtaja 8.2.2010 alkaen (varapuheenjohtaja 8.2.2010 asti)	66 000	74 400
Petteri Walldén, hallituksen varapuheenjohtaja 8.2.2010 alkaen	41 800	49 300
Eeva Ahdekivi, hallituksen jäsen	39 400	44 700
Pia Rudengren, hallituksen jäsen	46 600	50 700
Riitta Mynttinen, hallituksen jäsen 31.3.2011 alkaen	39 400	-
Harri Kerminen, hallituksen puheenjohtaja 8.2.2010 asti	-	-
Ove Mattsson, hallituksen jäsen 31.3.2011 asti	2 400	47 100
Yhteensä	235 600	266 200

^{**)} Hallituksen jäsenille on 40 prosenttia vuosipalkkiosta maksettu Tikkurila Oyj:n osakkeina.

Yhteensä osakkeina maksettu osuus on 75 (72) tuhatta euroa. Tämä sisältyy yllä oleviin hallituksen jäsenille maksettuihin palkkioihin.

Toimitusjohtajan sopimussuhteen irtisanomisaika on yhtiön puolelta 6 kuukautta. Mikäli yhtiö irtisanoo hänet, hänelle maksetaan lisäksi korvauksena 12 kuukauden palkkaa vastaava korvaus. Irtisanomisaika toimitusjohtajan puolelta on 6 kuukautta. Toimitusjohtajan eläkeiäksi on sovittu 63 vuotta. Toimitusjohtajalla on lisäeläke, joka on maksuperusteinen järjestelmä. Tämän eläkevaikutuksen perusteella tavoiteltava eläkkeen taso vastaisi 65 prosenttia eläkkeen laskennan perustana olevasta palkasta, joka on vuoden 2009 peruspalkka.

Muiden johtoryhmän jäsenten eläkeikä on 63 vuotta.

Konsernilla oli yhtiön johdolle suunniteltu palkitsemisohjelma, jonka ansainta-aika oli 2009 - 2010. Tämä järjestely koski yhteensä 13 henkilöä. Järjestelyn perusteella suoritettiin toimitusjohtajalle ja muille johtoryhmän jäsenille maksuja yhteensä 1 091 tuhatta euroa vuonna 2011.

Lisäksi Tikkurila-konsernilla oli bonus ohjelma vuodelle 2010, jonka perusteella on suoritettu maksuja maaliskuussa 2011.

Konsernilla on yhtiöiden johdolle sekä yhtiöissä erityisissä asemissa oleville palkitsemisohjelma. Kutakin yksikköä koskeva kattavuus ja bonuskriteerit sovitaan toimitusjohtajan ja liike-toimintayksikön johtajan tai funktiojohtajan välil-

lä. Bonuskriteerit käsittävät Tikkurila-konsernin ja liiketoimintayksiköiden liikeluoksen (EBIT), funktio-, alue-, yritys- tai tiimikohtaisia tavoitteita sekä henkilökohtaisia tavoitteita. Bonukset maksetaan maaliskuussa 2012.

Hallituksen ja johdon osakkeenomistukselta on kerrottu sivulla 105 Osakkeet ja osakkeenomistajat.

39. Konsernin omistamat osakkeet ja osuudet

Tytäryhtiöt	Kaupunki	Kotimaa	Tikkurila-konsernin omistus- ja ääniosuus %	Emoyhtiön omistus- ja ääniosuus %
2011				
AS Tikkurila	Tallinna	Viro	100	100
UAB Tikkurila	Vilna	Liettua	100	100
OOO Tikkurila	Pietari	Venäjä	100	100
SIA Tikkurila	Riika	Latvia	100	100
Tikkurila Coatings Sp.z.o.o.	Debica	Puola	100	100
Tikkurila AB	Tukholma	Ruotsi	100	100
Tikkurila Coatings B.V. ¹⁾	Rozenburg	Alankomaat	100	100
Tikkurila (China) Paints Co., Ltd ²⁾	Peking	Kiinan Kansantasavalta	100	100
Dickursby Holding AB	Tukholma	Ruotsi	100	100
OOO Gamma Industrial Coatings	Pietari	Venäjä	100	-
IP Tikkurila	Minsk	Valko-Venäjä	100	100
TOO Tikkurila	Almaty	Kazakstan	100	100
TOV Tikkurila	Kiova	Ukraina	100	100
Isanta LLC	Kiova	Ukraina	100	-
Tikkurila Kft ³⁾	Budapest	Unkari	100	100
Tikkurila Polska S.A.	Debica	Puola	100	100
Tikkurila Zorka d.o.o.	Sabac	Serbia	100	100
Tikkurila dooel	Skopje	Makedonia	100	-
Tikkurila s.r.o. ³⁾	Praha	Tsekin tasavalta	100	100
Tikkurila Slovakia s.r.o. ³⁾	Martin	Slovakia	100	100
Alcro-Beckers AB	Tukholma	Ruotsi	100	100
Tikkurila Norge A/S	Oslo	Norja	100	-
Tikkurila Danmark A/S	Brönby	Tanska	100	-
Pigrol Farben GmbH	Ansbach	Saksa	100	-
Tikkurila Romania s.r.l.	Pantelimon City	Romania	100	100

Tytäryhtiöt	Kaupunki	Kotimaa	Tikkurila-konsernin omistus- ja ääniosuus %	Emoyhtiön omistus- ja ääniosuus %
2010				
AS Tikkurila	Tallinna	Viro	100	100
UAB Tikkurila	Vilna	Liettua	100	100
OOO Tikkurila	Pietari	Venäjä	100	100
Tikkurila Kft	Budapest	Unkari	100	100
SIA Tikkurila	Riika	Latvia	100	100
Tikkurila Coatings Sp.z.o.o.	Debica	Puola	100	100
Tikkurila AB	Tukholma	Ruotsi	100	100
Tikkurila Coatings B.V.	Rozenburg	Alankomaat	100	100
OOO Tikkurila Coatings	Pietari	Venäjä	100	100
Tikkurila (Beijing) Paints Co. Ltd	Peking	Kiinan Kansantasavalta	100	100

Tytäryhtiöt	Kaupunki	Kotimaa	Tikkurila-konsernin omistus- ja ääniosuus %	Emoyhtiön omistus- ja ääniosuus %
2010				
Dickursby Holding AB	Tukholma	Ruotsi	100	100
OOO Gamma Industrial Coatings	Pietari	Venäjä	100	-
OOO Tikkurila Powder Coatings ⁴⁾	Pietari	Venäjä	100	-
IP Tikkurila	Minsk	Valko-Venäjä	100	100
TOO Tikkurila	Almaty	Kazakstan	100	100
TOV Tikkurila	Kiova	Ukraina	100	100
Isanta LLC	Kiova	Ukraina	100	-
Tikkurila Polska S.A.	Debica	Puola	100	100
Tikkurila s.r.o.	Praha	Tsekin tasavalta	100	100
Tikkurila Slovakia s.r.o.	Martin	Slovakia	100	100
Alcro-Beckers AB	Tukholma	Ruotsi	100	100
Färgglädje Måleributiken i Alvik AB	Bromma	Ruotsi	100	-
Tikkurila Norge A/S	Oslo	Norja	100	-
Tikkurila Danmark A/S	Brönby	Tanska	100	-
Pigrol Farben GmbH	Ansbach	Saksa	100	-
Tikkurila Romania s.r.l.	Pantelimon City	Romania	100	100

¹⁾ Likvidointiprosessi meneillään.

²⁾ Aikaisemmin Tikkurila (Beijing) Paints Co. Ltd

³⁾ Yrityksen varat ja velat on esitetty myytävänä olevissa omaisuuserissä vuonna 2011.

⁴⁾ Yrityksen varat ja velat on esitetty myytävänä olevissa omaisuuserissä vuonna 2010.

Yhteisyritykset	Kaupunki	Kotimaa	Tikkurila-konsernin omistus- ja ääniosuus %	Emoyhtiön omistus- ja ääniosuus %
2011				
Alcro Parti AB	Tukholma	Ruotsi	50,0	-
2010				
Alcro Parti AB	Tukholma	Ruotsi	50,0	-

Osakkuusyrytykset	Kaupunki	Kotimaa	Tikkurila-konsernin omistus- ja ääniosuus %	Emoyhtiön omistus- ja ääniosuus %
2011				
Happy Homes i Sverige AB	Tukholma	Ruotsi	45,1	-
2010				
Happy Homes i Sverige AB	Tukholma	Ruotsi	45,1	-

40. Konsernirakenteen muutokset

MUUTOKSET KONSERNIRAKENTEES- KAUDELLE 2011

Tikkurila-konserni myi venäläisen tytäryhtiön OOO Tikkurila Powder Coatings:n koko osakekannan 2010 ja kauppa saatiin päätökseen tammikuussa 2011. Tilinpäätöksessä 2010 yhtiön varat ja velat esitettiin myytävänä olevina omaisuuserinä.

Alcro-Beckers AB myi joulukuussa 2011 Färgglädje Måleributiken i Alvik AB -yhtiön koko osakekannan sekä lisäksi Uppsalassa, Ruotsissa, sijaitsevan myymälän osana liiketoiminnan myyntiä.

Tikkurila-konserni on allekirjoittanut aiesopimuksen kolmen myyntiyhtiön, Tikkurila Kft:n (Unkari), Tikkurila Slovakia s.r.o:n (Slovakia) ja Tikkurila s.r.o:n (Tsekin tasavalta) koko osakekannan myynnistä. Näiden yhtiöiden varat ja velat on esitetty 31.12.2011 myytävänä olevina omaisuuserinä.

Tikkurila Oyj perusti huhtikuussa 2011 tytäryhtiön Serbiaan. Perustettu yhtiö on Tikkurila Oyj:n kokonaan omistama tytäryhtiö. Perustetun yhtiön nimi muutettiin heinäkuussa 2011 Tikkurila Zorka d.o.o.:ksi.

Tikkurila Zorka d.o.o. perusti kesäkuussa 2011 tytäryhtiön, Tikkurila dooel:n, Makedoniaan. Tikkurila Zorka d.o.o. omistaa Tikkurila dooel:n koko osakekannan.

Molempiin yhtiöihin siirtyi 1.7.2011 Zorka Color -maaliyhtiöltä ostettua liiketoimintaa.

Venäjällä OOO Tikkurila Coatings fuusioitui sisaryhtiö OOO Tikkurilaan marraskuussa 2011. Molemmat olivat Tikkurila Oyj:n 100 %:sti omistamia tytäryhtiöitä.

NIMENMUUTOKSET:

Entinen nimi:	Uusi nimi:
Tikkurila (Beijing) Paints Co., Ltd	Tikkurila (China) Paints Co., Ltd.
Tikkurila d.o.o.	Tikkurila Zorka d.o.o.

MUUTOKSET KONSERNIRAKENTEESKA KAUDELLA 2010

Konserniyhtiöiden luovutuksia tai hankintoja ei ollut vuonna 2010. Tikkurila Coatings (Ireland) Ltd on purettu syyskuussa 2010.

NIMENMUUTOKSET:

Entinen nimi:	Uusi nimi:
Tikkurila Coatings AB	Tikkurila AB
BNH Nya Hembutikerna AB	Happy Homes i Sverige AB *)

*) osakkuusyritys

41. Raportointikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat

Osana vuoden 2011 viimeisellä neljänneksellä käynnistettyä koko konsernin laajuista toimenpideohjelmaa Tikkurila Oyj aloitti marraskuussa yhteistoimintaneuvottelut Suomessa. Neuvottelut koskivat koko Tikkurila Oyj:n henkilöstöä. Neuvot-

telujen lopputuloksena irtisanottiin yhteensä 62 henkilöä yhtiön eri toiminoista. Irtisanottavista yhteensä 39 henkilöä oli johtajia tai toimihenkilöitä ja 23 työntekijöitä. Irtisanomisista ja niihin liittyvistä tukitoiminoista on arvioitu aiheutuvan

tilikaudella 2012 noin 1,5–2,0 miljoonan euron kertaluonteiset kustannukset. Lisäksi Tikkurila Oyj ulkoisti Vantaan toimipaikan tukitoiminoista 50 henkilöä ISS Palvelut Oy:lle helmikuun 2012 alusta alkaen.

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA (FAS)

(Tuhatta euroa)	Liitetieto	1.1.-31.12.2011	1.1.-31.12.2010
Liikevaihto	2	224 903	204 790
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos	4	5 570	-194
Liiketoiminnan muut tuotot	3	94	102
Materiaalit ja palvelut	4	-119 486	-97 971
Henkilöstökulut	5	-45 069	-46 903
Poistot ja arvonalentumiset	7	-6 295	-6 546
Liiketoiminnan muut kulut	4,6	-33 021	-32 622
Liikevoitto		26 696	20 656
Rahoitustuotot ja -kulut	8	17 534	4 196
Voitto ennen satunnaisia eriä		44 229	24 851
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		44 229	24 851
Tilinpäätössiirrot	7,9	2 290	1 057
Tuloverot	10	-6 696	-4 796
Tilikauden voitto		39 823	21 112

EMOYHTIÖN TASE (FAS)

(Tuhatta euroa)	Liitetieto	31.12.2011	31.12.2010
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat	11		
Aineettomat hyödykkeet		4 565	5 426
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet		24 871	26 399
Sijoitukset			
Osuudet saman konsernin yrityksissä		181 698	183 898
Muut sijoitukset		652	642
Sijoitukset yhteensä		182 349	184 538
Pysyvät vastaavat yhteensä		211 785	216 364
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus	12	31 665	25 706
Pitkäaikaiset saamiset	13	24 833	12 291
Lyhytaikaiset saamiset	13	57 247	48 413
Rahat ja pankkisaamiset		3 387	59 352
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		117 131	145 762
Vastaavaa yhteensä		328 916	362 126
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	14		
Osakepääoma		35 000	35 000
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		40 000	40 000
Edellisten tilikausien voittovarot		40 204	49 967
Tilikauden voitto		39 823	21 112
Oma pääoma yhteensä		155 027	146 079
Tilinpäätössiirtojen kertymä	15	7 385	9 675
Pakolliset varaukset	16	182	182
Vieras pääoma	17		
Pitkäaikainen vieras pääoma		60 000	140 000
Lyhytaikainen vieras pääoma		106 322	66 190
Vieras pääoma yhteensä		166 322	206 190
Vastattavaa yhteensä		328 916	362 126

EMOYHTIÖN RAHAVIRTALASKELMA (FAS)

(Tuhatta euroa)	1.1.-31.12.2011	1.1.-31.12.2010
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Voitto ennen satunnaisia eriä	44 229	24 851
Oikaisut:		
Realisoitumattomat kurssivoitot ja -tappiot	-600	801
Poistot ja arvonalentumiset	6 295	6 546
Korkotuotot	-3 989	-3 358
Korkokulut	7 911	6 811
Osinkotuotot	-29 302	-17 142
Muut oikaisut	599	72
Arvonalentumiset pysyvistä vastaavista	6 778	8 000
Muut rahoituserät	1 668	692
Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta	33 591	27 274
Käyttöpääoman muutos		
Vaihto-omaisuuden muutos	-5 959	606
Lyhytaikaisten liikesaamisten muutos	-816	3 091
Korottomien lyhytaikaisten velkojen muutos	-1 110	3 183
Käyttöpääoman muutos yhteensä	-7 884	6 880
Maksetut korot ja muut rahoituskulut		
Maksetut korot ja muut rahoituskulut	-11 279	-5 335
Saadut korkotuotot ja muut rahoitustuotot	4 311	1 640
Maksetut verot	-3 983	-8 625
Saadut osingot	9 017	17 082
Liiketoiminnasta kertyneet rahavarat	23 773	38 916
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investoinnit aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	-3 906	-2 151
Sijoitukset tytäryrityksiin	-4 578	-1 456
Sijoitukset muihin osakkeisiin	-10	-
Pitkäaikaisten lainasaamisten lisäys (-), vähennys (+)	-2 636	-31 190
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	-	4
Saadut osingot	120	60
Investointeihin käytetyt nettorahavarat	-11 010	-34 733
Rahavirta ennen rahoitusta	12 763	4 182
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Omien osakkeiden hankinta	-	-72
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	60 000	140 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-140 000	-105 240
Lyhytaikaisen rahoituksen lisäys (+), vähennys (-)	42 147	20 473
Maksetut osingot	-30 876	-
Rahoitukseen käytetyt nettorahavarat	-68 729	55 161
Rahavarojen nettomuutos		
Rahavarojen nettomuutos	-55 965	59 344
Rahavarojen muutokset		
Rahavarat 31.12.	3 387	59 352
Rahavarat 1.1.	59 352	9
Rahavarojen muutos	-55 965	59 344

1. Emoyhtiön tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tikkurila Oyj on suomalainen julkinen osakeyhtiö, jonka osakkeet on noteerattu NASDAQ OMX Helsingissä 26.3.2010 alkaen, kun yhtiön silloinen emoyhtiö Kemira Oyj jakoi Tikkurilan osakkeita osinkona Kemira Oyj:n osakkeenomistajille. Yhtiön kotipaikka on Vantaa ja rekisteröity osoite on Kuninkaalantie 1, 01300 Vantaa. Tikkurila Oyj on Tikkurila-konsernin emoyhtiö.

Tikkurila Oyj:n tilinpäätös on laadittu Suomessa voimassa olevien lakien ja säännösten (FAS) mukaisesti.

VALUUTTAMÄÄRÄISET SAAMISET JA VELAT

Valuuttamääräiset liiketapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin. Tilikauden päättämispäivänä ulkomaanrahan määrät tase-erät arvostetaan tilinpäätöspäivän kurssiin.

Myyntisaamisten kurssierot kirjataan myynnin oikaisuksi ja ostovelkojen kurssierot ostojen oikaisuksi. Rahoitustapahtumien kurssierot kirjataan rahoituksen tuottoihin ja kuluihin.

RAHOITUSVARAT, RAHOITUSVELAT JA JOHDANNAISSOPIMUKSET

Rahoitusvarat ja -velat johdannaisopimuksia lukuunottamatta on kirjattu hankintamenoonsa tai arvonalentumisella vähennettyyn arvoon. Johdannaisopimukset on arvostettu käypään arvoon.

Johdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan rahoituseriin.

Johdannaisten kirjaamisperiaatteet ja arvostusmenetelmät on kerrottu konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteissa.

Sijoitukset yritystodistuksiin on arvostettu käypään arvoon.

LIIEKVAIHTO

Liikevaihto sisältää myytyjen tuotteiden ja toimittujen palveluiden kokonaislaskutusarvon, josta on vähennetty oikaisuerinä myynnin välilliset verot, alennukset ja myyntisaamisten kurssierot.

VEROT

Tuloslaskelman verot sisältävät verotettavan tuloksen perusteella lasketut välittömät verot ja lopulliset verot aikaisemmilta tilikausilta, sekä laskennallisten verojen muutoksen.

PYSYVÄT VASTAAVAT JA POISTOT

Pysyvät vastaavat esitetään taseessa suunnitelman mukaisissa jäännösarvoissaan. Suunnitelman mukaiset jäännösarvot on laskettu vähentämällä alkuperäisestä hankintamenoista kumulatiiviset poistot ja arvonalentumiset.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kohteiden taloudellisen käyttöiän perusteella tasapoistoina alkuperäisestä hankintahinnasta. Poistotajat ovat:

rakennukset ja rakennelmat	10-25 vuotta
koneet ja kalusto	3-15 vuotta
aineettomat hyödykkeet	5-10 vuotta

Kertynyt verotuksen poistojen ja suunnitelman mukaisen poistojen välinen ero esitetään taseen vastattavissa tilinpäätössiirtojen kertymässä.

VAIHTO-OMAISUUDEN ARVOSTUS

Tikkurila Oyj:n vaihto-omaisuus on arvostettu välittömään hankintamenoa tai sitä alemman jälleenhankintahinnan tai todennäköisen myyntihinnan määräisenä. Vaihto-omaisuuden hankintameno määritetään FIFO-menetelmää (first in, first out) tai painotetun keskihinnan määritelmää käyttäen.

Valmiiden tuotteiden hankintamenoa on aktivoitu välittömien menojen lisäksi valmistuksen ja hankinnan kiinteät kustannukset sekä valmistukseen ja hankintaan liittyvien pysyvien vastaavien suunnitelman mukaiset poistot ja vakuutusmaksut.

TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISMENOT

Tutkimus- ja kehittämismenot on kirjattu vuosikulukuksi. Kehittämismenoja ei ole aktivoitu, koska nämä eivät täytä aktivointiedellytyksiä. Uusien tai parannettujen tuotteiden tulevaisuuden taloudelliset hyödyt ovat todennettavissa vasta niin myöhäisessä vaiheessa, että aktivoitavaksi jäävä osuus on epäolennainen, eikä aktivointia ole näiltä osin tehty.

LEASING

Leasingmaksut on käsitelty vuokrakuluina. Maksamattomat leasingmaksut on esitetty tilinpäätöksessä vastuissa.

2. Liikevaihto

	2011	2010
Liikevaihdon jakauma markkina-alueittain, % liikevaihdosta	%	%
Suomi	48	52
Muut EU-maat	24	23
Muu Eurooppa	25	23
Muut maat	2	2
Liikevaihdon jakauma markkina-alueittain yhteensä	100	100

3. Liiketoiminnan muut tuotot

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Pysyvien vastaavien myyntivoitot	-	2
Muut liiketoiminnan tuotot	94	100
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	94	102

4. Kulut

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varaston muutos	5 570	-194
Materiaalit ja palvelut		
Aineet ja tarvikkeet		
Ostot tilikauden aikana	-119 184	-96 593
Aine- ja tarvikevarastojen muutokset	389	-498
Ulkopuoliset palvelut	-691	-880
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-119 486	-97 971
Henkilöstökulut	-45 069	-46 903
Vuokrat	-1 716	-1 553
Pysyvien vastaavien myyntitappiot	-	-2
Muut kulut ja kulujen hyvitykset	-31 305	-31 067
Kulut yhteensä	-192 006	-177 690

5. Henkilöstökulut ja henkilöstömäärä

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Palkat	-35 255	-37 074
Eläkekulut	-7 224	-7 674
Muut henkilösivukulut	-2 590	-2 155
Henkilöstökulut yhteensä	-45 069	-46 903
Johdon palkat ja palkkiot		
Hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja	-1 453	-837

TOIMITUSJOHTAJALLE MAKSETUT PALKAT JA PALKKIOT

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Kuukausipalkka	-417	-450
Tulospalkkiot	-800	-120
Yhteensä	-1 217	-570
Lisäeläkkeen eläkemaksut	-55	-53

Toimitusjohtajan sopimussuhteen irtisanomisaika on yhtiö puolelta 6 kuukautta. Mikäli yhtiö irtisanoi hänet, hänelle maksetaan lisäksi korvauksena 12 kuukauden palkkaa vastaava korvaus. Irtisanomisaika toimitusjohtajan puolelta on 6 kuukautta.

Toimitusjohtajan eläkeiäksi on sovittu 63 vuotta. Toimitusjohtajalla on lisäeläke, jonka perusteella tavoiteltava eläkkeen taso vastaisi 65 prosenttia eläkkeen laskennan perustana olevasta palkasta, joka on vuoden 2009 peruspalkka.

HALLITUKSEN JÄSENET JA HEILLE MAKSETUT PALKKIOT

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Jari Paasikivi	-66	-74
Petteri Walldén	-42	-49
Harri Kerminen, 08.02.2010 saakka	-	-
Pia Rudengren	-47	-51
Eeva Ahdekivi	-39	-45
Riitta Mynttinen, 31.3.2011 alkaen	-39	-
Ove Mattsson, 31.3.2011 saakka	-2	-47
Yhteensä	-236	-266

LAINAT LÄHIPIIRIIN KUULUVILLE HENKILÖILLE

Lähipiirillä ei ole ollut yhtiöstä lainoja kumpanakaan vuonna.

Henkilöstömäärä	2011	2010
Toimihenkilöt keskimäärin	417	423
Työntekijät keskimäärin	363	377
Henkilökunta keskimäärin	780	800

6. Tilintarkastajan palkkiot

(Tuhatta euroa)	2011	2010
KHT-yhteisö KPMG Oy Ab		
Tilintarkastuspalkkiot	-84	-124
Veroneuvonta	-12	-2
Muut palkkiot	-125	-308
Muut yhteisöt		
Muut palkkiot	-101	-38
Tilintarkastajan palkkiot yhteensä	-323	-472

7. Poistot ja arvonalentumiset

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Suunnitelman mukaiset poistot		
Aineettomat hyödykkeet		
Liikearvo	-948	-1 133
Muut pitkävaikutteiset menot	-1 042	-975
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	-1 771	-1 765
Koneet ja kalusto	-2 508	-2 648
Muut aineelliset hyödykkeet	-26	-25
Poistot yhteensä	-6 295	-6 546
Poistoeron muutos		
Aineettomat oikeudet	-5	-
Muut pitkävaikutteiset menot	664	477
Rakennukset ja rakennelmat	959	813
Koneet ja kalusto	646	-258
Muut aineelliset hyödykkeet	26	25
Yhteensä	2 290	1 057

Poistoihin ei sisälly arvonalentumisia pysyvien vastaavien hyödykkeistä vuosina 2011 ja 2010.

8. Rahoitustuotot ja -kulut

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Rahoitustuotot		
Osinkotuotot		
Osinkotuotot konserniyrityksiltä	29 182	17 082
Osinkotuotot muilta	120	60
Osinkotuotot yhteensä	29 302	17 142
Korkotuotot		
Korkotuotot pitkäaikaisista sijoituksista muilta	7	8
Korkotuotot lyhytaikaisista sijoituksista konserniyrityksiltä	3 511	2 514
Korkotuotot lyhytaikaisista sijoituksista muilta	470	836
Korkotuotot yhteensä	3 989	3 358

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Muut rahoitustuotot		
Muut rahoitustuotot konserniyrityksiltä	-	80
Muut rahoitustuotot yhteensä	-	80
Kurssivoitot		
Kurssivoitot konserniyrityksiltä	905	2 207
Kurssivoitot muilta	7 298	4 587
Kurssivoitot yhteensä	8 203	6 794
Rahoitustuotot yhteensä	41 494	27 374
Arvon alentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista		
Tytäryhtiöosakkeista	-6 778	-8 000
Arvon alentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista yhteensä	-6 778	-8 000
Rahoituskulut		
Korkokulut		
Korkokulut konserniyrityksille	-610	-795
Korkokulut muille	-7 301	-6 017
Korkokulut yhteensä	-7 911	-6 811
Muut rahoituskulut		
Muut rahoituskulut muille	-2 203	-1 098
Muut rahoituskulut yhteensä	-2 203	-1 098
Kurssitappiot		
Kurssitappiot konserniyrityksille	-1 732	-1 738
Kurssitappiot muille	-5 336	-5 532
Kurssitappiot yhteensä	-7 068	-7 269
Rahoituskulut yhteensä	-17 182	-15 178
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	17 534	4 196
Kurssierot		
Realisoituneet	535	326
Realisoitumattomat	600	-801
Kurssierot yhteensä	1 135	-475

9. Tilinpäätössiirtojen muutos

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Poistoeron muutos	2 290	1 057
Tilinpäätössiirtojen muutos yhteensä	2 290	1 057

10. Välittömät verot

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Välittömät verot tilikaudelta	-6 723	-4 538
Vero edelliseltä tilikaudelta	35	-250
Laskennallisten verojen muutos	-7	-8
Välittömät verot yhteensä	-6 696	-4 796

11. Pysyvät vastaavat

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Liikearvo		
Hankintameno vuoden alussa	10 291	10 291
Hankintameno vuoden lopussa	10 291	10 291
Kertyneet poistot vuoden alussa	-8 404	-7 271
Tilikauden poistot	-943	-1 133
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-9 347	-8 404
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	943	1 887
Muut pitkävaikutteiset menot		
Hankintameno vuoden alussa	8 683	7 915
Lisäykset	357	768
Hankintameno vuoden lopussa	9 040	8 683
Kertyneet poistot vuoden alussa	-5 401	-4 427
Tilikauden poistot	-1 047	-975
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-6 448	-5 401
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	2 592	3 282
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno vuoden alussa	257	329
Muutos vuoden aikana	773	-72
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	1 029	257
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	4 565	5 426

AINEELLISET KÄYTTÖOMAISUUSHYÖDYKKEET

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Maa- ja vesialueet		
Hankintameno vuoden alussa	2 020	2 020
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	2 020	2 020
Rakennukset ja rakennelmat		
Hankintameno vuoden alussa	34 225	33 899
Lisäykset	267	340
Vähennykset	-	-15
Hankintameno vuoden lopussa	34 492	34 225
Kertyneet poistot vuoden alussa	-24 942	-23 189
Vähennysten kertyneet poistot	-	11
Tilikauden poistot	-1 771	-1 765
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-26 713	-24 942
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	7 779	9 282

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Koneet ja kalusto		
Hankintameno vuoden alussa	52 511	51 290
Lisäykset	955	1 222
Hankintameno vuoden lopussa	53 466	52 511
Kertyneet poistot vuoden alussa	-37 816	-35 168
Tilikauden poistot	-2 508	-2 648
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-40 324	-37 816
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	13 143	14 695

Tuotantokoneiden ja laitteiden kirjanpitoarvo vuoden 2011 lopussa oli 9 199 tuhatta euroa ja vuoden 2010 lopussa 10 422 tuhatta euroa.

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Muut aineelliset hyödykkeet		
Hankintameno vuoden alussa	1 094	1 094
Hankintameno vuoden lopussa	1 094	1 094
Kertyneet poistot vuoden alussa	-858	-833
Tilikauden poistot	-26	-25
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-884	-858
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	209	236
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno vuoden alussa	165	271
Muutos vuoden aikana	1 554	-106
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	1 720	165
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet yhteensä	24 871	26 399

SIJOITUKSET

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Osuudet saman konsernin yrityksissä		
Kirjanpitoarvo vuoden alussa	183 898	190 462
Lisäykset	4 581	1 456
Vähennykset	-6 781	-8 020
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	181 698	183 898
Muut osakkeet ja osuudet		
Kirjanpitoarvo vuoden alussa	642	642
Lisäykset	10	-
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	652	642
Sijoitukset yhteensä	182 349	184 539

12. Vaihto-omaisuus

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Aineet ja tarvikkeet	10 262	9 653
Puolivalmisteet	282	607
Valmiit tuotteet	21 120	15 360
Ennakkomaksut	0	86
Vaihto-omaisuus yhteensä	31 665	25 706

13. Saamiset

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Pitkäaikaiset saamiset		
Pitkäaikaiset korolliset saamiset		
Lainasaamiset konserniyrityksiltä	24 230	10 558
Lainasaamiset muilta	115	151
Pitkäaikaiset korolliset saamiset yhteensä	24 346	10 709
Pitkäaikaiset korottomat saamiset		
Lainasaamiset konserniyrityksiltä	602	1 511
Pitkäaikaiset korottomat saamiset yhteensä	602	1 511
Laskennalliset verosaamiset	64	71
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	25 012	12 291
Lyhytaikaiset saamiset		
Lyhytaikaiset korolliset saamiset		
Lyhytaikaiset korolliset saamiset muilta	1 160	1 217
Lyhytaikaiset korolliset saamiset konserniyrityksiltä	30 031	20 338
Lyhytaikaiset korolliset saamiset yhteensä	31 192	21 555
Lyhytaikaiset korottomat saamiset		
Lainasaamiset muilta	60	100
Muut lyhytaikaiset korottomat saamiset muilta	26	12
Myyntisaamiset		
Myyntisaamiset konserniyrityksiltä	12 254	10 386
Myyntisaamiset muilta	8 741	10 355
Myyntisaamiset yhteensä	20 995	20 741
Siirtosaamiset		
Siirtosaamiset konserniyrityksiltä	1 240	559
Siirtosaamiset muilta	3 555	5 445
Siirtosaamiset yhteensä	4 795	6 004
Lyhytaikaiset korottomat saamiset yhteensä	25 876	26 858
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	57 068	48 413
Saamiset yhteensä	82 080	60 704

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Siirtosaamiset		
Koroista	207	182
Johdannaisista	1 276	1 544
Tuloveroista	-	816
Vakuutuksista	75	234
Muista	3 237	3 229
Siirtosaamiset yhteensä	4 795	6 004

14. Oma pääoma

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Osakepääoma 1.1.	35 000	35 000
Osakepääoma 31.12.	35 000	35 000
Sidottu oma pääoma yhteensä	35 000	35 000
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1. *)	40 000	40 000
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	40 000	40 000
Voitto edellisiltä tilikausilta 1.1.	71 079	49 967
Osingonjako	-30 876	-
Voitto edellisiltä tilikausilta 31.12.	40 204	49 967
Tilikauden voitto	39 823	21 112
Kertyneet tulokset ja tilikauden tulos 31.12.	80 027	71 079
Vapaa oma pääoma yhteensä	120 027	111 079
Oma pääoma yhteensä 31.12.	155 027	146 079
Laskelma jakokelpoisista varoista 31.12.		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	40 000	40 000
Edellisten tilikausien voittovarot	40 204	49 967
Tilikauden voitto	39 823	21 112
Yhteensä	120 027	111 079

*) Sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta voidaan jakaa pääomanpalautuksena. Siitä ei voida jakaa osinkoa.

15. Tilinpäätössiirtojen kertymä

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Poistoero		
Kertynyt poistoero omaisuuserittäin		
Rakennukset ja rakennelmat	-1 878	-1 041
Koneet ja kalusto	7 560	8 328
Muut aineelliset hyödykkeet	92	119
Muut pitkävaikutteiset menot	1 606	2 270
Aineettomat oikeudet	5	0
Poistoero yhteensä	7 385	9 675

Poistoeron muutos

Poistoero 1.1.	9 675	10 732
Poistoeron muutos tuloslaskelmassa	-2 290	-1 057
Poistoero 31.12.	7 385	9 675

16. Pakolliset varaukset

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Muut pakolliset varaukset	182	182

17. Vieras pääoma

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	60 000	100 000
Lainat eläkeyhtiöiltä	-	40 000
Muut pitkäaikaiset velat konserniyrityksille	0	0
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	60 000	140 000
Pitkäaikaisen vieraan pääoman erääntyminen		
Erääntymisajat		
2013 (2012)	-	5 000
2014 (2013)	-	110 000
2015 (2014)	-	10 000
2016 (2015)	60 000	10 000
2017 (2016)	-	5 000
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	60 000	140 000

Yhtiöllä ei ole vaihtovelkakirjalainoja.

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Korolliset lyhytaikaiset velat		
Muut korolliset velat		
Muut korolliset velat konserniyrityksille	22 719	21 223
Muut korolliset velat muille	46 993	6 341
Muut korolliset velat yhteensä	69 712	27 564
Korolliset lyhytaikaiset velat yhteensä	69 712	27 564

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Korottomat lyhytaikaiset velat		
Ostovelat		
Ostovelat konserniyrityksille	788	374
Ostovelat muille	13 575	13 263
Ostovelat yhteensä	14 363	13 637
Siirtovelat		
Siirtovelat konserniyrityksille	36	111
Siirtovelat muille	21 062	23 679
Siirtovelat yhteensä	21 097	23 789
Muut korottomat velat muille	1 150	1 199
Korottomat lyhytaikaiset velat yhteensä	36 610	38 625
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	106 322	66 190

Siirtovelat		
Henkilöstökuluista	9 907	9 163
Myyntistä	7 352	6 498
Koroista	506	1 593
Veroista	1 732	262
Johdannaisista	925	2 213
Muista	676	4 060
Siirtovelat yhteensä	21 097	23 789

18. Vakuudet ja vastuusitoumukset

(Tuhatta euroa)	2011	2010
Leasingvastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	1 170	1 040
Myöhemmin maksettavat	1 669	1 240
Yhteensä	2 839	2 280
Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä kiinteistöön		
Lainat eläkeyhtiöiltä	-	40 000
Annetut kiinnitykset	-	53 000
Takaukset		
Konserniyhtiöiden puolesta annetut takaukset	21 981	21 029

19. Johdannaissopimukset

(Tuhatta euroa)	2011		2010	
	Nimellisarvo	Käypä arvo	Nimellisarvo	Käypä arvo
Valuuttajohdannaiset				
Valuuttatermiinit	96 237	351	119 834	-706
Korkojohdannaiset				
Koronvaihtosopimukset	-	-	20 000	36

OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJAT

OSAKKEET JA OSAKEPÄÄOMA

Tikkurilan osakepääoma oli vuoden 2011 lopussa 35,0 miljoonaa euroa, ja osakkeiden rekisteröity kokonaismäärä oli 44 108 252 kappaletta. Tikkurilalla on yksi osakesarja, ja kukin osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa sekä samansuuruiseen osinkoon. Tikkurilan osakkeet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään. Tikkurilan hallussa ei ollut omia osakkeita vuoden 2011 lopussa.

HALLITUKSEN VALTUUTUKSET

Tikkurilan varsinainen yhtiökokous valtuutti 31.3.2011 Tikkurilan hallituksen päättämään yhtiön omien osakkeiden hankkimisesta sekä osakeannista.

VALTUUTUS OMIEN OSAKKEIDEN HANKKIMISEEN

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 4 400 000 yhtiön oman osakkeen hankkimisesta yhdessä tai useammassa erässä yhtiön vapaalla omalla pääomalla. Valtuutuksen enimmäismäärä vastaa noin kymmentä prosenttia yhtiön kaikista osakkeista.

Omia osakkeita voidaan hankkia julkisessa kaupankäynnissä, minkä vuoksi hankinta tapahtuu suunnatusti eli muutoin kuin osakkeenomistajien omistamien osakkeiden suhteessa. Osakkeiden hankinnat toteutetaan osakkeiden hankintahetken markkinahintaan NASDAQ OMX Helsinki Oy:n järjestämässä julkisessa kaupankäynnissä. Osakkeet hankitaan ja maksetaan NASDAQ OMX Helsinki Oy:n ja Euroclear Finland Oy:n sääntöjen mukaisesti.

Osakkeita voidaan hankkia käytettävaksi mahdollisten yrityskauppojen tai -järjestelyjen rahoittamiseksi tai toteuttamiseksi, yhtiön oman pääoman rakenteen kehittämiseksi, osakkeen likviditeetin parantamiseksi, käytettäväksi yhtiön hallituksen jäsenten vuosipalkkioiden maksamiseen tai yhtiön osakeperusteisten palkkiojärjestelmien toteuttamiseen. Osakkeet voidaan edellä mainittujen tarkoitusten toteuttamiseksi pitää yhtiöllä, luovuttaa tai mitätöidä. Hallitus päättää muista omien osakkeiden hankkimisen ehdoista.

Hankkimisvaltuus on voimassa 18 kuukauden ajan yhtiökokouksen päätöksestä lukien. Hallitus ei ollut käyttänyt kyseistä valtuutusta 31.12.2011 mennessä.

VALTUUTUS OSAKEANTIIN

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 4 400 000 yhtiön hallussa olevan yhtiön oman osakkeen luovuttamisesta ja enintään 4 400 000 uuden osakkeen antamisesta yhdessä tai useammassa erässä. Ehdotettu valtuutusten enimmäismäärä vastaa noin 20 prosenttia yhtiön kaikista nykyisistä osakkeista.

Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet voidaan luovuttaa ja uudet osakkeet voidaan antaa joko maksua vastaan tai maksutta. Uudet osakkeet voidaan antaa ja yhtiöllä olevat omat osakkeet luovuttaa yhtiön osakkeenomistajille siinä suhteessa kuin he ennestään omistavat yhtiön osakkeita tai

osakkeenomistajan etuoikeudesta poiketen suunnatulla osakeannilla, jos siihen on yhtiön kannalta painava taloudellinen syy, kuten yrityskauppojen tai -järjestelyjen rahoittaminen tai toteuttaminen, yhtiön oman pääoman rakenteen kehittäminen, osakkeen likviditeetin parantaminen, yhtiön hallituksen vuosipalkkioiden maksaminen tai yhtiön osakeperusteisten palkkiojärjestelmien toteuttaminen. Suunnattu osakeanti voi olla maksuton vain yhtiön hallituksen vuosipalkkioiden tai yhtiön osakeperusteisten palkkiojärjestelmien toteuttamisen yhteydessä. Uusia osakkeita annettaessa osakkeiden merkintahinta merkitään sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Yhtiön omia osakkeita luovutettaessa merkitään osakkeesta maksettava määrä sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Hallitus päättää muista osakeantiin liittyvistä seikoista.

Osakeantivaltuutus on voimassa kolme vuotta yhtiökokouksen päätöksestä lukien. Hallitus ei ollut käyttänyt kyseistä valtuutusta 31.12.2011 mennessä.

MARKKINA-ARVO JA KAUPANKÄYNTI

Tikkurila Oyj:n osakkeet on noteerattu NASDAQ OMX Helsingissä 26.3.2010 alkaen.

Tikkurilan osakkeen vuoden 2011 päätöskurssi oli 12,89 euroa. Tikkurilan osakkeen kurssi laski vuoden aikana 22 prosenttia. NASDAQ OMX Helsingin portfolioindeksi OMX Helsinki CAP laski vuoden aikana 29 prosenttia. Tikkurilan osakkeen kaupankäyntimäärillä painotettu keskimurssi tammi-joulukuussa oli 15,26 euroa, korkein kurssi 16,92 euroa ja alin kurssi 12,13 euroa. Vuoden lopussa Tikkurila Oyj:n osakkeiden markkina-arvo oli 568,6 miljoonaa euroa. Osaketta vaihdettiin tammi-joulukuussa NASDAQ OMX Helsingissä 24,1 miljoonaa kappaletta, mikä vastaa noin 54,7 prosenttia rekisteröityjen osakkeiden määrästä. Osakevaihdon arvo oli 368,4 miljoonaa euroa.

HALLITUKSEN JA JOHDON OSAKKEENOMISTUS

Tikkurilan hallituksen jäsenet ja heidän lähipiirinsä omistivat 31.12.2011 yhteensä 43 249 osaketta, joka vastaa noin 0,1 prosenttia yhtiön osakepääomasta ja äänivallasta. Tikkurilan hallituksen puheenjohtaja Jari Paasikivi toimii Tikkurilan suurimman yksittäisen omistajan Oras Invest Oy:n toimitusjohtajana.

Tikkurilan johtoryhmä ja heidän lähipiirinsä omistivat joulukuun lopussa yhteensä 4 825 Tikkurilan osaketta, joka vastaa noin 0,01 prosenttia yhtiön osakepääomasta ja äänivallasta. Ajantasainen tieto Tikkurilan ilmoitusvelvollisten sisäpiiriläisten osakeomistuksista on nähtävillä osoitteessa www.tikkurilagroup.fi/hallinnointi/sisapiiri/.

KANNUSTINJÄRJESTELMÄT

Tikkurilalla ei ole optio-ohjelmia tai osakepohjaisia kannustinjärjestelmiä.

OSINKOPOLITIikka

Tikkurilan tavoitteena on jakaa osinkoa, joka vastaa vähintään 40 prosenttia vuotuisesta operatiivisesta nettotuloksesta. Operatiivinen nettotulos tarkoittaa tilikauden voittoa ilman kertaluonteisia erä verovaikutuksella oikaistuna.

Hallitus esittää 28.3.2012 pidettävälle varsinaiselle yhtiökokoukselle, että vuodelta 2011 maksetaan osinkoa 0,73 euroa osakkeelta. Ehdotettu osinko vastaa noin 88 prosenttia operatiivisesta nettotuloksesta.

OSAKKEENOMISTAJAT

Euroclear Finland Oy:n rekisterin mukaan Tikkurilalla oli 31.12.2011 yhteensä 22 842 osakkeenomistajaa, joista suurin oli Oras Invest Oy 18,1 prosentin omistusosuudella. Luettelo suurimmista osakkeenomistajista pidetään säännöllisesti päivitettyinä Tikkurilan internetsivuilla osoitteessa www.tikkurilagroup.fi/sijoittajat.

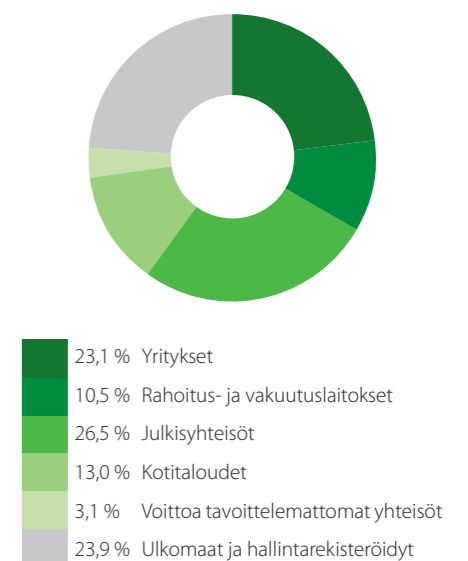
LIPUTUSILMOITUKSET VUONNA 2011

Kemira Oyj ilmoitti 31.3.2011, että sen omistusosuus Tikkurilan osakkeista alitti 1/10 (10 %) ja 1/20 (5 %) rajan ja että sen omistus Tikkurilan osakkeista on 0 prosenttia. Kemiran aiempi omistus oli 6 175 155 osaketta, mikä vastasi 14,0 prosenttia Tikkurilan osakkeista ja äänistä.

Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen ilmoitti 5.8.2011, että sen omistusosuus Tikkurilan osakkeista ylitti 1/10 (10 %) rajan. Kauppojen jälkeen Ilmarisen omistus Tikkurilasta oli yhteensä 4 461 823 osaketta, mikä vastaa 10,1 prosenttia Tikkurilan osakkeista ja äänistä.

Orkla ASA ilmoitti 10.8.2011, että sen omistusosuus Tikkurilan osakkeista ylitti 1/20 (5 %) rajan. Kauppojen jälkeen Orklan omistus Tikkurilasta oli yhteensä 2 722 404 osaketta, mikä vastaa 6,2 prosenttia Tikkurilan osakkeista ja äänistä.

Osakkeenomistajat omistajaryhmittäin 31.12.2011

Tikkurilan suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2011

		Osakkeiden ja äänien määrä	%-osuus osakekan- nasta ja äänimäärästä
1	Oras Invest Oy	7 969 552	18,1
2	Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	4 595 335	10,4
3	Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma	3 796 459	8,6
4	Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö	2 090 049	4,7
5	Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Tapiola	1 798 906	4,1
6	Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva	660 584	1,5
7	Valtion Eläkerahasto	557 000	1,3
8	Sijoitusrahasto Alfred Berg Finland	462 237	1,1
9	Keva	351 519	0,8
10	Wipunen Varainhallinta Oy	305 000	0,7
	10 suurinta rekisteröityä omistajaa yhteensä	22 586 641	51,2
	Hallintarekisteröidyt yhteensä	10 113 622	22,9
	Muut osakkeet	11 407 989	25,9
	Yhteensä	44 108 252	100,0

Osakkeenomistuksen jakautuminen 31.12.2011

Osakkeiden määrä	Omistajien määrä	%-osuus omistajista	Osake- ja äänimäärä kappaletta	%-osuus osakekan- nasta ja äänimäärästä
1–100	11 651	51,0	537 129	1,2
101–1 000	9 966	43,6	3 075 081	7,0
1 001–10 000	1 091	4,8	2 799 715	6,4
10 001–100 000	109	0,5	3 241 947	7,4
100 001–1 000 000	18	0,1	4 417 874	10,0
yli 1 000 000	7	0,0	30 036 506	68,1
Yhteensä	22 842	100,0	44 108 252	100,0

HALLITUKSEN EHDOTUS VOITONJAKOKELPOISTEN VAROJEN KÄYTÖSTÄ

Tikkurila Oyj, Tikkurila-konsernin emoyhtiön, jakokelpoiset varat ovat 120 026 721,17 euroa, josta tilikauden voitto on 39 823 127,15 euroa.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että tilikauden tuloksesta ja edellisten tilikausien voitto-

varoista jaetaan osinkoa 0,73 euroa osakkeelta, eli yhteensä 32 199 023,96 euroa. Jakokelpoisiin varoihin jätetään 87 827 697,21 euroa.

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia

muutoksia, eikä ehdotettu voitonjako hallituksen näkemyksen mukaan vaaranna yhtiön maksukykyä.

Vantaalla 15. helmikuuta 2012

Jari Paasikivi
Hallituksen puheenjohtaja

Petteri Walldén
Hallituksen varapuheenjohtaja

Pia Rudengren
Hallituksen jäsen

Eeva Ahdekivi
Hallituksen jäsen

Riitta Mynttinen
Hallituksen jäsen

Erkki Järvinen
Toimitusjohtaja

TILINTARKASTUSKERTOMUS

TIKKURILA OYJ:N YHTIÖKOKOUKSELLE

Olemme tilintarkastaneet Tikkurila Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1. – 31.12.2011. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman ja liitetiedot.

HALLITUKSEN JA TOIMITUSJOHTAJAN VASTUU

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konsernitilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

TILINTARKASTAJAN VELVOLLISUUDET

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnit-

telemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyyttä, ja siitä, ovatko emoyhtiön hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syöllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhtiötä kohtaan taikka, rikkoneet osakeyhtiölakia tai yhtiöjärjestystä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhtiössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuva tilintarkastusevidenssiä.

LAUSUNTO

KONSERNITILINPÄÄTÖKSESTÄ

Lausuntonamme esitämme, että konsernitilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

LAUSUNTO TILINPÄÄTÖKSESTÄ JA TOIMINTAKERTOMUKSESTA

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Vantaalla, 15. helmikuuta 2012

KPMG OY AB

Pekka Pajamo
KHT

SELVITYS TIKKURILAN HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄSTÄ 2011

Tämä Tikkurila Oyj:n (myöhemmin ”Tikkurila” tai ”Konserni”, jolla viitataan sekä Tikkurila Oyj:hin että Tikkurila-konserniin) selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä julkaistaan erillisenä hallituksen toimintakertomuksesta. Selvitys on saatavilla internetsivuilta osoitteesta 📄 www.tikkurilagroup.fi, ja se sisältyy myös Tikkurilan vuoden 2011 vuosikertomukseen.

YLEISET PERIAATTEET JA VIITEKEHYS

Tikkurila noudattaa hallintoperiaatteissaan ja päätöksenteossaan:

- Suomen osakeyhtiölakia
- Suomen arvopaperimarkkinalakia
- Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia (löytyy kokonaisuudessaan osoitteesta 📄 www.cgfinland.com)
- Tikkurila Oyj:n yhtiöjärjestystä
- Finanssivalvonnan standardeja
- NASDAQ OMX Helsingin sääntöjä
- Keskuskauppakamarin suositusta julkisissa ostarjouksissa noudatettavista menettelytavoista
- muuta Tikkurilan toimintaan liittyvää lainsäädäntöä ja sääntelyä

Tietoa konsernin hallinnoinnista löytyy myös Tikkurila-konsernin internetsivuilta.

Koska konserni toimii myös Tikkurila Oyj:n kotipaikan ulkopuolisilla markkinoilla, otetaan yhtiön toiminnassa huomioon myös paikallinen lainsäädäntö.

Yhtiön hallintoelinten päätehtävät on pääosin määritelty osakeyhtiölain mukaisesti.

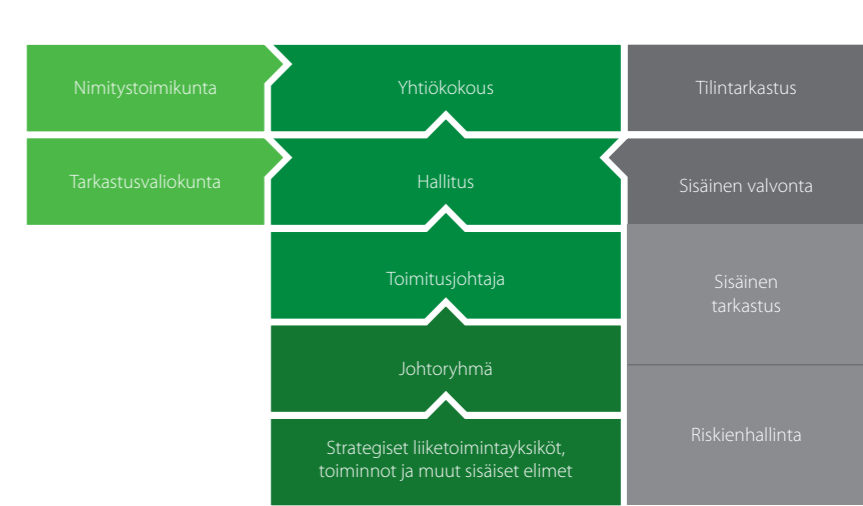
VARSINAINEN YHTIÖKOKOUS

Tikkurila Oyj:n varsinainen yhtiökokous on yhtiön korkein päättävä elin, ja sen tehtävät on määritelty muun muassa Suomen osakeyhtiölaissa ja Tikkurilan yhtiöjärjestyksessä. Osakeyhtiölain mukaan varsinainen yhtiökokous pidetään kerran vuodessa ennen kesäkuun loppua. Varsinainen yhtiökokous päättää muun muassa

- viimeisimmän tilikauden tilinpäätöksen vahvistamisesta
- tilintarkastetussa tilinpäätöksessä esitetyjen voittovarojen käyttämisestä
- hallituksen jäsenten määrästä
- hallituksen jäsenten valinnasta ja palkitsemisesta
- tilintarkastajan valinnasta ja palkkiosta
- hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vastuuvapaudesta
- hallituksen tai osakkeenomistajien yhtiökokoukselle tekemistä ehdotuksista (esim. hallituksen valtuutukset, omien osakkeiden hankinta, osakkeisiin liittyvien erityisten oikeuksien antaminen)
- yhtiöjärjestyksen muutoksista

TIKKURILAN HALLINTOELIMET

Seuraavassa kuviossa on esitetty Tikkurilan tärkeimmät hallintoelimet:

Tikkurila Oyj:llä on yksi osakelaji ja näin ollen kaikilla osakkeilla on yhtäläiset äänestyoikeudet yhtiökokouksissa. Lisätietoa varsinaisesta yhtiökokouksesta on saatavilla Tikkurilan yhtiöjärjestyksestä, joka löytyy yhtiön internetsivuilta osoitteesta 📄 www.tikkurilagroup.fi.

Vuoden 2011 yhtiökokouksen päätökset on esitetty hallituksen vuoden 2011 toimintakertomuksessa. Kaikki yhtiökokouksen materiaalit ja päätökset on julkaistu yhtiön internetsivuilta. Vuoden 2012 varsinainen yhtiökokous pidetään 28.3.2012.

NIMITYSTOIMIKUNTA

Tikkurilan varsinainen yhtiökokous 31.3.2011 päätti perustaa osakkeenomistajista tai osakkeenomistajien edustajista koostuvan nimitystoimikunnan, jonka tehtävänä on valmistella ja esitellä seuraavalle varsinaiselle yhtiökokoukselle tehtävä ehdotus hallituksen jäseniksi ja hallituksen jäsenten palkkioiksi.

Nimitystoimikunta kutsuttiin kokoon siten, että yhtiön kolmea suurinta osakkeenomistajaa, jotka olivat 31.8.2011 rekisteröitynä Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon osakkeenomistajina ja joiden osuus tämän osakasluettelon mukaan yhtiön kaikkien osakkeiden tuottamista äänistä oli suurin, pyydettiin kutakin nimeämään yhden jäsenen nimitystoimikuntaan. Tämän lisäksi Tikkurilan hallituksen puheenjohtaja toimi nimitystoimikunnan asiantuntijajäsenenä.

Nimitystoimikunnan jäsenet ovat 9.9.2011 alkaen Oras Invest Oy:n hallituksen puheenjohtaja Pekka Paasikivi, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen varatoimitusjohtaja Timo Ritakallio ja Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varman

varatoimitusjohtaja Risto Murto. Nimitystoimikunnan neljäs jäsen on Tikkurila Oyj:n hallituksen puheenjohtaja Jari Paasikivi, joka toimii toimikunnan asiantuntijajäsenenä.

Vuonna 2011 nimitystoimikunta kokoontui kolme kertaa.

HALLITUS

Hallituksen tehtävät ja vastuut on määritelty Suomen osakeyhtiölaissa ja muussa asiaankuuluvassa lainsäädännössä. Hallitus valvoo Tikkurilan johtamista ja toimintaa. Hallituksen tärkeimpiä tehtäviä ovat:

- hyväksyä konsernin strategia
- päättää pitkän aikavälin taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet
- hyväksyä vuosittaiset budjetit ja keskipitkän aikavälin liiketoimintasuunnitelmat
- päättää merkittävistä organisaatiomuutoksista sekä yritysostoista ja -myynneistä
- päättää merkittävistä investoinneista sekä merkittävistä kuluista, sitoumuksista ja sisäisistä ohjeistuksista
- päättää olennaisista rahoitukseen ja riskienhallintaan liittyvistä asioista sekä niihin liittyvistä sitoumuksista ja takauksista
- hyväksyä tai vahvistaa ylimmän johdon nimitykset ja palkkiot
- nimittää ja erottaa yhtiön toimitusjohtaja sekä nimittää Tikkurilan johtoryhmän jäsenet
- seurata ja arvioida toimitusjohtajan toimintaa
- varmistaa, että yhtiöllä on riittävät suunnittelu-, tieto- ja valvontajärjestelmät taloudellisen raportoinnin ja riskienhallinnan osalta

- tehdä ehdotukset yhtiökokoukselle muun muassa osingonjaosta ja kutsua yhtiökokous koolle
- valvoa tiedonantopolitiikan noudattamista
- varmistaa, että kirjanpito ja muu taloushallinto ja niihin liittyvä tarkastustoiminta on asianmukaisesti järjestetty

Hallitus edustaa kaikkia osakkeenomistajia, ja sen tulee toimia aina konsernin ja Tikkurila Oyj:n kaikkien osakkeenomistajien parhaan edun mukaisesti.

Tikkurilan hallitukseen kuuluu yhtiöjärjestyksen mukaan 3–7 varsinaisen yhtiökokouksen valitsemaa jäsentä. Jäsenten toimikausi kestää seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen loppuun saakka. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan välittömästi varsinaisen yhtiökokouksen jälkeen. Hallitus kokoontuu puheenjohtajan kutsusta. Hallitus on päätösvaltainen, kun paikalla on enemmän kuin puolet jäsenistä. Toimitusjohtaja ja talousjohtaja osallistuvat hallituksen kokouksiin asioiden esittelijöinä ja lakiasiainhoitaja hallituksen sihteerinä.

Tikkurila Oyj:n varsinainen yhtiökokous valitsi maaliskuussa 2011 Tikkurila Oyj:n hallitukseen viisi jäsentä. Hallituksen jäsenet ovat Jari Paasikivi (puheenjohtaja), Petteri Walldén (varapuheenjohtaja), Eeva Ahdekivi, Riitta Mynttinen ja Pia Rudengren. Ove Mattsson oli hallituksen jäsen maaliskuuhun 2011 saakka.

Hallituksen kaikki viisi jäsentä ovat yhtiöstä riippumattomia ja heistä neljä on myös riippumattomia merkittävistä osakkeenomistajista. Hallituksen puheenjohtaja Jari Paasikivi on Oras Invest Oy:n toimitusjohtaja. Oras Invest Oy omistaa noin 18 prosenttia Tikkurila Oyj:n osakkeista, eikä Paasikivi näin ollen ole riippumaton merkittävistä osakkeenomistajista.

Vuonna 2011 hallitus täsmensi konsernin strategiaa ja valvoi strategian toimeenpanon käynnistämistä. Lisäksi hallitus päätti strategisesta yritystostosta Serbiassa, mikä laajensi SBU Central Eastern Europe -liiketoimintayksikön maantieteellistä toiminta-aluetta.

Hallitustyön tehokkuuden varmistamiseksi hallitus arvioi vuosittain omaa toimintaansa. Tuloksia käytetään hallituksen työskentelytapojen kehittämiseen sekä parantamaan hallituksen ja toimitusjohtajan välistä yhteistyötä.

Vuonna 2011 hallitus kokoontui 14 kertaa. Jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti oli 99 prosenttia.

HALLITUKSEN JA JOHDON JÄSENILLE MAKSETUT PALKKIOT

(Milj. euroa)	Henkilöt	Osakkeina maksetut palkkiot	Rahana maksetut palkkiot	Palkat ja luontoisedut	Bonukset	Eläke-etuudet	Yhteensä
Hallitus							
Puheenjohtaja	1	0,0	0,0				0,1
Hallituksen jäsenet, yhteensä	5	0,1	0,1				0,2
Hallitus yhteensä		0,1	0,2				0,2

Tikkurilan johtoryhmä							
Toimitusjohtaja	1		0,4	0,8	0,1		1,3
Muut jäsenet, yhteensä	7		1,1	0,8	0,1		2,0
Tikkurilan johtoryhmä, yhteensä			1,5	1,6	0,2		3,2

Hallituksen jäsenet on esitelty tarkemmin sivuilla 30–31.

HALLITUKSEN PALKITSEMINEN

Varsinainen yhtiökokous maaliskuussa 2011 päätti hallituksen jäsenille maksettavista palkkioista. Hallituksen vuoden 2011 vuosipalkkiot olivat seuraavat:

- Puheenjohtajan vuosipalkkio 57 000 euroa
- Varapuheenjohtajan vuosipalkkio 37 000 euroa
- Muiden jäsenten vuosipalkkio 31 000 euroa

Hallituksen vuosipalkkio maksettiin yhtiön osakkeiden ja rahaosuuden yhdistelmänä siten, että vuosipalkkiosta 40 prosenttia maksettiin joko Tikkurilan omistamina tai markkinoilta hankittavina Tikkurilan osakkeina ja 60 prosenttia maksettiin rahana. Hallituksen vuoden 2011 kokouspalkkiot olivat seuraavat:

- Suomessa asuvat jäsenet 600 euroa kokoukselta
- Muissa EU-maissa asuvat jäsenet 1 200 euroa kokoukselta
- EU-alueen ulkopuolella asuvat jäsenet 2 400 euroa kokoukselta

Puhelinkokouksista maksettiin 600 kokoukselta. Kokouspalkkiota maksettiin myös valiokuntien kokouksista. Matkakustannukset korvattiin konsernin matkustuspolitiikan mukaisesti. Kokouspalkkiot maksettiin rahana.

Hallituksen jäsenet eivät olleet työ- tai toimisuhteessa Tikkurilaa.

TARKASTUSVALIOKUNTA

Valiokunnan puheenjohtajana toimii Eeva Ahdekivi ja jäsenenä Pia Rudengren ja Jari Paasikivi.

Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on avustaa yhtiön hallitusta huolehtimaan siitä, että yhtiön taloudellinen raportointi, sisäinen valvonta ja tilintarkastus ovat asianmukaisesti järjestetty ja että Tikkurila toimii lakien, määräysten ja yhtiön hallituksen vahvistamien liiketapaperiaatteiden (Code of Conduct) mukaisesti.

Tikkurilan tarkastusvaliokunnalla ei ole toimeenpanovaltaa. Tarkastusvaliokunta muun muassa

- arvioi ja valvoo Tikkurilan tilinpäätöksen ja osavuositksausten laatimista sekä arvonalentumistestauksia

- käsittelee konsernin riskienhallintaperiaatteita ja -toimintaa
- arvioi lakien, määräysten ja Tikkurilan sisäisten ohjeistusten, kuten liiketapaperiaatteiden noudattamista, sekä yritysvastuun kehittämistä
- hyväksyy sisäisen tarkastuksen ja ulkopuolisen tilintarkastuksen tarkastussuunnitelman
- valmistelee tilintarkastajien valintaa
- käsittelee Tikkurilan selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä

Vuonna 2011 tarkastusvaliokunta kokoontui viisi kertaa. Osallistumisprosentti oli 100 prosenttia. Konsernin CFO Jukka Havia toimi valiokunnan sihteerinä. Lisäksi Tikkurilan päävastuullinen tilintarkastaja Pekka Pajamo osallistui kokouksiin ja raportoi tarkastusvaliokunnalle. Myös Tikkurilan sisäinen tarkastaja raportoi tarkastusvaliokunnalle sisäiseen tarkastukseen liittyvistä asioista vuoden aikana.

Vuonna 2011 tarkastusvaliokunta käsitteli konsernin osavuositksauksia ennen hallituksen kokouksia, keskusteli tulosohjeistuksesta ja siihen liittyvistä periaatteista, kävi lävitse sisäiset ja ulkoiset tilintarkastuskertomukset sekä valmiste-li seuraavan vuoden tilintarkastussuunnitelman ja tilintarkastajan valintaa koskevan ehdotuksen yhtiökokoukselle 2011. Lisäksi tarkastusvaliokunta kartoitti Tikkurilan merkittävimmät riskit (strategiset riskit mukaan lukien).

TOIMITUSJOHTAJA

Hallitus nimittää toimitusjohtajan tehtävänsä ja päättää tämän palkitsemisesta ja muista eduista. Toimitusjohtaja vastaa konsernin päivittäisestä johtamisesta. Toimitusjohtajan johtaa yhtiötä Suomen osakeyhtiölain, hallinnointikoodin ja hallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Erkki Järvinen on toiminut Tikkurilan toimitusjohtajana tammikuusta 2009. Toimitusjohtajan tehtäviin kuuluu muun muassa liiketoiminnan johtaminen hallituksen ohjeiden mukaisesti, hallituksen kokouksissa käsiteltävien asioiden valmistelu, hallituksen tekemien päätösten täytäntöönpano sekä muut osakeyhtiölain mukaiset asiat.

TIKKURILAN JOHTORYHMÄ

Tikkurilan johtoryhmän puheenjohtajana toimii toimitusjohtaja. Johtoryhmä avustaa toimitusjohtajaa yhtiön johtamisessa ja kehittämisessä.

Vuonna 2011, Tikkurilan johtoryhmään kuuluivat seuraavat henkilöt:

- Erkki Järvinen, konsernin toimitusjohtaja, johtoryhmän puheenjohtaja
- Jukka Havia, Chief Financial Officer
- Janno Paju, Senior Vice President, SBU East (Chief Commercial Officer 1.1.2012 alkaen)
- Petri Miettinen, Group Vice President, toimitusketju & HSEQ
- Kenneth Sundberg, Group Vice President, tutkimus ja tuotekehitys
- Arto Lehtinen, Senior Vice President, SBU Finland (31.12.2011 saakka)
- Niklas Frisk, Senior Vice President, SBU Scandinavia (31.12.2011 saakka)
- Ilpo Jousimaa, Senior Vice President, SBU Central Eastern Europe (2.12.2011 saakka)

Toimitusjohtaja tekee ehdotuksen Tikkurilan johtoryhmän jäsenistä, ja hallitus hyväksyy jäsenten nimitykset sekä palkitsemiseen liittyvät edut. Vuonna 2011 Tikkurilan johtoryhmällä oli kolme elintä, joiden tehtävänä oli valmistella johtoryhmässä päätettäviä operatiivisia asioita:

BUSINESS BOARD

Puheenjohtaja: Anna-Lena Högfeldt, Group Vice President, Marketing
Jäsenet: SBU-johtajat, markkinointi, toimitusjohtaja, CFO

OPERATIONS BOARD

Puheenjohtaja: Petri Miettinen, Group Vice President, Supply Chain & HSEQ
Jäsenet: Toimitusketjun hallinta, tuotekehitys, markkinointi

CORPORATE OFFICE

Puheenjohtaja: Jukka Havia, CFO
Jäsenet: Talous ja rahoitus, henkilöstöhallinto, IT, lakiasiat, viestintä

Tikkurila toimii lukuisissa maissa, joissa sillä on monia erillisiä juridisia yksiköitä. Tikkurilan toimitusjohtaja vastaa sellaisiin merkittäviin asioihin liittyvästä päätöksenteosta, jotka eivät vaadi hallituksen päätöstä. Paikallinen liiketoimintayksiköiden johto vastaa liiketoimintaan liittyvästä päivittäisestä päätöksenteosta. Tytäryhtiöiden hallituksilla ei ole itsenäistä operatiivista tai muuta merkittäviin asioihin liittyvää päätöksentekooikeutta, mutta paikallisten hallitusten tehtävänä on varmistaa, että paikallisia yksiköitä johdetaan paikallisten lakien ja määräysten sekä Tikkurila-konsernin sisäisten ohjeiden mukaisesti.

JOHTORYHMÄN PALKITSEMINEN

Tikkurilan hallitus päättää Tikkurilan toimitusjohtajan ja muun johdon palkoista, palkkioista ja toimisuhteiden ehdoista. Toimitusjohtaja ja muu johto muodostavat konsernin johtoryhmän.

Johtoryhmän palkitseminen koostuu kokonaispalkasta ja tulospalkkioista. Kokonaispalkka sisältää rahapalkan ja veronalaiset edut. Tulospalkkiot määräytyvät konsernille ja liiketoiminta-alueille asetettujen tilostavoitteiden toteutumisen perusteella tilikausittain. Tulospalkkio koostuu rahapalkkioista.

Tikkurilalla ei ole ollut käytössä osakeperusteisia palkitsemisjärjestelmiä vuonna 2011 tai sitä ennen.

TOIMITUSJOHTAJAN PALKITSEMINEN VUONNA 2011

Tikkurilan toimitusjohtajalle Erkki Järviselle tilikauden 2011 aikana maksettu palkka veronalaiset edut ja tulospalkkio mukaan lukien oli 1 217 363 euroa. Toimitusjohtajalle kertyi vuodelta 2011 tulospalkkiota, joka maksetaan maaliskuussa 2012. Tulospalkkio voi olla korkeintaan 50 prosenttia veronalaisesta vuosiansiosta.

Toimitusjohtajan eläkeikä on 63 vuotta. Hänellä on maksuperusteinen lisäeläkejärjestelmä, jonka kustannus vuonna 2011 oli 55 125 euroa. Eläkkeen määräytymisperuste on maksuperusteinen.

Toimitusjohtajan irtisanomisaika on 6 kuukautta ja hänelle maksetaan lisäksi 12 kuukauden palkkaa vastaava korvaus, mikäli yhtiö irtisanoo hänet.

Toimitusjohtaja kuului bonusohjelman 2011 piiriin. Kannustinohjelmien sisältöä on kuvattu tarkemmin kohdassa ”Johdon bonusohjelma 2011”.

JOHTORYHMÄN PALKITSEMINEN VUONNA 2011

Muu johto kuului bonusohjelman 2011 piiriin. Kannustinohjelmien sisältöä on kuvattu tarkemmin alla.

JOHDON BONUSOHJELMA 2011

Tikkurila-konsernin hallitus hyväksyi 15.12.2010 uuden bonusohjelman vuodelle 2011.

Osallistujat bonusohjelmaan ovat Tikkurilan johtoryhmän jäsenet, liiketoimintayksiköiden ja funktioiden johtotason työntekijät, Tikkurila-konserniin kuuluvien yhtiöiden toimitusjohtajat sekä valikoidut johtajat ja asiantuntijat, jotka ovat Tikkurila-konserniin kuuluvissa yhtiöissä erityisissä asemissa. Ohjelman piiriin kuului yhteensä 137 henkilöä vuonna 2011.

Bonuskriteerit käsittävät Tikkurila-konsernin ja liiketoimintayksiköiden liiketuloksen (EBIT), funktio-, alue-, yritys- tai tiimikohtaisia tavoitteita sekä henkilökohtaisia tavoitteita. Bonusen saaminen edellyttää kahdesta neljään eri tavoitteen täyttämistä. Kaikkien tavoitteiden on oltava mitattavissa numeroin ja vähintään 50 prosenttia on oltava taloudellisia tavoitteita.

TILINTARKASTUS

Yhtiöjärjestyksen mukaan Tikkurilalla on yksi tilintarkastaja, jonka tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Vuodelle 2011 tilintarkastusyhteisöksi valittiin KPMG Oy Ab.

Hallituksen tarkastusvaliokunta valmistelee tilintarkastajan valintaprosessia. Tilintarkastajan peräkkäisten yhteenlaskettujen toimikausien kesto voi olla enintään seitsemän vuotta. Ottaen huomioon vuonna 2007 voimaan tulleen Tilintarkastuslain, Tikkurilan nykyinen päävastuullinen tilintarkastaja Pekka Pajamo KPMG:ltä voi toimia pisimmillään samassa tehtävässä vuoden 2013 tilintarkastukseen asti.

Lakisääteisessä tilintarkastuksessa tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa Tikkurila Oyj:n kirjanpito (pohjautuu Suomen kirjanpitolakiin), Tikkurila-konsernin kirjanpito (IFRS), hallituksen toimintakertomus, tilinpäätös liitetietoineen sekä yhtiön hallinto. Tikkurilan tilikausi on kalenterivuosi. Tilintarkastaja raportoi pääasiassa tarkastusva-

liokunnan kautta, mutta osallistuu vuodessa vähintään yhteen hallituksen kokoukseen.

Varsinainen yhtiökokous valitsee tilintarkastajan yhdeksi toimikaudeksi kerrallaan. Tilintarkastaja raportoi hallitukselle vähintään kerran vuodessa.

Vuonna 2011 KPMG:n tilintarkastuspalkkiot olivat 402 000 euroa ja muiden palvelujen palkkiot 249 000 euroa.

SISÄINEN VALVONTA

Tikkurilassa on sisäisen valvonnan järjestelmä, jonka tarkoituksena on

- suojella omaisuuden arvoa
- varmistaa toiminnan tarkoituksenmukaisuus ja tehokkuus, mukaan lukien
- taloudellisen ja toiminnallisen raportoinnin luotettavuus
- säännösten ja toimintaperiaatteiden noudattaminen
- toiminnan tavoitteidenmukaisuus

Sisäinen valvonta on olennainen osa kaikkea Tikkurilan toimintaa ja kattaa konsernin kaikki tasot. Sisäisen valvonnan toteuttamisesta vastaa yhtiön koko henkilöstö ja sen toimivuutta seurataan esimiesten toimesta osana operatiivista johtamista.

Sisäisen valvonnan tärkeimmät osa-alueet ovat

- johtamistapa- ja organisaatiokulttuuri
- riskien arviointi
- valvontatoimienpiteet
- raportointi ja tiedonvälitys
- seuranta ja tarkastus

Tikkurilan arvot, liiketapaperiaatteet ja konsernisoiset toimintaohjeet luovat perustan yhtiön hallinnoinnille ja sisäiselle valvonnalle. Sisäiset ohjeet ja liiketapaperiaatteet on saatettu tiedoksi konsernin koko henkilöstölle, minkä lisäksi konsernissa otettiin vuonna 2011 käyttöön liiketapaperiaatteisiin liittyvä verkko-oppimismateriaali.

Tikkurilan jokaisella työntekijällä on oikeus ja velvollisuus tehdä ilmoitus konsernin Compliance Officerille tai sisäiselle tarkastukselle, tarvittaessa nimettömänä, lain, liiketapaperiaatteiden ja konserniohjeiden vastaisesta toiminnasta.

SISÄISEEN VALVONTAAN LIITTYVÄT TOIMET VUONNA 2011

Sisäinen valvonta pyrkii toiminnallaan lisäämään sääntöjen noudattamista koko konsernissa sekä tukee liiketoiminnan tavoitteiden saavuttamista. Liiketoimintatavat pohjautuvat Tikkurilan liiketapaperiaatteisiin ja muihin ohjeistuksiin.

Vuoden 2011 aikana muun muassa seuraavia toimenpiteitä toteutettiin sisäiseen valvontaan liittyen

- järjestettiin henkilökunnalle koulutusta
- laadittiin tai päivitettiin sisäisiä toimintatapoja ja ohjeistoja, mukaan lukien lähipiiri-, investointien hyväksymis-, sopimuskenteko- sekä taloudellisten riskien hallintapolitiikka
- analysoitiin olennaisimmat liiketoiminnan riippuvuussuhteisiin ja mahdollisiin häiriötilanteisiin liittyvät riskit

- toteutettiin IT-turvallisuuteen liittyviä toimia, joita on tarkoitus jatkaa myös vuonna 2012, mutta uudelleen määritetyllä tavalla
- käynnistettiin monia projekteja konsernin IT-sovellusten kehittämiseen liittyen (mukaan lukien CRM-, ERP-, ennustamiseen ja suunnitteluun liittyvät sekä tuotetietohallintaratkaisut), ja näissä projekteissa otetaan sisäinen valvonta huomioon

SISÄINEN TARKASTUS

Sisäinen tarkastus vastaa konsernin riippumattomasta arviointi- ja varmennustoiminnasta, jonka keskeisenä tehtävänä on tukea konsernin johtoa ja hallitusta niiden valvontatehtävässä. Tarkastusvaliokunta on hyväksynyt Tikkurilan sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen. Tarkoituksena on arvioida ja osallistua konsernin riskienhallinnan, valvonnan ja hallinnointijärjestelmien parantamiseen. Sisäisellä tarkastuksella on rajoittamaton pääsy kaikkiin Tikkurilan tietoihin. Sisäinen tarkastus keskittyy sekä liiketoimintayksikköjen säännölliseen tarkastukseen että liiketoimintaprosessien tarkastukseen.Vuositaites suunnitelmat laaditaan Tikkurila-konserniin kohdistuvien riskien olennaisuusarvioinnin perusteella.

Sisäinen tarkastus raportoi säännöllisesti tarkastusvaliokunnalle. Tikkurilan toimitusjohtaja toimii sisäisen tarkastajan hallinnollisena esimiehenä. Tilintarkastajat käyvät vuoden aikana säännöllisesti lävitse sisäisen tarkastuksen suunnitelmia ja havaintoja.

SISÄINEN TARKASTUSTOIMINTA VUONNA 2011

Tikkurilan sisäisen tarkastuksen toiminnot ostettiin Kemira Oyj:lta vuoden 2010 loppuun. Vuoden 2011 alusta alkaen Tikkurila on vastannut itse sisäisen tarkastuksensa resursoinnista ja nimitti muun muassa yhtiön sisältä sisäisen tarkastajan, joka vastaa sisäisen tarkastuksen tehtävistä ulkopuolisten asiantuntijoiden avustuksella.

Vuonna 2011 sisäinen tarkastus teki tiettyihin teemoihin perustuvia tarkastuksia, joiden tavoitteena oli kattaa kaikki Tikkurilan tärkeimmät markkinat. Myynti- ja jakelusopimuksille, hankinta- ja tuotekustannusarvioille sekä tietyille laadun- ja riskienhallinta-alueille tehtiin maiden rajat ylittävä tarkastus. Tavoitteena oli muun muassa löytää ja ottaa käyttöön tarkastuksissa löydetyt parhaat käytännöt kaikissa Tikkurilan tytäryhtiöissä sekä yhdistää toimintoja ja korjata mahdolliset puutteet. Teemoihin perustuvien tarkastusten lisäksi tehtiin maakohtaisia tarkastuksia.

SISÄINEN TARKASTUSSUUNNITELMA VUODELLE 2012

Tarkastusvaliokunnan alustavan sisäisen tarkastussuunnitelman mukaan sisäinen tarkastus keskittyy vuonna 2012 varastojen hallintaan, taloudelliseen raportointiin ja ennustamiseen liittyviin prosesseihin, siirtohinnoitteluun, lähipiiritapahtumien hallintaan ja käsittelyyn sekä toiminnan yleisen vaatimustenmukaisuuden varmistamiseen, kuten esimerkiksi konsernin politiikkojen arviointiin. Lisäksi tehdään maakohtaisia tarkastuksia.

RISKIT

Tikkurilan liiketoimintaan liittyy monia riskejä, joista osa voi olla merkittäviä. Koska konsernin liiketoiminnot jakautuvat useaan maantieteelliseen alueeseen ja monenlaisiin tuotteisiin ja asiakas-segmentteihin, eri riskien määrä, todennäköisyys ja vaikutukset saattavat vaihdella eri liiketoimintayksiköiden välillä. Merkittävien riskien toteutumisella voi olla huomattava negatiivinen vaikutus Tikkurilan liiketoimintaan, taloudelliseen asemaan ja liiketoiminnan tulokseen.

Tikkurilan hallitus pyrkii tunnistamaan ja ymmärtämään Tikkurilan suurimpia riskejä. Hallitus määrittelee riskistrategian; millaisia riskejä konsernin on otettava saavuttaakseen tavoitteensa ja millainen on yhtiön riskinsietokyky tiettyjen määriteltujen riskien osalta. Riskistrategia tukee Tikkurilan liiketoimintastrategiaa. Hallitus päättää myös siitä, minkä tiettyjen riskien toteutumisen mahdollisuutta vähennetään aktiivisesti, missä laajuudessa ja millaisin kustannuksien muun muassa suojautumalla tai liikesopimusten suunnittelulla. Lisäksi hallitus valvoo, että tavanomaisia liiketoimintariskejä valvotaan asianmukaisella tavalla. Tikkurilan sisäisellä valvonalla, sisäisellä tarkastuksella ja riskienhallinnalla pyritään vähentämään merkittävästi riskien mahdollisen toteutumisen haitallisia vaikutuksia.

Tikkurilaan kohdistuu erilaisia riskejä, kuten strategisia, operatiivisia, taloudellisia ja vahinkoriskejä. Riskit arvioidaan ja niitä hallitaan riskityypin ja riskin ominaisuuksien mukaan. Tikkurilan merkittävimmät riskit liittyvät strategiaisiin ja operatiivisiin riskeihin, vaikkakin kaikki riskiryhmät pitävät sisällään sellaisia riskejä, jotka voivat vaikuttaa merkittävästi Tikkurilan liiketoimintaan.

Tikkurilan kannalta olennaiset, hallituksen määrittämät riskit on esitetty tiettyjen yksinkertaistettujen olettamusten pohjalta seuraavalla sivulla olevassa kaaviossa. Laatikon koko kuvaa riskiluokan mahdollista rahallista vaikutusta ja laatikon väri kertoo, ovatko riskit sisäisesti hallittavissa vai ulkoisten olosuhteiden aikaansaamia. Riskit jaetaan niiden todennäköisen ajoittumisen mukaan, vaikka suurimmalla osalla on sekä lyhytaikaisia että pitkäaikaisia vaikutuksia.

Tikkurila on riippuvainen toimittajiensa kyvystä toimittaa maalintuotannossa tarvittavia raaka-aineita. Lisäksi raaka-ainehinnat saattavat vaihdella suhdanteiden mukaan kysynnässä ja tarjonnassa tapahtuvien muutosten myötä. Toimittajien toiminnan sopeuttaminen vallitsevaan tilanteeseen on yleensä hidasta, ja hintojen muutokset voivat olla nopeita. Konserni ei välttämättä onnistu siirtämään korkeampia kustannuksia lopputuotteiden hintoihin täysimääräisesti tai ilman viiveitä. Raaka-aineisiin liittyvät epävarmuudet voivat myös vaikuttaa markkinaosuuden kehittymiseen, yleiseen kilpailutilanteeseen ja tuotevalikoimaan.

Maalialan tai arvoketjun kilpailutilanne voi muuttua nopeasti, varsinkin uusien toimijoiden sekä markkinoiden tai jakelun rakennemuutosten myötä. Toimialan mahdollinen yhdentymiskehitys saattaisi johtaa harvempiin toimijoihin, mikä voisi muuttaa jokaisen kilpailijan suhteellista vahvuutta. Alalle voi tulla uusia toimittajia, mikä saattaa huonontaa Tikkurilan asemaa. Asiakkaat saattavat

yhdistyä ja sitä kautta vahvistaa neuvotteluvaltaansa. Lisäksi yhtiön jakelukanavissa voi tapahtua muutoksia, jotka saattavat aiheuttaa hinta- tai tulospaineita.

Talouden yleinen kehitys vaikuttaa Tikkurilan tuotteiden ja palvelujen kysyntään vaikuttaviin tekijöihin, kuten rakentamisen ja remontoinnin aktiivisuuteen. Makrotalouden myönteisen kehityksen pysähtyminen tai kääntyminen laskuun Tikkurilan liiketoiminta-alueella voi vaikuttaa kielteisesti Tikkurilan liiketoimintaan, taloudelliseen asemaan ja tulokseen.

Tikkurila päätti lokakuussa 2011 täsmennetystä strategiasta, joka sisältää mahdollisuuden laajentaa toimintaa palveluihin, ottaa käyttöön uusia jakelumalleja sekä muita rakennemuutoksia. Asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi harkitaan horisontaalista ja vertikaalista integraatiota. Uudet strategiset muutokset saattavat aiheuttaa lisäinvestointeja, oppimiskustannuksia, tavoiteltujen skaalaetujen saavuttamiseen liittyviä kustannuksia sekä vaikuttaa johdon ajankäyttöön.

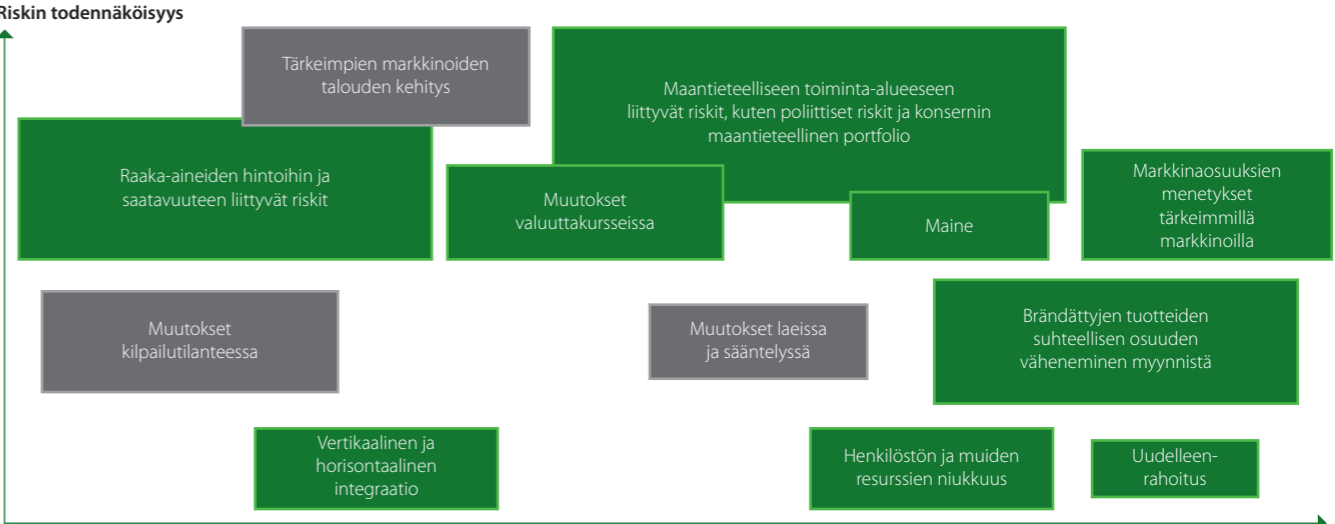
Tikkurilan toimintojen kansainvälisen luonteen vuoksi konsernin tuloslaskelma, tase ja rahavirrat altistuvat valuuttakurssimuutoksille. Tällä hetkellä tärkeimpiä valuuttoja ovat Venäjän rupla, Ruotsin kruunu ja Puolan zloty. Translaatio- ja transsaktioriskit vaikuttavat tuloslaskelmaan esimerkiksi muunnettaessa valuuttamääräisiä raaka-aineosia tai myyntituottoja euroiksi konsernitasolla ja myös muunnettaessa ulkomaisten tytäryhtiöiden valuuttamääräisiä taseita euroiksi konsernin tilinpäätöksessä. Nämä riskit riippuvat kyseisten maiden liiketoiminnan laajuudesta.

Monissa Tikkurilan toimintamaissa esiintyy poliittisia ja maantieteellisiä riskejä. Näihin kuuluvat hyperinflaation, poliittisten levottomuuksien, infrastruktuurin hajoamisen, sodan ja muiden liiketoiminnalle haitallisten olojen riskit.

Tikkurilan liiketoimintaa säätelevät lukuisat, hallinnolliset ja toimialakohtaiset lait ja määräykset EU:n alueella ja muissa maissa. Sääntelyssä tapahtuvat muutokset voivat vaikeuttaa optimaalisen tuotantorakenteen ylläpitämistä tai hankaloittaa Tikkurilan raaka-aineiden ja lopputuotteiden kuljetuksia. Lisäksi ne voivat vähentää esimerkiksi raaka-ainevaihtoehtoja tai johtaa vain kalliiden raaka-aineiden saatavuuteen tai korkeampiin varastointikuluihin.

Rahoitusriskejä ei pidetä Tikkurila kannalta merkittävinä lyhyellä aikavälillä, sillä Tikkurila järjesteli uudelleen velkarahoituksensa vuonna 2011, ja on turvannut ulkoisen rahoituksen kolmi- ja viisivuotisilla maturiteeteilla. Pidempiaikaiset vaikeudet uuden pitkäaikaisen rahoituksen saamisessa nopeasti muuttuvassa markkinaympäristössä saattaisivat vaikuttaa epäsuotuisasti Tikkurilan liiketoimintaan.

Tikkurila on kehittänyt vuosikymmenten aikana vahvoja paikallisia ja kansainvälisiä brändejä. Säännöllisesti tehtyjen ulkoisten tutkimusten mukaan Tikkurilan asiakasuskollisuuden taso on hyvä ja sillä on laadukkaan toimijan maine, minkä vuoksi brändi- ja maineriskit ovat olennaisia. Kaikki muutokset kuluttajien mieltymyksissä tai kysynnän hintajoustavuudessa voivat vaikuttaa negatiivisesti Tikkurilan tuotteiden kysyntään.

Lyhyellä aikavälillä

■ Vähintään joiltakin osin hallittavissa ■ Ei hallittavissa

Henkilöstö- ja muiden resurssien heikko saatavuus voi vaikuttaa Tikkurilan pitkän aikavälin kasvunäkymiin. Maalien kysyntä voi lisääntyä nopeasti positiivisessa taloudellisessa ympäristössä, ja Tikkurilan uusi täsmennetty strategia saattaa saada aikaan uutta henkilöstöresurssien ja osaamisen tarvetta.

RISKIENHALLINTA

Riskienhallinnan tavoitteena on tunnistaa ne riskit, jotka saattavat estää yhtiötä saavuttamasta liiketoimintatavoitteensa. Riski voidaan määritellä epävarmuustekijäksi, joka vaikuttaa Tikkurilan liiketoimintatavoitteisiin ja kykyyn saavuttaa tulokSENSA.

Tikkurila pyrkii tunnistamaan, analysoimaan, arvioimaan ja reagoimaan riskeihin järjestelmällisesti ja proaktiivisesti. Tikkurilan tavoitteena on halutun kokonaisriskitason saavuttaminen ja toiminnan jatkuvuuden varmistaminen.

Tikkurilan hallitus määrittelee riskienhallinnan pääperiaatteet ja hyväksyy konsernin riskienhallintapolitiikan, ja tarkastusvaliokunta avustaa hallitusta riskienhallinnan valvonnessa. Tikkurilassa liiketoimintayksiköt ja funktiot vastaavat oman toiminta-alueensa riskien tunnistamisesta, raportoinnista ja valvonnasta sekä riskienhallinnasta.

Tikkurilassa riskienhallinta toteutetaan vastualueittain soveltaen yhteisesti sovittua riskien arviointimallia, jossa käytetään myös riskirekisterejä. Riskien arvioinnissa ja -hallinnan kehittämisessä käytetään tarvittaessa ulkopuolisia neuvonantajia. Riskeistä raportoidaan säännöllisesti johdolle ja hallitukselle sekä osana Tikkurilan ulkoista raportointia. Raportteihin kootaan kuvaukset riskeistä sekä niiden toteutumisen todennäköisyydestä ja vakavuudesta.

Osa riskienhallintatoimenpiteistä hoidetaan keskitetysti kustannusedun saavuttamiseksi ja riittävän suojaustason varmistamiseksi. Tällaisia ovat esimerkiksi tietyt konsernin vakuutusohjelmat, kuten toiminta- ja tuotevastuuvakuutus, kuljetusvakuutus, suurimpien tehtaiden omaisuus- ja keskeytysvakuutukset sekä rahoitusriskien suojaus-

toimet. Tikkurilan johtoryhmä ja hallitus arvioivat merkittäviin investointeihin ja yritysostoihin liittyvät riskit.

Toimitusjohtaja ja johtoryhmä vastaavat konsernin riskienhallintatoiminnan toteutumisesta. Hallitus on vastuussa riskienhallinnan päämenettelytapojen ja -periaatteiden hyväksymisestä sekä Tikkurilan riskinsietotason määrittelystä. Hallitus ja tarkastusvaliokunta hyväksyvät ja seuraavat raportointimenettelyä sekä valvovat konsernin liiketoiminta- ja hallinnointiprosessien riittävyyttä, sopivuutta ja tehokkuutta.

RISKIENHALLINTA VUONNA 2011

Vuonna 2011 konserni jatkoi riskistrategian ja riskienhallintaprosessien kehittämistä. Tarkastusvaliokunta kartoitti Tikkurilan pääasialliset riskit (esitetty edellä olevassa kuvassa). Riskikartoituksen pohjalta hallitus määritteli Tikkurilan riskistrategian.

Vuonna 2010 riskienarvioinnin pohjalta kehitettiin riskirekisterit. Riskien arviointi sisällytettiin olennaiseksi osaksi investointien arviointeja. Lisäksi vuonna 2011 kehitettiin ja otettiin käyttöön konserninlaajuiset kriisinhallinta- ja viestintäprosessit ja -työkalut, joista järjestettiin myös koulutusta. Konsernin HSEQ-toiminnoissa (Health, Safety, Environment & Quality) otettiin käyttöön uusi IT-sovellus tapaturmien raportointiin ja seurantaan. Taloudellisten riskien hallintapolitiikkaa päivitettiin vuoden 2011 lopussa. Liiketoiminnasta tehtiin vaikutusanalyysi yhteistyössä ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa, ja sen tarkoituksena oli selvittää tiettyjen, tärkeiden toiminta-alueiden keskinäiset riippuvuudet ja toiminnan keskeytymiseen liittyvät riskit. Loppuraportti valmistui tammikuussa 2012, ja tutkimustulosten hyödyntäminen aloitetaan kuluvan vuoden aikana. Vuoden 2011 lopussa otettiin käyttöön konserninlaajuisen, itsenäisen palveluntarjoajan hallinnoima ilmoituksentekojärjestelmä.

RISKIENHALLINTASUUNNITELMA VUODELLE 2012

Konserninlaajuisen riskirekisterin käyttöönottoa tuetaan muun muassa kouluttamalla paikallisia tarkastajia, jotka puolestaan vastaavat laajemmassa koulutuksesta ja käyttöönotosta. Compliance-asioihin liittyviä sisäisiä prosesseja kehitetään siten, että konsernin Compliance Officer ja sisäisen tarkastuksen päällikkö voivat välttää vaatimustenmukaisuutta koskevat tehtävät oikeille tahoille organisaatiossa ja että sisäisiä ohjeistuksia noudatetaan systemaattisesti. Riskiraportointia kehitetään lokakuussa 2011 julkistetun strategian mukaisesti. Strategian täsmennys saattaa aiheuttaa muutoksia riskinottohalukkuuteen, riskien todennäköisyyteen, seurantavastuuseen tai yleisesti riskien eri osa-alueisiin. Konsernin vuoden 2011 aloittaman uudelleenorganisoinnin johdosta laaditaan suunnitelmat liiketoiminnan häiriötilanteiden välttämiseksi. Lisäksi Tikkurilan työntekijöiden ja sisäisten toimielinten rooleja ja vastuita saatetaan täsmentää uuden liiketoimintarakenteen mukaisesti.

SISÄPIIRIASIOIDEN HALLINTA

Tikkurila Oyj:n sisäpiiri koostuu Suomen arvopaperimarkkinalain mukaisesti ilmoitusvelvollisista sisäpiiriläisistä, pysyvistä yrityskohtaisista sisäpiiriläisistä ja hankekohtaisista sisäpiiriläisistä.

Ilmoitusvelvollisia sisäpiiriläisiä ovat asemansa perusteella hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja, yhtiön johtoryhmän jäsenet ja tilintarkastusyhteisön päävastuullinen tilintarkastaja. Tikkurila Oyj:n pysyviä yrityskohtaisia sisäpiiriläisiä ovat yhtiön lakiasiainjohtajan erikseen määrittelemät ja Tikkurilan toimitusjohtajan hyväksymät henkilöt.

Tikkurila Oyj noudattaa NASDAQ OMX Helsingin Oyj:n sisäpiiriohjetta, jonka mukaan sisäpiiriläisen on suositeltavaa ajoittaa kaupankäynti yhtiön osakkeilla ajankohtiin, jolloin markkinoilla on mahdollisimman täydellinen tieto osakkeen arvoon vaikuttavista seikoista. Tämän ja yhtiön hallituksen päätöksen perusteella Tikkurilan pysyvät sisäpiiriläiset eivät saa käydä kauppaa yhtiön arvopapereista ajanjaksolla, joka alkaa raportointikau-

den lopusta ja päättyy seuraavan osavuositarkastuksen tai tilinpäätöksen julkaisuun.

HILJAINEN JAKSO

Tikkurila pitää ennen tilinpäätösten ja osavuositarkastusten julkaisua niin sanotun hiljaisen ajanjakson. Jakso alkaa kyseisen raportointikauden päätyttyä ja kestää aina raportointikauden tilinpäätösten tai osavuositarkastuksen julkaisuun asti.

Hiljaisen ajanjakson aikana Tikkurilan edustajat eivät ole pääomamarkkinoiden edustajien käytettävissä eivätkä keskustele Tikkurilan taloudellisesta kehityksestä tai markkinoiden kehityksestä.

NÄKYMÄT

Tikkurila julkistaa ohjeistuksen (guidance) osavuositarkastuksissa ja tilinpäätöstiedotteessa sekä hallituksen toimintakertomuksessa. Tikkurila arvioi näkymiä ainoastaan siltä ajalta, kun se on kohtuullisesti mahdollista. Näkymät sisältävät johdon sanallisen arvion tulevasta liikevaihdosta ja kannattavuudesta. Arvio voi sisältää myös muuta tietoa. Mitään muita ennusteita ei anneta eikä mihinkään muihin tulevaisuudennäkymiä koskeviin kysymyksiin vastata, ellei yhtiö päättä päivittää ohjeistustaan, jolloin se julkaisee päivityksestä pörs-

sitiedotteen. Kaikki päivitykset julkaistaan ilman aiheutonta viivästystä, kun saatavilla on riittävän selkeä näkemys tulevaisuudesta.

VIESTINTÄ

Tikkurila on sitoutunut avoimuuteen, mikä merkitsee ennakoivaa, avointa, luotettavaa, johdonmukaista, puolueetonta ja ajankohtaista viestintää.

Tikkurilan osakkeet on listattu NASDAQ OMX Helsingissä. Tikkurila noudattaa tiukasti kaikkia listautuneita yhtiöitä koskevia tiedonantovaatimuksia. Tikkurila noudattaa Suomen arvopaperimarkkinayhdistyksen laatimaa yhtiöiden hallinnointikoodia. Lisäksi Tikkurilan omat sisäiset politiikat, kuten yhteiskuntavastuu- ja liiketapaperiaatteet, ohjaavat viestintää.

Tikkurilan viestinnän tavoitteena on tukea yhtiön osakkeen arvon oikeaa muodostusta julkaisemalla riittävästi tietoa yhtiön taloudellisesta asemasta, strategiasta ja tavoitteista. Hallitus on hyväksynyt tiedonantopolitiikan, joka määrittelee pääperiaatteet rahoitusmarkkinoiden, sijoittajien ja muiden osapuolten kanssa viestimiselle. Tikkurilan verkkosivuilta löytyy kaikki tiedonantovelvollisuuden puitteissa julkistettu tieto.

POIKKEUKSET SUOMEN LISTAYHTIÖIDEN HALLINNOINTIKOODIIN NÄHDEN

Suomen listayhtiöiden 1.10.2010 voimaanastunut hallinnointikoodi sisältää 55 suositusta. Koodi sisältää myös niin sanotun noudata tai selitä -periaatteen (comply or explain). Tikkurila noudattaa täysin suosituksia, vaikka konserni on päättänyt olla perustamatta erillistä palkitsemisvaliokuntaa (koodin suositus 31). Tikkurilan tarkastusvaliokunta kuitenkin käsittelee palkitsemiseen liittyviä asioita, kuten pitkäaikaisia kannustinjärjestelmiä. Lisäksi nimitystoimikunta valmistelee osakkeenomistajille hallituksen palkitsemiseen liittyvät ehdotukset. Tikkurilan hallitus päättää toimitusjohtajan ja muun johtoryhmän palkitsemisesta.

020434

Vuosikertomus 2011

Sisällön suunnittelu ja toteutus: Tikkurila Oyj, Omnea Communications
Visuaalinen suunnittelu ja tuotanto: Suunnittelutoimisto grass business Oy
Valokuvat: Risto Vauras, Magnus Mårding ja Tikkurila
Paperi: UPM Fine 100 g, Edixion 250 g
Paino: PunaMusta Oy

Huomautus: Kaikki tässä vuosikertomuksessa esitetyt ennusteet ja arviot perustuvat johdon tämänhetkiseen näkemykseen talouden kehityksestä ja todelliset tulokset voivat olla merkittävästikin erilaiset.

